

**ПРАКТИКУМ
З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ
І КУЛЬТУР**

у загальноосвітніх навчальних закладах

Англійська мова

Німецька мова

Французька мова

Іспанська мова

**Навчальний посібник для студентів класичних, педагогічних
і лінгвістичних університетів**

**Ірпінь
Видавець Романенко Л.Л.
2016**

УДК 371.3(075)
ББК 81.432.1-9+81.2-9
П69

РЕЦЕНЗЕНТИ:

- Задорожна І. П.** доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови та методики її викладання Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;
- Паршикова О. О.** доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри німецької філології та перекладу Київського національного лінгвістичного університету;
- Лабінська Б. І.** доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Рекомендовано до друку вченою радою
Київського національного лінгвістичного університету
(протокол № 9 від 24.02.2015 року)

Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загально-П69 освітніх навчальних закладах : англ. мова, нім. мова, франц. мова, ісп. мова: навчальний посібник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борещька Г. Е. та ін. / за редакцією Ніколаєвої С. Ю. – Ірпінь : Видавець Романенко Л. Л., 2016. – 398 с.

ISBN 978-617-7137-02-2

Практикум доповнює підручник «Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика» (К.: Ленвіт, 2013). У ньому представлені загальні рекомендації щодо оволодіння навчальною дисципліною і конкретні розробки восьми змістових модулів, у межах яких подаються питання для обговорення, завдання для самостійної, індивідуальної, навчально- і науково-дослідної роботи, додаткова література, рекомендовані Інтернет-ресурси і завдання для самоконтролю.

Призначається студентам мовних спеціальностей, учителям і викладачам іноземних мов, докторантам, аспірантам, здобувачам.

УДК 371.3(075)
ББК 81.432.1-9+81.2-9

Відповідальність за зміст модулів, міні-модулів і ключі до тестів несуть автори.

ISBN 978-617-7137-02-2

© Ніколаєва С. Ю. та інші, 2016

ЗМІСТ

ПРИЙНЯТІ СКОРОЧЕННЯ	6
ПЕРЕДМОВА	8
I. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОВОЛОДІННЯ НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ	13
1. Як працювати над матеріалом модуля і міні-модуля	13
1.1. Як готуватися до лекції і конспектувати її	15
1.2. Як готуватися до практичного заняття і працювати на ньому ...	19
1.3. Як опрацьовувати матеріал модуля чи міні-модуля самостійно	25
1.3.1. Як писати реферат	25
1.3.2. Як розробляти план-конспект позакласного заходу з іноземної мови	31
1.4. Як готуватися до модульної контрольної роботи і виконувати її	36
1.4.1. Загальні рекомендації	36
1.4.2. Приклади модульних контрольних робіт	36
2. Як готуватися до заліку і складати його	39
2.1. Загальні рекомендації	39
2.2. Приклади завдань	43
3. Як готуватися до іспиту і складати його	44
3.1. Загальні рекомендації	44
3.2. Приклади завдань	49
4. Як готуватися до кваліфікаційного іспиту і складати його	61
4.1. Загальні рекомендації	61
4.2. Приклади екзаменаційних білетів	71
II. ЗМІСТОВІ МОДУЛІ І МІНІ-МОДУЛІ	75
1. Змістовий модуль “Теоретичні основи методики навчання іноземних мов і культур”	75
1.1. Міні-модуль “Професійна компетентність учителя іноземної мови і культури”	75
1.2. Міні-модуль “Методика навчання іноземних мов і культур як наука та її зв’язок з іншими науками”	90
1.3. Міні-модуль “Система навчання іноземних мов і культур”	101

1.4.	Міні-модуль “Контроль у навчанні іноземних мов і культур” ..	111
1.5.	Міні-модуль “Психолінгвістичні засади формування іншомовної комунікативної компетентності та система вправ”	119
2.	Змістовий модуль “Методика формування мовних компетентностей”	131
2.1.	Міні-модуль “Методика формування іншомовної фонетичної компетентності”	131
2.2.	Міні-модуль “Методика формування іншомовної лексичної компетентності”	142
2.3.	Міні-модуль “Методика формування іншомовної граматичної компетентності”	157
2.4.	Міні-модуль “Методика формування іншомовних компетентностей у техніці читання і письма”	171
3.	Змістовий модуль “Методика формування мовленнєвих компетентностей”	181
3.1.	Міні-модуль “Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні”	181
3.2.	Міні-модуль “Методика формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні”	191
3.3.	Міні-модуль “Методика формування іншомовної компетентності в монологічному мовленні”	211
3.4.	Міні-модуль “Методика формування іншомовної компетентності у читанні”	227
3.5.	Міні-модуль “Методика формування іншомовної компетентності у письмі”	243
4.	Змістовий Модуль “Методика формування іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності”	265
5.	Змістовий модуль “Методика формування навчально-стратегічної компетентності”	275
6.	Змістовий модуль “Методика організації і забезпечення процесу формування іншомовної комунікативної компетентності”	285
6.1.	Міні-модуль “Планування освітньо-виховного процесу”	285
6.2.	Міні-модуль “Урок як основна форма освітньо-виховного процесу”	295
6.3.	Міні-модуль “Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності в учнів початкової школи” ...	302
6.4.	Міні-модуль “Особливості формування іншомовної комуніка-	

тивної компетентності в учнів основної і старшої школи”	313
6.5. Міні-модуль: “Самостійна та автономна робота учнів”	323
6.6. Міні-модуль “Індивідуалізація процесу формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності”	338
6.7. Міні-модуль “Позакласна робота з іноземних мов і культур” .	347
7. Змістовий модуль “Особливості поглибленого навчання іноземних мов і культур”	356
8. Змістовий модуль “Методи і технології навчання іноземних мов і культур”	365
III. КОНТРОЛЬНИЙ МОДУЛЬ “САМОКОНТРОЛЬ І САМООЦІНКА ВОЛОДІННЯ МЕТОДИЧНОЮ КОМПЕТЕНТНІСТЮ”	373
1. Самоконтроль і самооцінка знання методичної термінології .	373
2. Самоконтроль і самооцінка знання теоретичних засад формування іншомовної комунікативної компетентності	378
3. Самоконтроль і самооцінка методичних умінь формування іншомовної комунікативної компетентності	381
4. Самоконтроль і самооцінка психологічної готовності до професійної діяльності вчителя іноземних мов	395
IV. КЛЮЧІ ДО ТЕСТІВ	396

ПРИЙНЯТІ СКОРОЧЕННЯ

А	аудіювання
АГМ	активний граматичний мінімум
АЛМ	активний лексичний мінімум
АР	автономна робота
Г	говоріння
ГК	граматична компетентність
ГС	граматична структура
ДЕ	діалогічна єдність
ДМ	діалогічне мовлення
ЗМ	зразок мовлення
ЗМЗ	засоби міжфразового зв'язку
ЗНЗ	загальноосвітні навчальні заклади
ІКК	іноземна комунікативна компетентність
ІМ	іноземна мова
ІМ1	перша іноземна мова
ІМ2	друга іноземна мова
ІМіК	іноземна мова і культура
ІМіК1	перша іноземна мова і культура
ІМіК2	друга іноземна мова і культура
ІнМ	інтонаційна модель
КА	компетентність в аудіюванні
КГ	компетентність у говорінні
КДМ	компетентність у діалогічному мовленні
КЗ	комунікативне завдання
КММ	компетентність у монологічному мовленні
КН	комунікативний намір
КП	компетентність у письмі
КПр	компетентність у перекладі
КС	комунікативна ситуація
КТП	компетентність у техніці письма
КТЧ	компетентність у техніці читання
КЧ	компетентність у читанні
Л	лекція

ЛК	лексична компетентність
ЛО	лексична одиниця
ЛСК	лінгвосоціокультурна компетентність
МД	мовленнєва діяльність
МК	мовна компетентність
МКК	міжкультурна комунікативна компетентність
МКР	модульна контрольна робота
МлК	мовленнєва компетентність
ММ	монологічне мовлення
МНІМ	методика навчання іноземних мов
МНІМіК	методика навчання іноземних мов і культур
НІМіН	навчання іноземних мов і культур
НМК	навчально-методичний комплекс
НСК	навчально-стратегічна компетентність
ОШ	основна школа
П	письмо
ПЗ	практичне заняття
ПГМ	пасивний граматичний мінімум
ПЛМ	пасивний лексичний мінімум
ПМ	писемне мовлення
ПР	позакласна робота
ПрШ	профільна школа
ПФЄ	понадфразова єдність
ПШ	початкова школа
СР	самостійна робота
СШ	старша школа
ТЗ	тестове завдання
ТЗН	технічні засоби навчання
ТП	техніка письма
ТЧ	техніка читання
УМ	усне мовлення
ФК	фонетична компетентність
Ч	читання

ПЕРЕДМОВА

ДОРОГІ ДРУЗІ!

Ви тримаєте в руках не просто посібник з методики навчання іноземних мов і культур (МНІМіК). Це – ваша особиста “дорожня карта” методичної підготовки. Вона допоможе вам чітко уявити особистість учителя іноземної мови (ІМ), оволодіти основами теорії МНІМіК, усвідомити сутність методичних явищ і набути практичних умінь навчання іноземної мови і культури.

Стати вчителем-професіоналом важко, для цього потрібно докласти багато зусиль. Але це вкрай відповідально, бо *“поганий учитель – це біда не особиста, а біда суспільства. Він, як ракова клітина, штампує собі подібних, калічить і морально, і інтелектуально”* (переклад наш, Ю. І. Пассов).

Існує чотири рівні професіоналізму: *грамотності, ремесла, майстерності і мистецтва*. Відповідно до цих рівнів вам необхідно оволодіти спочатку системою знань про всі компоненти процесу навчання іноземної мови і культури, потім системою навичок реалізації методичних дій і, нарешті, системою вмінь, які забезпечують виконання професійних функцій учителя іноземної мови. Рівень мистецтва – це вищий прояв майстерності, володіння методичною компетентністю.

Якого рівня професіоналізму досягнете ви, цілком залежить від вашої цілеспрямованості. Ми ж бажаємо вам витримки й наснаги на цьому нелегкому шляху.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни “Методика навчання іноземних мов і культур” складається з восьми змістових модулів, які поділяються на 21 міні-модуль. До змістових модулів відносяться такі:

- Змістовий модуль 1. **Теоретичні основи методики навчання іноземних мов і культур (НІМіК).**
- Змістовий модуль 2. **Методика формування мовних компетентностей.**
- Змістовий модуль 3. **Методика формування мовленнєвих компетентностей.**
- Змістовий модуль 4. **Методика формування лінгвосоціокультурної компетентності.**
- Змістовий модуль 5. **Методика формування навчально-стратегічної компетентності.**
- Змістовий модуль 6. **Методика організації і забезпечення процесу формування іншомовної комунікативної компетентності.**
- Змістовий модуль 7. **Особливості поглибленого навчання іноземних мов і культур.**
- Змістовий модуль 8. **Методи і технології навчання іноземних мов і культур.**

Тепер ви здатні краще зрозуміти мету і завдання навчальної дисципліни “Методика навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах”.

Метою вивчення цієї навчальної дисципліни є оволодіння професійно-методичною компетентністю вчителя іноземної мови.

Передбачається тісний зв'язок теоретичного курсу методики з практикою. У лекційному курсі і на практичних заняттях ви будете знайомитися як із загальноприйнятими теоретичними положеннями методики, що викладаються у певній системі, так і з новими, дискусійними ідеями. На практичних заняттях ви будете оволодівати **професійно-методичними вміннями** вчителя іноземної мови:

- здійснювати комунікативно-навчальну функцію, яка охоплює інформаційний, мотиваційно-стимулюючий і контрольні-корегуючий компоненти, тобто вміло застосовувати різноманітні методи, форми, прийоми навчання та сучасні технічні засоби навчання в різних умовах для формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності;
- здійснювати розвивальну функцію, а саме накреслювати шляхи формування й розвитку інтелектуальної та емоційної сфер особистості учня, його пізнавальних і розумових сил на матеріалі іноземної мови як навчального предмета;

- здійснювати виховну функцію, вирішувати завдання національно-патріотичного, морального, культурно-естетичного, гуманістичного виховання учнів засобами іноземної мови;
- здійснювати гностичну функцію, аналізувати навчальний матеріал, виділяти в ньому об'єкти навчання, прогнозувати труднощі його засвоєння з урахуванням рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності учнів конкретного класу;
- об'єктивно оцінювати зміст, засоби навчання іноземної мови і культури в різних умовах; вивчати й узагальнювати досвід навчання іноземних мов;
- здійснювати конструктивно-планувальну функцію, планувати і творчо конструювати навчальний процес у цілому, а також процес навчання конкретного навчального матеріалу (лексичного, граматичного, фонетичного, країнознавчого тощо);
- планувати освітньо-комунікативну діяльність учнів на уроці та в позакласній роботі, в тому числі з метою індивідуалізації та диференціації навчання;
- здійснювати організаторську функцію (в органічному зв'язку з гностичною та конструктивно-планувальною функціями), тобто реалізовувати плани (поурочні, серії уроків, позакласних заходів), творчо вирішувати педагогічні і методичні завдання у процесі навчання й виховання учнів, вносити до них методично правильні корективи з метою досягнення бажаного результату.

Вивчення історії методики сприятиме кращому розумінню еволюції методичних напрямів та ідей на різних етапах її розвитку, допоможе вам виявляти їхній зв'язок, боротьбу думок і поглядів.

Основними завданнями дисципліни “Методика навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах” є допомогти вам:

- усвідомити теоретичну базу, що розкриває загальні та спеціальні закономірності процесу навчання як засобу спілкування, освіти, виховання й розвитку, яка включає, крім методичних знань, також знання із суміжних з методикою наук психолого-педагогічного, лінгвістичного й культурологічного циклів, і на цій основі сформувати уявлення про зміст і структуру педагогічної діяльності вчителя;

- ознайомитися з найбільш відомими методичними напрямками, системами і методами, формами та засобами навчання іноземних мов і культур, а також оволодіти вміннями творчо застосовувати свої знання на практиці з урахуванням конкретних умов;
- на базі одержаних теоретичних знань оволодіти творчим методичним мисленням, яке допоможе вам у вирішенні різноманітних методичних задач, що виникають у навчально-виховному процесі з іноземної мови у школі.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми ви повинні

знати:

- ✓ вимоги до професійної компетентності вчителя іноземної мови;
- ✓ теоретичні передумови НІМіК;
- ✓ основні поняття і категорії методики НІМіК;
- ✓ навчально-методичні комплекти з іноземних мов;
- ✓ теорію вправ для НІМіК;
- ✓ сучасні підходи до формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності;
- ✓ методичні технології навчання іноземних мов;
- ✓ форми, види і способи контролю та оцінювання рівня сформованості мовних, мовленнєвих, лінгвосоціокультурної і навчально-стратегічної компетентностей;
- ✓ основні організаційні форми реалізації освітньо-виховного процесу з НІМіК у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів;
- ✓ основи планування освітньо-виховного процесу з іноземної мови у початковій, основній і старшій школі.

уміти:

- ✓ аналізувати складові методичної компетентності вчителя іноземної мови;
- ✓ враховувати теоретичні передумови методики НІМіК;
- ✓ визначати й аналізувати цілі, зміст, принципи, методи і прийоми НІМіК;
- ✓ аналізувати, обирати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекти з іноземних мов;
- ✓ аналізувати, обирати й ефективно використовувати вправи різних типів і видів;
- ✓ формувати в учнів іншомовну комунікативну компетентність;

- ✓ використовувати у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності інноваційні методичні технології;
- ✓ контролювати й оцінювати рівень сформованості всіх складових іншомовної комунікативної компетентності;
- ✓ планувати й реалізовувати різні форми організації освітньо-виховного процесу з іноземної мови у початковій, основній і старшій школі.

Основними **формами** організації освітнього процесу з курсу методики НІМіК у вас будуть:

- лекції;
- практичні заняття;
- самостійне опрацювання тем;
- консультації;
- модульні контрольні роботи;
- заліки;
- екзамени.

Крім того, вам необхідно підготувати й захистити курсову роботу, виконати програму з педагогічної практики, скласти кваліфікаційний іспит або захистити дипломну роботу.

У посібнику ви знайдете розробки з кожної теми (модуля або міні-модуля) курсу методики НІМіК. Кожна з тем містить: мету і завдання щодо її опрацювання; форми проведення заняття; базові терміни, які слід вивчити; питання для опрацювання з рекомендованою до них літературою; завдання для самостійної, індивідуальної, навчально- і науково-дослідної роботи; додаткову літературу та Інтернет-ресурси; завдання для самоконтролю.

Технологія опрацювання матеріалу модуля або міні-модуля може бути різною. Наприклад:

- лекція – практичне заняття – самостійна робота;
- лекція – самостійна робота;
- самостійна робота – лекція – практичне заняття;
- самостійна робота – консультації викладача тощо.

Додаткові пояснення щодо роботи над матеріалом конкретного модуля будуть надані викладачем. Ми ж нагадаємо вам у розділі I, як краще оволодівати навчально-стратегічною компетентністю, що, безумовно, сприятиме підвищенню ефективності вашої роботи.

Отже, наберіться терпіння і покроково оволодівайте методичною компетентністю вчителя іноземної мови і культури.

I. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОВОЛОДІННЯ НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

1. ЯК ПРАЦЮВАТИ НАД МАТЕРІАЛОМ МОДУЛЯ І МІНІ-МОДУЛЯ

Ви добре знаєте, що організація освітнього процесу у вищих навчальних закладах України базується на Європейській кредитній трансферно-накопичувальній системі (ЄКТС), основні ідеї якої реалізовані у кредитно-модульній системі організації навчального процесу, в тому числі і з методики навчання ІМіК. Уточнимо окремі терміни і поняття:

- **академічний кредит** (*кредит*) – одиниця виміру вашого навчального навантаження з методики НІМіК;
- **атестація навчальних досягнень** – результат рубіжного контролю ваших навчальних досягнень з методики НІМіК;
- **галузь знань** – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка;
- **Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система** (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти; система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення очікуваних результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС;
- **здобувачі вищої освіти** – особи, які навчаються у вищому на-

вчальному закладі на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

- **змістовий модуль** — система навчальних елементів, що поєднані за ознакою відповідності певному навчальному об’єкту (навчальній темі, підтемі);
- **екзаменаційна оцінка** — оцінка за відповідь на екзамені (диференційованому заліку) з методики навчання ІМіК у традиційній чотирибальній системі (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”) або в багатобальній шкалі;
- **екзаменаційний бал** — бал, отриманий вами за відповідь на екзамені (диференційованому заліку) відповідно до критеріїв оцінювання, визначених робочою навчальною програмою з методики НІМіК;
- **кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи** (далі — кредит ЄКТС) — одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання;
- **кредитно-модульна система організації освітнього процесу** — модель організації освітнього процесу з методики НІМіК, яка базується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (залікових кредитів);
- **модуль (міні-модуль)** — це поіменована, цілісна, структурована та певним чином документована змістова частина освітньо-професійної програми підготовки фахівця, яка має бути засвоєна вами шляхом реалізації різних форм навчального процесу (навчальні заняття, практична підготовка, курсова робота, дипломна робота, самостійна робота, контрольні заходи) і має забезпечити здобуття вами відповідних компетентностей з НІМіК;
- **модульний контроль** — це оцінювання рівня засвоєння вами навчального матеріалу модуля, винесеного на цей контрольний захід;
- **оцінка на заліку** — традиційна залікова оцінка за шкалою: “зараховано”, “незараховано”;
- **оцінка за шкалою ЄКТС** — оцінка, що відповідає сумі накопичених вами балів протягом процесу опанування певного модуля (міні-модуля) / модулів з методики НІМіК;
- **освітня діяльність** — діяльність вищих навчальних закладів, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб;

- **освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма** – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;
- **підсумкова оцінка з методики НІМіК за національною шкалою** – оцінка ЄКТС, трансформована в чотирибальну оцінку відповідно до шкали навчальної програми з методики НІМіК;
- **підсумковий рейтинговий бал** – сума балів семестрового рейтингового бала та екзаменаційного бала;
- **рейтинг з методики НІМіК** – сума балів, набраних вами за всі види навчальної діяльності;
- **семестровий рейтинговий бал** – сума набраних вами рейтингових балів за всі види освітньої діяльності з методики НІМіК (аудиторна робота, самостійна робота, модульна контрольна робота) за період, що передує екзамену (диференційованому заліку), заліку.

До основних видів навчальних занять з методики НІМіК в межах одного модуля (теми) чи міні-модуля (підтеми) згідно “Закону про вищу освіту” (2014 р.) відносимо: лекції; практичні заняття: індивідуальні заняття, які передбачають самостійне опрацювання матеріалу модуля (міні-модуля) та виконання модульної контрольної роботи; консультації. Розглянемо перелічені види навчальних занять детальніше.

1.1. Як готуватися до лекції і конспектувати її

Вагомою складовою освітнього процесу з оволодіння вами методикою навчання ІМіК є курс лекцій. **Лекція** – основна форма проведення навчальних занять, призначених для засвоєння теоретичного матеріалу. Мета лекції з методики НІМіК – розкрити основні теоретичні положення теми, висвітлити досягнення методичної науки, з’ясувати невирішені проблеми, узагальнити досвід роботи вчителів іноземної мови, дати рекомендації щодо використання основних висновків за темами на практичних заняттях.

Передусім вам необхідно навчитися одержувати максимальну користь від лекцій. Привчіть себе **працювати за такою схемою**:

- перед кожною лекцією звертайтеся до “Змісту навчальної дисципліни “Методика навчання іноземних мов і культур”, наведеного у Передмові до цього посібника, і визначайте, як далеко ви просунулися в оволодінні курсом і як нова тема співвідноситься з уже опанованими вами (цим ви полегшите собі засвоєння матеріалу);
- ознайомтеся з відповідним розділом підручника;
- прочитайте кілька джерел із списку додаткової літератури;
- читайте методичну літературу іноземною мовою;
- запитайте у лектора, чи можна користуватися фотоапаратом, диктофоном або іншими технічними засобами фіксації лекції;
- обов’язково фіксуйте план лекції, який повідомляє лектор, щоб краще розібратися у структурі лекції;
- пишіть конспект лекції або складайте власну коротку анотацію прослуханого;
- уважно перечитуйте свої записи перед лекціями і практичними заняттями;
- безпосередньо перед лекцією “пробіжіть” у пам’яті проблеми, висвітлені у підручнику(ах), і визначте вузлові питання лекції;
- спитайте у лектора про можливість ознайомитися з презентацією лекції в електронному форматі;
- якщо ви прийшли на лекцію одержувати знання, залишіть усі свої проблеми і мрії за порогом аудиторії;
- як тільки лектор зайшов до аудиторії, припиніть усі розмови з іншими студентами.

Ми рекомендуємо вам навчитися правильно **конспектувати** лекції. Для цього необхідні:

- розлінієний блокнот формату А 4 (залишайте поля 4-5 см для запису своїх роздумів);
- папка з кільцями-зажимами;
- 2-3 ручки зі стержнями різних кольорів;
- прозора пластмасова лінійка.

Запам’ятайте також **основні правила конспектування**:

- у верхній частині аркуша запишіть тему лекції, дату, прізвище, ім’я та по батькові лектора;

- пишіть завжди з одного боку аркуша — це полегшує пошук необхідного матеріалу;
- під час лекції фіксуйте на полях свій коментар і запитання;
- під час опрацювання матеріалу після лекції записуйте свої думки, додаткову інформацію і запитання на чистій сторінці ліворуч;
- не записуйте кожне слово лектора;
- намагайтеся спочатку слухати, а потім писати;
- насамперед записуйте основні положення, критичні зауваження з приводу матеріалу підручника, виклад поглядів конкретного вченого з проблеми;
- особливу увагу зверніть на точність запису схем, таблиць тощо;
- розташовуйте записи у логічній послідовності і пишіть акуратно одним кольором;
- після лекції, переглядаючи свої записи, підкресліть заголовки і позначте важливі думки різним кольором;
- під час конспектування користуйтеся скороченнями, де це можливо; загальноприйняті скорочення наведені у Таблиці 1.1. Ви можете розробити і свою систему скорочень, що значно полегшить конспектування: наприклад, іноземна мова (ІМ), мовленнєва діяльність (МД), аудіювання (А), навички (Н) тощо (дивіться також “Перелік скорочень” до цього посібника); можна користуватися і символічним записом, наприклад: збільшення (↑), зменшення (↓) приводить до (→), заперечення (—) тощо.

Звичайно, ви можете скористатися ноутбуком і розробити свою технологію конспектування лекції.

Конспект лекції, безперечно, не можна прирівнювати до аудіо-запису лекції або її презентації у Power Point. Якщо ви плануєте записати аудіофайл або сфотографувати презентацію, зверніться за дозволом до лектора. Цього вимагають правила ввічливості.

Якщо ви щось не зрозуміли під час лекції, у вас є такі можливості:

- ✓ підняти руку й поставити запитання;
- ✓ залишитися після лекції і запитати лектора;
- ✓ піти на консультацію;
- ✓ пошукати відповідь у підручнику(ах);
- ✓ прослухати аудіозапис лекції, зроблений вами або іншими студентами.

Таблиця 1.1.

Загальноприйняті скорочення

Повний варіант	Скорочення
а саме	viz.
більш ніж	>
важливо	NB
видання	edn.
відносно	re
доказ від причини до результату	a priori
доказ від результату до причини	a posteriori
дорівнює	=
з посиланням на	ref.
зв'язок	comm.
звідси впливає	L
ймовірно	M
малюнок, таблиця, схема	fig.
менш ніж	<
наприклад	e.g.
не дорівнює	≠
номер	no.
орієнтовно, приблизно	c.
отже	...
персональний комп'ютер	PC
порівняно з	cf.
редактор	ed.
спеціальний	ad hoc
сторінка	p.
сторінки	pp.
та інші	et al.
та наступні сторінки	f., ff
тобто	i.e.
том	vol.
точно	sic
у тій же книжці	ibid.
у тому числі	inc.
у цитованій роботі	op. cit.
у цитованому листі	loc. cit.
якомога швидше	asap.
як це було в оригіналі	stet

Отже, робота з матеріалом лекції має проходити у такій послідовності:

- ✓ ознайомлення з розділом підручника(ів);
- ✓ конспектування або аудіо- чи відеофіксація лекції;
- ✓ робота з конспектом/аудіофайлом/ відеофайлом лекції;
- ✓ опрацювання додаткової літератури;
- ✓ самоконтроль.

1.2. Як готуватися до практичного заняття і працювати на ньому

Практичне заняття з методики НІМіК — форма навчального процесу, в межах якої ви під керівництвом викладача розглядаєте окремі теоретичні положення методики НІМіК та оволодіваєте вміннями і навичками їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідних завдань. Підготовка до практичних занять з методики НІМіК передбачає:

- оволодіння базовою термінологією;
- повторення матеріалу модуля (міні-модуля);
- підготовка до обговорення теоретичних питань (опрацювання обов'язкової і додаткової літератури, Інтернет-ресурсів);
- виконання завдань для самостійної роботи;
- виконання завдань для індивідуальної роботи (за вашим вибором);
- виконання завдань з навчально-дослідної і науково-дослідної роботи;
- виконання завдань для самоконтролю.

Вважаємо, що прийомами ефективного конспектування ви вже оволоділи, але важливо заздалегідь опрацювати всі завдання модуля (міні-модуля), щоб користь від практичних занять була максимальною.

У процесі підготовки до практичного заняття ви можете скористатися такими порадами:

- ✓ ознайомтеся з планом заняття, усвідомлюючи суть кожного питання;
- ✓ перечитайте текст лекції(ій);
- ✓ для оволодіння базовою термінологією скористайтеся одним або кількома прийомами мнемотехніки (логічне (сміслові) запам'ятовування, метод групування, метод рим (суголосся), метод ритму, метод акронімів (абревіатур), метод акровіршів, ланцюговий метод, метод “місць”, метод парних асоціацій тощо);
- ✓ опрацюйте відповідний розділ підручника і виконайте завдання для повторення матеріалу з теми;
- ✓ уважно ознайомтеся з питаннями для обговорення, опрацюйте обов'язкову і додаткову літературу та виконайте рекомендовані завдання;
- ✓ для виконання завдань для самостійної роботи скористайтеся бланками для відповіді;

- ✓ виконуючи завдання для індивідуальної роботи, особливу увагу зверніть на завдання третього рівня складності; обирайте найбільш цікаві для вас;
- ✓ для виконання завдань з навчально-дослідної і науково-дослідної роботи обов'язково скористайтеся додатковою літературою та Інтернет ресурсами;
- ✓ не забувайте виконувати завдання для самоконтролю.

Особливу увагу зверніть на виконання завдань для самостійної роботи. Зазвичай вони поділяються за рівнями складності. Ознайомтеся з основними видами таких завдань.

ОРІЄНТОВНІ ВИДИ ЗАВДАНЬ РІЗНИХ РІВНІВ СКЛАДНОСТІ

1-й рівень складності:

- Назвіть принципи ..., методи ..., прийоми тощо.
- Відобразіть схематично ...
- Охарактеризуйте ...
- Розв'яжіть кросворд ...
- Розкрийте сутність поняття ...
- Дайте стислу характеристику ...
- Перелічіть ...
- Виконайте тест ...

2-й рівень складності:

- Розкрийте взаємозв'язок понять ...
- Дайте порівняльну характеристику ...
- Зробіть порівняльний аналіз ...
- Обґрунтуйте необхідність ...
- Складіть кросворд ...
- Визначте особливості ...
- Прокоментуйте ...

3-й рівень складності:

- Побудуйте рейтингову шкалу труднощів ...
- Окресліть шляхи вдосконалення ...
- Складіть ...
- Розробіть ...
- Підберіть ...
- Підготуйте ...
- Напишіть ...

ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ РІЗНИХ РІВНІВ СКЛАДНОСТІ

Завдання 1-го рівня складності

- ✓ Пригадайте теоретичний матеріал і заповніть таблицю ...
- ✓ Перевірте, чи ви можете:
 - назвати основні методи дослідження;
 - описати основні методичні закономірності навчання іноземної мови і культури;
 - визначити умови успішного навчання іноземної мови і культури;
 - перелічити фази реалізації методичного експерименту;
 - охарактеризувати зв'язок методики навчання іноземних мов і культур з іншими науками тощо.
- ✓ Проаналізуйте чинну програму з ... мови для загальноосвітніх навчальних закладів і визначте, чи відповідає вона сучасним вимогам щодо її компонентного складу. Поставте знак “+” у відповідній колонці.

Розділ програми	Є	Немає
Цілі та завдання навчання		
Мовний матеріал		
Мовленнєвий матеріал		
Вимоги до рівня володіння мовленнєвими вміннями		
Зразок контрольних матеріалів для визначення рівня володіння ІМ		

Завдання 2-го рівня складності

- ✓ Доведіть, що у процесі навчання читання іноземною мовою реалізується методичний принцип інтеграції та диференціації.
- ✓ Визначте, про яку інтерференцію – міжмовну чи внутрішньомовну – йдеться, коли при вивченні іноземної мови україномовний студент стикається з явищем артикля.
- ✓ Виберіть два підручники ... мови для загальноосвітніх навчальних закладів. Проаналізуйте їх і визначте, чи відповідають вони основним вимогам до сучасного підручника з іноземної мови. Поряд з кожною вимогою поставте знаки:
 - + (відповідає)
 - (не відповідає)
 - 0 (відповідає частково)

Вимога	Підр. №1	Підр. №2
Системність		
Комплектність		
Відповідність певній методичній системі		
Врахування особливостей етапу навчання		
Автентичність матеріалів		
Врахування особливостей рідної мови		
Мовленнєва спрямованість навчального матеріалу		
Розподіл матеріалу для продуктивного і рецептивного засвоєння		
Комунікативна спрямованість вправ для формування граматичних, лексичних і фонетичних навичок		
Концентричне і циклічне розташування навчальних матеріалів		

Завдання 3-го рівня складності

- ✓ Укладіть анкету для визначення пізнавальних інтересів і захоплень учнів з теми “Моя майбутня професія”.
- ✓ Розробіть картки для розвитку вмінь монологічного мовлення учнів 10 класу з низьким, середнім і високим рівнями володіння цим видом мовленнєвої діяльності.
- ✓ Розробіть п’ять вправ для контролю вмінь аудіювання з використанням наочності.
- ✓ Ознайомтеся з фрагментами уроків для навчання: активного граматичного матеріалу на засвоєння ... та пасивного граматичного матеріалу для розпізнавання функцій ...;
- ✓ розробіть власні фрагменти уроків з навчання активного граматичного матеріалу на засвоєння ГС видо-часової форми ...та пасивного граматичного матеріалу для розпізнавання функцій ...;
- ✓ підготуйтеся до демонстрації своїх фрагментів на практичному занятті.
- ✓ Розробіть план-конспект уроку ... мови для ... класу за темою “...”.
Передбачте:
 - практичні, освітню, розвивальну та виховну цілі уроку;
 - фрагмент уроку з навчання монологічного мовлення за темою...;
 - вербально-графічну наочність як опору для монологічних висловлювань учнів.

Критерії оцінювання розробляються окремо до кожного із завдань певного рівня складності.

На самому занятті потрібно активно включатися в роботу, виконуючи з повною віддачею всі завдання. Чим активніше ваша участь в обговоренні альтернативних пропозицій, в дискусії чи аналізі публікацій та думок інших студентів, тим більше користі для вас.

Не дозволяйте собі дрімати і відволікатися!

Але при цьому стримуйте себе від висловлювання думки заради висловлювання, запальності та нетерпимості. Це може образити ваших одногрупників. Будьте толерантними!

Одночасно з участю в обговоренні та відстоюванні своєї точки зору вам необхідно робити нотатки про те, що було зроблено і сказано на занятті, на що ви звернули увагу, а також про зауваження і рекомендації вашого викладача. Ми рекомендуємо вам скористатися “Методом шаблону”. Це – форма вільного конспекту, зручна для використання під час дискусії, що проходить без жорсткого регламентування. Підзаголовки розташовують по всьому полю аркуша і біля них залишають вільне місце для наступних записів. При такій організації конспекту легко визначати взаємозв’язки між різними проблемами (див. схему 1.1.)

Демонстрація та аналіз підготовлених фрагментів уроків вимагає від вас мобілізації усіх резервів, але це ефективна підготовка до практичної діяльності в якості вчителя. Ви будете обізнані з тим, як

- ✓ аналізувати фрагменти уроків колег;
- ✓ розробляти власні фрагменти уроків;
- ✓ формувати особистий підхід до навчання учнів іноземної мови і культури;
- ✓ розвивати вміння спілкування;
- ✓ удосконалювати вміння переконання;
- ✓ підвищувати рівень самоповаги;
- ✓ творчо використовувати засоби навчання тощо.

Не забудьте і про такі **важливі “дрібниці”** як

- ліміт часу;
- відповідний одяг;
- вчасний прихід до аудиторії;
- володіння увагою студентів групи;
- своєчасна підготовка засобів навчання тощо.

Зразок конспекту-“шаблону”

І, нарешті, пам’ятайте, що на вас будуть дивитися усі студенти групи. Стежте за своєю поставою, тримайте спину прямо, не розслабляйтесь і не спирайтесь руками на стіл/парту. Під час виступу або демонстрації фрагмента уроку не дозволяйте собі

- тримати руки в кишенях;
- стояти перевальцем;
- стискувати кулаки;
- тримати руки за спиною.

Отже, ви знаєте, як готуватися до практичного заняття і працювати на ньому. Далі розглянемо окремі рекомендації щодо самостійного опрацювання теми.

1.3. Як опрацювати матеріал модуля чи міні-модуля самостійно

Як ви вже знаєте, частину тем ви будете опрацювати самостійно. Ми рекомендуємо вам працювати за такою схемою:

- ✓ Уважно ознайомтеся з матеріалом теми, яку слід опрацювати самостійно.
- ✓ Уясніть для себе мету оволодіння цим матеріалом.
- ✓ Вдумливо прочитайте завдання, які стоять перед вами при опануванні цієї теми.
- ✓ Опрацюйте теоретичні питання.
- ✓ Виконайте практичні завдання.
- ✓ По можливості ознайомтеся з додатковою літературою.
- ✓ Перевірте себе за тестом чи запитаннями: спочатку виконайте тест самостійно, а потім порівняйте свої відповіді з ключем.
- ✓ Питання, на які ви дали помилкові відповіді, опрацюйте ще раз.
- ✓ Виконайте інші контрольні завдання.
- ✓ Запишіть свої запитання до викладача. Ви зможете з'ясувати їх під час консультацій або на наступному практичному занятті.
- ✓ Виберіть і виконайте декілька контрольних завдань.

З окремих тем вам може бути запропоновано написати реферат або виконати практичну розробку. Ознайомтеся з основними вимогами до реферату.

1.3.1. Як писати реферат

Нагадаємо, що **реферат** (від лат. *Refera* – доповіді) – це короткий виклад у письмовій формі або поданий усно основний зміст роботи чи робіт, які вивчалися. Якщо реферат готується за певною темою, то в ньому узагальнюється кілька публікацій, присвячених цій темі. У рефераті необхідно висвітлити і свої думки, які демонструють ваше ставлення до проблеми, що аналізується. Якщо в рефераті не відображене авторське ставлення, аналіз, точка зору з питань, які розглядаються у реферованих працях, то реферат стає лише конспектом опрацьованих публікацій. Метою підготовки реферату з методики НІМіК є поглиблення й розширення знань, професійної ерудиції; демонстрація вмінь критично осмислювати вивчений матеріал, аналізувати, узагальнювати й описувати власні спостереження; практично реалізовувати теоретичні положення в самостійних розробках.

ЦІЛІ НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

Написання реферату допоможе вам оволодіти такими вміннями:

- ✓ роботи з методичною літературою;
- ✓ аналізу, зіставлення та узагальнення різних точок зору;
- ✓ формулювання висновків;
- ✓ реферування;
- ✓ самостійного пошуку матеріалу, укладання списку літератури та оформлення посилань;
- ✓ наукового писемного мовлення тощо.

ВИМОГИ ДО РЕФЕРАТУ

- Реферат є самостійно виконаною роботою.
- Структура реферату: титульний лист, план, вступ, основна частина, висновки, список використаної літератури.
- До списку використаної літератури заносяться теоретичні та практичні роботи, організовані в алфавітному порядку та оформлені за загальноприйнятими правилами. Використання літератури іноземними мовами є обов'язковим.
- У тексті слід давати посилання на джерела наведених цитат, демонструючи різні погляди науковців.
- Обсяг реферату – 10-15 сторінок, без списку використаних джерел і додатків, якщо вони є.
- Реферат має бути охайно оформленим, відповідати нормам літературної мови (наведення цитат, дотримання абзаців, орфографічна правильність тощо). Мова викладу – державна або іноземна, методика навчання якої вивчається.
- Реферат перевіряється та оцінюється викладачем.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

Розглянемо покроково технологію написання реферату. Уважно прочитайте основну рекомендовану літературу. Під час читання робіть необхідні записи, які можуть бути повними і точними (дослівними) або скороченими (коротким викладом матеріалів, що вивчаються). Так, ви можете зробити:

- детальний конспект; записати всі основні положення робіт, фактичний матеріал, практичні зауваження тощо;
- короткі записи зі своїми роздумами або без них;
- виписки, зроблені у формі цитат;
- хронологічні дані тощо.

Записи і цитати можуть робитися в зошитах, але краще використати спеціальні картки, в тому числі і електронні, або електронні каталоги (систематичний, предметний, алфавітний). Скористайтеся для цього безкоштовними шаблонами каталогів, які пропонує Інтернет. “Карткова” система дозволяє швидше й легше підібрати і класифікувати записи, знайти необхідний матеріал, аналізувати різні точки зору.

Ознайомтеся з основними типами карток.

Картки бібліографічні призначаються для запису загальних відомостей про книгу (статтю, журнал тощо).

Наприклад:

Бібліографічний опис публікації

Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.

Картки для записів містять більш детальну інформацію про опрацьовану публікацію. В заголовку картка розділена на 3 частини, в яких зліва направо фіксуються такі дані: розділ, в якому подається зміст запису; автор і назва роботи; рік та місце видання, кількість сторінок у праці. Під заголовком подаються короткі записи. На кожній картці, як правило, робиться один запис або кілька, але таких, що стосуються одного питання, проблеми, теми.

Наприклад:

Короткий опис опрацьованого видання (аналізується певна проблема)

Зв'язок методики з іншими науками (підрозділ 2.3.)	Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої.	К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.
Автори підручника аналізують зв'язок методики НІМіК з такими науками: педагогіка, психологія, психолінгвістика, лінгвістика, література, соціологія, країнознавство, інформатика тощо.		

Картки для реферування мають різнопланове призначення: запис читат, виклад тексту своїми словами, фіксація окремих даних тощо. Заголовок позначається так, як і на картках для записів.

Наприклад:

Виписки з роботи одного автора з певної проблеми

Формування лінгвосоціокультурної компетентності	Щукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке: учебное пособие для препод. и студ. языковых вузов	М.: Изд.- во ИКАР, 2011. – 454 с.
<p>1) До соціокультурних засобів спілкування відносяться одиниці мови, за допомогою яких учні знайомляться з країною, культурою, укладом життя, менталітетом носіїв мови...(стор. 123).</p> <p>2) Компоненти соціокультурної компетентності: лінгвістичний, прагматичний, естетичний, етичний, країнознавчий. (стор.124).</p>		

Після того як ви опрацювали основну літературу, знайдіть самостійно 2-3 публікації з цієї проблеми. Перегляньте інші підручники та посібники з методики навчання іноземних мов, журнал “Іноземні мови”, Вісник КНЛУ (серія “Педагогіка та психологія”). Не забувайте відвідати і бібліотеку або скористатися послугами електронних бібліотек. У систематичному каталозі спочатку знайдіть розділ “Методика навчання іноземних мов”. У цьому розділі шукайте необхідний вам підрозділ. В алфавітному каталозі насамперед зверніть увагу на прізвища таких відомих методистів як І. Л. Бім, О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, В. А. Бухбіндер, П. Б. Гурвич, І. П. Задорожна, Л. Я. Зеня, Г. О. Китайгородська, Б. І. Лабінська, М. В. Ляховицький, О. О. Миролюбов, С. Ю. Ніколаєва, О. О. Паршикова, Ю. І. Пассов, О. П. Петрашук, В. М. Плахотник, Н. К. Скляренко, О. М. Соловова, О. Б. Тарнопольський, В.В.Черниш, Л. М. Черноватий, А. М. Щукін. Зробіть виписки і з додаткової літератури.

Після опрацювання літератури можна приступати до написання тексту реферату.

ПОСЛІДОВНІСТЬ НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

- ✓ Складіть план роботи;
- ✓ відберіть і підготуйте матеріали відповідно до складеного плану;
- ✓ уточніть план викладу змісту;

- ✓ класифікуйте зібраний матеріал, надаючи йому зручну для аналізу форму;
- ✓ перевірте повноту й достовірність зібраних матеріалів;
- ✓ критично оцініть матеріали, відберіть ті, що найповніше розкривають тему реферату;
- ✓ приступайте до написання рукопису, дотримуючись основних розділів: вступ, основна частина, висновки;
- ✓ відредагуйте текст рукопису;
- ✓ пронумеруйте сторінки.

План реферату може бути простим або складним.

ПРИКЛАД ПРОСТОГО ПЛАНУ (ФРАГМЕНТ)

№	Пункти плану	Стор.
	Вступ	3
1.	Педагогічні передумови навчання іноземних мов і культур	6
2.	Психологічні передумови навчання іноземних мов і культур	8
3.	Лінгвістичні передумови навчання іноземних мов і культур	10
	Висновки	12
	Список використаної літератури	13

ПРИКЛАД СКЛАДНОГО ПЛАНУ (ФРАГМЕНТ)

№	Пункти і підпункти плану	Стор.
	Вступ	3
1.	Педагогічні передумови навчання іноземних мов і культур	4
	1.1. Навчання іноземних мов і культур як педагогічний процес ..	5
	1.2. Дидактичні принципи навчання іноземних мов і культур	6
	1.3. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур	7
2.	Психологічні передумови навчання іноземних мов і культур	8
	2.1.	9
	2.2.	10
3.	Лінгвістичні передумови навчання іноземних мов і культур	11
	3.1.
	3.2.
	Висновки	13
	Список використаної літератури	15

У вступі визначте мету вашої роботи; сформулюйте основні завдання, які ви перед собою ставите; назвіть прізвища вчених, які досліджували цю проблему; поясніть, як проходило вивчення різних точок зору тощо.

В основній частині розкрийте суть питання, наведіть різні погляди вчених, але не забудьте пояснити і свій. Вербальний виклад матеріалу можна підкріпити ілюстрацією у вигляді таблиці.

Наприклад:

**Точки зору авторів
щодо класифікації методів навчання іноземних мов**

Автор	Рік публікації	Типи методів
1. Щукін А. М.	2006	Прямі Свідомі Комбіновані Інтенсивні
1. Конишева А. В.	2007	...
2. Соловова О. М.	2008	...
3. Гальськова Н. Д.	2008	...
4. Горлова Н. О.	2013	...
5. Ніколаєва С. Ю.	2013	...

Не забувайте робити посилання на авторів при наведенні цитат, різних точок зору, висвітленні того чи іншого питання за таким зразком:

В. Л. Скалкін, наприклад, виділяє вісім сфер спілкування, які притаманні будь-якому сучасному мовному колективу [12, с. 61-67].

Повні вихідні дані цієї роботи наводяться у списку літератури під номером 12.

Наприклад:

12. Скалкин В. Л. Основы обучения устной иноязычной речи. — М.: Русский язык, 1982. — 248 с.

У **висновках** сформулюйте свою остаточну точку зору, яка склалася у вас в результаті вивчення та аналізу літературних джерел.

Для оформлення **списку літератури** дотримуйтесь правил бібліографічного опису.

Особливу увагу зверніть на характер викладення матеріалу. Науковому стилю притаманні:

- послідовність;
- логічність;
- взаємозв'язок між частинами тексту;
- точність формулювань і визначень;
- системність у класифікації наукових понять, об'єктів дослідження.

Пам'ятайте, що у добре відредагованому тексті одне слово має повторюватися лише один раз на сторінку рукопису. Намагайтеся підбирати синоніми до слів, які повторюються (це не стосується термінології). Основні думки та висновки підкресліть, сторінки пронумеруйте, роботу ще раз уважно прочитайте і виправте описки та помилки. Тепер можете подавати свій реферат викладачу/науковому керівнику.

1.3.2. Як розробляти план-конспект позакласного заходу з іноземної мови

Метою розробки плану-конспекту позакласного заходу з іноземної мови є оволодіння вами однією із складових методичної компетентності вчителя іноземної мови – проведення позакласної роботи іноземною мовою.

Цілі підготовки плану-конспекту позакласного заходу

Підготовка плану-конспекту позакласного заходу допоможе вам оволодіти такими вміннями:

- вибору теми заходу;
- визначення форми і виду заходу;
- конкретизації цілей заходу;
- підбору необхідного оснащення;
- підготовки текстового матеріалу тощо.

Вимоги до плану-конспекту позакласного заходу

- ✓ План-конспект позакласного заходу є самостійно виконаною роботою.
- ✓ Структура плану-конспекту позакласного заходу: титульний лист; тема; форма; вид; цілі; клас, в якому проводиться захід; кількість учасників; оснащення; хід позакласного заходу (організаційний, основний, заключний етапи); список використаної літератури.
- ✓ До списку використаної літератури заносяться теоретичні і практичні роботи, організовані в алфавітному порядку та оформлені за загальноприйнятими правилами. Використання літератури іноземними мовами є обов'язковим.
- ✓ План-конспект позакласного заходу має бути охайно оформленим, відповідати нормам літературної мови (написання цитат, дотримання абзаців, орфографічна правильність тощо). Мова викладу – державна та іноземна, методика навчання якої вивчається.
- ✓ План-конспект позакласного заходу перевіряється та оцінюється викладачем.

Рекомендації щодо підготовки плану-конспекту позакласного заходу

Розглянемо покроково технологію підготовки плану-конспекту позакласного заходу. Уважно прочитайте основну рекомендовану літературу. Під час читання робіть необхідні записи, які можуть бути повними і точними (дослівними) або скороченими (коротким викладом матеріалів, що вивчаються), так як ви це робили у процесі написання реферату.

Після того як ви опрацювали основну літературу, знайдіть самостійно 2-3 публікації з цієї проблеми. Перегляньте інші підручники та посібники з методики навчання іноземних мов, журнал “Іноземні мови”, посібники з організації позакласної роботи іноземними мовами.

Особливу увагу зверніть на опубліковані сценарії позакласних заходів. Ознайомтеся зі схемою плану-конспекту позакласного заходу з іноземної мови.

Зразок схеми плану-конспекту позакласного заходу з іноземної мови

Тема: _____
Форма: _____
Вид: _____
Цілі: _____
Клас, в якому проводиться позакласний захід: _____
Час і місце проведення: _____
Кількість учасників: _____
Оснащення, необхідне для проведення заходу (реквізит, мультимедійне обладнання, аудіо- та / або відеотехніка, роздавальний матеріал тощо): _____
Хід позакласного заходу
I етап. Організаційний. Вступне слово ведучого. Повідомлення цілей заходу.
II етап. Основний.
1.
2.
3.
III етап. Заключний. Підбиття підсумків позакласного заходу.

Оберіть одну із запропонованих форм організації позакласної роботи з іноземної мови.

Масові загальношкільні заходи

- Місячник іноземної мови.
- Тиждень іноземної мови.
- Олімпіада з іноземної мови.
- Вечір, що проводиться іноземною мовою (для учнів старших класів).
- Ранок, що проводиться іноземною мовою, для учнів початкової школи.
- Конкурс на кращу постановку п'єс або інсценівок.
- Конкурс на кращого читця прози (поезії).
- Конкурс на краще виконання пісні.
- Конкурс на кращого читця поезії одного поета.
- Конкурс на кращий переклад поезії з іноземної мови українською.

- Конкурс на краще володіння іноземною мовою (аудіювання, говоріння, читання).
- Конкурс стіннівок.
- Конкурс монтажів.
- Конкурс навчальних портфоліо.
- Конкурс мультимедійних презентацій.
- Конкурс на кращу рекламу.
- Радіогазета.
- Демонстрація відеофільмів іноземною мовою з частковим синхронним перекладом учителя.
- Засідання Малої академії наук: учні виступають з доповідями (для учнів старших класів).
- Ділова гра (наприклад, “Вступний екзамен до вищого навчального закладу”.
- Концерт, що проводиться іноземною мовою.
- Концерт-бесіда (тематика: “Рок-музика і молодь”, “Музика країни, мова якої вивчається”, тощо).
- Засідання Клубу веселих і кмітливих.
- Гра: “Поле чудес”, “Що? Де? Коли?” тощо.
- Зустріч з носієм мови, яка вивчається, і концерт, що проводиться іноземною мовою.
- Дискусія (тематика: “У гостях добре, а вдома краще”, “Ким хочеш бути?”, “Ми відрізняємось від них?” тощо).
- Бесіда (тематика: “Австралія та австралійці”, “Подорожування країною, мова якої вивчається”, “Свята англійців / американців, іспанців, німців, французів” тощо).

Позакласні заходи, що проводяться із групою або класом

- Спектакль (п'єса, інсценівка).
- Відгадування загадок.
- Відгадування кросвордів.
- Відгадування шарад.
- Вікторина (тематика: “Історія (культура) країни, мова якої вивчається”, “Чудовий світ тварин”, “Традиції” тощо).
- Конкурс (тематика: “Хто краще знає іноземну мову?”, “Відкриваємо Америку”).
- Дискусія (тематика: “Хороші люди — де ти їх зустрічаєш?”, “Для чого потрібно знати іноземну мову?”).

- Гра (наприклад, “Поле чудес”, “Відгадай, кого (що) я задумав”,
- “Подорожування країною, мова якої вивчається”, лото іноземною мовою тощо).
- Прес-конференція (проводить носій мови, що вивчається, учитель, студент-практикант; запитання ставлять усі учні класу або групи).
- Бесіда про країну (тематика: “Традиції і свята у країні, мова якої вивчається, “Мій друг по листуванню”, “Рух скаутів”, “Гарні манери”, “Шлюб у країні, мова якої вивчається”, “Міста Канади”, “Міський пейзаж Лондона”, “Роден і Париж”, “Сервантес та Іспанія”, “Школа у Берліні”, “Жестикауляція англійців” тощо).
- Випуск тематичної стіннівки.
- Випуск тематичного монтажу.
- Створення тематичного альбому.
- Відзначення дня народження учня (поздоровлення, вірші, пісні іноземною мовою).

Послідовність підготовки плану-конспекту позакласного заходу

- ✓ Уточніть схему плану-конспекту позакласного заходу з іноземної мови;
- ✓ відберіть і підготуйте матеріали відповідно до уточненої схеми;
- ✓ класифікуйте зібраний матеріал, надаючи йому зручну для використання форму;
- ✓ перевірте повноту й відповідність меті зібраних матеріалів;
- ✓ критично оцініть матеріали, відберіть ті, що найповніше розкривають тему позакласного заходу;
- ✓ приступайте до написання плану-конспекту, дотримуючись основних його складових: вступ, хід позакласного заходу, висновки;
- ✓ відредагуйте текст рукопису;
- ✓ пронумеруйте сторінки.

Розроблений план-коспект позакласного заходу ви зможете реалізувати під час педагогічної практики.

1.4. Як готуватися до модульної контрольної роботи і виконувати її

Модульна контрольна робота (МКР) є складовою семестрового рейтингу. Наприкінці семестру ви виконуєте модульну контрольну роботу з методики НІМіК. Вона має вагомий рейтинговий бал у загальному семестровому рейтингу.

1.4.1. Загальні рекомендації

Тематика МКР охоплює найважливіші розділи курсу. Вона розрахована на повторення основних питань програми, систематизацію їх, перевірку вмінь ефективної організації освітнього процесу на уроках іноземної мови та в позакласній роботі.

У процесі виконання МКР ви повинні виявити знання теоретичного матеріалу з проблеми, основної та додаткової літератури, вміння її аналізувати і висловлювати власні міркування з означеного питання. Крім цього, необхідно продемонструвати вміння застосовувати набуті знання на практиці.

МКР з методики навчання іноземних мов і культур містить завдання як теоретичного, так і практичного характеру, які поділяються за трьома рівнями складності. Завдання першого рівня складності мають репродуктивний характер, другого – репродуктивно-творчий, третього – творчо-пошуковий.

1.4.2. Приклади модульних контрольних робіт

Ознайомтеся з прикладами завдань трьох рівнів складності.

Зразки завдань першого рівня складності (репродуктивного)

- ✓ Виконайте тест.
- ✓ Визначте компоненти системи навчання ІМіК.
- ✓ Назвіть принципи навчання ІМіК.
- ✓ Охарактеризуйте сучасні вимоги до підручника з іноземної мови.
- ✓ Розкрийте поняття “іншомовна комунікативна компетентність”.
- ✓ Дайте стислу характеристику тестового контролю.

Зразки завдань другого рівня складності (репродуктивно-творчого)

- ✓ Розкрийте сутність і взаємозв'язок цілей, змісту і методів НІМіК.
- ✓ Зробіть порівняльний аналіз трьох підручників з іноземної мови за такими критеріями... .
- ✓ Визначте особливості сучасних прийомів НІМіК.

- ✓ Прокоментуйте особливості комунікативного підходу до навчання ІМіК.
- ✓ Зробіть порівняльний аналіз складових комплекту засобів навчання для вчителя і для учня.

Зразки завдань третього рівня складності (творчо-пошукового)

- ✓ Складіть тестове завдання перехресного вибору для контролю рівня розуміння прочитаного тексту.
- ✓ Запропонуйте серію вправ для формування лексичних навичок аудіювання.
- ✓ Розробіть фрагмент уроку з навчання діалогічного мовлення на основі діалогу-зразка.
- ✓ Запропонуйте шляхи вдосконалення самостійної роботи учнів з іноземної мови.
- ✓ Розробіть план-конспект уроку іноземної мови для ... класу за темою.

До МКР входять завдання усіх рівнів складності. Ознайомтеся з прикладами МКР.

МКР 1

Перше завдання. Виберіть варіант завершення твердження (А, Б, В) і запишіть його у бланку для відповідей поряд з номером завдання (1-16).

Бланк відповідей:

1 – В	2 –	3 –	4 –	5 –	6 –	7 –	8 –
9 –	10 –	11 –	12 –	13 –	14 –	15 –	16 –

1. Освітня мета навчання іноземної мови і культури передбачає:
 - А. Розвиток мовленнєвих здібностей (фонетичного й інтонаційного слуху, мовної здогадки, імітації, логічного викладу думок тощо).
 - Б. Оволодіння вміннями розуміти на слух основний зміст нескладних автентичних текстів.
 - В. Набуття знань про культуру, історію, реалії і традиції країни, мова якої вивчається.
2. Процесуальний зміст навчання іноземної мови і культури включає:
 - А. Навчально-методичні комплекти.
 - Б. Вправи для оволодіння мовним матеріалом.
 - В. Сфери спілкування, теми, ситуації.

3. До засобів слухо-зорової наочності відноситься:

- А. Відеофільм.
- Б. Фонограма.
- В. Жести.

16. ...

У цілому тест налічує 16 тестових завдань.

Друге завдання. Визначте тип і вид вправ і запишіть у бланку відповідей.

Бланк для відповідей:

1.
2.
3.
...
12.

1. Вправа для формування активної лексичної навички.

Інструкція: ...

2. Вправа для формування інтонаційної навички.

Інструкція: ...

3. Вправа для навчання пасивного граматичного матеріалу.

Інструкція: ...

У цілому завдання містить 12 вправ.

Третє завдання. Укладіть фрагмент уроку з навчання активного граматичного матеріалу (етап ознайомлення з новою ГС у ...). Запропонуйте також наочність до фрагмента уроку ... з підручника ... мови для ... класу.

МКР 2

Перше завдання. Укладіть схематичний план уроку ... мови для 8 класу за темою "...” (підручник ...).

Друге завдання. Визначте практичні, освітні, розвивальні та виховні цілі уроку ... мови для ... класу за темою "...” (підручник...).

Третє завдання. Розробіть фрагмент основної частини уроку з навчання письма (написання есе), передбачивши використання вербально-схематичної наочності для навчання оформлення структурних елементів есе і вправу для оволодіння характерними для цього жанру письма ЛО (урок ..., підручник ... мови длякласу).

Якість виконання модульної контрольної роботи залежить переважно від вас.

Кількість модульних контрольних робіт залежить від навчального плану вишого навчального закладу і може змінюватися.

2. ЯК ГОТУВАТИСЯ ДО ЗАЛІКУ І СКЛАДАТИ ЙОГО

2.1. Загальні рекомендації

Об'єктами контролю на заліку є: професійно-методичні вміння і знання теоретичного матеріалу у межах певної тематики організаційного модуля. Наприклад:

- Змістовий модуль 1. Теоретичні основи методики навчання іноземних мов і культур.
- Змістовий модуль 2. Методика формування мовних компетентностей.

Ми рекомендуємо вам почати готуватися до заліку заздалегідь, повторюючи опрацьований матеріал невеликими порціями. Це так званий метод узагальнюючого повторення. Дотримуючись цього методу, ви можете працювати за такою схемою:

- ✓ Дізнайтеся у викладача, які модулі (теми) виносяться на залік.
- ✓ Уважно ознайомтесь на кафедрі з чинними вимогами до заліку.
- ✓ Зверніть увагу на те, що об'єктом контролю є теоретичні знання і первинні професійно-методичні вміння.
- ✓ Перечитайте конспекти лекцій і відповідні розділи підручника.
- ✓ Перечитайте матеріали самостійного опрацювання тем.
- ✓ Перегляньте виконані вами практичні завдання.
- ✓ Виконайте ще раз тести до модулів і міні-модулів.
- ✓ Виконайте відповідні контрольні завдання.
- ✓ Складіть тезисні відповіді на питання до заліку.

Залік може проходити у формі письмового тесту або усної співбесіди. В окремих випадках це може бути і тестування, і усна співбесіда.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ТЕСТУ

Для успішного **виконання тесту** вам необхідно оволодіти деякими спеціальними вміннями. Ознайомтеся з ними і намагайтеся реалізувати їх під час тестування.

- ✓ Уважно читайте інструкцію.
- ✓ Швидше визначайте групу тестових завдань з однієї теми. Якщо ви недостатньо оволоділи цією темою і не можете виконати завдання, переходьте до групи завдань з наступної теми.
- ✓ Не затримуйтеся довго на завданні, якщо воно викликає у вас труднощі.
- ✓ Спочатку виконайте завдання, які здаються вам легкими, а складні – пропустіть.
- ✓ Обов'язково проаналізуйте всі варіанти відповідей.
- ✓ Передивіться твердження ще раз повністю (з обраним варіантом завершення).
- ✓ Якщо ви виконали тест і у вас залишився час, поверніться до опрацювання завдань, які виявилися для вас складними.
- ✓ Навіть якщо ви не знаєте точну відповідь, намагайтеся визначити її, спираючись на досвід і логіку.
- ✓ Не робіть зайвих записів на бланку для відповідей.
- ✓ Не відволікайтеся на сторонні справи. **Час виконання тесту обмежений!**

Тестові завдання охоплюють весь матеріал відповідних модулів і міні-модулів. Шкали оцінювання розробляються цілеспрямовано до кожного тесту.

ЗРАЗОК ТЕСТУ ДО ЗАЛІКУ (ФРАГМЕНТ)

Загальна кількість тестових завдань – 40

Завдання 1.

Інструкція: Співвіднесіть назву цілей навчання іноземної мови і культури (1-4) з їх тлумаченням (А-Г). На бланку для відповідей запишіть відповідні пари символів.

1	Практична мета	А	розвиток мислення, пам'яті, уваги, уяви, емоцій
2	Освітня мета	Б	формування мовленнєвих навичок та розвиток умінь усного і писемного мовлення
3	Розвивальна мета	В	формування соціально активної особистості, виховання важливих рис характеру учнів
4	Виховна мета	Г	розширення лінгвістичного кругозору учнів, прилучення їх до культури країни, мова якої вивчається

Завдання 2-40.

Інструкція: Виберіть варіант завершення твердження (А, Б, В) і запишіть його на бланку для відповідей поряд з номером завдання (2-40).

7. Повним переліком складових іншомовної комунікативної компетентності є варіант
- А мовленнєві, мовні, лінгвосоціокультурна і навчально-стратегічна компетентності
 - Б мовні компетентності і лінгвосоціокультурна компетентність
 - В мовленнєві, мовні, лінгвосоціокультурна та ключові компетентності
8. До мовленнєвих компетентностей відносяться
- А компетентність в аудіюванні, компетентність у письмі, компетентність у техніці читання
 - Б. компетентність у говорінні, компетентність у читанні, компетентність у перекладі
 - В компетентність у говорінні, компетентність у читанні, компетентність у техніці письма
9. Предметний зміст навчання ІМіК включає
- А сфери і види спілкування та вміння аудіювання
 - Б знання та мовленнєві навички і вміння
 - В теми і проблеми, країнознавчий матеріал, мовний матеріал
- “.....”
40. Основним об'єктом контролю читання як виду мовленнєвої діяльності є
- А швидкість читання
 - Б розуміння загального змісту тексту
 - В розуміння основного змісту тексту і деталей

ВРАЗОК ЗАПОВНЕННЯ “БЛАНКА ДЛЯ ВІДПОВІДЕЙ”

Студент (ка) _____
Факультет _____
Група _____

1	1-Б, 2-Г, ...	11	21	31
2		12	22	32
3		13	23	33
4		14	24	34
5		15	25	35
6		16	26	36
7		17	27	37
8		18	28	38
9		19	29	39
10		20	30	40

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УСНОЇ СПІВБЕСІДИ

Для успішного проходження усної співбесіди вам також необхідно оволодіти деякими спеціальними вміннями. Ознайомтеся з ними і намагайтеся реалізувати їх під час усної відповіді.

- ✓ Уважно слухайте запитання і завдання. Навчіться слухати і чути.
- ✓ Намагайтеся не нервувати. Нервувати вже пізно.
- ✓ Сидіть рівно, руки і ноги не схрещуйте, на спинці стільця не розвалюйтеся, корпус трохи нахиліть вперед.
- ✓ Спочатку обдумайте запитання, а потім відповідайте.
- ✓ Не мовчіть. Спілкуйтеся з викладачем.
- ✓ Навіть якщо ви не знаєте точної відповіді, намагайтеся відповідати.
- ✓ Не сперечайтесь з викладачем.

Шкали оцінювання розробляються з урахуванням видів завдань. Ознайомтеся з одним із можливих прикладів оцінювання усної співбесіди.

ОЦІНЮВАННЯ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ

Критерії оцінювання відповіді:

- відповідність змісту,
- повнота і ґрунтовність викладу,
- термінологічна коректність,
- точність виконання практичного завдання.

Кожний критерій оцінюється за шкалою: “зараховано”, “не зараховано” (див. табл. 1.2).

Схема оцінювання навчальних досягнень на заліку

Критерії оцінювання	Параметри оцінювання	
	"зараховано"	"не зараховано"
1. Відповідність змісту	Відповідь студента повністю/в основному відповідає змісту питання. Основні проблеми визначені чітко.	Відповідь студента лише частково відповідає/не відповідає змісту питання. Основні проблеми визначені нечітко/не визначені.
2. Повнота і ґрунтовність викладу	Основні проблеми розкриті повністю і ґрунтовно.	Основні проблеми розкриті лише частково і без належної глибини/зовсім не розкриті.
3. Термінологічна коректність	Студент досить вільно й коректно користується методичною термінологією.	Студент майже не користується методичною термінологією.
4. Точність виконання практичного завдання	Виконане студентом завдання відповідає вимогам комунікативно-орієнтованого навчання і поетапного формування навичок і вмій.	Виконане студентом завдання не відповідає вимогам комунікативно-орієнтованого навчання і поетапного формування навичок і вмій.

2.2. Приклади завдань

Змістовий модуль
“ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР”

Міні-модуль “Професійна компетентність учителя іноземної мови”

✓ Назвіть стандарти вищої освіти.

- ✓ Охарактеризуйте складові професійної компетентності учителя іноземної мови.
- ✓ Проаналізуйте професійно значущі вміння вчителя іноземної мови.

Міні-модуль “Методика навчання іноземних мов і культур як наука та її зв’язок з іншими науками”

- ✓ Проаналізуйте основні характеристики методики НІМіК як науки.
- ✓ Назвіть та опишіть основні методи дослідження.
- ✓ Охарактеризуйте фази проведення методичного експерименту. Розкрийте взаємозв’язок методики викладання ІМ з іншими науками.
- ✓ Визначте роль лінгвістики, психології і педагогіки в науковому обґрунтуванні методики викладання ІМ.
- ✓ Проаналізуйте найбільш важливі для методики положення з лінгвістики, психології та педагогіки.

З повним переліком завдань до модулів і міні-модулів ви можете ознайомитися у наступному розділі, з’ясувавши у викладача, які з них виносяться на залік.

3. ЯК ГОТУВАТИСЯ ДО ІСПИТУ І СКЛАДАТИ ЙОГО

3.1. Загальні рекомендації

Ми рекомендуємо вам розпочати підготовку до іспиту заздалегідь, повторюючи опрацьований матеріал регулярно. Дотримуйтесь Золотих Правил успішного повторення матеріалу:

- ✓ Складіть спеціальний розклад повторення матеріалу до іспиту і дотримуйтесь його!
- ✓ Уважно ознайомтеся з усіма екзаменаційними матеріалами.
- ✓ Не покладайтеся на останню ніч перед іспитом для підготовки до нього!
- ✓ Не пропускайте консультації.
- ✓ Перед консультацією уважно продивіться всі екзаменаційні матеріали і підготуйте свої запитання.
- ✓ Під час екзамену ставити запитання надто пізно!

Крім того, навчіться планувати час для підготовки відповіді на кожне завдання під час іспиту. Наприклад, ви знаєте, що екзаменаційний білет містить два теоретичні завдання та одне практичне. На підготовку відводиться орієнтовно 30 хвилин. Вирішіть заздалегідь, як вам краще розподілити цей час, зважаючи на те, що відповіді на теоретичні питання ви пригадуєте і записуєте тези або план відповіді, а практичне завдання виконуєте у письмовій формі повністю.

Умови допуску до складання екзамену розробляються відповідною кафедрою на засадах ЄКТС навчання.

Загальними **критеріями допуску** вас до іспиту, як правило, є:

- успішна поточна навчальна діяльність;
- задовільне відвідування лекцій і практичних занять;
- успішне самостійне вивчення окремих тем курсу;
- зарахування викладачем розробленого і “захищеного” вами плану-конспекту уроку;
- успішне виконання МКР;
- відпрацювання всіх пропущених занять;
- виконання програми навчання у повному обсязі.

ВИМОГИ ДО ІСПИТУ

Об’єкти контролю: 1) професійно-методичні вміння вчителя іноземної мови (гностичні, конструктивно-планувальні, проектувальні та комунікативно-навчальні) і 2) знання теорії методики навчання іноземних мов.

Форми контролю: усна співбесіда з екзаменатором, яка передбачає відповідь студента на питання екзаменаційного білета з тем, визначених навчальною програмою, виконання практичного завдання і захист заздалегідь підготовленого плану-конспекту уроку ІМ.

ОРІЄНТОВНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Перше питання оцінюється за критеріями:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість викладу;
- термінологічна коректність.

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет _____
Рівень вищої освіти _____
Напрямок підготовки _____
Спеціальність _____ Семестр _____
Навчальна дисципліна _____

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _____

1. Охарактеризуйте складові іншомовної граматичної компетентності. Розкрийте мету і зміст формування ... граматичної компетентності, етапи ознайомлення з граматичними структурами (ГС) активного мінімуму, типи і види вправ для їх засвоєння.
2. Розробіть три умовно-комунікативні вправи для засвоєння ГС "...” на рівні фрази.
3. Обґрунтуйте розроблений план-конспект уроку.

Затверджено на засіданні кафедри...

Протокол № _____ від “__” “_____” 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

Екзаменатор _____
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

Друге питання оцінюється за критерієм:

- точність виконання практичного завдання.

Третє питання (захист плану-конспекту уроку) оцінюється за критеріями:

- методична грамотність;
- здатність до обґрунтування методичних рішень;
- правильність оформлення плану-конспекту.

Схема оцінювання: кожний критерій оцінюється за чотирибальною шкалою: 5 балів, 4 бали, 3 бали, 2 бали (див. табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Схема оцінювання навчальних досягнень на курсовому екзамені

Критерії оцінювання	Шкала/параметри оцінювання			
	5 балів	4 бали	3 бали	2 бали
Перше питання				
1. Відповідність змісту	Відповідь студента повністю відповідає змісту питання. Усі основні проблеми визначені чітко.	Відповідь студента в основному відповідає змісту питання. Не всі основні проблеми визначені чітко.	Відповідь студента лише частково відповідає змісту питання. Основні проблеми визначені нечітко.	Відповідь студента не відповідає змісту питання. Основні проблеми не визначені.
2. Повнота і ґрунтовність викладу	Основні проблеми повністю і ґрунтовно розкриті.	Основні проблеми розкриті не досить повно і ґрунтовно.	Основні проблеми розкриті лише частково і без належної глибини.	Основні проблеми не розкриті.
3. Доказовість викладу	Студент демонструє високий рівень доказовості викладу матеріалу з питання. Він може викласти свою точку зору з проблем, що обговорюються.	Студент викладає матеріал, в основному аргументуючи методичні положення. Він відчуває труднощі у викладенні своєї точки зору щодо низки проблем.	Студент викладає матеріал, майже не аргументуючи методичні положення. Він не має своєї точки зору щодо більшості проблем.	Доказовість викладу матеріалу і самостійні міркування відсутні.
4. Термінологічна коректність	Студент досить вільно й коректно користується методичною термінологією. Він володіє повним запасом методичних термінів.	Студент в основному правильно використовує методичну термінологію. Невелика кількість термінологічних помилок не перешкоджає розумінню змісту викладеного.	Студент допускає значну кількість термінологічних помилок, що ускладнює розуміння змісту викладеного. Він володіє обмеженим запасом методичних термінів.	Студент майже не користується методичною термінологією. Його запас методичних термінів мінімальний.
Бал за питання				
Друге питання				
1. Точність виконання практичного завдання	Виконане студентом завдання є комунікативно орієнтованим, відповідає вимогам	Виконане студентом завдання є комунікативно орієнтованим, однак має незначні	Виконане студентом завдання не є комунікативно орієнтованим, має серйозні пору-	Виконане студентом завдання не є комунікативно орієнтованим, не відповідає ви-

	поетапного формування навичок і вмій та враховує вікові особливості учнів.	порушення логіки поетапного формування навичок і вмій, врахування вікових особливостей учнів.	шення логіки поетапного формування навичок і вмій та врахування вікових особливостей учнів.	могам поетапного формування навичок і вмій та не враховує вікових особливостей учнів.
Бал за питання				
Третє питання				
1. Методична грамотність	План-конспект уроку виконаний у відповідності з вимогами до поурочного планування щодо формулювання цілей уроку, визначення методичної структури і змісту уроку з урахуванням етапу навчання.	План-конспект уроку в основному виконаний методично грамотно, проте є незначні недоліки у дотриманні зазначених вимог.	План-конспект уроку виконаний із значними недоліками стосовно зазначених вимог.	План-конспект уроку виконаний методично безграмотно.
2. Здатність до обґрунтування методичних рішень	Студент спонтанно і правильно реагує на запитання екзаменатора. Він здатний теоретично обґрунтувати вибір власних методичних рішень.	Студент адекватно реагує на запитання екзаменатора, однак він не досить впевнено обґрунтовує вибір власних методичних рішень.	Студент не зовсім адекватно реагує на запитання екзаменатора. Він не може обґрунтувати вибір власних методичних рішень.	Студент не здатний правильно реагувати на запитання екзаменатора. Він не може обґрунтувати вибір власних методичних рішень.
3. Правильність оформлення плану-конспекту	План-конспект виконаний грамотно у мовному відношенні, оформлений у відповідності до вимог і включає всі необхідні компоненти.	План-конспект виконаний грамотно у мовному відношенні, включає всі необхідні компоненти, проте його оформлення має незначні недоліки.	План-конспект має значні недоліки як у мовному відношенні, так і в його оформленні, включає не всі необхідні компоненти.	План-конспект не відповідає вимогам до його оформлення, містить велику кількість мовних помилок, не має усіх необхідних компонентів.
Бал за питання				
Підсумковий бал за всі питання				

Викладач підраховує бали, отримані студентом, окремо за кожне з трьох питань. Наприклад, за **перше питання** за чотирима критеріями студент отримав такі бали: 5,4,3,2,. Середньоарифметичний бал становить 3,5 $[(5+4+3+2):5]$. За **друге питання** студент отримав 4 бали. За **третє питання** студент отримав за трьома критеріями такі бали: 5,4,3. Середній арифметичний бал становить 4,0 $[(5+4+3):3]$. Середній арифметичний бал **за три питання** становить 3,8 $[(3,5+4,0+4,0):3]$. Це число є підсумковим екзаменаційним балом студента.

Підсумковий екзаменаційний бал студента трансформується в екзаменаційну оцінку та екзаменаційний рейтинговий бал.

3.2. Приклади завдань

Готуючись до іспиту, спочатку повторіть матеріал, який ви готували до заліку, а потім решту матеріалу. Наведемо орієнтовні приклади завдань до екзамена.

Змістовий модуль “ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР”

Міні-модуль “Професійна компетентність учителя іноземної мови”

- Назвіть стандарти вищої освіти.
- Охарактеризуйте складові професійної компетентності вчителя іноземної мови.
- Проаналізуйте професійно значущі вміння вчителя іноземної мови.

Міні-модуль “Методика навчання іноземних мов і культур як наука та її зв’язок з іншими науками”

- Проаналізуйте основні характеристики методики НІМіК як науки.
- Назвіть та опишіть основні методи дослідження.
- Охарактеризуйте фази проведення методичного експерименту. Розкрийте взаємозв’язок методики викладання ІМ з іншими науками.
- Визначте роль лінгвістики, психології і педагогіки в науковому обґрунтуванні методики викладання ІМ.
- Проаналізуйте найбільш важливі для методики положення з лінгвістики, психології та педагогіки.

Міні-модуль “Система навчання іноземних мов і культур”

- Розкрийте суть комунікативного підходу до навчання ІМіК.
- Назвіть цілі навчання ІМіК.
- Назвіть складові іншомовної комунікативної компетентності.
- Опишіть принципи навчання ІМіК.
- Проаналізуйте методи навчання ІМіК.
- Охарактеризуйте складові змісту навчання ІМіК.
- Проаналізуйте вимоги програми з ІМ.

Міні-модуль “Контроль у навчанні іноземних мов і культур”

- Розкрийте методику контролю рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності: функції, об’єкти, цілі, види і форми.
- Поясніть роль поточного й підсумкового контролю у формуванні іншомовної комунікативної компетентності; 12-бальну систему оцінювання.
- Сформулюйте вимоги до контролю знань, навичок і вмінь з ІМ.
- Проаналізуйте критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з ІМ.
- Охарактеризуйте тест як засіб контролю у навчанні іноземних мов: поняття “тест”, структура тесту, типи, види тестів і методику їх використання.

Міні-модуль “Психолінгвістичні засади формування іншомовної комунікативної компетентності і система вправ”

- Дайте визначення понять “іншомовна комунікативна компетентність”, “мовленнева діяльність”, “мова”, “мовлення”, “мовленнева дія”, “навичка”, “вміння”.
- Назвіть етапи формування навички.
- Дайте визначення поняття “вправа” та охарактеризуйте структуру вправи.
- Охарактеризуйте типи вправ за різними критеріями.
- Наведіть приклади некомунікативних рецептивних і репродуктивних вправ.
- Наведіть приклади умовно-комунікативних рецептивних, репродуктивних і продуктивних вправ.
- Проаналізуйте вправи одного з циклів уроків підручника ІМ для ... класу.

Змістовий модуль
“МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ МОВНИХ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ”

Міні-модуль

“Методика формування іншомовної фонетичної компетентності”

- Назвіть складові іншомовної фонетичної компетентності.
- Розкрийте цілі та зміст навчання вимови у ЗНЗ.
- Поясніть поняття “фонетичний мінімум”.
- Охарактеризуйте вимоги до вимови учнів.
- Поясніть поняття “апроксимована вимова”.
- Опишіть процес оволодіння артикуляцією іншомовних звуків.
- Наведіть приклади вправ для навчання артикуляції іншомовних звуків.
- Опишіть процес оволодіння іншомовною інтонацією.
- Наведіть приклади вправ для навчання іншомовної інтонації.
- Поясніть особливості контролю та оцінювання вимови.
- Проаналізуйте вправи для навчання фонетичного матеріалу в чинних підручниках з іноземної мови для різних ступенів навчання.
- Складіть фонетичну зарядку на звуки ... у ... класі.
- Визначте основні методичні труднощі в роботі з фонетичним матеріалом уроку ... підручника для ... класу.

Міні-модуль

“Методика формування іншомовної лексичної компетентності”

- Назвіть складові іншомовної лексичної компетентності.
- Розкрийте мету і зміст навчання лексики у ЗНЗ на різних ступенях.
- Поясніть різницю між активним і пасивним лексичними мінімумами (АЛМ, ПЛМ).
- Поясніть поняття “потенціальний словник”.
- Дайте характеристику лексичних навичок.
- Опишіть процес оволодіння АЛМ.
- Назвіть способи семантизації лексичних одиниць (ЛО).
- Опишіть хід роботи на етапі ознайомлення учнів з новою ЛО.
- Наведіть приклади вправ для автоматизації дій учнів з ЛО активного мінімуму з теми
- Наведіть приклади вправ для автоматизації дій учнів з лексичними одиницями пасивного і потенціального словників.

- Назвіть способи семантизації лексичних одиниць ... у ... класі.
- Складіть контекст для подачі лексичних одиниць ... у ... класі.
- Складіть підстановчу умовно-комунікативну вправу для засвоєння лексичних одиниць на базі тексту ... з підручника для ... класу.
- Запропонуйте ефективні прийоми контролю розуміння лексичних одиниць на початковому ступені навчання (на базі вправи ... циклу ... підручника для ... класу).
- Запропонуйте лексичну гру з використанням ляльки на початковому ступені навчання.
- Проаналізуйте лексичні вправи ... циклу ... підручника для ... класу; запропонуйте прийоми інтенсифікації виконання цих вправ з метою залучення всіх учнів до роботи.
- Надайте комунікативного характеру лексичним вправам ... циклу ... підручника для ... класу.
- Складіть фрагмент конспекту уроку в ... класі на ознайомлення з ЛО ...та автоматизацію дій учнів з цими ЛО.
- Проаналізуйте вправи для навчання лексичного матеріалу в чинних підручниках з іноземної мови для різних ступенів навчання.
- Розробіть фрагмент уроку з навчання лексичного матеріалу у початковій, основній і старшій школі.

Міні-модуль

“Методика формування іншомовної граматичної компетентності”

- Назвіть складові іншомовної граматичної компетентності.
- Розкрийте мету і зміст навчання граматики у ЗНЗ на різних ступенях.
- Поясніть різницю між функціональним та описовим підходами для навчання граматичного матеріалу.
- Опишіть процес оволодіння активним граматичним матеріалом.
- Опишіть дії вчителя та учнів на етапі ознайомлення з граматичними структурами (ГС) активного мінімуму.
- Опишіть вправи, що виконуються на етапі автоматизації дій учнів з ГС активного мінімуму.
- Наведіть приклади вправ для автоматизації дій учнів з ГС ... на фразовому рівні.
- Наведіть приклади вправ для автоматизації дій учнів з ГС на понадфразовому рівні.

- Опишіть процес оволодіння пасивним граматичним матеріалом.
- Опишіть дії вчителя та учнів на етапі ознайомлення з ГС пасивного мінімуму.
- Наведіть приклади вправ для автоматизації дій учнів з ГС пасивного мінімуму.
- Запропонуйте ситуації для демонстрації функцій граматичних структур ... у ... класі.
- Складіть умовно-мовленнєву трансформаційну вправу для засвоєння ... у мовленнєвому зразку ... у ... класі.
- Запропонуйте кілька варіантів граматичної гри на засвоєння мовленнєвих зразків ... у ... класі.
- Складіть підстановчу таблицю для роботи в парах з метою засвоєння мовленнєвого зразка ... (вправа ..., цикл ..., підручник для ... класу).
- Проаналізуйте граматичні вправи ... циклу ... підручника для ... класу; запропонуйте прийоми інтенсифікації виконання цих вправ з метою залучення всіх учнів до роботи.
- Надайте комунікативного характеру граматичним вправам ... циклу ... підручника для ... класу.
- Складіть фрагмент конспекту уроку в ... класі на ознайомлення з ГС ... та автоматизацію дій учнів з цими ГС.
- Проаналізуйте вправи для навчання граматичного матеріалу в чинних підручниках з іноземної мови для різних ступенів навчання.
- Розробіть фрагмент уроку з навчання граматичного матеріалу у початковій, основній і старшій школі.

Міні-модуль

“Методика формування іншомовної компетентності у техніці читання і письма”

- Назвіть складові іншомовної компетентності у техніці читання/письма.
- Охарактеризуйте графічну та орфографічну підсистеми іноземної мови.
- Опишіть роль і місце навичок техніки читання/письма у навчанні іноземної мови.
- Назвіть цілі і завдання навчання техніки читання/письма.

- Конкретизуйте роль знань у процесі формування іншомовної компетентності у техніці читання/письма.
- Дайте характеристику навичок техніки читання/письма.
- Наведіть приклади вправ для формування іншомовної компетентності у техніці читання/письма, їх цілі і режими виконання.
- Визначте особливості формування іншомовної компетентності у техніці читання/письма у початковій, основній і старшій школі.

Змістовий модуль
“МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВИХ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ”

Міні-модуль

“Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні”

- Охарактеризуйте складові іншомовної компетентності в аудіюванні.
- Дайте загальну характеристику аудіювання як виду мовленнєвої діяльності та вміння.
- Назвіть фактори, що впливають на якість оволодіння аудіюванням.
- Опишіть класифікацію видів аудіювання і типи аудіотекстів.
- Назвіть типи і види вправ для формування іншомовної компетентності в аудіюванні.
- Охарактеризуйте вимоги до текстів для формування компетентності в аудіюванні.
- Проаналізуйте особливості формування іншомовної компетентності в аудіюванні учнів початкової, основної і старшої школи.
- Наведіть приклади вправ для формування фонетичних, лексичних та граматичних навичок аудіювання.
- Наведіть приклади вправ для розвитку мовленнєвих механізмів аудіювання.
- Наведіть приклади вправ для розвитку вмінь аудіювання.
- Наведіть приклади завдань для контролю розуміння прослуханого тексту.
- Проаналізуйте тексти і вправи для навчання аудіювання одного з циклів уроків підручника ІМ для ... класу.
- Проаналізуйте тексти і вправи для навчання аудіювання в чинних підручниках ІМ для початкової, основної і старшої школи.

- Розробіть фрагменти уроків для різних класів з формування компетентності в аудіюванні.

Міні-модуль

“Методика формування іншомовної компетентності у діалогічному/монологічному мовленні”

- Охарактеризуйте складові іншомовної компетентності в говорінні.
- Дайте загальну характеристику говоріння як виду мовленнєвої діяльності та вміння.
- Опишіть монологічну і діалогічну форми мовлення та їх комунікативні, психологічні та лінгвістичні особливості (у порівнянні).
- Проаналізуйте функціональні типи монологів і діалогів.
- Назвіть етапи та одиниці навчання діалогічного і монологічного мовлення.
- Проаналізуйте вправи та різні види опор для формування компетентності у діалогічному / монологічному мовленні.
- Поясніть шляхи створення навчально-комунікативної мовленнєвої ситуації і способи її створення;
- Проаналізуйте особливості формування іншомовної компетентності в діалогічному/монологічному мовленні учнів початкової, основної і старшої школи.
- Наведіть приклади вправ для навчання учнів самостійно вживати різні види діалогічних єдностей.
- Наведіть приклади вправ для навчання учнів об'єднувати діалогічні єдності в мікродіалоги.
- Наведіть приклади вправ для навчання учнів створювати власні діалоги.
- Наведіть приклади вправ для навчання учнів об'єднувати зразки мовлення.
- Наведіть приклади вправ для навчання учнів будувати висловлювання понадфразового рівня.
- Наведіть приклади вправ для навчання учнів висловлюватись на текстовому рівні.
- Проаналізуйте вправи для навчання діалогічного/монологічного мовлення в чинних підручниках ІМ для початкової, основної і старшої школи.

- Розробіть фрагменти уроків для формування компетентності в діалогічному/монологічному мовленні учнів початкової, основної і старшої школи.

Міні-модуль

“Методика формування іншомовної компетентності у читанні”

- Охарактеризуйте складові іншомовної компетентності в читанні.
- Дайте загальну характеристику читання як виду мовленнєвої діяльності та вміння.
- Назвіть фактори, що впливають на якість оволодіння читанням.
- Опишіть класифікацію видів читання і типів текстів.
- Назвіть типи і види вправ для формування іншомовної компетентності в читанні.
- Охарактеризуйте вимоги до текстів для формування компетентності в читанні.
- Проаналізуйте особливості формування іншомовної компетентності в читанні в учнів початкової, основної і старшої школи.
- Наведіть приклади вправ для навчання ознайомлювального / вивчаючого/переглядового читання.
- Наведіть приклади завдань для контролю розуміння прочитаного тексту.
- Проаналізуйте тексти і вправи для навчання читання одного з циклів уроків підручника ІМ для ... класу.
- Проаналізуйте тексти і вправи для навчання читання в чинних підручниках ІМ для початкової, основної і старшої школи.
- Розробіть фрагменти уроків з навчання читання для різних класів.

Міні-модуль

“Методика формування іншомовної компетентності у письмі”

- Охарактеризуйте складові іншомовної компетентності у письмі.
- Дайте загальну характеристику письма як виду мовленнєвої діяльності та вміння.
- Проаналізуйте цілі і завдання формування іншомовної компетентності у письмі.
- Назвіть жанри і типи письмових текстів.
- Охарактеризуйте етапи навчання письма і стандарти створення письмових текстів різних жанрів і типів.
- Проаналізуйте особливості формування іншомовної компетентності у письмі в початковій, основній і старшій школі.

- Проаналізуйте вправи для навчання письма в чинних підручниках ІМ для початкової, основної і старшої школи.
- Наведіть приклади вправ для навчання учнів написання опису.
- Наведіть приклади вправ для навчання учнів написання текстів академічних жанрів письма.
- Наведіть приклади вправ для навчання учнів написання листа.
- Наведіть приклади вправ для навчання учнів заповнювати анкети.
- Наведіть приклади вправ для навчання учнів написання короткої автобіографії.
- Розробіть фрагменти уроків з навчання письма для різних класів.

Змістовий модуль

“МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ”

- Назвіть складові лінгвосоціокультурної компетентності.
- Дайте загальну характеристику лінгвосоціокультурної компетентності.
- Охарактеризуйте цілі і завдання формування лінгвосоціокультурної компетентності.
- Назвіть етапи формування лінгвосоціокультурної компетентності.
- Наведіть приклади вправ для формування лінгвосоціокультурної компетентності.
- Проаналізуйте особливості формування лінгвосоціокультурної компетентності в учнів початкової, основної і старшої школи.

Змістовий модуль

“МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНО-СТРАТЕГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ”

- Назвіть складові навчально-стратегічної компетентності.
- Дайте загальну характеристику навчально-стратегічної компетентності.
- Охарактеризуйте цілі і завдання формування навчально-стратегічної компетентності.
- Наведіть приклади вправ для формування навчально-стратегічної компетентності.
- Проаналізуйте особливості формування навчально-стратегічної компетентності в учнів початкової, основної і старшої школи.

Змістовий модуль

“МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ”

Міні-модуль “Планування освітньо-виховного процесу”

- Охарактеризуйте обов’язковий курс навчання ІМіК у загально-освітніх навчальних закладах.
- Назвіть ступені навчання.
- Проаналізуйте завдання, особливості, зміст кожного ступеня навчання.
- Назвіть типи і види планів.
- Дайте загальну характеристику структури планів; компонентів та етапів плану уроку.
- Проаналізуйте особливості планування на різних ступенях навчання в різних типах загальноосвітніх навчальних закладів.

Міні-модуль “Урок як основна форма освітньо-виховного процесу”

- Поясніть специфіку уроку ІМіК, вимоги до сучасного уроку іноземної мови.
- Охарактеризуйте форми роботи вчителя та учнів на уроці; переваги колективних форм роботи.
- Проаналізуйте типологію уроків, різні точки зору на типологію уроків.
- Опишіть структуру уроку ІМіК; функції учителя на уроці.

Міні-модуль “Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності в учнів початкової школи”

- Охарактеризуйте початковий ступінь навчання.
- Назвіть вікові особливості школярів 1-4 класів.
- Проаналізуйте різні підходи до організації навчання різних видів мовленнєвої діяльності на початковому ступені.
- Поясніть поняття “усне випередження”, взаємопов’язане навчання усіх видів мовленнєвої діяльності, співвідношення усного і писемного мовлення.
- Назвіть форми і прийоми навчання на цьому ступені.
- Поясніть роль ігрових прийомів навчання.

Міні-модуль

“Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності в учнів основної і старшої школи”

- Охарактеризуйте особливості навчання ІМіК в основній школі: вікові особливості учнів 5-9 класів; організація навчання, форми і прийоми навчання, роль самостійної роботи у процесі оволодіння ІМіК.
- Охарактеризуйте особливості навчання ІМіК у старшій школі: вікові особливості учнів старших класів; співвідношення усного мовлення, читання і письма; прийоми і форми навчання; роль самостійної/автономної роботи учнів з оволодіння ІМіК.
- Поясніть особливості профільного навчання ІМіК у загально-освітніх навчальних закладах.
- Розкрийте особливості навчання другої іноземної мови у загально-освітніх навчальних закладах.

Міні-модуль “Самостійна та автономна робота учнів”

- Поясніть різницю між поняттями “самостійна робота” і “автономна робота” учнів.
- Охарактеризуйте види самостійної роботи учнів.
- Проаналізуйте вміння самостійної роботи учнів початкової, основної і старшої школи.
- Охарактеризуйте види карток для реалізації самостійної роботи учнів.
- Назвіть форми автономної роботи учнів.

Міні-модуль

“Індивідуалізація процесу формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності”

- Назвіть цілі індивідуалізації процесу формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності.
- Охарактеризуйте види індивідуалізації.
- Наведіть приклад атласу індивідуально-психологічних особливостей учнів.
- Наведіть приклади прийомів реалізації різних видів індивідуалізації.
- Поясніть мету використання пам’яток різного типу.

Міні-модуль

“Позакласна робота з іноземних мов і культур”

- Назвіть цілі, завдання, форми і зміст позакласної роботи з іноземної мови і культури.
- Охарактеризуйте роль позакласної роботи з ІМіК у підвищенні мотивації учнів до вивчення предмета.
- Назвіть види і форми позакласної роботи з ІМіК у загальноосвітніх навчальних закладах різного типу, її завдання і зміст.
- Опишіть методику проведення різних форм і видів позакласної роботи.
- Поясніть роль кабінету ІМ/ресурсного центру в організації позакласної роботи з ІМ, його технічне й методичне оснащення.

Змістовий модуль

“ОСОБЛИВОСТІ ПОГЛИБЛЕНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР”

- Поясніть особливості навчання ІМіК у загальноосвітніх навчальних закладах з поглибленим вивченням іноземних мов.
- Охарактеризуйте типові навчальні плани.
- Опишіть цілі навчання.
- Розкрийте зміст навчання.
- Назвіть принципи навчання.
- Перелічіть вимоги до рівня володіння іншомовною комунікативною компетентністю.
- Опишіть навчально-методичне забезпечення.

Змістовий модуль

“МЕТОДИ І ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР”

- Охарактеризуйте:
 - перекладні методи навчання;
 - методи періоду Реформи;
 - методи навчання іноземних мов після другої світової війни;
 - сучасні методи і технології навчання іноземних мов.

Якщо ви виконали усі вищеперелічені завдання, то ви, безумовно, готові до екзамену та успішно складете його.

4. ЯК ГОТУВАТИСЯ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ І СКЛАДАТИ ЙОГО

4.1. Загальні рекомендації

Кваліфікаційний (державний) іспит має на меті визначити вашу готовність до реалізації професійних функцій учителя іноземної мови, вихователя і класного керівника у загальноосвітніх навчальних закладах. Перевіряються вміння майбутніх працівників у галузі освіти вирішувати типові задачі діяльності з позицій сучасних наукових досягнень педагогічної, психологічної, методичної та лінгвістичних наук. Результати екзамену дозволяють зробити висновок про вашу готовність до участі у реформуванні освіти в Україні, розвитку освіти на основі нових прогресивних концепцій, впровадженні в освітньо-виховний процес особистісно-діяльнісних технологій навчання та виховання.

Державний іспит покликаний перевірити:

- ✓ уміння реалізувати гностичні, проектувальні, конструктивні, комунікативні та організаторські вміння (моделювати, конструювати та організовувати освітню діяльність) з опорою на знання фактів, термінології, структур, теорій, принципів, законів, закономірностей і тенденцій сучасної педагогічної науки;
- ✓ уміння реалізувати гностичні, проектувальні, конструктивні, комунікативні та організаторські вміння (моделювати, конструювати, організовувати класну і позакласну роботу учнів з іноземної мови) з опорою на знання фактів, термінології, методів навчання, принципів, закономірностей і тенденцій розвитку сучасної методичної науки;
- ✓ уміння реалізувати здатність узагальнювати, аналізувати і психологічно обґрунтовувати дії в конкретних педагогічних ситуаціях, а також вміння вирішувати педагогічні задачі з опорою на знання фактів, термінології, методів вивчення особистості, закономірностей і тенденцій розвитку сучасної психологічної науки.

За рішенням ученої ради ВНЗ екзамен може проводитися як у формі співбесіди за екзаменаційними питаннями з педагогіки, психології та методики НІМіК, так і у формі виконання кваліфікаційних завдань. Незалежно від форми екзамену вам необхідно поставитися відповідально до підготовки до нього і складання. Пригадайте

рекомендації, з якими ви знайомилися, готуючись до курсового екзамену (розділ 3). Зверніть також увагу на те, що рекомендується робити *перед екзаменом* і чого краще *уникати*:

- уникайте негативних емоційних стресів;
- працюйте за чітким графіком;
- узгоджуйте інтенсивну роботу з відпочинком;
- складайте лише тезисні відповіді на запитання;
- при можливості працюйте удвох чи маленькою групою;
- вечір і ніч перед екзаменом — для відпочинку;
- перевірте ще раз дату і час складання іспиту;
- перевірте свій годинник;
- приготуйте офіційний одяг.

У день екзамену:

- не повторюйте матеріал уранці;
- приходьте до навчального закладу заздалегідь;
- не беріть до аудиторії шпаргалки, навіть якщо ви їх написали;
- підготуйте те, що необхідно і чим дозволяється користуватися під час екзамену.

В аудиторії:

- уважно ознайомтеся з питаннями білета або інструкціями до завдань;
- підготуйте тези або план відповіді;
- не робіть зайвих записів на бланку для відповідей;
- пригадайте приклади;
- залишіть достатньо часу для виконання практичних завдань;
- не відволікайтеся на сторонні справи.

Під час відповіді:

- спочатку висвітлюйте основне, потім — другорядне;
- стежте за логікою своєї відповіді;
- не зловживайте жестикулюванням;
- якщо не знаєте відповіді на запитання, відверто скажіть про це екзаменатору.

СКЛАДАННЯ ІСПИТУ ЗА ПИТАННЯМИ

Така форма екзамену проходить за екзаменаційними білетами, які ви берете на самому екзамені. Білет містить три питання: з педагогіки, психології і методики навчання ІМіК.

ЗРАЗКИ БІЛЕТІВ З ЕКЗАМЕНАЦІЙНИМИ ПИТАННЯМИ

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет _____

Рівень вищої освіти _____

Напрямок підготовки _____

Спеціальність _____

Навчальні дисципліни *Педагогіка, психологія і методика навчання іноземних мов*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _____

1. Педагогічні вимоги до застосування методів стимулювання у вихованні. Наведіть приклади використаних Вами методів стимулювання діяльності і поведінки учнів під час педагогічної практики.
2. Методи сучасної психології. Організація психологічного вивчення особистості учня і колективу класу.
3. Засоби навчання іноземних мов і культур, їх класифікація. Особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у загальноосвітніх навчальних закладах.. Опишіть методику їх використання у ... класі (підручник ... мови ... уроки ...).

Затверджено на засіданнях кафедр:

Протоколи № ... від "... " _____ 20_ р.; № ... від "... " _____ 20_ р.; № ... від "... " _____ 20_ р.

Декан факультету _____

Завідувачі кафедр _____

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет _____

Рівень вищої освіти _____

Напрямок підготовки _____

Спеціальність _____

Навчальні дисципліни *Педагогіка, психологія і методика навчання іноземних мов*

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № ____

1. Передумови вибору методів, технологій і засобів навчання. Проаналізуйте методи і прийоми роботи вчителя на уроці іноземної мови у загальноосвітньому навчальному закладі на основі своїх спостережень під час педагогічної практики.
2. Поняття про педагогічне спілкування, його функції, структура. Стили взаємин учителів та учнів. Назвіть причини виникнення конфліктних ситуацій та способи їх запобігання.
3. Основні форми навчання іноземної мови і культури у школі. Вимоги до сучасного уроку іноземної мови. Проаналізуйте, як реалізуються ці вимоги в сучасних підручниках ... мови для основної школи.

Затверджено на засіданнях кафедр: _____

Протоколи № ... від “...” _____ 20_ р.; № ... від “...” _____ 20_ р.; № ... від “...” _____ 20_ р.

Декан факультету _____

Завідувачі кафедр _____

Ваші відповіді оцінюються за критеріями, розробленими відповідними кафедрами. Більш сучасною формою державного іспиту є його складання за кваліфікаційними завданнями.

Складання іспиту за кваліфікаційними завданнями

Державний іспит складається із захисту двох кваліфікаційних завдань, що моделюють діяльність учителя іноземної мови і класного керівника. Розглянемо цей формат іспиту детальніше.

Перше кваліфікаційне завдання

Мета: визначення рівня сформованості вашої методичної компетентності – здатності виконувати функції вчителя іноземної мови.

Ви одержуєте кваліфікаційне завдання за кілька днів до державного кваліфікаційного іспиту. Протягом цього терміну вам необхідно опрацювати теоретичний матеріал, скласти план-конспект уроку і детально розробити рекомендовані завдання, враховуючи новітні теоретичні досягнення психології, педагогіки, лінгвістики і методики НІМіК. Розробку потрібно ілюструвати підготовленою заздалегідь наочною з використанням ТЗН.

Захист кваліфікаційного завдання відбувається за розкладом у державній екзаменаційній комісії.

Об'єкти оцінювання: 1) знання теорії методики НІМіК; 2) методичні вміння (гностичні, конструктивно-планувальні, проєктувальні та комунікативно-навчальні), 3) знання загальної і вікової психології та вміння оперувати ними.

Критерії оцінювання: 1) відповідність теоретичної підготовки вимогам програми; 2) повнота, обґрунтованість, правильність оформлення і самостійність підготовки плану-конспекту уроку і запропонованих методичних рішень; 3) правильність виконання психологічного компонента завдання; 4) доцільність і якість підготовленої наочності та мультимедійних засобів.

Вимоги до комплексного кваліфікаційного завдання, що моделює діяльність учителя іноземної мови

Виконане комплексне кваліфікаційне завдання має містити дві складові:

- ✓ **теоретичну** (усне висвітлення теоретичних питань, усне обґрунтування запропонованої розробки плану-конспекту уроку іноземної мови у контексті сучасної методики навчання іноземних мов як науки: визначення цілей уроку, вибору обладнання, конкретизації етапів уроку і прийомів їх реалізації з урахуванням педагогічних, психологічних і лінгвістичних передумов навчання ІМіК учнів початкової, основної і старшої школи);
- ✓ **практичну**, яка реалізується у вигляді письмової методичної розробки плану-конспекту уроку.

Методична розробка плану-конспекту має містити:

- тему уроку;
- цілі уроку;
- обладнання уроку;
- схематичний план уроку;
- детально описаний хід уроку із заданим фрагментом;
- конкретизований зміст роботи іноземною мовою на кожному з етапів уроку;
- врахований психологічний компонент завдання;
- укладений список використаної літератури і посилання на неї у тексті роботи.

На титульному аркуші комплексного кваліфікаційного завдання зазначається його назва, ваше прізвище, ім'я, по батькові, група, факультет, рік виконання. Виконане кваліфікаційне завдання засвідчується вашим підписом. Завдання виконується українською мовою та (або) іноземною мовою, що вивчається, і подається у друкованому вигляді.

У процесі усної презентації розробленого комплексного кваліфікаційного завдання вам слід звернути увагу на необхідність:

- дотримуватися норм часу у процесі висвітлення окремих складових завдання;
- логічного переходу від однієї частини виступу до іншої;
- доповідати у нормальному темпі мовлення;
- чітко вимовляти текст українською та іноземною мовами;
- демонструвати фрагмент уроку іноземною мовою;
- використовувати засоби навчання, у тому числі технічні;
- давати вичерпну відповідь на запитання й зауваження голови і членів (екзаменаторів) державної екзаменаційної комісії, дотримання норм часу у процесі висвітлення окремих складових завдання;
- логічного переходу від однієї частини виступу до іншої;
- доповіді у нормальному темпі мовлення;
- чіткої вимови українською та іноземною мовами під час презентації;
- демонстрації фрагмента уроку іноземною мовою, що вивчається;
- використання засобів навчання, у тому числі мультимедійних;
- надання вичерпної відповіді на запитання й зауваження голови і членів екзаменаційної комісії.

ЗРАЗКИ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

1. Ви – учасник конкурсу “Учитель року”, який присвячено проблемі сучасних методів навчання техніки читання іноземною мовою у загальноосвітніх навчальних закладах. Згідно з умовами конкурсу Вам необхідно:
 - ✓ продемонструвати знання з проблеми, охарактеризувавши цілі, етапи і вправи для формування іншомовної компетентності у техніці читання в учнів початкової школи;
 - ✓ розробити план-конспект уроку англійської мови для 2 класу за темою ..., у якому необхідно:
 - визначити практичні, освітню, розвивальну та виховну цілі уроку;
 - розробити фрагмент уроку з техніки читання слів з літерою “а”, передбачивши використання ігрового компонента (командна гра);
 - підготувати усне теоретичне обґрунтування розробленого Вами фрагмента уроку з позицій сучасної методики формування іншомовної компетентності у техніці читання в учнів початкової школи;
 - ✓ врахувати у плані-конспекті уроку психологічні особливості використання наочності на уроці у початковій школі;
 - ✓ правильно оформити план-конспект уроку у письмовій формі і підготувати його усну презентацію.
2. Ви – учасник конкурсу “Учитель року”, який присвячено проблемі сучасних методів формування іншомовної компетентності в аудіюванні учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Згідно з умовами конкурсу Вам необхідно:
 - ✓ продемонструвати знання з проблеми, охарактеризувавши цілі, етапи і вправи для формування іншомовної компетентності в аудіюванні учнів основної школи;
 - ✓ розробити план-конспект уроку іспанської мови для 9-го класу за темою ..., у якому необхідно:
 - визначити практичні, освітню, розвивальну та виховну цілі уроку;
 - розробити фрагмент уроку з навчання аудіювання, використавши тестове завдання альтернативного вибору для контролю розуміння учнями аудіотексту;
 - підготувати усне теоретичне обґрунтування розробленого Вами фрагмента уроку з позицій сучасної методики формування іншомовної компетентності в аудіюванні учнів основної школи;

- ✓ врахувати у плані-конспекті уроку психологічні особливості учнів основної школи, які зумовлюють ефективність оволодіння аудіюванням;
 - ✓ правильно оформити план-конспект уроку у письмовій формі і підготувати його усну презентацію.
3. Ви – учасник конкурсу “Учитель року”, який присвячено проблемі сучасних методів формування іншомовної лексичної компетентності учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Згідно з умовами конкурсу Вам необхідно:
- ✓ продемонструвати знання з проблеми, охарактеризувавши вправи і засоби формування іншомовної лексичної компетентності учнів;
 - ✓ розробити план-конспект уроку німецької мови для 3-го класу за темою ..., у якому необхідно:
 - визначити практичні, освітню, розвивальну та виховну цілі уроку;
 - розробити фрагмент уроку з ознайомлення учнів з новими лексичними одиницями, використавши текст (розповідь учителя) та малюнки;
 - підготувати усне теоретичне обґрунтування розробленого Вами фрагмента уроку з позицій сучасної методики формування іншомовної лексичної компетентності в учнів початкової школи;
 - ✓ врахувати у плані-конспекті уроку особливості пам’яті учнів початкової школи, які зумовлюють ефективність оволодіння лексикою;
 - ✓ правильно оформити план-конспект уроку у письмовій формі і підготувати його усну презентацію.
4. Ви – учасник конкурсу “Учитель року”, який присвячено проблемі сучасних методів формування іншомовної компетентності у читанні учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Згідно з умовами конкурсу Вам необхідно:
- ✓ продемонструвати знання з проблеми, охарактеризувавши види і етапи формування іншомовної компетентності у читанні, вимоги до текстів для читання, вправи для навчання учнів ознайомлювального читання;
 - ✓ розробити план-конспект уроку французької мови для 4-го класу за темою ..., у якому необхідно:
 - визначити практичні, освітню, розвивальну та виховну цілі уроку;

- розробити фрагмент уроку з навчання ознайомлювального читання, використавши тестове завдання перехресного вибору для контролю розуміння учнями основного змісту тексту;
 - підготувати усне теоретичне обґрунтування розробленого Вами фрагмента уроку з позицій сучасної методики формування іншомовної компетентності у читанні в учнів початкової школи;
- ✓ врахувати у плані-конспекті уроку особливості сприймання учнів початкової школи, які зумовлюють ефективність оволодіння читанням;
- ✓ правильно оформити план-конспект уроку у письмовій формі і підготувати його усну презентацію.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

Кваліфікаційні завдання розробляються на основі діючих програм з педагогіки, основ педагогічної майстерності, психології і методики НІМіК. Вони мають на меті комплексну перевірку вашої теоретичної і практичної підготовленості до педагогічної професії.

Кожен з вас має виконати два кваліфікаційних завдання, що моделюють діяльність як учителя іноземної мови, так і класного керівника.

Критерії оцінювання розробляються окремо до кожного із кваліфікаційних завдань викладачами відповідних кафедр. Наведемо приклад одного з можливих варіантів оцінювання завдання з методики НІМіК (див. табл. 1.4), виходячи з того, що на це завдання виділяється 55 балів, включаючи психологічний компонент (45 балів – оцінювання другого завдання).

На кваліфікаційному іспиті оцінювання рівня ваших навчальних досягнень з психології, педагогіки і методики навчання іноземних мов здійснюється за відповідною кількістю балів за шкалою **ЄКТС** та національною шкалою. Отримана оцінка в балах є сумою оцінок у балах за виконання першого і другого кваліфікаційних завдань (наприклад, на державному іспиті ви отримали такі оцінки в балах: оцінку в балах за виконання першого кваліфікаційного завдання – **55**, оцінку в балах за виконання другого кваліфікаційного завдання – **45**, **разом – 100**. За шкалою оцінювання: **ЄКТС – А, національною – “відмінно”**).

Таблиця 1.4

**Орієнтовні критерії оцінювання навчальних досягнень з методики
НІМіК на кваліфікаційному екзамені**

Критерії	Макс. к-ть балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1. Відповідність теоретичної підготовки із зазначеної методичної проблеми вимогам програми.	10	<ul style="list-style-type: none"> ▪ відповідає повністю; ▪ відповідає неповністю; ▪ має суттєві недоліки; ▪ не відповідає; ▪ відповідність відсутня. 	<p>9 - 10 7 - 8 6 1 - 5 0</p>
2. Повнота, обґрунтованість, правильність оформлення і самостійність підготовки плану-конспекту уроку та запропонованих методичних рішень: <ul style="list-style-type: none"> ▪ визначення цілей уроку; ▪ укладання фрагмента уроку; ▪ усного теоретичного обґрунтування; ▪ самостійність виконання роботи. 	20	<ul style="list-style-type: none"> ▪ повно, обґрунтовано, правильно та самостійно; ▪ недостатньо повно, але обґрунтовано, правильно, самостійно; ▪ неповно, необґрунтовано, із суттєвими недоліками, але самостійно; ▪ не самостійно (списано) або не відповідає поставленому завданню; ▪ відповідь відсутня. 	<p>18 - 20 15 - 17 12 - 14 1 - 11 0</p>
3. Правильність виконання психологічного компонента кваліфікаційного завдання	15	<ul style="list-style-type: none"> ▪ виконано повністю, правильно; ▪ виконано коректно, але із незначними недоліками; ▪ виконано із суттєвими недоліками, неправильно; ▪ виконано не самостійно (списано) або не відповідає поставленому завданню; ▪ відповідь відсутня. 	<p>14 - 15 11 - 13 9 - 10 1 - 8 0</p>
4. Якість усної (з використанням мультимедійних засобів) презентації плану-конспекту уроку та відповідей на запитання голови і членів екзаменаційної комісії.	10	<ul style="list-style-type: none"> ▪ презентація якісна, відповіді на запитання повні, послідовні, логічні; ▪ презентація має незначні недоліки, відповіді на запитання недостатньо повні, однак послідовні, логічні; ▪ презентація має суттєві недоліки, відповіді на запитання фрагментарні, слабо демонструють обізнаність студента у темі; ▪ презентація неякісна, незадовільна, відповіді на запитання некоректні, неповні; ▪ відповідь відсутня. 	<p>9 - 10 7 - 8 6 1 - 5 0</p>
Разом	55		

4.2. Приклади екзаменаційних білетів

До екзаменаційного білета вносяться два кваліфікаційних завдання: методичне з психологічним компонентом і педагогічне з психологічним компонентом.

БІЛЕТ № ...

1. Ви – учасник конкурсу “Учитель року”, який присвячено проблемі сучасних методів формування іншомовної лексичної компетентності в учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Згідно з умовами конкурсу Вам необхідно:
 - ✓ продемонструвати знання з проблеми, охарактеризувавши цілі, етапи і вправи для формування іншомовної лексичної компетентності в учнів старшої школи;
 - ✓ розробити план-конспект уроку англійської мови для 10-го класу за темою “National Identity” (*Harris M., Mower D., Sikorzynska A. Opportunities. Upper Intermediate. Students’ Book.: Pearson Longman, 2002. – Module 1. – P. 10–11*), у якому необхідно:
 - визначити практичні, освітню, розвивальну і виховну цілі уроку;
 - розробити фрагмент уроку з ознайомлення учнів з лексичними одиницями (вправи 1–2, С.10), використавши тестове завдання перехресного вибору;
 - підготувати усне теоретичне обґрунтування розробленого Вами фрагмента уроку з позицій сучасної методики формування іншомовної лексичної компетентності в учнів старшої школи;
 - ✓ врахувати у плані-конспекті уроку, що в групі є учні з недостатньо розвинутою слуховою пам’яттю;
 - ✓ правильно оформити план-конспект уроку у письмовій формі і підготувати його усну презентацію.
2. Ви є класним керівником 6-го класу. Вам необхідно підготувати і провести виховний захід з метою формування в учнів дисциплінованості (форма організації і тема – за Вашим вибором). З цією метою:
 - обґрунтуйте доцільність обраної Вами форми організації виховання, опишіть етапи її підготовки та проведення;
 - охарактеризуйте здатність підлітків до рефлексії та самоконтролю;
 - підготуйте методичну розробку обраного Вами виховного заходу.

БІЛЕТ ...

1. Ви – учасник конкурсу “Учитель року”, який присвячено проблемі сучасної методики навчання техніки письма іноземною мовою у загальноосвітніх навчальних закладах. Згідно з умовами конкурсу Вам необхідно:
 - ✓ продемонструвати знання з проблеми, охарактеризувавши цілі, етапи і вправи для формування іншомовної компетентності у техніці письма в учнів початкової школи;
 - ✓ розробити план-конспект уроку іспанської мови для 2-го класу за темою “¿En qué estación del año estamos?” (В. Г. Редько. *Іспанська мова: підручн. для 2-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / Редько В. Г. – К.: Генеза, 2012. – Lección 15. – С. 34–35*), в якому необхідно:
 - сформулювати практичні, освітню, розвивальну і виховну цілі уроку;
 - передбачити укладання фрагмента уроку з навчання техніки письма, використавши ігрові вправи;
 - підготувати усне теоретичне обґрунтування розробленого Вами фрагмента уроку з позицій сучасної методики формування іншомовної компетентності у техніці письма в учнів початкової школи;
 - ✓ врахувати у плані-конспекті уроку, що в групі є учні з недостатньо розвинутою зоровою пам’яттю;
 - ✓ правильно оформити план-конспект уроку у письмовій формі і підготувати його усну презентацію.
2. Ви є класним керівником 5-го класу. Вам необхідно підготувати і провести бесіду на тему “Рослини і тварини в українській пісні”. З цією метою:
 - ✓ опишіть особливості бесіди як форми організації виховання підлітків;
 - ✓ визначте завдання і зміст народознавчої роботи у школі;
 - ✓ окресліть основні проблемні питання бесіди на основі попередньої роботи (ознайомлення зі змістом народної пісенної творчості тощо);
 - ✓ продумайте основні очікувані психологічні впливи на емоційний світ підлітків;
 - ✓ підготуйте методичну розробку бесіди на зазначену тему.

БІЛЕТ ...

1. Ви – учасник конкурсу “Учитель року”, який присвячено проблемі сучасних методів формування іншомовної компетентності в ауді-

юванні учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Згідно з умовами конкурсу Вам необхідно:

- ✓ продемонструвати знання з проблеми, охарактеризувавши види аудіювання, вимоги до аудіотекстів та етапи формування іншомовної компетентності в аудіюванні учнів основної школи;
 - ✓ розробити план-конспект уроку німецької мови для 6-го класу за темою “Reisen” (*Deutsch: Підручник для 6 класу середньої школи / Н. П. Басай – К.: Освіта, 2006. – С. 103–111*), у якому необхідно:
 - визначити практичні, освітню, розвивальну і виховну цілі уроку;
 - розробити фрагмент уроку з навчання аудіювання за тематичними текстами (див. вправа 5, тексти с. 46–47), використавши тест множинного вибору для контролю розуміння учнями аудіотексту;
 - підготувати усне теоретичне обґрунтування розробленого Вами фрагмента уроку з позицій сучасної методики формування іншомовної компетентності в аудіюванні учнів основної школи;
 - ✓ врахувати у плані-конспекті уроку, що в групі є учні з недостатнім рівнем інтересу до теми повідомлення;
 - ✓ правильно оформити план-конспект уроку у письмовій формі і підготувати його усну презентацію.
2. Ви – класний керівник 5-го класу. Вам необхідно скласти план індивідуальної роботи з учнем, у якого є проблеми у навчальній діяльності. З цією метою:
- ✓ охарактеризуйте типологію навчальних проблем учнів;
 - ✓ визначте комплекс необхідних методів виховання;
 - ✓ охарактеризуйте умови, за яких індивідуальна бесіда буде ефективною;
 - ✓ опишіть проєкт Вашої спільної діяльності зі шкільним психологом з метою психологічної підтримки цього учня.
 - ✓ підготуйте план індивідуальної роботи з учнем, у якого є проблеми у навчальній діяльності.

БЛЕТ ...

1. Ви – учасник конкурсу “Учитель року”, який присвячено проблемі сучасних методів формування іншомовної компетентності в аудіюванні учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Згідно з умовами конкурсу Вам необхідно:

- ✓ продемонструвати знання з проблеми, охарактеризувавши етапи і вправи для формування іншомовної компетентності в аудіюванні в учнів основної школи;
 - ✓ розробити план-конспект уроку французької мови для 9-го класу за темою “Les villes françaises et ukrainiennes” (*Français, 9: Пробний підручник для серед. загальноосвіт. школи / С. Л. Єршомін, Т. В. Деряженцева та ін. — К.: Перун, 2001. — Unité 4, Leçon 1. — С. 94–100*), у якому необхідно:
 - визначити практичні, розвивальну, освітню і виховну цілі уроку;
 - розробити фрагмент уроку з навчання аудіювання (див. текст “L’histoire de Paris”), використавши тестове завдання альтернативного вибору для контролю розуміння учнями аудіотексту;
 - підготувати усне теоретичне обґрунтування розробленого Вами фрагмента уроку з позицій сучасної методики формування іншомовної компетентності в аудіюванні учнів основної школи;
 - врахувати у плані-конспекті уроку, що в групі є учні з недостатнім рівнем усвідомлення потреби вивчати іноземну мову;
 - правильно оформити план-конспект уроку у письмовій формі і підготувати його усну презентацію.
2. Ви є класним керівником 9-го класу. Вам необхідно підготувати і провести бесіду на тему “Раціональне використання вільного часу учнів”. З цією метою:
- ✓ опишіть емпіричні методи педагогічного дослідження;
 - ✓ визначте умови ефективного використання педагогічної бесіди як методу дослідження;
 - ✓ з’ясуйте смисловий зміст поняття “вільний час”, підберіть запитання для визначення основних інтересів і захоплень учнів;
 - ✓ підготуйте методичну розробку бесіди на зазначену тему.

Кваліфікаційні завдання виконуються у **друкованому вигляді** (формат А4, шрифт 14 – Times New Roman). Наявність списку використаної літератури і посилань на неї у тексті роботи **обов’язкова**.

Виконані кваліфікаційні завдання Ви засвідчуєте своїм підписом.

Отже, ви знаєте, ЩО потрібно робити і ДЛЯ ЧОГО це потрібно робити. Далі будемо вчитися, ЯК це краще робити.

II. ЗМІСТОВІ МОДУЛІ І МІНІ-МОДУЛІ

1. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ “ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР”

1.1. Міні-модуль “Професійна компетентність учителя іноземної мови і культур”

Мета: Набути теоретично обґрунтованих знань і уявлень про професійну компетентність учителя іноземних мов і культур (ІМіК).

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з основними вимогами до рівня підготовки вчителя ІМіК загальноосвітніх навчальних закладів.
- ✓ Оволодійте методичною термінологією з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - визначати характерні ознаки сучасної системи навчання ІМіК в Україні;
 - характеризувати значущість навчання ІМіК у початковій, основній і старшій (профільній) школі;
 - аналізувати складники державного стандарту з ІМ;
 - розрізняти типи і види методичних умінь учителя ІМіК;
 - характеризувати етапи підготовки учителя ІМіК;
 - добирати й укладати вправи для формування професійно орієнтованих компетентностей учителя ІМіК;
 - добирати ефективні засоби формування професійно орієнтованих компетентностей учителя ІМіК;
 - визначати об’єкти контролю рівня сформованості професійно орієнтованих компетентностей учителя ІМіК.

Форми проведення заняття:

- Дискусія.
- Евристична бесіда.
- Професійно орієнтована гра.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

Компетенція – це ...

Компетентність – це ...

Професійна компетентність учителя – це ...

Згідно з освітньо-кваліфікаційними характеристиками вчитель має бути здатним: ...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Система освіти в Україні та викладання іноземних мов і культур.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 12 – 41.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : [підруч.] / [Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова]. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С. 44–55.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, охарактеризуйте концепцію загальної середньої освіти та навчання ІМіК; дайте визначення таких понять, як “освітня програма”, “вторинна мовна особистість”, “компетенція”, “компетентність”, “предметна компетентність”, “комунікативна компетентність”, “міжкультурна комунікація”, “іншомовна комунікативна компетентність”, “міжкультурна комунікативна компетентність”.

2. Ступені загальної середньої освіти і навчання ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика / підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – С. 12–41.*
- Бігич О. Б. Особистісно-діяльнісний розвиток молодшого школяра на уроці іноземної мови : [монографія] / Оксана Борисівна Бігич. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2010. – С. 54–73.
- Зеня Л. Я. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до навчання іноземних мов учнів профільної школи : [монографія] / Любов Яківна Зеня. – Горлівка : Вид-во ГДПІМ, 2011. – С. 77–96.

* Далі у посібнику використано скорочення «Методика навчання іноземних мов і культур... К. : Ленвіт, 2013. – С. ...»

- Професійно орієнтоване навчання іноземних мов у старшій профільній і вищій школі: проблеми та перспективи : колективна монографія / Л. А. Сажко, Л. Я. Зеня, О. В. Бирюк та ін. / за заг. ред. Л. А. Сажко. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2015. – С. 6–35.

Опрацювавши вказані джерела, охарактеризуйте освітні програми з ІМ для початкової, основної, старшої та спеціалізованої і профільної школи; дайте визначення таких понять, як “рівень стандарту”, “академічний рівень”, “рівень профільної підготовки”, “ступінь середньої загальної освіти”; вкажіть основні цілі навчання ІМ; визначте місце навчання ІМіК у початковій, основній і старшій школі; сформулюйте завдання навчання ІМіК у загальноосвітніх навчальних закладах. Поясніть специфіку предмета “Іноземна мова” у загальноосвітніх навчальних закладах.

3. Державний освітній стандарт з ІМ та його складники.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 12 – 41.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : [підруч.] / [Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова]. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С. 44–55.
- Державний стандарт початкової загальної освіти. – www.mon.gov.ua
- Державний стандарт базової і повної середньої освіти. – www.mon.gov.ua

Опрацювавши вказані джерела, охарактеризуйте державні стандарти з ІМ для початкової, базової та повної середньої освіти; вкажіть складники державного стандарту; дайте визначення таких понять, як “державний стандарт загальної середньої освіти”, “державний стандарт початкової загальної освіти”, “державний стандарт базової і повної середньої освіти”, розкрийте сутність державного, регіонального та шкільного компонентів змісту навчання ІМіК; визначте завдання мовного компонента освітньої галузі “Мови і літератури” в початковій, основній і старшій школі та заповніть таблицю:

Тип школи	Завдання мовного компонента
Початкова	
Основна	
Старша	

4. Сучасні підходи до підготовки вчителя ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 81–90.
- Задорожна І. П. Організація самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки : [монографія] / Ірина Павлівна Задорожна. – Тернопіль : Вид-во ТНПУ, 2011. – С. 26–55.
- Сучасний студент у контексті особистісно-діяльнісного підходу: за результатами науково-методичних досліджень : [колективна монографія] / О. Б. Бігич, М. М. Волошинова, М. С. Глазунов та інш., [за заг. ред. О. Б. Бігич]. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2014. – С. 8–16.
- Черниш В. В. Методика формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої англомовної компетенції в говорінні : [монографія] / Валентина Василівна Черниш. – К. : Ленвіт, 2013. – С. 45–111.

Опрацювавши вказані джерела, перерахуйте сучасні підходи до навчання ІМіК. Вкажіть, що означає “підхід” стосовно навчання ІМіК. Пригадайте згідно з якими критеріями класифікують підходи до навчання ІМіК. Сформулюйте основні положення кожного з названих підходів. Опишіть принципи кожного підходу до навчання ІМіК. Охарактеризуйте кожний підхід та заповніть таблицю:

Підхід	Мета	Принципи	Основні положення
Компетентнісний			
Особистісно-діяльнісний			
...			
....			
...			
....			

5. Професійна компетентність учителя ІМіК. Рівні сформованості іншомовної професійно орієнтованої компетентності вчителя ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 313–319.
- Сучасний студент у контексті особистісно-діяльнісного підходу: за результатами науково-методичних досліджень : [колективна монографія] / О. Б. Бігич, М. М. Волошинова, М. С. Глазунов та інш., [за заг. ред. О. Б. Бігич]. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2014. – С. 56–105.

- Професійно орієнтоване навчання іноземних мов у старшій профільній і вищій школі: проблеми та перспективи : [колективна монографія] / Л. А. Сажко, Л. Я. Зеня, О. В. Бирюк та ін. / за заг. ред. Л. А. Сажко. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2015. – С. 36–38.
- Черниш В. В. Методика формування у майбутніх учителів професійно орієнтованої англійської мовної компетенції в говорінні : [монографія] / Валентина Василівна Черниш. – К. : Ленвіт, 2013. – С. 62–93.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, охарактеризуйте систему підготовки вчителя ІМіК; дайте визначення таких понять, як “національна рамка кваліфікацій”, “стандарт вищої освіти”, “освітньо-кваліфікаційна характеристика”, “рівень професійної діяльності”, “кваліфікація”, “професійна компетентність учителя ІМіК”, “функції учителя ІМіК”, “професійно значущі вміння вчителя ІМіК”. Назвіть та охарактеризуйте основні освітньо-кваліфікаційні функції учителя ІМіК, вкажіть основні складові професійної компетентності учителя ІМіК. Назвіть групи вмінь, що входять до чотирьох професійно значущих умінь учителя ІМіК. Перерахуйте й опишіть етапи професійної підготовки вчителя.

6. Методична компетентність учителя ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 338–340.
- Зеня Л. Я. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до навчання іноземних мов учнів профільної школи : [монографія] / Любов Яківна Зеня. – Горлівка : Вид-во ГДПІМ, 2011. – С. 102–135, 200–202.
- Сучасний студент у контексті особистісно-діяльнісного підходу: за результатами науково-методичних досліджень : [колективна монографія] / О. Б. Бігич, М. М. Волошинова, М. С. Глазунов та інш., [за заг. ред. О. Б. Бігич]. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2014. – С. 47–55.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке. – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 240–243.

Опрацювавши вказані джерела, назвіть головні складники методичної компетентності вчителя ІМіК; назвіть рівні професіоналізму вчителя; визначте вимоги до підготовки вчителя ІМіК початкової, основної та профільної школи; охарактеризуйте спеціальні методичні компетентності вчителя ІМіК початкової, основної та профільної школи; перерахуйте та вкажіть на специфіку етапів підго-

товки вчителя ІМіК профільної школи; сформулюйте типові задачі професійно-методичної діяльності вчителя профільної школи відповідно до функціонально-виробничих функцій учителя ІМіК. Опишіть зміст і вкажіть складники спеціальних методичних компетентностей учителя ІМіК профільної школи та заповніть таблицю:

Компетентність	Зміст компетентностей
Компетентність інтеграції	Знання: Уміння:
Компетентність діяльності	Знання: Уміння:
...	

7. Новітні засоби формування іншомовної професійно орієнтованої компетентності вчителя ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 313–319.
- Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загально-освітніх і вищих навчальних закладах : [колективна монографія] // С. Ю. Ніколаєва, Г. Е. Борецька, Н. В. Майер, О. М. Устименко, В. В. Черниш та інші; [за ред. С. Ю. Ніколаєвої; техн. ред. І. Ф. Соболевої]. – К. : Ленвіт, 2015. – С. 8–28.
- Сучасний студент у контексті особистісно-діяльнісного підходу: за результатами науково-методичних досліджень : [колективна монографія] / О. Б. Бігич, М. М. Волошинова, М. С. Глазунов та інш., [за заг. ред. О. Б. Бігич]. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2014. – С. 87–94, 170–196.
- Черниш В. В. Інтернет-технології у професійній діяльності вчителя: вивчаємо та викладаємо іноземні мови / В. В. Черниш // Бібліотечка журналу “Іноземні мови”. – Вип. 4/2011. – К. : Ленвіт, 2011. – 64 с.
- Черниш В. В. Комп’ютерні засоби професійно-педагогічного спілкування та навчання іноземних мов / В. В. Черниш // Бібліотечка журналу “Іноземні мови”. – Вип. 1/2012. – К. : Ленвіт, 2012. – 64 с.

Опрацювавши рекомендовану літературу, визначте нетехнічні й технічні засоби формування іншомовної професійно орієнтованої компетентності учителя ІМіК; опишіть форми роботи з різними видами цих засобів і наведіть приклади. Охарактеризуйте мультимедійні й інтерактивні засоби формування іншомовної професійно орієнтованої та методичної компетентності учителя ІМіК. Визначте

переваги використання технічних засобів навчання. Назвіть Інтернет-ресурси, що сприяють формуванню іншомовної професійно орієнтованої та методичної компетентності майбутнього вчителя ІМіК.

8. Контроль рівня сформованості іншомовної професійно орієнтованої компетентності вчителя ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 313–319.
- Черниш В. В. Зарубіжний досвід тестування професійних умінь учителя англійської мови / В. В. Черниш // Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. – 2008. Психолого-педагогічні науки. – Випуск 5. – 2007. – С.172–175.
- Черниш В. В. Європейський досвід підготовки вчителя іноземної мови / В. В. Черниш // Бібліотечка журналу “Іноземні мови”. – Вип.1/2008. – К.: Ленвіт, 2008. – 64 с.

Опрацювавши вказані джерела, назвіть вимоги до контролю рівня сформованості іншомовної професійно орієнтованої компетентності майбутнього учителя ІМіК. Визначте об’єкти і форми контролю; назвіть якісні та кількісні критерії оцінювання рівня сформованості іншомовної професійно орієнтованої та методичної компетентності майбутнього учителя ІМіК. Наведіть приклади контрольних вправ і комунікативних тестових завдань для перевірки рівня сформованості іншомовної професійно орієнтованої та методичної компетентності. Сформулюйте ключові положення щодо оцінювання рівня сформованості іншомовної професійно орієнтованої та методичної компетентності майбутнього учителя ІМіК.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Проаналізуйте зміст і структуру Європейського портфеля для майбутніх учителів іноземної мови та визначте:

- цілі, зміст і структуру Європейського портфеля;
- дескриптори для самооцінювання та їх категорії;
- об’єкти самооцінювання;
- особливості побудови Європейського портфеля;
- співвідношення дескрипторів Європейського портфеля для майбутніх учителів іноземної мови та Європейського мовного портфеля.

Англійська мова:

European Portfolio For Student Teachers of Languages. A reflection tool for language teacher education (EPOSTL) <http://epostl2.ecml.at>, http://archive.ecml.at/mtp2/publications/C3_Epostl_E_internet.pdf

Німецька мова:

Das Europäisches Portfolio für Sprachlehrende in Ausbildung. Ein Instrument zur Reflexion (EPOSA) <http://epostl2.ecml.at/EPOSTL/tabid/2324/language/de-DE/Default.aspx>, http://archive.ecml.at/mtp2/publications/C3_Epostl_D_internet.pdf

Французька мова:

Portfolio européen pour les enseignants en langues en formation initiale. Un outil de réflexion pour la formation des enseignants en langues

http://archive.ecml.at/mtp2/publications/C3_Epostl_F_internet.pdf

Іспанська мова:

Portafolio del profesor en formación: una propuesta práctica para el desarrollo profesional

<http://www.mecd.gob.es/redele/Biblioteca-Virtual/2015/memorias-master/Barbara-Cuenca-i-Ripoll.html>

- 2. Ознайомтеся з інтерактивними завданнями для розвитку професійно орієнтованих умінь майбутніх учителів ІМіК, що представлені на сайтах: Web: <http://dots.ecml.at> ; <http://moodle.dots.ecml.at/> Опишіть особливості інтерактивних завдань і технологій для розвитку вмінь у:**

– читанні і письмі; – говорінні; – аудіюванні.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Пригадайте ступені загальної середньої освіти в Україні і заповніть таблицю. Встановіть статус викладання ІМіК і поставте знак “✓” у відповідній колонці.

Ступінь	Назва школи	Класи	Навчання ІМіК	
			обов'язкове	факультативне

Другий рівень складності

Поєднайте вид професійно-методичного вміння з відповідним типом таких умінь:

Комунікативно-навчальні вміння	Конструктивно-планувальні вміння	Організаційні вміння	Розвивально-виховні вміння	Дослідницькі вміння
<ul style="list-style-type: none">– виконувати план уроку– встановлювати мовленнєві контакти– планувати уроки– аналізувати мовний матеріал– планувати й проводити навчальні ігри– використовувати засоби навчання– створювати наочні посібники– усвідомлювати характер помилок учнів	<ul style="list-style-type: none">– використовувати реальні мовленнєві ситуації– раціонально поєднувати різні форми роботи– проводити аналіз уроків– забезпечувати активну мовленнєву діяльність учнів на уроці– визначати об'єкти контролю мовленнєвої діяльності учнів– виконувати план уроку		<ul style="list-style-type: none">– вивчати методичну літературу– реалізовувати естетичне виховання учнів– проводити позакласний захід– розвивати пізнавальні інтереси учнів– писати статті за результатами практичної діяльності– визначати об'єкти контролю мовленнєвої діяльності учнів на уроці ІМ	

Третій рівень складності

Ознайомтеся з переліком основних видів професійно-методичних умінь учителя ІМіК. Вивчивши запропоновані джерела у пунктах 5 і 6, доповніть поданий перелік. Визначте, до яких типів відносяться види професійно-методичних умінь та заповніть відповідну таблицю. Встановіть, до якої міри ви ними володієте.

- складати плани-конспекти окремих фрагментів уроків/ уроків та серії уроків за темою;
- намічати об'єкти контролю мовленнєвої діяльності учнів на уроці;
- складати план і сценарій позакласного заходу з ІМ;
- реалізовувати освітній, розвивальний та виховний потенціал мовленнєвого матеріалу уроку;
- вивчати ставлення учнів до предмета і виявляти рівень сформованості мовленнєвих навичок і вмінь учнів за завданням учителя;
- визначати типи вправ і послідовність їх виконання у відповідності до етапів оволодіння мовленнєвими навичками та вміннями;
- адаптувати свій іншомовний мовленнєвий досвід до рівня вимог програми та можливостей і загального розвитку учнів;

- використовувати реальні і створювати навчально-комунікативні ситуації для навчання іншомовного спілкування;
- складати план позакласної роботи з ІМ;
- проводити позакласний захід ІМ за складеним планом і сценарієм;
- проводити спостереження та аналіз відвіданих уроків з опорою на схему;
- вивчати методичну літературу і теоретично осмислювати навчальний процес у формі виступів на методичних семінарах, конференціях, круглих столах тощо;
- ...

Типи професійно-методичних умінь	Види професійно-методичних умінь	Володіння вміннями		
		володію	не володію	не можуть оцінити
Комунікативно-навчальні вміння	- помічати помилки учнів та їх виправляти - ...			
Конструктивно-планувальні вміння	- визначати цілі, завдання та прийоми кожного етапу уроку -			
Організаційні вміння	- методично грамотно використовувати наочні посібники - ...			
Розвивально-виховні вміння	- вирішувати засобами іноземної мови завдання морального, культурного, естетичного, гуманістичного виховання - ...			
Дослідницькі вміння	- здійснювати методичний аналіз мовного матеріалу з метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння учнями та добору оптимальних шляхів запобігання помилкам - ...			

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Уважно прочитайте фрагмент посібника “Навчання іноземних мов у старшій профільній школі” (Зеня Л. Я. Навчання іноземних мов у старшій профільній школі : Лекційно-практичний курс: [По-

сібник для студентів вищих навчальних закладів] / Л. Я. Зеня. – Горлівка : Видавництво ГДПІМ, 2008.), присвячений професійно-методичній підготовці майбутнього вчителя ІМіК до роботи у старшій профільній школі. У своїй праці автор пропонує інтегрований курс “Навчання іноземних мов у старшій профільній школі”. Дайте відповіді на запитання та виконайте завдання:

1. Яке місце серед навчальних дисциплін посідає розроблений курс?
2. Яка мета представленого курсу?
3. Опишіть особливості та структуру курсу.
4. Охарактеризуйте зміст курсу. Які змістові модулі курсу?
5. У чому полягає інтегрованість запропонованого курсу?
6. Згідно з якими принципами організовується навчання у межах курсу?
7. Які засоби навчання пропонуються використовувати у процесі професійно-методичної підготовки майбутніх учителів?
8. Які професійно орієнтовані вміння формуються у майбутнього вчителя у процесі опанування вказаного курсу?
9. Вкажіть які об’єкти, засоби та способи контролю виділяються автором у межах курсу.
10. Спрогнозуйте труднощі, з якими може зустрітися майбутній учитель, опановуючи запропонований курс.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Европейский языковой портфель для филологов (преподавателей языка, письменных и устных переводчиков) (Составитель к.ф.н., проф. К. М. Ирисханова). – М. : МГЛУ, 2003. – 75 с.
- Зимняя И. А. Педагогическая психология / И. А. Зимняя. – М. : Логос, 2001. – С. 132–166; 262–286.
- Камаева Т. П. Функции учителя в осуществлении речевого взаимодействия с учащимися при обучении иностранному языку / Т. П. Камаева // Иностранные языки в школе. – 1991. – № 4. – С. 21–26.
- Коньшева А. В. Современные методы обучения английскому языку / А. В. Коньшева. – Мн. : ТетраСистемс, 2011. – С. 72–75, 77–81, 300–301.
- Майер Н. В. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика: монографія / Наталія Василівна Майер. – К. : Вид.центр КНЛУ, 2015. – 482 с.

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

- Настольная книга преподавателя иностранного языка : справочное [пособ.] / [Е. А. Маслыко, П. К. Бабинская, А. Ф. Будько, С. И. Петрова]. – 5-е изд., стереотип. – Мн. : Вышэйшая шк., 1999. – С. 331–369.
- Пассов Е. И. Концепция высшего профессионального педагогического образования (на примере иноязычного образования) / Е. И. Пассов // Липецк : ЛГПИ, 1998. – 68 с.
- Черниш В. В. Особливості Європейського Портфеля для студентів - майбутніх учителів іноземних мов / В. В. Черниш // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія: педагогічні науки, 2009. – Випуск 63. – С.225–229.
- Шукин А. Н. Современные интенсивные методы и технологии обучения иностранным языкам : учебное пособие / А. Н. Шукин. – М. : Филоматис, 2008. – 188 с.
- Harmer J. The Practice of English Language Teaching / J. Harmer. – L. : Pearson, Longman, 2007. – P. 81 – 136.
- Teachingenglish. Classroom Language. Teacher Worksheets. An English global product. – British Council, 2008. – 66 p.
- TKT Essentials. Trainer’s Guide. An English global product. – British Council, 2008. – 52 p.
- Parrot M. Tasks for Language Teachers. – Cambridge: Cambridge University Press, 2001. – 270 p.
- Wallace M. Action Research for Language Teachers. – Cambridge: Cambridge University Press, 1995. – 180 p.
- Barkowski H. Deutsch als fremde Sprache / H. Barkowski, P. Grommes, B. Lex München : Klett – Langenscheidt, 2014. – 200 S.
- Funk H. Aufgaben, Übungen, Interaktion / H. Funk, Ch. Kuhn, D. Skiba. – München : Klett – Langenscheidt, 2014. – 184 S.
- Audigier F. Compétence et contenus / F. Audigier, N. Tutiaux-Guillon. – Bruxelles : Édition De Boek Université, 2008. – 224 p.
- Cyr P. Les stratégies d’apprentissage / P. Cyr. – P. : CLE International, 2006. – 181 p.
- CURSO DE DIDÁCTICA <http://www.aulafacil.com/Didactica/Temario.htm>
- Bárbara Cuenca i Ripoll. Portafolio del profesor en formación: una propuesta práctica para el desarrollo profesional. <http://www.mecd.gob.es/redele/Biblioteca-Virtual/2015/memorias-master/Barbara-Cuenca-i-Ripoll.html>
- Fernández López M. Principios y criterios para el análisis de materiales didácticos // Vademécum para la formación de profesores / Jesús Sánchez Lobato, Isabel Santos Gargallo. Madrid: Sociedad General Española de Librería, S.A. – 2008. – P. 715–736.
- Sánchez Pérez A. Metodología: conceptos y fundamentos // Vademécum para la formación de profesores / Jesús Sánchez Lobato, Isabel Santos Gargallo.

Madrid: Sociedad General Española de Librería, S.A. – 2008. – P. 665–688.

- Статті з журналу „Іноземні мови”.*
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

Ознайомтеся також з навчальними матеріалами на сайтах:

<https://elt.oup.com/?cc=ua&selLanguage=uk>
<http://www.onestopenglish.com/skills/speaking/>
<http://www.bbc.co.uk/learning>
<http://www.bl.uk/collections/sound-archive/nsa.html>
<http://www.bteducation.org/>
http://www.conceptcartoons.com/index_flash.html
http://www.standards.dfes.gov.uk/primary/publications/inclusion/bi_children/pri_pubs_bichd_214006_09.pdf
<http://www.standards.dfes.gov.uk/primaryframeworks/literacy/Papers/learningandteaching/>
http://www.standards.dfes.gov.uk/primaryframeworks/downloads/PDF/EAL_Planning.pdf
<http://www.dialogbox.org.uk/ICT.htm>
<http://www.bbc.co.uk/languages/german>
<http://www.bbc.co.uk/languages/french>
<http://www.bbc.co.uk/languages/spanish>
<http://www.mecd.gob.es/redele/Biblioteca-Virtual/2015/memorias-master/Barbara-Cuenca-i-Ripoll.html>
http://cfp.cervantes.es/imagenes/File/competencias_profesorado.pdf

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

А. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити значення понять “компетенція” та “компетентність”;
- пояснити термін “іншомовна професійно орієнтована компетентність учителя ІМіК”;
- назвати вміння, навички, знання, іншомовної професійно орієнтованої та методичної компетентності учителя ІМіК;
- назвати принципи освіти в Україні;
- визначити зміни, які відбулися в галузі навчання ІМіК в Україні протягом останніх п’яти років;

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

- визначити основні положення сучасних підходів до підготовки майбутнього вчителя ІМіК;
- пояснити поняття “освітня програма”, “державний освітній стандарт з ІМ”;
- пояснити різницю між державним, регіональним і шкільним компонентами змісту загальної середньої освіти;
- визначити зміст методичного компонента кваліфікаційної характеристики вчителя ІМіК;
- навести приклади вправ для формування іншомовної професійно орієнтованої компетентності майбутнього вчителя ІМіК;
- назвати основні типи та види професійних умінь учителя ІМіК.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Оберіть один із варіантів відповіді і запишіть його у бланку для відповідей. Порівняйте свою відповідь з ключем.*

1. Загальна освіта здобувається у ... системі
 - а) п'ятиступеневій
 - б) триступеневій
 - в) двоступеневій
2. До основної школи відносяться
 - а) 4 – 8 класи
 - б) 5 – 9 класи
 - в) 4 – 9 класи
3. Іноземна мова викладається
 - а) у спеціалізованих школах
 - б) у школах нового типу
 - в) в усіх загальноосвітніх навчальних закладах
4. До основних принципів освіти відноситься
 - а) принцип активності
 - б) принцип науковості
 - в) принцип гуманізації
5. Державний стандарт загальної середньої освіти визначає
 - а) обов'язковий мінімум змісту навчання з кожної освітньої галузі
 - б) обов'язковий мінімум змісту навчання з основних навчальних предметів
 - в) обов'язковий мінімум змісту навчання з ІМ

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

6. Кваліфікаційна характеристика вчителя ІМіК – це
 - а) перелік основних вимог до рівня володіння ІМ
 - б) перелік основних вимог до рівня методичної підготовки
 - в) перелік основних вимог до професійних якостей, знань і вмінь
7. До комунікативно-навчальних умінь учителя ІМіК відносяться
 - а) вміння створювати наочність
 - б) вміння виконувати заплановане на уроці
 - в) вміння адаптувати свій мовленнєвий досвід
8. До конструктивно-планувальних умінь учителя ІМіК відноситься
 - а) вміння складати плани різних типів
 - б) вміння встановлювати мовленнєві контакти з учнями
 - в) вміння проводити позакласні заходи
9. До організаційних умінь учителя ІМіК відноситься вміння
 - а) складати план позакласної роботи з ІМіК
 - б) формувати і розвивати засобами ІМ інтелектуальну та емоційну сфери особистості учня, його пізнавальні інтереси
 - в) застосовувати різноманітні прийоми активізації мовленнєвої та розумової діяльності учнів
10. До розвивально-виховних умінь учителя ІМіК відноситься
 - а) вміння проводити навчальні ігри
 - б) вміння розвивати пізнавальні інтереси учнів
 - в) вміння використовувати засоби навчання

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Отже, ми сподіваємося, що ви оволоділи основними знаннями та вміннями, необхідними вчителю іноземних мов і культур, а отже можете переходити до опрацювання наступної теми.

1.2. Міні-модуль “Методика навчання іноземних мов і культур як наука та її зв’язок з іншими науками”

Мета: Набути знань про методику навчання іноземних мов і культур як науку, її дослідницький апарат і зв’язок з іншими науками; оволодіти вміннями реалізації методичного дослідження.

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з науковою базою методики НІМіК.
- ✓ Оволодійте методичною термінологією з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - опрацювати наукові публікації з методики НІМіК;
 - аналізувати основні характеристики методики НІМіК як науки;
 - розкривати зв’язки методики НІМіК з іншими науками;
 - реалізувати на практиці окремі методи дослідження.

Форми проведення заняття:

- Евристична бесіда.
- “Мозковий штурм”.
- Усні відповіді з наступним обговоренням.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

Основними компонентами навчального процесу є: ...

До основних методів дослідження відносяться: ...

Базовими науками для методики НІМіК є: ...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Методика навчання іноземних мов і культур як наука та її завдання.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур – К. : Ленвіт, 2013. – С. 42–45.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С.9–11.
- Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі: Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2005. – С. 8–10.

- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика/Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – М.: Изд. центр “Академия”, 2008. – С. 88–95.

Опрацювавши рекомендовані джерела, визначте: 1) основні завдання навчальної дисципліни “Методика навчання іноземних мов і культур”; 2) значення слова “методика”; 3) компоненти навчального процесу. Випишіть визначення понять: “навчання”, “організація”. Уточніть компоненти організації навчання. Дайте визначення “методики навчання іноземних мов і культур як науки”, загальної і спеціальної методики. Сформулюйте об’єкт і предмет методики.

2. Методи дослідження в методиці навчання іноземних мов і культур.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур – К.: Ленвіт, 2013. – С. 45–59.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С.11–18.
- Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі: Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2005. – С. 10–16.
- Шукин А. Н. Обучение иностранным языкам: Теория и практика. – М. : Филоматис, 2006. – С. 41–47.

Прочитайте вказані публікації. Назвіть основні і допоміжні методи дослідження. Дайте визначення понять “експеримент”, “гіпотеза”. Поясніть різницю між розвідувальним і природним експериментами. З’ясуйте різницю між пробним і дослідним навчанням. Підготуйтеся до обговорення цих питань з іншими членами групи.

3. Природний експеримент: складники і фази реалізації.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур – К. : Ленвіт, 2013. – С.47–49.
- Ляховицкий М. В. Методика преподавания иностранных языков. – М. : Высш. школа, 1981. – С.45–50.
- Рекун Н. М. Экспериментальное навчання англійської мови в старших класах економічного профілю // Вісник КНЛУ. Серія “Педагогика та психологія”. – К. : Вид. Центр КНЛУ, 2005. – Вип. 9. – С. 170–178.

Опрацюйте рекомендовані джерела. Визначте складники природного експерименту. Випишіть фази експерименту і з'ясуйте зміст кожної з них.

4. Тестування як допоміжний метод дослідження.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур – К. : Ленвіт, 2013. – С. 55–56.
- Петрашук О. П. Тестовий контроль у навчанні іноземної мови в середній загальноосвітній школі. – К. : Вид. центр КДЛУ, 1999. – С. 3–33.
- Квасова О. Г. Основи тестування іншомовних навичок і вмінь: Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2009. – С. 9–24.
- Шукин А. Н. Обучение иностранным языкам: Теория и практика. – М. : Филоматис, 2006. – С. 47–52.

Прочитавши вказані публікації, дайте визначення понять “тест”, “тестування”, “тестове завдання”. Охарактеризуйте типи і види тестів. Запишіть основні показники якості тесту. З'ясуйте різницю між стандартизованим і нестандартизованим тестом. Випишіть приклади тестових завдань з вибірковою відповіддю і тестових завдань з конструйованою відповіддю.

5. Зв'язок методики навчання ІМіК з іншими науками.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур – К. : Ленвіт, 2013. – С. 59–78.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С. 19–44.
- Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі: Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2005. – С. 28–46.
- Шукин А. Н. Обучение иностранным языкам: Теория и практика. – М. : Филоматис, 2006. – С. 21–39.

Прочитайте рекомендовані джерела і визначте зв'язки методики з лінгвістикою, психологією, психолінгвістикою, педагогікою, літературою, соціологією, лінгвокраїнознавством, інформатикою тощо. Будьте готові взяти участь у “мозковому штурмі” і навести приклади, які підтверджують відповідні зв'язки.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Поєднайте кожен із об'єктів аналізу з найбільш ефективним методом його дослідження (напр.: 1 – ж). Скористайтеся бланком для відповіді.

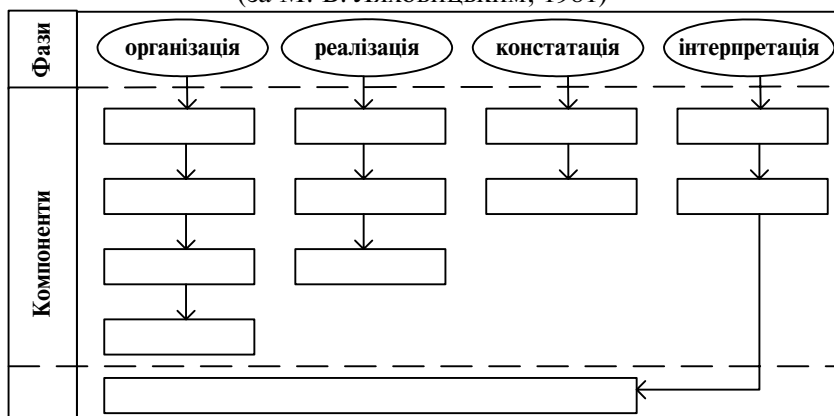
Об'єкти аналізу	Методи дослідження
1. ставлення вчителів до чинної програми з ІМ 2. ефективність певного методичного прийому в умовах використання компетентнісного підходу 3. ефективність певної методики навчання ІМіК в умовах проведення масового навчання 4. ефективність певної методики навчання ІМіК за допомогою науково проведеного дослідження 5. мовленнєву активність учнів на уроці ІМ 6. позитивні сторони реалізації вчителями ІМ проектної роботи 7. ступінь розробленості проблеми 8. погляди вчителів ІМ щодо використання зарубіжних підручників 9. труднощі окремих учнів під час виконання тестів з ІМіК	а. аналіз літературних джерел б. вивчення досвіду роботи вчителів ІМ в. наукове спостереження г. пробне навчання д. природний експеримент е. дослідне навчання є. метод інтерв'ю ж. анкетування (опитування) з. бесіда

Бланк для відповіді:

1	2	3	4	5	6	7	8	9
ж								

2. Заповніть пропуски у схемі.

Схема проведення експерименту
(за М. В. Ляховицьким, 1981)

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

- ✓ Ви починаєте вивчення нової теми “Свята і традиції” з учнями 5-го класу. Назвіть методи дослідження, якими ви скористаєтесь для
 - визначення рівня мовної і мовленнєвої підготовки учнів з ІМ;
 - уточнення інтересів учнів;
 - встановлення позамовних (екстралінгвістичних) знань з теми.
- ✓ Ви завершили вивчення теми “Засоби масової інформації” з учнями 8-го класу. Назвіть методи дослідження, якими ви скористаєтесь для
 - визначення рівня володіння учнями мовним матеріалом (лексичним, граматичним);
 - визначення рівня володіння учнями вмінням читати іншомовні тексти з теми;
 - вивчення точки зору кожного учня на проблему прав людини на свободу слова.

Другий рівень складності

Поясніть різницю між об’єктом і предметом дослідження.

Третій рівень складності

Укладіть одну анкету з десяти запитань за вашим вибором:

- а) для учнів 9-их класів з метою уточнення їхньої мотивації вибору вивчення певного факультативного курсу;
- б) для учнів 11-их класів з метою уточнення їхніх намірів щодо вибору майбутньої професії.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Уважно прочитайте поданий нижче фрагмент автореферату кандидатської дисертації І. В. Дубко “Метод проектів у навчанні учнів основної школи письма німецькою мовою після англійської” (2012 р.), у якому наведено опис експерименту. Визначте і запишіть:

- тип експерименту;
- кількість гіпотез експерименту;
- змінну (варійовану) величину;
- незмінні (неварійовані) величини;
- назви реалізованих зрізів;
- основні фази проведення експерименту.

ФРАГМЕНТ АВТОРЕФЕРАТУ (С.13-15)

“Мета експерименту – перевірка ефективності розробленої методики навчання письма німецькою як другою іноземною після англійської з використанням проекту.

На етапі організації експерименту нами було висунуто гіпотезу про те, що використання розробленої в рамках проекту системи вправ для навчання письма, яка включає також контрастивні вправи дозволить досягти учням основної школи вищого рівня сформованості навичок та вмій писемного мовлення. Розробляючи два варіанти методики, ми припускали, що більшої ефективності навчання можна досягти за такою методикою навчання, де підготовка до писемного висловлювання включає, окрім вправ для вдосконалення мовленнєвих навичок та контрастивних вправ, також і мовну рефлексію, яка допомагає уникнути інтерференції ІМ1 на когнітивній основі.

Варійованою умовою експерименту була керована вчителем мовна рефлексія – для уникнення інтерферуючого впливу ІМ1 шляхом надання учням відповідних інструкцій та пояснень. Мовна рефлексія – осмислення людиною своїх вербальних дій, усвідомлення схем і правил, згідно з якими вона діє, з’ясування підстав своїх знань і того, як з’явилися ті чи інші знання або уявлення (за Щепіловою А. В.). Головна відмінність двох варіантів методик полягала в повноті інструкцій до вправи, які спонукали учнів до аналізу, порівняння, тобто до рефлексії... “...”

Експеримент складався з пробного й експериментального навчання. Пробне навчання проходило в 5-му класі СЗОШ № 248 у м. Києві у квітні – травні 2010 р.; перша серія експерименту проводилася в 9-му класі СЗОШ № 25 у м. Києві у вересні – листопаді 2010 р. (перший етап) та листопаді–січні 2010–2011 р. (другий етап); друга серія експерименту проходила у 7-му класі СЗОШ № 25 у м. Києві у жовтні – лютому 2010–2011 р. Усього в експерименті взяли участь 46 учнів.

Основними цілями пробного навчання була перевірка можливості використання методу проектів у навчанні письма учнів основного ступеня середньої загальноосвітньої школи, а також перевірка необхідності та достатності запропонованих вправ; перевірка адекватності розроблених критеріїв оцінки; уточнення витрати часу на виконання вправ розробленого комплексу.

Перший етап першої серії експериментального навчання проходив у 9-ому класі середньої загальноосвітньої школи. Другий етап першої серії та друга серія експерименту були організовані аналогічно.

Протягом експерименту порівнювалися вміння школярів писати листи до експериментального навчання та після нього, тобто по вертикалі. Крім того, порівняння проводилося і по горизонталі – для встановлення ефективності двох варіантів навчання, які відрізнялися варійованою умовою. Тобто, експеримент мав природний вертикально-горизонтальний характер.

Клас було розділено на дві групи, які й стали двома експериментальними групами – ЕГ1 та ЕГ2. На першому етапі експериментального навчання учні 9-го класу виконували комплекс вправ у рамках проекту “Дозвілля” для навчання написання листа. Для ЕГ1 та ЕГ2 було запропоновано однаковий комплекс розроблених вправ, але учням ЕГ2 надавалися ретельні інструкції, які спонукали школярів до аналізу та порівняння мовних явищ НМ та АМ, тобто мовної рефлексії. “...”

Після виконання проекту нами був проведений післяекспериментальний зріз, завдання якого були аналогічними завданням передекспериментального зрізу. Більшість учнів написали листа, включивши до нього всю необхідну інформацію, тому показники за критерієм відповідності композиційно-жанровій структурі, зокрема: “наявність та коректність написання адреси” та “наявність та коректність написання міста та дати”, також значно підвищилися. Це свідчить про розвиток умінь учнів працювати з цим жанром писемного висловлювання німецькою мовою. Середні коефіцієнти навченості після першого етапу експериментального навчання (виконання першого проекту) написання приватного листа становили в ЕГ1 – 0,75 (75%), в ЕГ2 – 0,85 (85%), що вище задовільного рівня навченості. “...”

Проведений нами методичний експеримент виявив, що з двох варіантів методики навчання письма ефективнішим виявився з використанням керованої мовної рефлексії.”

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Вишневський О. І. Методика навчання іноземних мов : Навчальний посібник. – К. : Знання, 2011. – 206 с.
- Гурвич П. Б. Теория и практика эксперимента в методике преподавания иностранных языков. – Владимир: Владимирск. гос. пед. ин-т, 1980. – 104 с.
- Зеня Л. Я. Навчання іноземних мов у старшій профільній школі : Лекційно-практичний курс. – Горлівка : Вид.-во ГДППМ, 2008. – 340 с.
- Коккота В. А. Лингводидактическое тестирование: науч.–теор. пособие. – М.: Высш. школа, 1989. – 127 с.
- Морська Л. І. Теоретико-методичні основи розробки та застосування комп'ютерного педагогічного тесту : Монографія. – Тернопіль : Вид-во Астон, 2006. – 159 с.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2008. – 285 с.
- Паршикова О. О. Комунікативно-ігровий метод навчання іноземної мови учнів початкової загальноосвітньої школи: Монографія. – Макіївка : Вид-во “ВЕБЕР”, Донецька філія, Донецьк, 2009. – 295 с.
- Редько В. Г. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів початкової школи : Методичний посібник. – К. : “ГЕНЕЗА”. – 2007. – 136 с.
- Редько В. Г. Засоби формування комунікативної компетентності у змісті шкільних підручників з іноземних мов: Теорія і практика: Монографія. – К. : “ГЕНЕЗА”, 2012. – 222 с.
- Штульман Э. А. Основы эксперимента в методике обучения иностранным языкам. – Воронеж: Изд-во ВГУ, 1971. – 144 с.
- Bachman L.F. Fundamental considerations in language testing. – Oxford: Oxford Univ. Press, 1991. – 408 p.
- Buhlmann R. Handbuch des Fremdsprachenunterrichts. Unter besonderer Berücksichtigung naturwissenschaftlich-technischer Fachsprachen / Buhlmann R. – Tübingen: Gunter Narr Verlag, 2000. – 468 S.
- Gargallo Isabel Santos. Lingüística aplicada a la enseñanza-aprendizaje del español como lengua extranjera – Madrid, 1999. – 95 p.
- Gérard Vigner. Enseigner le français comme langue seconde : CLE International. – 2001. – 128 p.

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

- Hughes A. Testing for Language Teachers. – Cambridge Univ. Press, 1992. – 172 p.
- Martinez M.-L. Le modèle de l'approche relationnelle dans l'enseignement des langues / Martinez Marie-Louise // Apprendre des langues étrangères autrement. – Numéro special du “Le français dans le monde”. – Paris : Hachette, 1999. – P. 102–111.
- Plassmann S. Aktuelle Methoden der Testmethodik und Qualitätssicherung am Beispiel des Deutsch-Tests für Zuwanderer / Plassmann S. // Deutsch als Fremdsprache. – 2011. – № 1. – S. 23–29.
- Sánchez Pérez A. Historia de la enseñanza del español como lengua. – Madrid: Sociedad General Española de Librería, S.A., 1992. – 510 p.
- Wallace M. Action Research for Language Teachers. – Cambridge Univ. Press, 2001. – 273 p.
- Статті з журналу “Іноземні мови”.*
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

Ознайомтеся також з навчальними матеріалами на сайтах:

<http://www.cambridgeenglish.org/exams/general-english-and-for-schools/>

<http://www.britishcouncil.org.ua/teach/resources/online-resources>

<http://www.alte.org/resources>

<http://www.deutschzentrum.org.ua/>

<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/lrn/prf/ft1/ukindex.htm>

<http://institutfrançais-ukraine.com/ua/apprendre/delf-dalf>

http://ave.cervantes.es/prueba_nivel/registro/test_de_clasificacion.php?origen=webAVE

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

А. Перевірте, чи ви можете:

- назвати п'ять основних завдань навчальної дисципліни МНІМіК;
- визначити, що є об'єктом МНІМіК, і проаналізувати основні характеристики методики як науки;
- назвати основні методи дослідження в МНІМіК;
- описати фази проведення методичного експерименту;
- назвати основні типи і види тестових завдань;

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

- визначити взаємозв'язок МНІМіК з іншими науками;
- описати характер взаємозв'язку МНІМіК з її базовими та суміжними науками;
- пояснити роль лінгвістики, психології і педагогіки в науковому обґрунтуванні МНІМіК як засобу комунікації;
- виділити значущі для МНІМіК ідеї і положення з лінгвістики та педагогіки;
- довести необхідність володіння вчителем психологією навчання ІМіК.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Оберіть один із варіантів відповіді і запишіть його у бланку для відповідей. Порівняйте свою відповідь з ключем.*

1. Одним із завдань курсу МНІМіК є
 - а) оволодіти ІМіК
 - б) оволодіти методичними вміннями
 - в) оволодіти теорією виховання
2. Одним із компонентів навчального процесу є
 - а) навчаюча діяльність учителя
 - б) експериментальна база
 - в) цілі навчання
3. Навчання – це
 - а) навчаючі дії учителя
 - б) навчальні дії учня
 - в) акт взаємодії учителя та учня
4. Об'єктом МНІМіК є
 - а) навчання ІМіК
 - б) метод навчання ІМіК
 - в) спостереження за процесом навчання ІМіК
5. Предметом МНІМіК є
 - а) навчання ІМіК
 - б) метод навчання ІМіК
 - в) спостереження за процесом навчання ІМіК
6. До основних методів дослідження відносять

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

- а) анкетування
 - б) пробне навчання
 - в) бесіду
7. До допоміжних методів дослідження відносять
- а) експеримент
 - б) наукове спостереження
 - в) тестування
8. Проведення запланованого експерименту проходить у фазі
- а) реалізації
 - б) інтерпретації
 - в) організації
9. Дослідне навчання проводиться
- а) в одній навчальній групі
 - б) у великій кількості шкіл
 - в) протягом короткого періоду часу
10. МНІМіК найтісніше пов'язана з
- а) психосемантикою
 - б) фізіологією
 - в) педагогічною лінгвістикою

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Ми впевнені, що ви оволодієте методикою реалізації різних методів дослідження, бо без них ефективна діяльність вчителя ІМіК неможлива.

1.3. Міні-модуль “Система навчання іноземних мов і культур”

Мета: Набути теоретично обґрунтованого уявлення про систему навчання ІМіК та оволодіти методичними вміннями, необхідними для роботи з нормативними документами і навчально-методичними комплексами з ІМіК.

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з компонентами системи навчання ІМіК.
- ✓ Вивчіть методичну термінологією з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - визначати характерні ознаки комунікативно-діяльнісного підходу до навчання ІМіК;
 - аналізувати і формулювати цілі навчання ІМіК;
 - характеризувати рівні володіння ІМіК;
 - характеризувати зміст навчання ІМіК;
 - зіставляти принципи навчання ІМіК;
 - визначати найбільш ефективні методи і засоби навчання ІМіК;
 - характеризувати сучасні методи і технології навчання ІМіК;
 - аналізувати структуру і зміст чинних програм і навчально-методичних комплексів з ІМіК.

Форми проведення заняття:

- Евристична бесіда.
- “Мозковий штурм”.
- Усні відповіді з наступним обговоренням.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

Складовими системи навчання ІМіК є: ...

До основних характеристик комунікативно-діяльнісного підходу відносять: ...

Основними функціями НМК є такі: ..., а до додаткових відносять ...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Система навчання ІМіК.

- Конспект лекції.

- Методика навчання іноземних мов і культур ...– К. : Ленвіт, 2013. – С. 79–81.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): [навч. посібник] / С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 28–31.
- Шукин А. Н. Обучение иностранным языкам: теория и практика: Учебное пособие для преподавателей и студентов / А. Н. Шукин. – М. : Филоматис, 2004. – С. 69–77.

Опрацювавши рекомендовані джерела 1) дайте визначення поняття “система навчання ІМіК”, 2) визначте основні компоненти системи навчання ІМіК, особливості і форми навчання ІМіК.

2. Комунікативно-діяльнісний підхід у навчанні ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...– К. : Ленвіт, 2013. – С. 82–83.
- Пассов Е. И. Коммуникативное иноязычное образование. Концепция развития индивидуальности в диалоге культур / Е. И. Пассов. – Липецк: ЛГПИ, 1998. – С.76–96.
- Шукин А. Н. ... Вказ. праця. – С. 99–101.

Опрацювавши рекомендовані джерела, назвіть основні характеристики комунікативно-діялісного підходу до навчання ІМіК.

3. Цілі навчання ІМіК у загальноосвітніх навчальних закладах. Рівневий підхід до володіння ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...– К.: Ленвіт, 2013. – С. 84–85, 90–100.
- Ніколаєва С. Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу / С. Ю. Ніколаєва // Іноземні мови. – 2010. – № 2. – С. 11-18.
- Шукин А. Н. ... Вказ. праця. – С. 56–61, 106–119.

Опрацюйте рекомендовану літературу і 1) выпишіть назви рівнів володіння ІМ, розроблених Радою Європи, і цілей навчання ІМіК у загальноосвітніх навчальних закладах; 2) визначте зміст кожної з цілей навчання; 3) розтлумачте поняття “іншомовна комунікативна компетентність”, назвіть та охарактеризуйте її складові.

4. Зміст навчання ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 100–109.
- Ніколаєва С. Ю. Зміст навчання іноземних мов і культур у середніх навчальних закладах / С. Ю. Ніколаєва // Іноземні мови. – 2010. – № 3. – С. 3–11.
- Шукин А. Н. ... Вказ. праця. – С. 122–145.

Опрацюйте запропоновані джерела, назвіть і охарактеризуйте компоненти змісту навчання ІМіК. Дайте визначення таких понять: “комунікативно-мовленнєва ситуація”, “тема”, “автентичний текст”, “адаптація тексту”, “мовленнєві знання”, “мовленнєві вміння”.

5. Принципи навчання ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С.110–122.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): [навч. посібник] / С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 53–57.
- Шукин А. Н. ... Вказ. праця. – С. 147–174.

Прочитайте рекомендовані джерела, назвіть дидактичні та методичні принципи навчання ІМіК, охарактеризуйте їх.

6. Методи і технології навчання ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 122–135.
- Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М.В. Моисеева, А. Е. Петров; Под ред. Е. С. Полат. – М. : Издательский центр “Академия”, 2002. – С. 24–28, 64–80.
- Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : А.С.К., 2006. – С. 27–60.

Ознайомившись із рекомендованими джерелами 1) дайте визначення поняття “метод”; 2) визначте особливості комунікативного

методу; 3) розтлумачте поняття “технології навчання” та назвіть їх найважливіші характеристики; 4) назвіть та охарактеризуйте основні сучасні технології навчання ІМіК.

7. Методи організації навчальної діяльності учнів.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 136–138.
- Гальскова Н. Д. Современная методика обучения иностранным языкам. – М. : АРКТИ-ГЛОССА, 2002. – С. 94–104.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): [навч. посібник] / С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 58–60.

Прочитайте рекомендовані джерела. Назвіть методи учителя і методи учня, основні методичні етапи навчального процесу з ІМіК. Опишіть методи-способи, які використовуються на кожному з етапів. Поясніть різницю між “методом” і “прийомом”.

8. Засоби навчання ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 138–153.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): [навч. посібник] / С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 61–65.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: Базовый курс лекций: Пособие для студентов пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. – М. : Просвещение, 2002. – С. 34–38.

Прочитайте рекомендовану літературу. Назвіть функції НМК для навчання ІМіК, основні типи складу НМК та відповідні компоненти. Охарактеризуйте складники НМК, призначені для вчителя і для учня.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- 1. Поєднайте методичні категорії з відповідними компонентами системи навчання. Скористайтеся бланком для відповіді.**

1. виховання в учнів культури спілкування	10. осмислення
2. демонстрація	11. показ
3. залучення учнів до діалогу культур	12. пояснення
4. комунікативно-мовленнєва ситуація	13. принцип активності
5. мовленнєва компетентність	14. принцип комунікативності
6. мовна компетентність	15. принцип урахування рідної мови
7. навчальний матеріал	16. розвиток в учнів мовленнєвих здібностей
8. ознайомлення	17. лінгвосоціокультурна компетентність
9. організація вправлення	18. сфера спілкування

Бланк для відповіді:

Цілі навчання	Зміст навчання	Метод навчання

2. Заповніть таблицю.

Навчальні методи

Методи вчителя	Методи учня

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Назвіть обов'язкові компоненти НМК для навчання ІМ.

Другий рівень складності

Обґрунтуйте необхідність використання комунікативного методу в навчанні ІМіК.

Третій рівень складності

Оберіть один підручник з ІМ для загальноосвітніх навчальних закладів. Проаналізуйте його і визначте чи забезпечується формування і вдосконалення усіх цільових компетентностей відповідними комплексами вправ.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Оберіть два НМК з ІМ для загальноосвітніх навчальних закладів. Наведіть приклади реалізації у них основних і допоміжних функцій НМК. Визначте, порівняйте та охарактеризуйте компоненти обраних вами НМК.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Азимов Э. Г. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам) / Э. Г. Азимов, А. Н. Щукин. – М. : Издательство ИКАР, 2009. – 448 с.
- Вишневський О. І. Методика навчання іноземних мов: навчальний посібник / О. І. Вишневський. – К. : Знання, 2011. – 206 с.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учеб. пособие [для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений]. – 6-е изд., стер. – М. : Изд. центр “Академия”, 2009. – 336 с.
- Європейське Мовне Портфоліо: проект української версії для учнів 13-17 років / Укладач О. Карп’юк. – Тернопіль : Лібра Терра, 2011. – 128 с.
- Конышева А. В. Английский язык. Современные методы обучения / А. В. Конышева. – Минск : Тетра Системс, 2007. – 352 с.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – 328 с.
- Пассов Е. И. Методика как теория и технология иноязычного образования / Е. И. Пассов. – Кн.1 Елец : БГУ им. И. А. Бунина, 2010. – 543 с.
- Програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів (www.mon.gov.ua).
- Сысоев П. В. Методика обучения иностранному языку с использованием новых информационно-коммуникационных Интернет-технологий: учебно-методическое пособие П. В. Сысоев. – Ростов н/Д. : Феникс; М. : Глосса-Пресс, 2010. – 182 с.
- An Introduction to the Current European Context in Language Teaching. – EMCL: Council of Europe Publishing, 2004. – 101 p.
- Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. – Cambridge Univ. Press, 2003. – pp. 101–122.

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

- Handbuch Fremdsprachenunterricht. Hrsg. v. Bausch K.-R., Christ H., Krumm H.J. (4., vollständig neu bearbeitete Auflage). – Tübingen, Basel : A. Francke Verlag, 2003. – S. 116–126, 145–150, 198–214.
- Huneke H.-W., Steinig W. Sprachdidaktik Deutsch. Eine Einführung. (4., erweiterte und überarbeitete Auflage) – Berlin: Erich Schmidt Verlag, 2011. – 268 S.
- Cadre européen commun de référence pour les langues : apprendre, enseigner, évaluer. – 2001. – pp. 82–96.
- Christian Puren. Les manuels récents de français langue étrangère : entre perspective actionnelle et approche communicative // FULGOR. – Volume 4, Issue 2, December 2010. – pp. 34–54.
- Lionel Wattellier Pozuelo. Quelle méthodologie utiliser en classe de FLE? // La revista de educación. – Número 12. – 2007. – pp. 6–8.
- Marta Baralo, Sheila Estaire. Tendencias metodológicas post-comunicativas // Revista Nebrija de Lingüística Aplicada a la Enseñanza de las Lenguas. – P. 210–225. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nebrija.com/revista-linguistica/files/articulosPDF/11.BaraloEtaire.pdf>.
- Muños R. A. P. Metodologías para la enseñanza de lenguas extranjeras. Hacia una perspectiva crítica // Revista Universidad EAFIT. – Vol. 46. – № 159. – 2010. – P. 71-85.
- Ana María Cea Álvarez. Enfoque comunicativo-03. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://es.slideshare.net/anacea/enfoque-comunicativo03>
- Sheila Estaire. La enseñanza de lenguas mediante tareas: principios y planificación de unidades didácticas. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.scribd.com/doc/134216979/Etaire-Sheila-2007-programar-Par-Tareas#scribd>
- Статті з журналу “Іноземні мови”.*
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

Ознайомтеся також з навчальними матеріалами на сайтах:

<http://www.cambridgeenglish.org/exams/general-english-and-for-schools/>

<http://www.britishcouncil.org.ua/teach/resources/online-resources>

<http://www.alte.org/resources>

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

<http://www.deutschzentrum.org.ua/>
<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/lrn/prf/ft1/ukindex.htm>
<http://institutfrancais-ukraine.com/ua/apprendre/delf-dalf>
http://ave.cervantes.es/prueba_nivel/registro/test_de_clasificacion.php?origen=webAVE
<http://alsic.revues.org/>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

А. Перевірте, чи ви можете:

- 1 назвати компоненти системи навчання ІМіК;
- 2 визначити основні риси комунікативно-діяльнісного підходу до навчання ІМіК;
- 3 описати цілі навчання ІМіК у загальноосвітніх навчальних закладах;
- 4 назвати компоненти змісту навчання ІМіК;
- 5 дати визначення термінів “комунікативна компетентність”, “мовна компетентність”, “мовленнєва компетентність”, “лінгво-соціокультурна компетентність”, “навчально-стратегічна компетентність”;
- 6 пояснити поняття “сфера діяльності”, “тема”, “комунікативно-мовленнєва ситуація”, “комунікативний намір”;
- 7 назвати методичні принципи навчання ІМіК;
- 8 навести приклади методів навчання;
- 9 назвати сучасні технології навчання ІМіК;
- 10 назвати основні та допоміжні засоби навчання ІМіК.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Визначте правильну відповідь і запишіть її. Порівняйте свою відповідь з ключем.*

1. Система навчання ІМіК – це
 - а) сукупність основних компонентів навчального процесу, які визначають відбір іншомовного і культурознавчого матеріалу для занять
 - б) сукупність основних компонентів навчального процесу, які визначають відбір іншомовного і культурознавчого матеріалу для занять, форми його подання, методи і способи навчання
 - в) сукупність основних компонентів навчального процесу, які

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

визначають відбір іншомовного і культурознавчого матеріалу для занять, форми його подання, методи і способи навчання, способи його організації

2. У сучасній методиці навчання ІМіК у загальноосвітніх навчальних закладах висуваються такі основні цілі:
 - а) практична, виховна, освітня
 - б) практична, виховна, освітня, розвивальна, професійно орієнтована
 - в) практична, виховна, освітня, розвивальна
3. Метою навчання ІМіК є практичне оволодіння учнями мовленнєвими вміннями
 - а) на рівні комунікативної компетентності носія мови
 - б) на рівні, достатньому для спілкування в типових ситуаціях інтелектуальної та побутової сферах комунікації
 - в) на рівні, що забезпечує спілкування у сфері побутової комунікації
4. Основними складниками іншомовної комунікативної компетентності є
 - а) мовленнєві компетентності в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі
 - б) мовленнєві, мовні, лінгвосоціокультурна і навчально-стратегічна компетентності
 - в) мовні та мовленнєві компетентності
5. Співвіднесіть вид іншомовної компетентності з її змістом
 - а) мовленнєва компетентність 1. мовні знання та мовленнєві навички (лексичні, граматичні, фонетичні, орфографічні)
 - б) мовна компетентність 2. знання національно-культурної специфіки мовленнєвої поведінки носіїв мови та вміння використовувати їх у спілкуванні
 - в) лінгвосоціокультурна компетентність 3. мовленнєві вміння в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі
6. У процесі використання комунікативно-діяльнісного підходу до навчання ІМіК
 - а) мова розглядається як основний засіб міжкультурного спілкування
 - б) типовими завданнями є переклад та переказ навчальних текстів
 - в) помилки у мовленні учнів вважаються недопустимими

7. Принцип міжпредметної координації передбачає
 - а) взаємодію викладання різних дисциплін як на мовному, так і на предметному рівнях
 - б) урахування національно-культурних особливостей учнів в умовах міжкультурної взаємодії
 - в) подання навчального матеріалу відповідно до вікових та інтелектуальних можливостей учнів
8. Принцип інтегрованого навчання видів мовленнєвої діяльності та аспектів мови передбачає
 - а) проведення попереднього порівняльного аналізу мовних і культурологічних явищ у рідній та іноземній мовах
 - б) пояснення і демонстрацію нерозривного зв'язку кожної конкретної мови і відповідної культури
 - в) одночасний розвиток мовленнєвих умінь на основі загального мовного матеріалу за допомогою спеціальних вправ
9. До основних функцій НМК відносять
 - а) інформуючу, моделюючу, індивідуалізуючу
 - б) моделюючу, навчаючу, керуючу
 - в) навчаючу, контролюючу, організаційно-планувальну
10. До комплекту для вчителя входять
 - а) аудіо- і відеопосібники, підручник, ігри
 - б) підручник, зошит для самостійної роботи, довідники
 - в) книжка для читання, слайди, роздавальний матеріал

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Отже, ви ознайомилися з системою навчання ІМіК, оволоділи необхідними знаннями, які зможете перевірити під час своєї практичної діяльності.

1.4. Міні-модуль “Контроль у навчанні іноземних мов і культур”

Мета: Набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для контролю й оцінювання рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності учнів.

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з цілями, основними функціями контролю, вимогами до контролю та оцінювання, засобами; оволодійте способами їх реалізації.
- ✓ Вивчіть термінологію з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - користуватися рекомендаціями Ради Європи щодо рівнів володіння ІМ;
 - виділяти об’єкти контролю;
 - добирати види і форми контролю, адекватні цілям;
 - помічати помилки учнів, методично правильно їх виправляти і намічати шляхи їх усунення;
 - коментувати й оцінювати відповіді учнів.

Форми проведення заняття:

- Евристична бесіда.
- Запитання і відповіді.
- Усні відповіді з наступним обговоренням.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

У сучасній методиці навчання ІМіК визначають такі провідні цілі контролю: ...

На уроках з ІМіК прийнято виділяти такі функції контролю: ...

До засобів контролю рівня сформованості ІКК відносять: ...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. **Цілі, функції та види контролю. Особливості комунікативного контролю.**
 - Конспект лекції.
 - Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 154–158.
 - Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних

мов (схеми і таблиці): [навч. посібник] / С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 232, 234.

- Шукин А. Н. Обучение иностранным языкам: теория и практика: Учебное пособие для преподавателей и студентов / А. Н. Шукин. – М. : Филоматис, 2004. – С. 291–294.

Опрацюйте рекомендовані джерела. Назвіть цілі та функції контролю; скажіть, яка функція є основною; в чому полягає оціночна функція; як реалізуються навчальна та розвивальна функції; назвіть види контролю та оцінювання; визначте особливості комунікативного контролю.

2. Вимоги до контролю. Засоби і форми контролю.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...– К. : Ленвіт, 2013. – С. 158–160, 167–168.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): [навч. посібник] / С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 233.
- Шукин А. Н. Обучение иностранным языкам: теория и практика: Учебное пособие для преподавателей и студентов / А. Н. Шукин. – М. : Филоматис, 2004. – С. 294–297, 302–305.

Опрацювавши рекомендовані джерела, сформулюйте вимоги до контролю, назвіть та охарактеризуйте засоби контролю; визначте переваги і недоліки різних форм контролю.

3. Тестування як ефективний засіб організації контролю у навчанні ІМіК.

- Конспект лекції
- Методика навчання іноземних мов і культур ...– К. : Ленвіт, 2013. – С. 160–167.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): [навч. посібник] / С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 237–250.
- Шукин А. Н. Обучение иностранным языкам: теория и практика: Учебное пособие для преподавателей и студентов / А. Н. Шукин. – М. : Филоматис, 2004. – С. 297–302.

Опрацювавши рекомендовані джерела, назвіть основні показники якості тесту; скажіть, що таке стандартизований і нестандартизований тести; назвіть етапи розроблення і використання тесту, структуру тестового завдання. Сформулюйте переваги і недоліки

тестових форм контролю. Наведіть приклади найбільш поширених тестів у навчанні ІМіК.

4. Об'єкти, критерії і параметри контролю та оцінювання.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...— К. : Ленвіт, 2013. — С. 169—174.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): [навч. посібник] / С. Ю. Ніколаєва. — К. : Ленвіт, 2008. — С. 236.
- Шукин А. Н. Обучение иностранным языкам: теория и практика: Учебное пособие для преподавателей и студентов / А. Н. Шукин. — М. : Филоматис, 2004. — С. 305—311.

Опрацювавши вказані джерела, назвіть 1) об'єкти контролю в межах мовленнєвих, мовних, лінгвосоціокультурної та навчально-стратегічної компетентностей, прийоми контролю рівня сформованості кожної з компетентностей; 2) кількісні та якісні показники вмінь володіння видами мовленнєвої діяльності; 3) принципи оцінювання.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

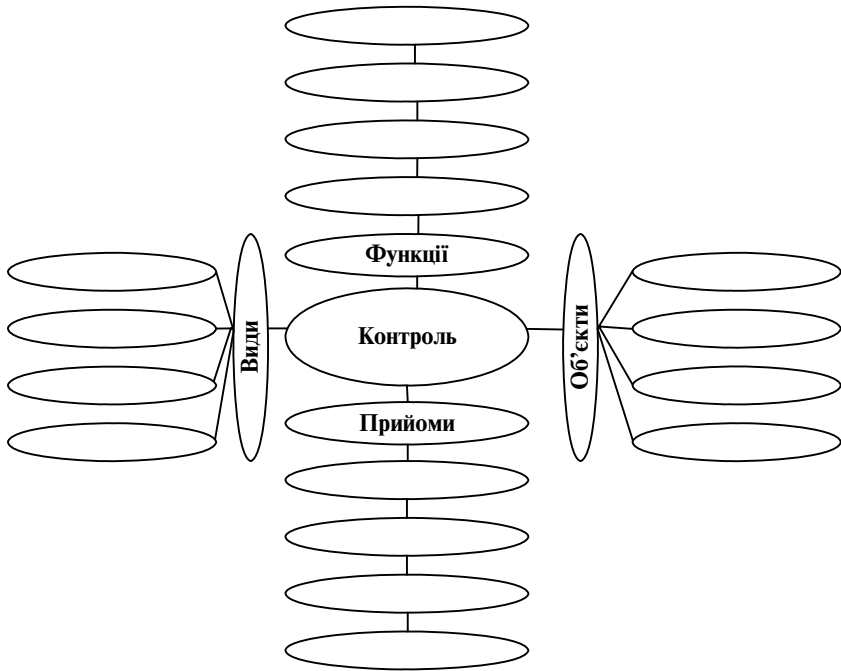
1. Поєднайте об'єкти контролю з відповідними критеріями оцінювання. Скористайтесь бланком для відповідей.

<p>1. Навички та вміння аудіювання</p> <p>2. Навички та вміння діалогічного мовлення</p> <p>3. Навички та вміння монологічного мовлення</p> <p>4. Навички та вміння читання</p> <p>5. Навички та вміння письма</p>	<p>А. Мовна правильність (орфографічна, лексична, граматична), відповідність темі, логічність, розгорнутість, завершеність, вживання специфічних мовленнєвих одиниць, різноманітність зразків мовлення</p> <p>Б. Характер мовного матеріалу тексту, ступінь адаптованості тексту, вид мовлення, ступінь розуміння</p> <p>В. Мовна правильність, відповідність ситуації, логічність, різноманітність діалогічних едностей</p> <p>Г. Характер мовного матеріалу тексту, ступінь адаптованості тексту, ступінь розуміння</p> <p>Д. Мовна правильність, відповідність темі, логічність, розгорнутість, завершеність, різноманітність зразків мовлення</p>
--	---

Бланк для відповідей:

1	2	3	4	5

2. Ви на екзамені з методики навчання ІМ. Підготуйте структурно-логічну схему (mind map) для відповіді на запитання “Контроль у навчанні ІМіК”.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Назвіть основні функції контролю рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності учнів.

Другий рівень складності

Розкрийте зв'язок між контролем, взаємоконтролем і самоконтролем.

Третій рівень складності

Укладіть тестові завдання з вибірковою відповіддю для контролю вмінь аудіювання / читання учнів 8 класу на прикладі одного тексту за обраною вами темою відповідно до чинної навчальної програми.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Оберіть один НМК з ІМіК для загальноосвітніх навчальних закладів. Проаналізуйте представлені у ньому засоби контролю (комп'ютерні програми, мовний портфель, тести тощо). Наведіть приклади контрольних завдань, визначте їх мету.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Азимов Э. Г. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам) / Э. Г. Азимов, А. Н. Шукин. – М. : Издательство ИКАР, 2009. – 448 с.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учеб. пособие [для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений] / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – 6-е изд., стер. – М. : Изд. центр “Академия”, 2009. – 336 с.
- Гнаповська Л. В. Оцінювання вмінь читання: з досвіду пілотування тестових завдань у межах Проекту незалежного тестування з іноземних мов / Л. В. Гнаповська, О. Г. Квасова // Іноземні мови. – № 2. – 2007. – С. 3–10.
- Європейське Мовне Портфоліо: проект української версії для учнів 13-17 років / Укладач О. Карп'юк. – Тернопіль : Лібра Терра, 2011. – 128 с.
- Иванова Т. В. Теория и методика обучения иностранному языку: Базовый курс лекций. Часть II / Т. В. Иванова, И. А. Сухова. – Уфа: Изд-во БГПУ, 2008. – 102 с.
- Коряковцева Н. Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранный язык: Пособие для учителей. – М. : АРКТИ, 2002. – С. 104–123.
- Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з іноземних мов (www.mon.gov.ua).
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – 328 с.
- Петрашук О. П. Тестовий контроль у навчанні іноземної мови в середній загальноосвітній школі. – К. : Видавничий центр КДПУ, 1999. – 261 с.
- Солонцова Л. П. Современная методика обучения иностранным языкам (общие вопросы, базовый курс): Учебник для студентов педагогической специальности и преподавателей иностранных языков разных типов образовательных учреждений / Солонцова Людмила Павловна. – Павлодар : ПГПИ, 2009. – 248 с.

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

- Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. – Cambridge Univ. Press, 2003. – 260 p.
- In-Service Curriculum and Development Course for English Language Teachers. Trainer’s Guide. – К.: Ленвіт, 2002. – С. 215-216.
- Albers H.-G., Bolton S. Testen und Prüfen in der Grundstufe. Einstufungstests und Sprachstandsprüfungen. Fernstudienangebot Deutsch als Fremdsprache und Germanistik. Berlin: Langenscheidt, 2002. – 200 S.
- Kranert M. Korrigieren, Prüfen und Testen im Fach Deutsch als Fremdsprache. Ein kurzer Leitfaden. – 2013. – 47 S.
- Cadre européen commun de référence pour les langues : apprendre, enseigner, évaluer. – 2001. – 196 p.
- Véronique Castellotti, Danièle Moore. Les Portfolios européens des langues : des outils plurilingues pour une culture éducative partagée // REPÈRES. – № 29/2004. – pp. 167–183.
- Figueras Casanovas N. y Puig Soler F. Pautas para la evaluación del Español como lengua extranjera. – Madrid: Edinumen, 2013. – 181 p.
- Evaluación de la calidad del aprendizaje en la escuela primaria. La matemática y el español: reflexiones para la evaluación de la calidad del aprendizaje en la educación primaria. – Електронний ресурс. – Режим доступу <http://www.monografias.com/trabajos57/calidad-aprendizaje-primaria/calidad-aprendizaje-primaria.shtml>
- Статті з журналу “Іноземні мови”.*
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

Ознайомтеся також з навчальними матеріалами на сайтах:

<http://www.cambridgeenglish.org/exams/general-english-and-for-schools/>

<http://www.britishcouncil.org.ua/teach/resources/online-resources>

<http://www.alte.org/resources>

<http://www.deutschzentrum.org.ua/>

<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/lrn/prf/ft1/ukindex.htm>

<http://institutfrancais-ukraine.com/ua/apprendre/delf-dalf>

http://ave.cervantes.es/prueba_nivel/registro/test_de_clasificacion.php?origen=webAVE

<http://www.slideshare.net/Samcruz5/evaluacion-en-el-proceso-de-enseanza-del-ingles-como-lengua-extranjera>

<http://www.mecd.gob.es/inee/publicaciones/evaluacion-sistema.html>

http://www.coe.int/t/dg4/education/elp/default_fr.asp

<http://elp.ecml.at/UsingtheELP/tabid/2323/language/fr-FR/Default.aspx>

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

А. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити терміни “контроль” та “оцінювання”;
- визначити основну мету контролю у навчанні ІМ;
- описати найбільш важливі якості контролю;
- охарактеризувати види контролю за різними критеріями;
- розтлумачити термін “тестування” і назвати види тестових завдань;
- пояснити різницю між тестовим і нетестовим контролем;
- назвати об’єкти контролю;
- назвати критерії оцінювання рівня сформованості продуктивних і рецептивних компетентностей;
- пояснити особливості комунікативного контролю;
- навести приклади тестових завдань.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Визначте правильну відповідь і запишіть її у бланку для відповідей. Порівняйте свою відповідь з ключем.*

1. Основною функцією контролю є
 - а) оціночна
 - б) розвиваюча
 - в) функція зворотного зв’язку
2. Контроль має бути
 - а) об’єктивним і систематичним
 - б) репрезентативним і рубіжним
 - в) об’єктивним та індивідуальним
3. За формою організації контроль може бути
 - а) усним, письмовим
 - б) індивідуальним, груповим, фронтальним
 - в) поточним, рубіжним, підсумковим
4. Об’єктами контролю є
 - а) мовленнєві навички та вміння
 - б) лінгвістична і комунікативна компетентності
 - в) тексти для читання та аудіювання
5. Якісними показниками вмінь говоріння є

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

- а) правильність використання мовних засобів
 - б) обсяг висловлювання
 - в) наявність пауз
6. Якісними показниками вмінь аудіювання є
- а) тривалість звучання фонограми
 - б) ступінь розуміння аудіотексту
 - в) уміння переказати зміст прослуханого
7. Кількісними показниками вмінь читання є
- а) уміння передати зміст прочитаного
 - б) уміння зрозуміти підтекст
 - в) швидкість читання
8. Якісними показниками вмінь письма є
- а) обсяг писемного висловлювання
 - б) кількість простих і складних речень
 - в) повнота відображення теми
9. Основними показниками якості тесту є
- а) кількість тестових завдань
 - б) практичність і надійність
 - в) об'єктивність
10. Для організації поточного контролю застосовується
- а) стандартизований лінгводидактичний тест
 - б) нестандартизований лінгводидактичний тест
 - в) стандартизований і нестандартизований лінгводидактичні тести

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Отже, ми сподіваємося, що ви оволоділи знаннями про оцінювання досягнень учнів з ІМ, які зможете застосувати у своїй професійній діяльності.

1.5. Міні-модуль “Психолінгвістичні засади формування іншомовної комунікативної компетентності та система вправ”

Мета: Набути знань про мовленнєву діяльність (МД), психолінгвістичні закономірності формування навичок і розвитку умінь, вправи і завдання для формування іншомовної комунікативної компетентності (ІКК), типологію вправ і вимоги до них, систему вправ для формування ІКК.

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся із загальною характеристикою МД та з психолінгвістичними закономірностями формування навичок і розвитку умінь, вправами і завданнями для формування ІКК.
- ✓ Оволодійте типологією вправ і вимогами до них та системою вправ для формування ІКК.
- ✓ Оволодійте методичною термінологією з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - характеризувати різні види МД;
 - визначати різницю між мовою, мовленням і МД та їх одиниці;
 - описувати компоненти МД (предмет, засоби і способи реалізації, продукт і результат) та характеризувати її фазову структуру;
 - визначати навички та вміння, обґрунтовувати різницю між ними і описувати їх якості та називати їх види;
 - формулювати вимоги до вправ для формування ІКК та аналізувати вправи для формування ІКК стосовно дотримання вимог до них;
 - визначати типи і види вправ для формування ІКК за основними і додатковими критеріями;
 - характеризувати загальну систему вправ для формування ІКК та її складники.

Форми проведення заняття:

- Усні відповіді з наступним обговоренням.
- Евристична бесіда.
- Виконання тесту.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

Мовленнєва діяльність – це ...

Розрізняють такі види МД: ...

МД містить такі компоненти: ...

Фазами МД є: ...

Навичка – це оптимальний рівень ...

Навичка характеризується такими якостями: ...

Уміння – це оптимальний рівень ...

Вправа – це спеціально організоване ...

Основними компонентами вправи є: ...

Розрізняють такі типи вправ за основними критеріями: ...

Загальна система вправ для формування ІКК складається з: ...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ

1. Загальна характеристика мовленнєвої діяльності.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур – К.: Ленвіт, 2013. – С.175–178.
- Куранова С. І. Основи психолінгвістики : навч. посібник / С. І. Куранова. – Київ : ВЦ Академія, 2012. – С. 63–102.
- Зимняя И. А. Лингвопсихология речевой деятельности. – Москва – Воронеж: Российская академия образования – Московский психолого-социальный институт, 2001. – С. 52–67, 67–73, 195–220.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, дайте загальну характеристику іншомовної МД, її продуктивних і рецептивних видів, компонентів, одиниць і фаз.

2. Психолінгвістичні закономірності формування навичок і розвитку умінь.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур – К. : Ленвіт, 2013. – С. 179–181.
- Пассов Е. И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению. – М. : Рус. яз., 1989. – С. 30–44.
- Леонтьев А. А. Язык, речь, речевая деятельность. Изд. 4-е, стереотипное. – М. : КомКнига, 2007. – 212 с.

- Горлова Н.А. Методика обучения иностранному языку: в 2 ч. Ч 1.: уч. Пособие для студентов учреждений высш. проф. образования / Н. А. Горлова. – М. : Издательский центр “Академия”, 2013. – С. 181–209.

Опрацювавши вказані джерела, випишіть визначення навички й уміння; охарактеризуйте основні якості навички; прокоментуйте схему на с.180 з Методики навчання іноземних мов і культур ... (2013) “Основні навички й уміння ІКК”; назвіть і обґрунтуйте етапи формування навичок за С. П. Шатіловим.

3. Вправи і завдання для формування ІКК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур – К. : Ленвіт, 2013. – С. 181–182.
- Редько В. Г. Засоби формування комунікативної компетентності у змісті шкільних підручників з іноземних мов. Теорія і практика: монографія / Валерій Редько. – К. : Генеза, 2012. – С. 76–102.
- Пассов Е. И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению. – М. : Рус.яз., 1989. – С. 67–93.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, дайте визначення вправі, обґрунтуйте різницю між вправою і завданням; прокоментуйте фазову структуру вправи та співвіднесіть її з фазовою структурою МД.

4. Типологія і система вправ; вимоги до вправ.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур – К. : Ленвіт, 2013. – С. 183–191.
- Редько В.Г. Засоби формування комунікативної компетентності у змісті шкільних підручників з іноземних мов. Теорія і практика: монографія / Валерій Редько. – К. : Генеза, 2012. – С. 76–102.
- Пассов Е. И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению. – М. : Рус. яз., 1989. – С. 93–105.
- Методика преподавания иностранных языков (общий курс) / отв. редактор А. Н. Шапов. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : АСТ Москва: Восток – Запад, 2008. – 253 с.

Опрацювавши вказані джерела, назвіть основні і додаткові критерії для розрізнення типів вправ; охарактеризуйте основні типи вправ, звертаючи особливу увагу на різницю між некомунікативними, умовно-комунікативними та комунікативними вправами; прокоментуйте таблицю на с.187 з Методики навчання іноземних мов і культур ... (2013) “Види вправ для формування ІКК”; обґрунтуйте і поясніть вимоги до вправ.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Заповніть праву колонку таблиці “Типи вправ для формування ІКК”.

Основні критерії	Типи вправ
1. Спрямованість на прийом або видачу інформації	
2. Комунікативність	
3. Вмотивованість	
4. Рівень керування діями/ діяльністю учня	
5. Наявність/ відсутність ігрового компонента	
6. Наявність/ відсутність опор	
7. Спосіб виконання вправи	
Додаткові критерії	
1. Характер виконання	
2. Участь рідної мови	
3. Місце виконання	

2. Поясніть різницю між “типом” і “видом” вправи. Поєднайте стрілками типи вправ з їх основними видами.

Типи вправ	Види вправ
Некомунікативні рецептивні	Повторення звуків, лексичних одиниць (ЛО), речень; вставка ЛО, зміна граматичної форми, переклад окремих слів/ речень; звуження і розширення речень, об'єднання простих речень у складне; складання речень з поданих слів: заучування напам'ять ЛО, речень, текстів; переказ відомого слухачам тексту
Умовно-комунікативні рецептивні	Об'єднання зразків мовлення (ЗМ) у понадфразову єдність; об'єднання ЗМ у діалогічні єдності (запитання – відповідь, запитання – контр-запитання, повідомлення – повідомлення, повідомлення – запитання, спонукання – згода/ відмова тощо)
Комунікативні рецептивні	Переказ тексту, невідомого слухачам
Некомунікативні рецептивно-репродуктивні	Аудіювання або читання повідомлень, запитань, розпоряджень тощо на рівні фрази/ речення або понадфразової єдності
Умовно-комунікативні рецептивно-репродуктивні	Імітація ЗМ, підстановка у ЗМ, трансформація ЗМ, розширення ЗМ, завершення ЗМ, відповіді на запитання різних типів і постановка різних запитань, переказ тексту, відомого слухачам, але від імені одного з персонажів або з певними змінами
Комунікативні рецептивно-репродуктивні	Аудіювання або читання тексту з метою одержання інформації
Комунікативні продуктивні	Сприйняття й упізнавання / диференціація / ідентифікація звуку, ГС, інтонаційної моделі; графема, ЛО
Умовно-комунікативні продуктивні	Повідомлення певного факту / фактів; опис (людини, погоди, квартири тощо); розповідь про якісь події / факти; доказ певних положень; бесіда між учнем / учнями і вчителем, між двома учнями, групова бесіда; написання записки, листа, короткої біографії, плану, тез виступу, доповіді тощо.

3. Аналіз вправ із підручників з ІМ для ЗНЗ.

а) Ознайомтеся із зразками аналізу вправ.

Зразок 1. (Несвіт А. Англійська мова : Підруч. для 4-го кл. загальноосвіт. навч. закл. – К. : Генеза, 2015. – Unit 7, Lesson 1, вправа 3а). – С. 105).

Навчальна мета: формування мовної лексичної компетентності.
Тип: рецептивна некомунікативна вправа.
Вид: співвіднесення лексичних одиниць з малюнками.
Структура: перша фаза – завдання, друга фаза (зразок виконання) – відсутня, третя фаза – виконання (індивідуально), четверта фаза – контроль (самоконтроль за ключем, поданим на дошці або на екрані).

Зразок 2. (Басай Н. П. Німецька мова: Підручник для 9 класу середніх шкіл. – К.: Освіта, 2000. – С.113).

Навчальна мета: формування компетентності у писемному мовленні.
Тип: продуктивна комунікативна.
Вид: написання твору за темою.
Структура: перша фаза – завдання, друга фаза (зразок виконання) – відсутня, третя – виконання (індивідуально), четверта фаза – контроль (відстрочений з боку вчителя).

Зразок 3. (Клименко Ю. Французька мова: Підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (дев'ятий рік навчання). Профільний рівень. – К. : “Генеза”, 2010. – С. 33, вправа 4).

Навчальна мета: формування мовної граматичної компетентності.
Тип: рецептивно-репродуктивна некомунікативна вправа.
Вид: трансформація граматичної структури.
Структура: перша фаза – завдання, друга фаза (зразок виконання) – відсутня, третя – виконання (індивідуально), четверта фаза – контроль (відстрочений з боку вчителя).

Зразок 4. (Редько В. Г., Береславська В. Іспанська мова: Підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. – К. : Генеза, 2010. – С. 46, вправа 7).

Навчальна мета: формування мовленнєвої компетентності у діалогічному мовленні (оволодіння діалогічною єдністю “пропозиція-відмова”).
Тип: рецептивно-продуктивна умовно-комунікативна вправа
Вид: створення діалогічних єдностей
Структура: перша фаза – завдання, друга фаза – зразок виконання, третя фаза – виконання (в парах), четверта фаза – контроль (само- та взаємоконтроль на основі зразка).

- б) Проаналізуйте вказані нижче вправи письмово, вказавши навчальну мету вправи (на формування якої компетентності або яких компетентностей вона спрямована), тип вправи (за двома основними критеріями), вид вправи та її структуру. Скористайтеся зразками, поданими у завданні а).

Англійська мова: вправи 1–5 з Lesson 4 та вправи 1–5 з Lesson 5 (Несвіт А. Англійська мова : Підруч. для 4-го кл. загальноосвіт. навч. закл. – К. : Генеза, 2015. – Unit 2. – С. 32–36);

Німецька мова: вправи 1, 2, 4 з уроку 1 та вправи 3, 4, 5 з уроку 3 (Бориско Н. Ф., Сидоренко М. М., Горбач Л. В. та ін. Німецька мова: підруч. для 2 кл. загальноосвітн. навч. закл. – К.: Грамота, 2012. - Тема 7. – С. 136–158);

Французька мова: вправи 3, 4, 6 з уроку 1 та вправи 5, 6, 7 з уроку 2 (Клименко Ю. Французька мова: Підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів (дев'ятий рік навчання). Рівень стандарту. – К. : “Генеза”, 2010. – Unité 1 “La vie scolaire”. – С. 4–11);

Іспанська мова: вправи 4, 5, 7 з уроку 2; 8, 9 з уроку 4 (Редько В. Г., Береславська В. І. Іспанська мова: підруч. для 6-го класу загальноосвітн. навч. закл. – К.: Генеза, 2006. – Lección 2 “La vida habitual” – С. 33–57.)

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Наведіть приклади:

- навчально-комунікативної ситуації;
- повністю/частково/мінімально керованої мовленнєвої дії;
- невербальних/вербальних опор.

Другий рівень складності

Поясніть, чому для формування мовних і мовленнєвих навичок необхідно використовувати насамперед некомунікативні і умовно-комунікативні вправи, а для розвитку мовленнєвих умінь – умовно-комунікативні і комунікативні.

Третій рівень складності

Укладіть вправи за заданими характеристиками з теми “Мої друзі” для учнів 6 класу ЗНЗ:

- комунікативну рецептивну для формування компетентності в читанні листа від друга / подруги з країни виучуваної мови;

- умовно-комунікативну рецептивно-репродуктивну для формування лексичних мовленнєвих навичок говоріння;
- некомунікативну рецептивну для формування фонетичної навички аудіювання: сприйняття й упізнання фонеми ... (за власним вибором);
- комунікативну продуктивну для формування компетентності в писемному мовленні – написанні листа другу/подрузі з країни виучуваної мови;
- умовно-комунікативну рецептивно-репродуктивну вправу для формування мовленнєвої граматичної навички використання у говорінні ГС ... (за власним вибором).

Підготуйтеся продемонструвати і захистити укладені вами вправи на практичному занятті.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Ознайомтесь з наведеними нижче визначеннями поняття “вправа” і з’ясуйте, чим вони принципово відрізняються від того, яке наведено в підручнику “Методика навчання іноземних мов і культур ...” (2013).

1. *Це багаторазове виконання дій або видів діяльності з метою їх засвоєння, показником чого є розуміння, усвідомлений контроль і їх корекція (Зимня І. О., Рубінштейн С. Л.)*
2. *Це основна структурна одиниця організації матеріалу в підручнику та найменша клітинка навчально-виховного процесу, його основна одиниця (Виготський Л. С.)*
3. *Це тренування, пов’язане з регулярно повторюваною дією, спрямоване на оволодіння певним способом діяльності (Загвязинський В. І.);*
4. *Це багаторазове виконання певних дій з метою вироблення і удосконалення умінь і навичок у навчальній роботі (Хуторський А. В.).*

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – 328 с.

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

- Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2008. – 285 с.
- Пассов Е. И. Методика как теория и технология иноязычного образования. – Кн.1. – Елец : БГУ им. И. А. Бунина, 2010. – 543 с.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс: пособие для студентов пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. – М.: АСТ: Астрель, 2009. – С. 68–82.
- Harmer J. How to Teach English. An Introduction to the Practice of English Language Teaching. – Harlow: Longman, 2001. – 198 p.
- Carroll D. W. Psychology of Language. – Belmont : Cengage Learning, 2007. – 512 p.
- Apeltauer E. Grundlagen des Erst- und Fremdsprachenerwerbs. Fernstudieneinheit 15. – Berlin, München, ... : Langenscheidt, 2001. – 176 S.
- Neuner G., Krüger M., Grewer U. Übungstypologie zum kommunikativen Deutschunterricht. – Berlin, München, ...: Langenscheidt, 1994. – S. 43–140.
- Armăsar Ioana-Paula. Quelques types d'exercices dans le cours de F.L.E. / Ioana-Paula Armăsar // Bulletin of the Transilvania University of Braşov. Series IV: Philology and Cultural Studies • Vol. 6 (55) No. 2 – 2013. – P. 41–48.
- Jean-Pierre Robert. Faire classe en FLE. Une approche actionnelle et pragmatique. – Editeur : Hachette Français Langue Etrangère. – 2011. – P. 55–61.
- Moreno García C. Materiales, estrategias y recursos para la enseñanza del español como 2/L. – Madrid: ARCO/LIBROS, S.L., 2011. – P. 155–188.
- Mayor Sánchez J. Aportaciones de psicolingüística // Vademécum para la formación de profesores / Jesús Sánchez Lobato, Isabel Santos Gargallo. Madrid: Sociedad General Española de Librería, S.A. – 2004. – P. 43–68.
- Статті з журналу “Іноземні мови”.*
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

Ознайомтеся також з навчальними матеріалами на сайтах:

<http://www.cambridgeenglish.org/exams/general-english-and-for-schools/>
<http://www.britishcouncil.org.ua/teach/resources/online-resources>

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

<http://www.alte.org/resources>
<http://www.deutschzentrum.org.ua/>
<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/lrn/prf/ft1/ukindex.htm>
<http://institutfrançais-ukraine.com/ua/apprendre/delf-dalf>
http://ave.cervantes.es/prueba_nivel/registro/test_de_clasificacion.php?origen=webAVE

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

А. Перевірте, чи ви можете:

- дати визначення поняття “мовленнєва діяльність”;
- назвати основні складові, фази і одиниці мовленнєвої діяльності;
- дати визначення поняття “мовленнєва навичка”;
- охарактеризувати якості мовленнєвої навички;
- назвати етапи формування мовленнєвої навички;
- визначити типи мовленнєвих умінь;
- назвати компоненти іншомовної вправи;
- перерахувати основні і додаткові критерії для виокремлення типів вправ;
- назвати типи вправ за основними критеріями;
- навести приклад умовно-комунікативної рецептивно-репродуктивної вправи;
- навести приклад комунікативної продуктивної вправи.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Визначте правильну відповідь (а, б чи в) і запишіть її у бланку для відповідей (наприклад, 1-а). Порівняйте свої відповіді з ключем.*

1. Визначте послідовність компонентів вправи
 - а) зразок виконання вправи
 - б) контроль виконання вправи
 - в) виконання вправи учнями
 - г) завдання-інструкція до вправи
2. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до рецептивної вправи
 - а) назвіть усі предмети, що є у класній кімнаті

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

- б) послухайте речення, що виражають прохання та накази, та підніміть руку, коли почуєте прохання
 - в) розкажіть гостям з Великої Британії про вашу школу
3. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до репродуктивної вправи
- а) покажіть фото своєї мами (сестри, подруги) товаришу по парті та опишіть її зовнішність
 - б) послухайте лист, який я одержала від своєї подруги з Великої Британії; зверніть увагу, скількох членів сім'ї вона згадує
 - в) я скажу вам, що я хочу купити в магазині канцтоварів, а ви скажіть мені, що ви хочете купити там
4. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до продуктивної вправи
- а) поясніть іноземцю, як пройти від головноштамту до міськради
 - б) послухайте, що робить Хелен, і спитайте, чи робить її брат те ж саме
 - в) дайте відповіді на альтернативні запитання
5. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до рецептивно-репродуктивної вправи
- а) розкажіть, що звичайно роблять і чого не роблять учні вранці
 - б) послухайте опис погоди і визначте номер малюнка, який відповідає описові
 - в) послухайте, що робила Хелен та її товариші на уроці французької мови; скажіть, що й ви робили те ж саме на уроці англійської мови
6. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до некомунікативної вправи
- а) послухайте, як я називатиму предмети; виправте мене, якщо я не правий
 - б) прочитайте твердження; поставте до них загальні запитання
 - в) послухайте розповідь про маленького хлопчика; скажіть, чому він відмовився сам брати вишні
7. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до комунікативної вправи
- а) послухайте запитання, повторіть їх за диктором, звертаючи увагу на інтонацію

- б) прочитайте підписи під малюнками, виправте їх, якщо вони неправильні
 - в) прочитайте оповідання, скажіть, чи ви зробили б так само, як його герої
8. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до умовно-комунікативної вправи
- а) подивіться у вікно; я опишу погоду; заперечте мені, якщо моє твердження не відповідає дійсності
 - б) я називатиму I форму неправильних дієслів, назвіть II і III форми
 - в) розкажіть класу про свої літні канікули
9. Визначте тип вправи, що має таке завдання-інструкцію: “Подивіться на карту. Я буду описувати географічне положення Великої Британії. Погодьтеся зі мною, якщо я правий, і повторіть мої твердження”.
- а) мовна рецептивно-репродуктивна
 - б) умовно-мовленнєва рецептивно-репродуктивна
 - в) мовленнєва продуктивна
10. Визначте тип вправи, що має таке завдання-інструкцію: “Послухайте оповідання про маленького англійського хлопчика і намалюйте предмет, що був причиною його сліз”.
- а) некомунікативна рецептивна
 - б) умовно-комунікативна рецептивна
 - в) комунікативна рецептивна

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з’ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Ми сподіваємося, що ви оволоділи основними методичними знаннями і вміннями, необхідними для аналізу й укладання вправ для формування ІКК в учнів ЗНЗ, і можете переходити до опрацювання наступної теми.

2. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ “МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ МОВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ”

2.1. Міні-модуль “Методика формування іншомовної фонетичної компетентності”

Мета: Набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для формування в учнів фонетичної компетентності (ФК).

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з метою і змістом формування в учнів іншомовної фонетичної компетентності.
- ✓ Оволодійте методичною термінологією з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - аналізувати цілі формування ФК в учнів початкової, основної і старшої школи;
 - робити аналіз звуків ІМ з урахуванням їх методичної типології;
 - характеризувати етапи формування ФК;
 - добирати і укладати вправи для розвитку рецептивних фонетичних навичок (фонематичного та інтонаційного слуху учня);
 - добирати і укладати вправи для формування репродуктивних артикуляційних та інтонаційних навичок;
 - добирати ефективні засоби формування ФК на кожному з етапів;
 - визначати об’єкти контролю сформованості ФК;
 - планувати, розробляти і проводити фрагменти уроків з формування ФК.

Форми проведення заняття:

- Усні відповіді з наступним обговоренням.
- Вирішення проблемних питань.
- Виконання тесту.
- Професійно орієнтована рольова гра.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

Іншомовна фонетична компетентність – це здатність ...

Основними компонентами іншомовної ФК є ...
Етапи формування іншомовної ФК включають ...
Фонетичні навички можуть бути ...
Фонетична усвідомленість — це здатність ...
Фонетичні знання — це знання про ...
Труднощі формування іншомовної ФК зумовлюються ...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Загальна характеристика іншомовної ФК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур — К. : Ленвіт, 2013. — С. 192–198.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика/Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. — М.: Изд. центр “Академия”, 2008. — С. 267–273.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. — К. : ВЦ “Академія”, 2010. — С. 90–93.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, дайте загальну характеристику іншомовної ФК та її основних компонентів: фонетичних навичок, фонетичних знань і фонетичної усвідомленості та визначте труднощі формування ФК, зокрема зумовлені ІМ, що вивчається.

2. Цілі і зміст формування фонетичної компетентності в учнів початкової, основної і старшої школи.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...— К. : Ленвіт, 2013. — С. 198–206.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика/Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. — М. : Изд. центр “Академия”, 2008. — С. 274–286.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс: пособие для студентов пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. — М. : АСТ: Астрель, 2009. — С. 68–82.
- Чинні Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Іноземні мови.

Опрацювавши вказані джерела, сформулюйте цілі формування іншомовної ФК в учнів ЗНЗ; дайте характеристику рецептивної та

репродуктивної фонетичної навички і обґрунтуйте різницю між ними; визначте поняття “фонема”, “алофон”, “інтонема”, “шкільний фонетичний мінімум”; випишіть з чинних програм вимоги до оволодіння вимовою по класах.

3. Етапи, вправи і завдання для формування іншомовної ФК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...— К.: Ленвіт, 2013. — С. 199–214.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика/Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. — М.: Изд. центр “Академия”, 2008. — С. 279–286.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. — К.: ВЦ “Академія”, 2010. — С. 93–101.
- Дацків О. П. Комплекс вправ для вдосконалення фонетичних навичок говоріння у майбутніх учителів англійської мови засобами драматизації / О. П. Дацків // Іноземні мови. — № 2. — 2014. — С. 34–38.

Опрацювавши вказані джерела, назвіть різні підходи до навчання вимови; коротко охарактеризуйте етапи формування ФК; визначте особливості оволодіння вимовою учнями початкової школи; назвіть типи і види вправ для формування рецептивних фонетичних навичок (артикуляційних і інтонаційних) та типи і види вправ для формування репродуктивних фонетичних навичок (артикуляційних і інтонаційних) в учнів основної і старшої школи.

4. Засоби формування ФК і контроль рівня її сформованості.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...— К.: Ленвіт, 2013. — С. 214–215.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика/Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. — М.: Изд. центр “Академия”, 2008. — С. 273–279.
- Гутник В. М. Критерії оцінювання рівня сформованості фонетичної компетенції / В. М. Гутник // Вісник Київського національного лінгвістичного університету: Серія “Педагогіка та психологія”. — Вип. 18. — К.: Видавничий центр КНЛУ, 2012. — С. 194–199.

Опрацювавши вказані джерела, назвіть основні і допоміжні засоби формування ФК; з’ясуйте різницю між фонетичними і фоно-

логічними помилками; визначте поняття “апроксимована вимова”; поясніть, чим відрізняється оцінювання рівня сформованості ФК учнів неспеціалізованих і профільних (з поглибленим вивченням ІМ) шкіл.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- 1. Співвіднесіть інструкції до фонетичних вправ з їх видами та позначте своє рішення стрілкою:**

Інструкція до вправи	Вид вправи
1. Прослухайте римівку і порахуйте, скільки разів ви почуєте звук [e].	а) вправа на диференціацію
2. Попросіть товариша зробити те, про що попросу вас я.	б) вправа на ідентифікацію
3. Прослухайте пари слів і визначте, чи однакові в них перші приголосні звуки.	в) вправа на імітацію
4. Послухайте розпорядження і передайте їх товаришеві як прохання.	г) вправа на диференціацію
5. Прослухайте слова зі звуками [i] та [y] і піднімайте картку з відповідним транскрипційним знаком.	д) вправа на трансформацію

- 2. Проаналізуйте типи і види вправ для формування іншомовної ФК та заповніть бланк для відповідей.**

Англійська мова:

1. Прослухайте коротенькі діалоги і скажіть, чи з однаковою інтонацією називаються імена. (Listen to the short dialogues and say if the names are pronounced with the same intonation.)
 - A. – Who’s on duty?
– Pete.
 - B. – Who’s on duty? Pete?
– Mary.
2. Спробуйте відтворити інтонацію речень, не вимовляючи слів. (Try to follow the intonation of the sentences not pronouncing the words.)
 1. Great Britain is an island.
 2. Nick is my friend.
 3. Are you free?
 4. What are you doing?
 5. Have you read this book?
 6. Shut the book.

3. Послушайте пари слів із звуками [w] і [v] і визначте, однакові чи різні їх перші звуки. Якщо однакові, ставте знак "+", якщо різні, знак "-" біля відповідної цифри. (Listen to the word pairs with the sounds [w] and [v] and decide if the first sounds are the same or different. If they are the same put "+", if different "-", next to the corresponding number.)

wine – vine (-)	warm – vent (-)
west – wet (+)	when – why (+)
veal – veil (+)	veal – white (-)

Німецька мова:

1. Hört den Zungenbrecher und hebt die Hand, wenn ihr den Ich-Laut hört.

Ich spreche den Ich-Laut nicht richtig aus.
Es ist für mich sehr wichtig,
den Ich-Laut richtig auszusprechen.

2. Hört 3 Fragen und sprecht sie dem Sprecher nach, beachtet dabei die steigende Intonation.

Hast du diesen Film gesehen?
Möchtest du Eis?
Hast du ein Handy?

3. Hört die Wörter mit [a] - [a:]. Der Sprecher spricht nur EIN Wort aus jedem Paar. Unterstreicht dieses Wort auf euren Antwortblättern.

raten – Ratten	Staat – Stadt
Kahn – kann	Saat – satt
Aal – All	Wahn – wann

Французька мова:

1. Entendez les paires de mots. Si les sons sont semblables vous montrez la carte rouge, sinon – la carte jaune.

pile – pull	prune – plus
bus – sur	rue – pur
nid – nu	vie – il

2. Ecoutez et répétez les phrases en respectant bien l'intonation.

Ce sera de ta faute.	Il est Canadien ?
J'aime jouer au tennis.	Il y a quelqu'un ?

3. Ecoutez et répétez les trois manières de dire l'énoncé suivant : *Mais, Lucie, ça ne fait rien.*

1. Conclusion. 2. Evidence. 3. Supposition.

Іспанська мова:

1. Escucha y subraya la palabra que oigas

Hierro – hiero	coral – corral	Ciro – cirro
cerro – cero	curo – curro	barrios – varios
toro – torro	barra – vara	carillo – carrillo

2. Escucha y escribe ¿? o ¡! cuando sea necesario

1. Marta no ha venido a clase
2. Quién está contigo
3. No me digas
4. Hazte ahora mismo la cama
5. Qué guapísima estás
6. La abuela me va a leer un cuento

3. Escucha y repite con la entonación correcta

Me voy.	¿Cuándo volverás?
El cine está lleno	¡Qué aburrimiento!
Anda más de prisa.	¡No puedo más!
Haced los deberes.	¡El lunes es fiesta!

Бланк для відповідей

№ вправи	Тип вправи (за критерієм комунікативності)	Тип вправи (за критерієм спрямованості на прийом / видачу інформації)	Вид вправи
1			
2			
3			

3. Ознайомтеся з фрагментами уроків з формування іншомовної ФК, які знаходяться у кабінеті методики (ауд. 122). Запишіть номер/и фрагментів, спрямованих на формування 1) рецептивної фонетичної компетентності та 2) репродуктивної фонетичної компетентності.

Номер/и фрагментів для формування рецептивної ФК	Номер/и фрагментів для формування репродуктивної ФК

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Назвіть засоби стимулювання рефлексії і чутливості учнів до проблем вимови і розвитку фонетичної усвідомленості.

Другий рівень складності

Поясніть, чому для формування рецептивних і репродуктивних фонетичних навичок необхідно використовувати різні вправи.

Третій рівень складності

На основі опрацьованих фрагментів уроків розробіть один власний фрагмент за вашим вибором:

- а) для формування іншомовної рецептивної ФК в учнів початкової/основної/старшої школи за однією з тем обраного вами підручника;
- б) для формування іншомовної репродуктивної ФК в учнів початкової / основної/старшої школи за однією з тем обраного вами підручника.

Підготуйтеся до демонстрації розробленого вами фрагменту уроку на практичному занятті.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

З чого необхідно починати навчання вимови: зі слухання (перцепції) чи з говоріння (репродукції)? Прочитайте уважно декілька пояснень видатних лінгвістів, психологів, психолінгвістів і методистів. Який важливий методичний висновок випливає з наведених точок зору?

1. *Коли людина сприймає чужу мову, вона підсвідомо “вмикає” фонологічне “сито” рідної мови. Оскільки воно конфліктує з рідною мовою, виникають численні помилки і звуки чужої мови інтерпретуються зачасти некоректно (Трубецкой Н. С., 1989).*
2. *Учень, незалежно від того, яка мова є його рідною, сприймає інтонацію ІМ так само, як і весь звуковий склад, вухами, вихованими на звуках рідної мови, тобто через призму звукової системи рідної мови (Артемов В. А., 1969).*
3. *Труднощі коректної вимови ІМ пояснюються звиканням до звуків рідної мови, наслідком чого може бути їх ототожнення зі звуками*

ІМ та нездатність сприймати диференційні особливості іношомовних звуків (Беляев Б. В., 1965).

4. *Коли людина розпочинає вивчення нової мови, звуковий інвентар якої не зафіксований мозком, система рідної мови уподібнюється фільтру: нові звуки зіставляються з уже зафіксованими в пам'яті і фільтруються – вони або зовсім не сприймаються мовцем, або ж відтворюються ним у зміненому, деформованому вигляді. Звуки ІМ, які не мають еквіваленту у рідній мові, не сприймаються зовсім (Саинеау І., 1992).*
5. *Для того, щоб правильно відтворити звук, його потрібно почути, тобто ідентифікувати, оскільки неправильне сприйняття на слух унеможлиблює коректну артикуляцію (Storch G., 2001).*

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2008. – 285 с.
- Пассов Е. И. Методика как теория и технология иноязычного образования. – Кн.1. – Елец : БГУ им. И. А. Бунина, 2010. – 543 с.
- Рогова Г. В., Верещагина И. Н. Методика обучения английскому языку на начальном этапе в общеобразовательных учреждениях. – М.: Просвещение. – 2000. – С. 148–151.
- Gilbert J. B. Teaching Pronunciation. Using the Prosody Pyramid. – Cambridge: Cambridge University Press, 2008. – 52 p.
- Harmer J. How to Teach English. An Introduction to the Practice of English Language Teaching. – Harlow: Longman, 2001. – 198 p.
- Dieling H., Hirschfeld U. Phonetik lehren und lernen. Fernstudieneinheit 21. – Berlin: Langenscheidt, 2000. – S. 5–104.
- Storch G. Deutsch als Fremdsprache – Eine Didaktik. Theoretische Grundlagen und praktische Unterrichtsgestaltung. – München: Fink, 2001. – 367 S.
- Georgette Blanc. L'enseignement de la phonétique du français langue étrangère (FLE). – Babylonia 02/11. – pp. 33–37.
- Wioland F. La composante psycholinguistique de la phonétique en didactique du FLE/ François Wioland, Edith Madeleni. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ea-anglais.univ-paris8.fr/IMG/pdf/01_Wioland_Madeleni.pdf

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

- Poch D. Los contenidos fonético-fonológicos // Vademécum para la formación de profesores / Jesús Sánchez Lobato, Isabel Santos Gargallo. Madrid: Sociedad General Española de Librería, S.A. – 2004. – P. 753–766.
- Nuño Álvarez M.P., Blanco Canales A., Torrens Álvarez M.J. Fonética. El referente en pronunciación. – Madrid: Grupo Anaya, S.A., 2008. – 200 p.
- Статті з журналу “Іноземні мови”.*
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

Ознайомтеся також з навчальними матеріалами на сайтах:

<http://www.cambridgeenglish.org/exams/general-english-and-for-schools/>

<http://www.britishcouncil.org.ua/teach/resources/online-resources>

<http://www.alte.org/resources>

<http://www.deutschzentrum.org.ua/>

<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/lrn/prf/ft1/ukindex.htm>

<http://institutfrançais-ukraine.com.ua/apprendre/delf-dalf>

http://ave.cervantes.es/prueba_nivel/registro/test_de_clasificacion.php?origen=webAVE

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

A. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити термін “фонетична компетентність” і дати йому визначення;
- назвати компоненти фонетичної компетентності;
- пояснити значення поняття “фонетична усвідомленість”;
- дати визначення фонетичної навички і назвати її види;
- назвати основні труднощі формування фонетичної компетентності;
- пояснити типологію звуків ІМ з точки зору міжмовної інтерференції;
- розкрити суть імітативного та аналітичного методів навчання вимови;
- пояснити термін “апроксимована вимова”;
- назвати етапи формування фонетичної навички;

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

- навести приклади вправ на рецепцію і репродукцію звуків;
- навести приклади вправ на рецепцію і репродукцію інтонаційних моделей.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Визначте правильну відповідь (а, б чи в) і запишіть її у бланку для відповідей (наприклад, 1-а). Порівняйте свої відповіді з ключем.*

- Метою навчання вимови в ЗНЗ є
 - ознайомлення учнів із звуками іноземної мови
 - формування фонетичної компетентності
 - навчання інтонаційних моделей (інтоном) іноземної мови
- Основним методом навчання вимови у ЗНЗ вважається
 - імітативний
 - аналітико-імітативний
 - аналітичний
- Імітація без пояснення артикуляції використовується для навчання звуків, які
 - максимально наближені до звуків рідної мови
 - схожі зі звуками рідної мови, але відрізняються від них за суттєвими ознаками
 - відсутні в рідній мові
- Пояснення артикуляції, яка супроводжується імітацією, використовується для навчання звуків, що
 - максимально наближені до звуків рідної мови
 - схожі зі звуками рідної мови, але відрізняються від них за суттєвими ознаками
 - відсутні в рідній мові
- Ознайомлення з новим фонетичним явищем має відбуватися
 - в окремих словах
 - ізольовано
 - у тексті (фонограма або мовлення вчителя)
- Починати формування ФК необхідно з рецептивних вправ, тому що

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

- а) мовленнєвий слух учнів уже розвинений
 - б) діє фільтр рідної мови і неправильно почуті слова відтворюються також неправильно
 - в) людині слухати легше, ніж говорити
7. Артикуляційні і інтонаційні навички доцільно формувати
- а) послідовно: спочатку артикуляційні, а потім інтонаційні
 - б) послідовно: спочатку інтонаційні, а потім артикуляційні
 - в) паралельно
8. Звуки виділяються із зразка мовлення й опрацьовуються окремо
- а) завжди, коли вивчається новий звук
 - б) якщо звук суттєво відрізняється від звука рідної мови
 - в) якщо звук існує у рідній мові
9. При навчанні вимови обов'язково використовуються такі допоміжні засоби
- а) таблиці
 - б) схеми
 - в) автентичні фонограми
10. Навчання вимови завершується у
- а) початковій школі
 - б) основній школі
 - в) старшій школі

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Ми сподіваємося, що ви оволоділи основними методичними вміннями, необхідними для формування іншомовної ФК в учнів ЗНЗ, і можете переходити до опрацювання наступної теми.

2.2. Міні-модуль “Методика формування іншомовної лексичної компетентності”

Мета: Набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для формування в учнів іншомовної лексичної компетентності (ЛК).

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з метою і змістом формування в учнів іншомовної ЛК.
- ✓ Оволодійте методичною термінологією з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - аналізувати цілі формування лексичної компетентності в учнів початкової, основної і старшої школи;
 - робити аналіз лексичних одиниць ІМ з урахуванням їх методичної типології;
 - характеризувати етапи формування лексичної компетентності;
 - визначати ефективні способи семантизації ЛО;
 - добирати і укладати вправи для автоматизації мовленнєвих дій учнів з ЛО активного словника;
 - добирати і укладати вправи для автоматизації мовленнєвих дій учнів з ЛО пасивного і потенціального словників;
 - добирати ефективні засоби формування ЛК на кожному з етапів;
 - визначати об’єкти контролю сформованості ЛК;
 - планувати, розробляти і проводити фрагменти уроків з формування ЛК.

Форми проведення заняття:

- Усні відповіді з наступним обговоренням.
- Дискусія.
- Усна презентація.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

Лексична компетентність – це здатність...

Одиницею формування ЛК є...

Лексична навичка може бути...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Загальна характеристика іншомовної ЛК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 215–218.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С. 116–121.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 106, 109.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке. Учебное пособие. – М. : Издательство Икар, 2011. – С. 58–65.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, дайте стислу характеристику іншомовної ЛК та її компонентів: лексичних навичок, лексичних знань, лексичної усвідомленості; поясніть різницю між рецептивною і репродуктивною лексичною навичкою; визначте поняття “лексична одиниця”; назвіть труднощі засвоєння різних лексичних одиниць та способи їх подолання.

2. Цілі формування ЛК в учнів початкової, основної і старшої школи.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 218–221.
- Програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів
- Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – С. 165–168.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке. Учебное пособие. – М. : Издательство Икар, 2011. – С. 58–59.

Опрацювавши вказані джерела, сформулюйте цілі формування ЛК в учнів ЗНЗ на різних ступенях навчання; випишіть з чинних програм вимоги до володіння лексикою по класах.

3. Шкільний лексичний мінімум.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 221–223.

- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 107–108, 110.
- Богушевич Н. В., Сорока В. В. Формування потенційного словника учнів основної і старшої загальноосвітньої школи під час читання // Іноземні мови . – 2011. – № 2. – С. 10–15.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке. Учебное пособие. – М. : Издательство Икар, 2011. – С. 72–75.

Опрацювавши вказані джерела, визначте поняття “шкільний лексичний мінімум”, “активний і пасивний лексичний мінімум”, “реальний і потенціальний словник”; назвіть основні і додаткові критерії відбору лексичних мінімумів.

4. Етапи формування ЛК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...– К. : Ленвіт, 2013. – С. 223–227.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С. 121–123.
- Вишневський О. І. Методика навчання іноземних мов : навчальний посібник. – К. : Знання, 2011. – С. 49–59.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке. Учебное пособие. – М. : Издательство Икар, 2011. – С. 65–66; 75–83.

Опрацювавши вказану літературу, визначте етапи формування ЛК; назвіть підходи щодо навчання іншомовної лексики та їх особливості; назвіть різні способи семантизації нових ЛО, наведіть приклади, поясніть чим зумовлений вибір того чи іншого способу семантизації.

5. Вправи і завдання для формування ЛК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...– К. : Ленвіт, 2013. – С. 227–232.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С. 124–127.
- Богушевич Н. В., Сорока В. В. Комплекс вправ для формування

потенційного словника в учнів основної і старшої загальноосвітньої школи // Іноземні мови . – 2013. – № 1. – С. 10–16.

- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам (базовый курс) : пособие [для студ. пед. вузов и учителей]. – М. : АСТ Астрель, 2008. – С. 96–101.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, назвіть типи і види вправ для формування рецептивних лексичних навичок, наведіть приклади вправ; назвіть типи і види вправ для формування репродуктивних лексичних навичок, наведіть приклади вправ; визначте оптимальну послідовність вправ для формування репродуктивних лексичних навичок; наведіть приклади вправ спрямованих на оволодіння пасивним і потенціальним словником.

6. Засоби формування ЛК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 232.
- Гордеева А. Й., Кулик С. Й. Формування англомовної лексичної компетентності молодших школярів з використанням карт пам'яті // Іноземні мови. – 2013. – № 2. – С. 13–18.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 61–63.
- Настольная книга преподавателя иностранного языка: Справочное пособие /Е. И. Маслыко, П. К. Бабинская, А. Ф. Будько и др. – Минск: Вышэйшая школа, 2001. – С. 283–303.

Опрацювавши вказані джерела, назвіть основні і допоміжні засоби формування ЛК; дайте визначення понять “ментальна карта” (a mind map) і “семантична решітка”, розкрийте особливості використання вказаних засобів формування ЛК, наведіть приклади.

7. Контроль рівня сформованості ЛК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 233.
- Квасова О. Г. Основи тестування іншомовних навичок і вмінь : Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2009. – С. 46–53.
- Коломінова О. О., Роман С. В. Організація підсумкового контролю навчальних досягнень учнів з англійської мови у початковій школі // Іноземні мови. – 2011. – № 3. – С. 44–45.

- Шукін А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке. Учебное пособие. – М. : Издательство Икар, 2011. – С. 83–84.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, назвіть об'єкти, форми і критерії контролю рівня сформованості ЛК, наведіть приклади тестових завдань для перевірки рівня сформованості лексичних навичок.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Проаналізуйте типи і види вправ для формування іншомовної ЛК та заповніть бланк для відповідей.

Зразок: *Complete the sentences using the expressions from Active Vocabulary.*

1. *I lost my job. They had to make cutbacks. So I ...*

St: I lost my job. They had to make cutbacks. So I was made redundant.

2. *My father works at a factory. One week he works in the day time, another week he works at night. So he works ...*

№ вправи	Тип вправи (за критерієм комунікативності)	Тип вправи (за критерієм спрямованості на прийом / видачу інформації)	Вид вправи
1	некомунікативна	репродуктивна	завершення ЗМ

Англійська мова:

1. This is a page from Mr Green's diary. Mr Green is a weatherman and every day he makes notes about the weather. Yesterday he was caught in a rainstorm and his diary got wet. Can you help Mr Green to read his notes? Use the words from Active Vocabulary.

5.30 a.m. *It's very m ... but I think the m... will clear before 10.00 o'clock There's no wind and the morning is ...lm. We can ... t a ...orm in the afternoon.*

9.30 a.m. *The ba... shows a high pressure. But as the weather is very ...ble here we should look ... for a show... in the evening. Then we'll be able to see a r... too.*

2.30 p.m. *There comes the rain. D... rains are typical of August weather. So we, ...men, were right when we fo... rains.*

2. Work in pairs. Find out about a person's job or profession. Use the phrases in the box. Follow the example:

A: What do you do for living?

B: I write programmes for the computer.

A: So, you're a programmer

B: 1) I study the latest developments in mathematics.

2) We're doing research into memory processes.

3) My job is to help people with the law and talk for them in court.

4) I welcome people arriving at a hotel.

5) I'm trained to look after sick animals.

6) I work for a travel agency and arrange travels.

3. Look at the pictures and say what jobs you associate with these objects. Follow the example:

These are books. They are usually associated with the job of a librarian. A librarian is a person who works in a library and helps people to choose a book to read.

Німецька мова:

1. Wer steht „vor“ und wer steht „hinter“ der Kamera? Sortieren Sie.

Moderator/in · Regisseur/in · Nachrichtensprecher/in · Schauspieler/in Ansager/in · Kameramann/frau · Showmaster/in · Reporter/in
--

„vor“ der Kamera	„hinter“ der Kamera
------------------	---------------------

Moderator/in	Kameramann/frau
--------------	-----------------

2. Was macht eine Moderatorin, ein Regisseur ...? Berichten oder schreiben Sie.

sprechen · ansagen · berichten über · filmen · spielen · moderieren · drehen · Regie führen · berichten aus · machen	eine Rolle · eine Sendung · das Programm · ein Spielfilm · eine Quizsendung · das Ausland Interviews · die Nachrichten · eine Talkshow
--	--

3. Was passt? Ergänzen Sie.

Wochenzeitungen · Nachrichtenmagazine · Tageszeitungen
· Fachzeitschriften · Boulevardzeitungen (Regenbogenpresse)

1 _____ berichten genau über Aktuelles aus Politik, Wirtschaft, Kultur und Sport. Überregionale _____ werden auch an anderen Orten gelesen, regionale und lokale _____ berichten vor allem über die Region.

2 _____ illustrieren geschriebene Berichte und Kommentare mit vielen Fotos und erscheinen meistens wöchentlich.

3 _____ sind auffällig bunt. Sie bieten Skandalgeschichten, Prominenten-Klatsch und „Geschichten fürs Herz“.

4 _____ befassen sich wegen ihrer Erscheinungsweise mehr mit den Hintergründen von Ereignissen und beleuchten wichtige Themen vor verschiedenen Seiten.

5 _____ richten sich an eine sehr spezielle Zielgruppe und bieten viele und genaue Informationen zu dem jeweiligen Wissensgebiet.

Французька мова:

1. Associe une phrase à chaque activité et réponds à la question: *Quel est leur loisir préféré?*

▪ les voyages	▪ le cinéma
▪ la danse	▪ la cuisine
▪ la musique	▪ la lecture

1. Olivier a passé son temps à lire les romans policiers.

2. Nicolas aime beaucoup préparer des plats pour son amie.

3. Claudine aime tout: le valse, la polka, la lambada, la rumba. Elle participe à des championnats de tango.

4. Claude s'intéresse beaucoup à l'opéra et ne manque pas un concert Montserrat Caballé.

5. Irina attend les grandes vacances pour aller aux autres pays.

6. André est un grand amateur du septième art. Il aime beaucoup les films d'aventure.

2. Fais les phrases d'après le modèle et réponds à la question *Pourquoi est-ce qu'on va à la montagne?*

Exemple: *On va à la montagne pour faire du camping.*

Les mots et les expressions à utiliser:

de la pêche

du parapente

du vélo de montagne

du camping

de la Tyrolienne

de l'escalade

des randonnées

des visites aux grottes

3. Finis las frases avec les mots donnés entre parenthèses.

Exemple: Un architecte dessine les plans.

1. Un avocat	6. Un imprimeur
2. Un plombier	7. Une speakerine
3. Un informaticien	8. Un mécanicien
4. Un médecin	9. Un journaliste
5. Un commandant de bord	10. Un policier

(ausculter les malades, créer des logiciels et programmes, défendre des accusés, imprimer des livres, piloter un avion, présenter des programmes de télévision, réparer des véhicules, souder les tuyaux et les robinets, veiller à la sécurité des citoyens, écrire des articles de presse)

Испанська мова:

1. Describe a Pinocho.

- Es ...
- Es de estatura ...
- Tiene los ojos ...
- Su nariz es un poco ...
- Los labios son ...
- Sus orejas son ...
- Pinocho es (no es) simpático y ...

2. Piensa y di qué materiales escolares necesitas para estas asignaturas.

Para	Historia Matemáticas Lenguas Geografía Dibujo Trabajos manuales	necesito	pegamento (cola), tiza, tijeras, pizarra, goma, diccionario, sacapuntas, bolígrafo, mapas, pinturas, rotuladores, globo terráqueo, regla, libro de textos, papel, cuadernos, lápiz, corrector
------	---	----------	---

3. Imaginaos que hacéis los planes del fin de la semana para toda la familia. Decid:

adónde vais si hace buen tiempo qué hacéis
adónde vais si hace mal tiempo qué hacéis

Бланк для відповідей

№ вправи	Тип вправи (за критерієм комунікативності)	Тип вправи (за критерієм спрямованості на прийом / видачу інформації)	Вид вправи
1			
2			
3			

2. Ознайомтесь з фрагментами уроків з формування іншомовної ЛК, які знаходяться у кабінеті методики (ауд. 122). Запишіть номер/и фрагментів, спрямованих на формування 1) рецептивних лексичних навичок та 2) репродуктивних лексичних навичок.

Номер/и фрагментів, спрямованих на формування рецептивних лексичних навичок	Номер/и фрагментів, спрямованих на формування репродуктивних лексичних навичок

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Назвіть п'ять видів вправ, які використовуються для формування репродуктивних лексичних навичок.

Другий рівень складності

Поясніть, чому для формування рецептивних і репродуктивних лексичних навичок необхідно використовувати різні вправи.

Третій рівень складності

На основі опрацьованих фрагментів уроків розробіть один власний фрагмент за вашим вибором:

- а) для навчання активного лексичного матеріалу учнів початкової / основної / старшої школи за однією з тем обраного вами підручника;
- б) для формування потенціального словника в учнів початкової / основної / старшої школи за однією з тем обраного вами підручника.

Підготуйтеся до демонстрації розробленого вами фрагменту уроку на практичному занятті.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Уважно ознайомтеся з трьома наведеними нижче визначеннями поняття “лексична компетентність” і з’ясуйте, чим принципово вони відрізняються від того, яке наведене у підручнику “Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 215”.

1. *Лексична компетентність – наявність певного запасу слів у межах особистісного розвитку, здатність до адекватного використання лексем, доречно вживання образних виразів, приказок, прислів'їв, фразеологічних зворотів (Артухова Л. П., 2011).*
2. *Лексична компетентність – це наявність певного запасу лексичних одиниць з урахуванням віку школярів, здатність адекватно їх використовувати: коректно вимовляти і писати, правильно організовувати граматично, розуміти на слух і в процесі читання, оперувати ними в актах комунікації у потрібному темпі і в різноманітних значеннях, доречно вживати образні вислови, прислів'я, приказки, фразеологічні звороти для досягнення відповідного комунікативно-функціонального результату (Дениско С. М., 2013).*
3. *Lexical competence – knowledge of and ability to use the vocabulary of a language... (The Common European Framework..., 2001).*

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Бабенко Т. В. Методика навчання англійської мови в початковій школі: Навчальний посібник. – К.: Арістей, 2005. – С.13–23.
- Бігич О. Б. Теорія і практика формування методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи: Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2006. – С. 39–59.
- Бьюзен Т. Интеллект-карты. Практическое руководство / Тони Бьюзен, Барри Бьюзен ; пер. с англ. Е. А. Самсонов. – Минск: “Попурри”, 2010. – 304 с.
- Гальскова Н. Д., Гез Н. И. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика : учеб. Пособие [для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений] – 6-е изд., стер. – М. : Изд. центр “Академия”, 2009. – С. 287–304.
- Коломінова О. О. Формування англомовної лексичної компетенції у молодших школярів.//Іноземні мови. – 2005. – №2. – С. 48–50.
- Настольная книга преподавателя иностранного языка /Е. А. Маслыко, П. К. Бабинская, А. Ф. Будько и др. – Минск: Вышэйшая школа, 2001. – С. 7–58; 383–401.
- Пассов Е. И., Кузовлева Н. Е. Урок иностранного языка. – Ростов н/Д: Феникс; М. : Глосса-Пресс, 2010. – С. 361–400.
- Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі: Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2005. – С.158–160.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам (базовый курс) : пособие [для студ. пед. вузов и учителей]. – М. : АСТ Астрель, 2008. – С. 83–102.
- Фокина К.В. Методика преподавания иностранного языка : конспект лекций – М. : Издательство Юрайт, Высшее образование, 2009. – С.82–86.
- Banville Sean. 1000 Ideas and Activities for Language Teachers. Sean Bennvill. – 243 p.
- Bogaards P. Le vocabulaire dans l'apprentissage des langues étrangères. P: Les Editions Didier, 1994. – 256 p.
- Bohn, Rainer. Probleme der Wortschatzarbeit. Fernstudieneinheit 22. Berlin u.a.: Langenscheidt, 2000. – 192 S.
- Gómez Molina, J.R. La subcompetencia léxico-semántica // Vademécum para la formación de profesores / Jesús Sánchez Lobato, Isabel Santos Gargallo. Madrid: Sociedad General Española de Librería, S.A. – 2004. – P. 491–510.

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

- Köster L. Wortschatzerwerb und Wortschatzvermittlung. // Deutsch als Fremd- und Zweitsprache. Ein internationales Handbuch. – Berlin u.a.: De Croyter Mouton, 2010. – S. 1021–1033.
- Ludewig Alexis, Swan Amy. 101 Great Classroom Games. McGraw-Hill, 2007. — 304 p.
- Moreno García, C. La enseñanza del vocabulario / Concha Moreno García // Materiales, estrategias y recursos para la enseñanza del español como 2/ L. Madrid: ARCO/LIBROS. – 2011. – P. 455–490.
- Müller, B.-D. Wortschatzarbeit und Bedeutungsvermittlung. Fernstudien-einheit 8. – 5. Auflage. – Berlin u.a.: Langenscheidt, 1998. – 119 S.
- Richards J.S., Rodgers T.S. Approaches and Methods in Language Teaching. 2nd edition. — Cambridge University Press, 2001. — 278 p.
- Vagner G. Competence textuelle et competence lexicale // Le francais dans le monde. 1987. – № 210. – P. 47–53.
- Статті з журналу “Іноземні мови”.*
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

britishcouncil.org/learnenglish

englishexercises.org

<http://www.tesol.net/>

<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/deindex.htm>

http://www.daad.org.ua/de/daad_ukraine.htm

http://www.ccdmd.qc.ca/fr/jeux_pedagogiques/?id=1088&action=animer

<http://www.educnet.education.fr/dossier/rechercher/media4.htm>

<http://www.trentu.ca/academic/modernlanguages/spanish/masarriba/>

<http://www.juntadeandalucia.es/averroes/html/adjuntos/2008/09/11/0001/salir.htm>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

А. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити термін “лексична компетентність”;
- дати іншомовний еквівалент терміна “лексична компетентність”;
- пояснити значення поняття “лексичний мінімум”;
- визначити різницю між активним, пасивним і потенціальним словниковим запасом;

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

- назвати основні критерії відбору лексичних мінімумів;
- дати визначення лексичної мовленнєвої навички;
- назвати дві групи способів семантизації ЛО;
- навести приклади перекладних способів семантизації;
- навести приклади безперекладних способів семантизації;
- навести приклади вправ для автоматизації дій учнів з ЛО активного словника, ЛО пасивного словника.

Б. Виконайте тест

Інструкція: Визначте правильну відповідь і запишіть її. Порівняйте свою відповідь з ключем.*

1. Метою навчання іншомовного лексичного матеріалу у ЗНЗ є
 - а) засвоєння учнями певної кількості слів та їх сполучуваності
 - б) формування в учнів іншомовної лексичної компетентності
 - в) оволодіння учнями лексичною системою ІМ
2. Складовими іншомовної лексичної компетентності є
 - а) лексичні знання і навички
 - б) лексичні знання, навички й уміння
 - в) лексичні знання, навички, лексична усвідомленість
3. Одиницею навчання лексичного матеріалу може бути
 - а) слово
 - б) слово і стале словосполучення
 - в) слово, стале словосполучення, “готове речення”, мовленнєве кліше
4. До лексичного шкільного мінімуму входить
 - а) активний і потенціальний словник
 - б) активний і пасивний словник
 - в) активний, пасивний і потенціальний словник
5. До потенціального словника учня входять
 - а) слова, які вони самостійно вживають у говорінні
 - б) слова, про значення яких вони дізналися із словника
 - в) слова, про значення яких вони можуть здогадатися при читанні та/або аудіюванні
6. Вибір способу семантизації ЛО залежить

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

- а) від уподобання вчителя
 - б) від особливостей ЛО
 - в) від тематики для мовлення
7. Виходячи з особливостей ЛО, виберіть найдоцільніший спосіб семантизації для таких груп слів:

Англійська мова:

- 1) cat, dog, cow, sheep, cock, hen
- 2) lady, sir, Mr, Mrs, Miss
- 3) continent, tourist, region, climate, total
- 4) misunderstand, disarmament, helpful, helpless, unjust

Німецька мова:

- 1) der Sessel, der Teppich, der Schrank, das Zimmer, die Wohnung
- 2) „Grüß Gott!“, „Auf Wiederhören!“, das Erdgeschoß, die S-Bahn
- 3) der Sport, der Student, das Klima, das Theater, intensiv, fein
- 4) kostenlos, sonnig, die Freundin, der Verkäufer, das Unglück

Французька мова:

- 1) le chat, le chien, la vache, le cog, la poule
- 2) Madame, Monsieur, Mademoiselle
- 3) le continent, le touriste, le région, le climat, total
- 4) compréhensible, redevenir, suffocant, illégal, injuste, faisant

Іспанська мова:

- 1) la clase, el teatro, la biblioteca
 - 2) la cuchara, el cuchillo, la taza
 - 3) la Reconquista, las Fallas, la paella, la Tomatina
 - 4) desaparecer, descubrir, desaconsejar; incómodo, increíble, inhabitable
- а) здогадка завдяки відомим афіксам
 - б) здогадка завдяки подібності ЛО до слів рідної мови
 - в) наочність
 - г) тлумачення
8. Пред'являти ЛО, що належать до активного лексичного мінімуму, доцільно
- а) в ситуації мовлення
 - б) в мікротексті
 - в) ізольовано
9. Формуванню навички розуміння похідних слів при читанні сприятиме вправа

- а) на підстановку ЛО у зразок мовлення
 - б) на групування ЛО згідно з їх афіксами
 - в) на парафраз
10. Визначте оптимальну послідовність вправ для формування репродуктивних лексичних навичок
- а) завершення зразка мовлення, лаконічні відповіді на альтернативні запитання, самостійне вживання ЛО на рівні фрази
 - б) підстановка у зразок мовлення, розширення зразка мовлення, відповіді на різні типи запитань
 - в) імітація зразка мовлення, використання зразка мовлення у мінітекстах, самостійне вживання ЛО у реченні

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Ми сподіваємося, що ви оволоділи основними методичними вміннями, необхідними для формування іншомовної ЛК в учнів ЗНЗ, і можете переходити до опрацювання наступної теми.

2.3. Міні-модуль: “Методика формування іншомовної граматичної компетентності”

Мета: Набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для формування в учнів іншомовної граматичної компетентності (ГК).

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з метою і змістом формування в учнів іншомовної ГК.
- ✓ Оволодійте методичною термінологією з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - аналізувати цілі формування граматичної компетентності в учнів початкової, основної і старшої школи;
 - робити методичний аналіз граматичних явищ англійської мови;
 - характеризувати етапи формування граматичної компетентності;
 - аналізувати прийоми і способи подачі активного і пасивного граматичного матеріалу та вправи, що рекомендуються для його засвоєння;
 - добирати і укладати вправи для автоматизації мовленнєвих дій учнів з ГС, що належать до активного граматичного мінімуму;
 - добирати і укладати вправи для автоматизації мовленнєвих дій учнів з ГС, що належать до пасивного граматичного мінімуму;
 - використовувати ефективні способи і прийоми формування ГК учнів;
 - добирати ефективні засоби формування ГК на кожному з етапів;
 - визначати об’єкти контролю сформованості ГК;
 - планувати, розробляти і проводити фрагменти уроків з формування ГК.

Форми проведення заняття:

- Усні відповіді з наступним обговоренням.
- Дискусія.
- Усна презентація.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

Граматична компетентність – це здатність...

Граматичну структуру розглядають як...

Граматичні навички можуть бути...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Загальна характеристика іншомовної ГК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К.: Ленвіт, 2013. – С. 234–242.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К.: ВЦ “Академія”, 2010. – С. 101–105.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2008. – С. 97–99, 109.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке. Учебное пособие. – М.: Издательство Икар, 2011. – С. 89–96.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, дайте стислу характеристику іншомовної ГК та її компонентів: граматичних навичок, граматичних знань, граматичної усвідомленості; поясніть різницю між рецептивною і репродуктивною граматичною навичкою; визначте поняття “граматична структура” і “зразок мовлення”; назвіть підходи до формування ГК; порівняйте різні способи опису структури навчальної одиниці мовлення – за допомогою вербального правила, символів, геометричних фігур, схем, зразка мовлення; назвіть труднощі засвоєння іншомовного граматичного матеріалу та способи їх подолання.

2. Цілі формування ГК в учнів початкової, основної і старшої школи.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К.: Ленвіт, 2013. – С. 242–243.
- Програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів
- Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – С. 168–172.

- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке. Учебное пособие. – М. : Издательство Икар, 2011. – С. 100–105.

Опрацювавши вказані джерела, сформулюйте цілі формування ГК в учнів ЗНЗ на різних ступенях навчання; випишіть з чинних програм граматичний матеріал, який учні мають засвоїти як рецептивно (розпізнавати і розуміти при аудіюванні та читанні), так і продуктивно (вживати в усному і писемному мовленні) по класах.

3. Шкільний граматичний мінімум.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...– К. : Ленвіт, 2013. – С. 243–244.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 100–101.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке. Учебное пособие. – М. : Издательство Икар, 2011. – С. 72–75.

Опрацювавши вказані джерела, визначте поняття “шкільний граматичний мінімум”, “активний і пасивний граматичний мінімум”; назвіть критерії відбору граматичних мінімумів.

4. Етапи формування ГК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...– К. : Ленвіт, 2013. – С. 244–247.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 102–104.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К.: ВЦ “Академія”, 2010. – С. 105–110; 112–116.
- Вишневський О. І. Методика навчання іноземних мов : навчальний посібник. – К. : Знання, 2011. – С. 62–70.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке. Учебное пособие. – М. : Издательство Икар, 2011. – С. 107–115.

Опрацювавши вказану літературу, визначте етапи формування ГК; назвіть прийоми для ознайомлення учнів з новими ГС, що

належать до активного граматичного мінімуму і прийоми для ознайомлення учнів з ГС пасивного граматичного мінімуму.

5. Вправи і завдання для формування ГК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...— К. : Ленвіт, 2013. — С. 247—252.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. — К.: ВЦ “Академія”, 2010. — С. 110—112.
- Мірошник І. В. Вправи для формування англомовної граматичної компетенції в учнів початкової загальноосвітньої школи // Іноземні мови. — 2011. — № 2. — С. 37—46.
- Гордеева А. Й., Кулик С. Й. Мотивація англомовної комунікативної діяльності молодших школярів за допомогою граматичної гри // Іноземні мови. — 2012. — № 1. — С. 17—21.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам (базовый курс) : пособие [для студ. пед. вузов и учителей]. — М. : АСТ Астрель, 2008. — С. 111—122.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, назвіть типи і види вправ для формування рецептивних граматичних навичок, наведіть приклади вправ; назвіть типи і види вправ для формування репродуктивних граматичних навичок, наведіть приклади вправ; визначте оптимальну послідовність вправ для формування репродуктивних граматичних навичок; наведіть приклади вправ для перевірки розуміння ГС пасивного граматичного мінімуму.

6. Засоби формування ГК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...— К. : Ленвіт, 2013. — С. 253—256.
- Плотніков Є. О. Мультимедійні вправи для формування англомовної рецептивної граматичної компетенції у майбутніх учителів // Іноземні мови. — 2010. — № 4. — С. 33—38.
- Настольная книга преподавателя иностранного языка: Справочное пособие /Е. И. Маслыко, П. К. Бабинская, А. Ф. Будько и др. — Минск: Вышэйшая школа, 2001. — С. 283—303.

Опрацювавши вказані джерела, назвіть засоби формування ГК; розкрийте особливості використання вказаних засобів формування ГК, наведіть приклади.

7. Контроль рівня сформованості ГК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 256–257.
- Квасова О. Г. Основи тестування іншомовних навичок і вмінь : Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2009. – С.49–53.
- Коломінова О. О., Роман С. В. Організація підсумкового контролю навчальних досягнень учнів з англійської мови у початковій школі // Іноземні мови. – 2011. – № 3. – С. 44–45.
- Малюх А. О., Майер Н. В. Використання електронних тестових завдань для контролю рівня сформованості франкомовної граматичної компетентності учнів загальноосвітніх навчальних закладів // Іноземні мови. – 2013. – № 2. – С. 64–66.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке. Учебное пособие. – М. : Издательство Икар, 2011. – С. 116–118.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, назвіть об'єкти, форми і критерії контролю рівня сформованості ГК, наведіть приклади тестових завдань для перевірки рівня сформованості граматичних навичок.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Проаналізуйте типи і види вправ для формування іншомовної ГК та заповніть бланк для відповідей.

Зразок: *Change the sentences to use passive structures and write them down.*

1. *Countries must not test nuclear weapons.*

St: Nuclear weapons must not be tested.

2. *Factories and plants must not poison water in the river.*

St: ...

№ вправи	Тип вправи (за критерієм комунікативності)	Тип вправи (за критерієм спрямованості на прийом / видачу інформації)	Вид вправи
1	некомунікативна	репродуктивна	трансформація ЗМ

Англійська мова:

1. Write what children **will do** or **won't do** if they join the "Save the Animals" Society.

Example: *If the children join the “Save the Animals” Society they will feed birds in winter.*

to feed birds in winter	to protect wild animals
to clean animals' habitats	to hurt animals
to help keep rivers clean	to damage the environment
to throw (dump) waste into rivers	to take home stray animals
...	

2. Play the “if” game. You may begin like this.

Example:

Pupil 1: If I go to the country, I will get up early.

Pupil 2: If I get up early, I'll see the sunrise.

Pupil 3: If I see the sunrise, I'll be happy.

Pupil 4: If I am happy, ...

- 1) If I visit London, ...
- 2) If I have a long holiday, ...
- 3) If I have a lot of money, ...

3. Pete and his parents came to London a week ago. Write sentences about Pete. Use **present perfect** and **present perfect continuous**.

Example: *Pete has been shopping for a few days. He has bought a lot of souvenirs.*

Німецька мова:

1. Schreib die E-Mail in dein Heft. Ergänze das Perfekt der Verben.

Hallo Alex, meine Eltern und ich _____ heute ins Tierheim
_____. Wir _____ so viele Tiere _____. Eine Hundemama
_____ fünf Hündchen _____! Braun, schwarz, und schwarz-
weiß, so süß! Sie _____ zusammen _____. Aber ein Hündchen
_____ zu mir _____. Ich _____, das möchte ich haben.
Und auch noch schwarz-weiß! Das mag ich am liebsten. Wir
_____ das Hündchen gleich _____. Es _____ gar nichts
_____. Und Du?
Hast Du schon einen Hund?
Schreib mir bald!
Bis dann
Laura

spielen
sehen
kosten
laufen
gehen
mitnehmen
haben
sagen

2. Was hat Tobias am Montag Nachmittag gemacht?

13. 10 nach Hause kommen und zu Mittag essen

14.00 auf den Sportplatz fahren

14.15 mit Freunden Fußball spielen

15.30 (alle) ins Eiscafé gehen

16.45 nach Hause fahren und Hausaufgaben machen

18.30 fernsehen

21.00 ins Bett gehen und noch ein bisschen lesen

Schreib in dein Heft: *Um zehn nach eins ist Tobias ... und hat ...*

3. Was hast du am Montag Nachmittag gemacht? Schreib auf.

Французька мова:

1. Qu'est-ce qu'on a eu ce matin? Complète les phrases.

J'ai eu mal à la tête. Nous avons eu mal ...

Tu as eu mal ... Vous avez eu mal ...

Il a eu mal ... Ils ont eu mal ...

Elle a eu mal ... Elles ont eu mal ...

2. Qu'est-ce que tu as eu hier? Mets les verbes au passé composé.

Hier j'ai été malade. J'(avoir) mal à la tête, à la gorge et aux yeux. J'(avoir) de la fièvre. J'(prendre) ma température. Maman (téléphoner) à la polyclinique. Maman (appeler) le médecin. Le médecin (rédiger) une ordonnance. Papa (acheter) des médicaments à la pharmacie. Il (apporter) les médicaments à la maison. J'(guérir) vite.

3. Pose une question sur chaque phrase.

Modèle. *Jean est malade.* – *Jean est-il malade?*

1. Ma copine a une angine.

2. Julie tousse tout le temps.

3. Lucie a une haute température.

4. Son nez coule.

5. Maman prend la température.

6. Papa a une voix enrouée.

7. Nina a le mal des dents.

8. Marie brûle partout.

Іспанська мова:

1. Sustituid los artículos a *este, esta, estos, estas* según el modelo.

M o d e l o: *el verano – este verano*

el verano, los espectáculos, la diversión, el tiempo, los hábitos, la mañana, el patio, las habitaciones, el parque, las calles, las aficiones, la noche, el reloj, los chicos, los deportes, la excursión, los concursos, las chicas, los juguetes, las actividades, el ejemplo, la atracción

2. Poned los verbos entre paréntesis en la forma correspondiente del Presente.

El hermano mayor

(Yo) _____ (tener) un hermano mayor que me sirve de ejemplo. _____ (llamarse) Víctor. Mira, cómo él _____ (empezar) su día habitual. Todos los días _____ (levantarse) a las 6 de la mañana, _____ (salir) al patio de nuestra casa y _____ (hacer) ejercicios físicos. Después _____ (ducharse) con agua fría. Si _____ (hacer frío), no _____ (escondarse) en la habitación. Él _____ (correr) en el parque, después _____ (bañarse) en una pequeña piscina que hay en nuestro patio. Además, todos los años Víctor _____ (apuntarse) a las clases de karate y boxeo. No _____ (sorpenderse, yo) con sus buenos resultados en deporte.

3. Decid a qué hora y qué hacéis.

M o d e l o: *Son las 7:00 de la mañana. Yo me levanto.*

Son las 7:00 de la mañana. Yo (levantarse).

Son las 7:15. Yo (cepillarse) los dientes y (lavarse).

Son las 7:30. Yo (peinarse) el pelo.

Son las 7:35. Yo (comer).

Son las 7:50. Yo (prepararse) para la escuela.

Son las 8:00 en punto. Yo (ir) a la escuela.

Son las 9:10 de la noche. Yo (ducharse).

Son las 9:40 de la noche. Yo (secarse) el pelo.

Бланк для відповідей

№ вправи	Тип вправи (за критерієм комунікативності)	Тип вправи (за критерієм спрямованості на прийом / видачу інформації)	Вид вправи
1			
2			
3			

2. Ознайомтесь з фрагментами уроків з формування іншомовної ГК, які знаходяться у кабінеті методики (ауд. 122). Запишіть номер/и фрагментів, спрямованих на формування 1) рецептивних граматичних навичок та 2) репродуктивних лексичних навичок.

Номер/и фрагментів, спрямованих на формування рецептивних граматичних навичок	Номер/и фрагментів, спрямованих на формування репродуктивних граматичних навичок

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Назвіть п'ять видів вправ, які використовуються для формування репродуктивних граматичних навичок.

Другий рівень складності

Поясніть, чому для формування рецептивних і репродуктивних граматичних навичок необхідно використовувати різні вправи.

Третій рівень складності

На основі опрацьованих фрагментів уроків розробіть один власний фрагмент за вашим вибором:

- а) для навчання активного граматичного матеріалу учнів початкової / основної / старшої школи за однією з тем обраного вами підручника;
- б) для формування пасивного граматичного матеріалу учнів початкової / основної / старшої школи за однією з тем обраного вами підручника.

Підготуйтеся до демонстрації розробленого вами фрагменту уроку на практичному занятті.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Уважно ознайомтесь з наведеними нижче визначеннями поняття “граматична компетентність” і з'ясуйте, чим принципово вони від-

різняються від того, яке наведене у підручнику “Методика навчання іноземних мов і культур ...— К.: Ленвіт, 2013. — С. 234”.

1. *Грамматична компетентність* — знання граматичних елементів мови й уміння ними користуватися у процесі спілкування (*Новый словарь методических терминов и понятий*, 2009).
2. *Grammatical competence focuses on command of the language code, including such things as the rules of word and sentence formation, meanings, spelling and pronunciation (Gao, 2001). The goal is to acquire knowledge of, and ability to use, forms of expression that are grammatically correct and accurate (Dnaz-Rico & Weed, 2010; Gao, 2001). Grammatical competence acts to promote accuracy and fluency in second language production (Gao, 2001), and increases in importance as the learner advances in proficiency (Dnaz-Rico & Weed, 2010).*

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Ветохов А. М. Причина забывания лексико-грамматического материала в средних и старших классах // *Иноземні мови*. — 2000. — № 3. — С. 9–10.
- Гальскова Н. Д., Гез Н. И. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика : учеб. Пособие [для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений] — 6-е изд., стер. — М. : Изд. центр “Академия”, 2009. — С. 305–318.
- Гапонова С. В. Планування граматичного етапу уроку іноземної мови // *Иноземні мови*. — 1997. — №3.— С.6–10.
- Киреева Н. А. Обучение употреблению грамматических структур в Present Progressive Tense в устной речи // *Иноземні мови*. — 2001. — №1. — С. 12–13.
- Колкер Я. М., Устинова Е. С., Еналиева Т. М. Практическая методика обучения иностранному языку. — М. : Академия, 2000. — С. 156–159.
- Мильруд Р. П. Грамматическая компетенция учащихся : программа работа, нейронная сеть или картина мира? (<http://iyazyki.ru/2013/07/gramma-competence/>)
- Пассов Е. И., Кузовлева Н. Е. Урок иностранного языка. — Ростов н/Д: Феникс; М. : Глосса-Пресс, 2010. — С. 400–430.
- Поспелова М. Д. Обучение условным предложениям на уроках

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

- английского языка в старших классах // ИЯШ. – 2001. – №1. – С. 16–20.
- Скляренко Н. К. Методична розробка з навчання видо-часової форми Present Perfect Continuous // Іноземні мови. – 2000. – №2. – С. 48–50.
 - Фокина К. В. Методика преподавания иностранного языка : конспект лекций – М. : Издательство Юрайт, Высшее образование, 2009. – С. 86–97.
 - Aküz A., Bazelle-Shamaei B., Bonenfant J. Exercices de grammaire en contexte, niveau avancé. Hachette, 2003. – 144 p.
 - Batstone R. Grammar. – Oxford Univ.Press, 1995. – 148 p.
 - Breindl E., Thurmair, M. Wie viele Grammatiken verträgt der Lerner? Zum Stellenwert einer “Grammatik der gesprochenen Sprache” (nicht nur) für Deutsch als Fremdsprache // DaF, 2003/2. – S. 87–93.
 - Gómez del Estal Villarino M. Los contenidos lingüísticos o gramaticales. La reflexión sobre la lengua en el aula de E/LE: Criterios pedagógicos, lingüísticos y psicolingüísticos. // Vademécum para la formación de profesores / Jesús Sánchez Lobato, Isabel Santos Gargallo. Madrid: Sociedad General Española de Librería, S.A. – 2004. – P. 767–788.
 - Fandrych Chr. Grammatikerwerb und Grammatikvermittlung. // Deutsch als Fremd- und Zweitsprache. Ein internationales Handbuch. – Berlin u.a.: De Croyter Mouton, 2010. – S. 1008–1021.
 - Funk H., Koenig M. Grammatik lehren und lernen: Fernstudieneinheit 1. – 5. Auflage. – Berlin: Langenscheidt, 1999. – 160 S.
 - Hudson R. An Introduction to World Grammar. Cambridge. Cambridge University Press. 2010. – 348 p.
 - In-Service Curriculum and Development Course for English Language Teachers: Trainer’s Guide. – К.: Ленвіт, 2002. – P. 148–160.
 - Maisonneuve H. Vade-mecum de la nouvelle grammaire. CCDMD, 2002. – 70 p.
 - Moreno García C. La gramática pedagógica y su aplicación en clase / Concha Moreno García // Materiales, estrategias y recursos para la enseñanza del español como 2/L. Madrid: ARCO/LIBROS. – 2011. – P. 415–453.
 - Статті з журналу “Іноземні мови”.*
 - Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
 - Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

<http://britishcouncil.org/learnenglish>
<http://englishexercises.org>
<http://www.tesol.net/>
<http://abc-english-grammar.com/>
<http://englishgrammar101.com/>
<http://grammairefrancaise.net>
<http://online-teacher.ru/french/vremena-vo-francuzsk>
<http://lepointdufle.net/>
<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/deindex.htm>
http://www.daad.org.ua/de/daad_ukraine.htm
<http://www.trentu.ca/academic/modernlanguages/spanish/masarriba/>
<http://www.indiana.edu/~call/ejercici>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

А. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити термін “граматична компетентність”;
- дати іншомовний еквівалент терміна “граматична компетентність”;
- пояснити значення поняття “граматичний мінімум”;
- визначити різницю між активним і пасивним граматичними мінімумами;
- дати визначення граматичної мовленнєвої навички;
- розкрити різницю між репродуктивною і рецептивною граматичною навичкою;
- навести приклади граматичної структури і зразка мовлення;
- навести приклади вербального правила, моделі-схеми і мовленнєвого зразка;
- навести приклади вправ для автоматизації дій учнів з граматичними структурами АГМ;
- навести приклади вправ для автоматизації дій учнів з граматичними структурами ПГМ.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Визначте правильну відповідь і запишіть її. Порівняйте свою відповідь з ключем.*

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

1. Метою навчання іншомовного граматичного матеріалу у ЗНЗ є
 - а) забезпечення учнів систематичними знаннями з граматики ІМ
 - б) формування в учнів іншомовної граматичної компетентності
 - в) формування репродуктивних і рецептивних граматичних навичок
2. У середній загальноосвітній школі вивчають
 - а) усі граматичні явища ІМ
 - б) граматичні явища, відібрані до шкільного граматичного мінімуму
 - в) граматичні явища, які зустрічаються в текстах
3. До активного граматичного мінімуму входять
 - а) граматичні явища, які необхідно розпізнавати й розуміти в текстах при читанні
 - б) граматичні явища, які учень має вживати в говорінні і писемному мовленні та розуміти при читанні та аудіюванні
 - в) граматичні явища, що використовуються лише в усному мовленні
4. Сформованість репродуктивної граматичної навички характеризується вміннями
 - а) вживати граматичну структуру у відповідності до ситуації мовлення
 - б) розпізнавати граматичну структуру у процесі читання
 - в) сприймати граматичну структуру у процесі аудіювання
5. До пасивного граматичного мінімуму входять
 - а) граматичні явища, які необхідно розпізнавати й розуміти в текстах при читанні та аудіюванні
 - б) граматичні явища, що використовуються в усному мовленні і читанні
 - в) граматичні явища, що використовуються лише в усному мовленні
6. Метою навчання пасивного граматичного мінімуму у школі є
 - а) знання граматичних явищ, які вживаються лише в писемному мовленні
 - б) формування рецептивних граматичних навичок
 - в) формування репродуктивних граматичних навичок

7. Сформованість рецептивної граматичної навички означає
 - а) вживання граматичної структури у мовленні
 - б) оформлення (усне чи письмове) ГС відповідно до норм даної мови
 - в) розпізнавання граматичних форм та співвіднесення їх з певним значенням у процесі читання або аудіювання
8. Новий активний граматичний матеріал раціонально пред'являти
 - а) у письмовому тексті
 - б) в окремих реченнях
 - в) в ситуаціях мовлення
9. Новий пасивний граматичний матеріал доцільно пред'являти учням
 - а) в ситуаціях мовлення
 - б) у структурних групах
 - в) в таблицях або письмових мікротекстах
10. Визначте раціональну послідовність вказаних видів вправ для засвоєння ГС, що належать до активного граматичного мінімуму
 - а) вправа на імітацію зразка мовлення (ЗМ)
 - б) вправа на завершення ЗМ
 - в) вправа на підстановку у ЗМ

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Ми сподіваємося, що ви оволоділи основними методичними вміннями, необхідними для формування іншомовної ГК в учнів ЗНЗ, і можете переходити до опрацювання наступної теми.

2.4. Міні-модуль “Методика формування іншомовних компетентностей у техніці читання і письма”

Мета: Набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для формування в учнів іншомовних компетентностей у техніці читання і письма (КТЧ, КТП).

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з метою і змістом формування в учнів іншомовних КТЧ та КТП.
- ✓ Оволодійте методичною термінологією з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - характеризувати КТЧ та КТП;
 - робити методичний аналіз труднощів формування КТЧ та КТП;
 - враховувати явища перенесення та інтерференції у навчанні техніки читання;
 - визначати принципи побудови орфографічних систем різних іноземних мов;
 - аналізувати цілі формування КТЧ та КТП в учнів початкової та основної школи;
 - обирати оптимальні методи навчання техніки читання;
 - характеризувати етапи навчання графіки, каліграфії, орфографії та техніки читання;
 - добирати і укладати вправи для формування КТЧ та КТП;
 - добирати ефективні засоби формування КТЧ та КТП;
 - визначати об’єкти контролю сформованості КТЧ та КТП;
 - планувати, розробляти і проводити фрагменти уроків з формування КТЧ та КТП.

Форми проведення заняття:

- Запитання і відповіді.
- Вирішення проблемних питань.
- Професійно орієнтована гра.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

КТЧ та КТП – це здатність...

Завданнями КТЧ та КТП є...

При формуванні КТЧ та КТП слід враховувати такі труднощі...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Загальна характеристика іншомовних КТЧ та КТП.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 258–261, 269–272.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): [навч. посібник] / С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 170–174, 185–186.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам : базовый курс : [пособ.] для студ. пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. – М. : АСТ : Астрель, 2008. – С. 142–144, 190–193, 195–197.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика : [учеб. пособ.] для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – [6-е изд., стер.]. – М. : Изд. центр “Академия”, 2009. – С. 228–232, 252–256.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, дайте визначення КТЧ та КТП; назвіть методи формування КТЧ; проаналізуйте труднощі формування КТЧ та КТП (труднощі формування графічних та орфографічних навичок); розкрийте принципи побудови орфографічних систем різних іноземних мов.

2. Цілі формування КТЧ та КТП в учнів початкової, основної і старшої школи.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 261–262, 273.
- Чинні Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Іноземні мови.
- Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. укр. вид. С. Ю. Ніколаєва]. – К. : Ленвіт, 2003. – С. 26–27, 69, 84, 117–118.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке : [учеб. пособ.] для преподават. и студент. языков. вузов / А. Н. Шукин. – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 256–257, 299–300.

Опрацювавши вказані джерела, сформулюйте цілі формування КТЧ та КТП в учнів ЗНЗ; випишіть з чинних програм вимоги до оволодіння КТЧ та КТП по класах.

3. Етапи формування КТЧ та КТП.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...— К.: Ленвіт, 2013. — С. 262—263, 273—274.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): [навч. посібник] / С. Ю. Ніколаєва. — К.: Ленвіт, 2008. — С. 175, 189.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам : базовый курс : [пособ.] для студ. пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. — М.: АСТ : Астрель, 2008. — С. 145—148, 197—199.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке : [учеб. пособ.] для преподават. и студент. языков. вузов / А. Н. Шукин. — М.: Изд-во Икар, 2011. — С. 276—278, 305—311.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, назвіть завдання формування КТЧ та КТП; проаналізуйте етапи формування КТЧ та КТП.

4. Вправи і завдання для формування іншомовних КТЧ та КТП.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...— К.: Ленвіт, 2013. — С. 263—267, 274—278.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): [навч. посібник] / С. Ю. Ніколаєва. — К.: Ленвіт, 2008. — С. 176—177, 190.
- Бігич О.Б. Вправи з навчання техніки читання та письма англійською мовою на початковому ступені. — Бібліотечка журналу “Іноземні мови”. — 2000. — № 1. — 64 с.
- Шастова І. В. Завдання для учнів шестирічного віку техніки читання англійською мовою за звуковим аналітико-синтетичним методом / І. В. Шастова // Бібліотечка журналу “Іноземні мови”. — Вип. 3/2012. — К.: Ленвіт, 2012. — 44 с.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам : базовый курс : [пособ.] для студ. пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. — М.: АСТ : Астрель, 2008. — С. 147—148, 193—194, 197—199.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, назвіть групи вправ для формування КТЧ та КТП; проаналізуйте вправи для формування КТЧ та КТП. Випишіть приклади вправ для навчання учнів 1) впізнавати і розрізнявати графеми; 2) встановлювати та реалізовувати графемно-фонемні відповідності; 3) прогнозувати форму слова; 4) розширювати поле читання; 5) синтагматично членувати

речення та інтонаційно їх оформлювати; 6) швидкості читання; 7) написання функціональних варіантів кожної букви; 8) правильного написання слів. Обґрунтуйте використання ігрових вправ для формування КТЧ та КТП.

5. Засоби формування КТЧ та КТП.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...— К. : Ленвіт, 2013. — С. 267, 278.
- Бігич О. Б. Освітній сайт як засіб навчання молодшого школяра техніки читання англійською мовою / О. Б. Бігич // Іноземні мови. — К. : Ленвіт, 2014. — № 3. — С. 3–7.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, назвіть засоби формування КТЧ та КТП; проаналізуйте доцільність їх використання на різних етапах формування КТЧ та КТП.

6. Контроль рівня сформованості КТЧ та КТП.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...— К. : Ленвіт, 2013. — С. 267–268, 278–279.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам : базовый курс : [пособ.] для студ. пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. — М. : АСТ : Астрель, 2008. — С. 148–149, 194–195.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, назвіть об'єкти контролю КТЧ та КТП; проаналізуйте критерії оцінювання КТЧ та КТП.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Проаналізуйте типи і види вправ для формування іншомовних КТЧ та КТП та заповніть бланк для відповідей.

- 1) Т: Відкрийте прописи. Подивіться на схему написання **К, к**:
Обведіть контури літер. Напишіть 5 великих і 5 маленьких літер **К, к**.

- 2) Т: Допишіть **sh** або **s**, щоб заповнити пропуски у словах.

The __tar is red.

His __chool is old.

The __op is new.

I like fi__.

Tom has a white __irt on.

3) Т: Знайдіть та обведіть назви іграшок. Потім підпишіть малюнки.

t	e	d	d	y	w	e
w	b	i	k	e	w	h
e	w	d	o	l	l	e
c	a	r	b	a	l	l

Бланк для відповідей

№ вправи	Тип вправи (за критерієм комунікативності)	Тип вправи (за критерієм спрямованості на прийом / видачу інформації)	Вид вправи
1			
2			
3			

2. Ознайомтеся з фрагментами уроків з формування іншомовних КТЧ та КТП, які знаходяться у кабінеті методики (ауд. 125). Запишіть номер/и фрагментів, спрямованих на формування 1) компетентності у техніці читання; 2) графічної компетентності та 3) орфографічної компетентності.

Номер/и фрагментів, спрямованих на формування компетентності у техніці читання	
Номер/и фрагментів, спрямованих на формування графічної компетентності	
Номер/и фрагментів, спрямованих на формування орфографічної компетентності	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Назвіть п'ять видів вправ, які використовуються для формування навичок техніки читання та для формування графічних, орфографічних навичок.

Другий рівень складності

Які, на вашу думку, можуть бути типові помилки учнів при формуванні навичок техніки читання та графічних, орфографічних навичок? Яким чином можна такі помилки подолати?

Третій рівень складності

На основі опрацьованих фрагментів уроків розробіть один власний фрагмент за вашим вибором:

- а) для формування іншомовної КТЧ в учнів початкової школи за однією з тем обраного вами підручника;
- б) для формування іншомовної графічної навички в учнів початкової школи за однією з тем обраного вами підручника;
- с) для формування іншомовної орфографічної навички в учнів початкової / основної школи за однією з тем обраного вами підручника.

Підготуйтеся до демонстрації розробленого вами фрагменту уроку на практичному занятті.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

1. Здійсніть аналіз чинних підручників з іноземної мови для початкової школи з метою з'ясування, які методи використовуються для формування КТЧ. Доведіть доцільність застосування таких методів та наведіть приклади прийомів, характерних для кожного метода.
2. Обґрунтуйте необхідність використання ігрових вправ для формування КТП. Здійсніть аналіз чинних підручників з іноземної мови для початкової / основної школи з метою пошуку ігрових вправ для формування орфографічних навичок.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Азимов Э. Г. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам) / Э. Г. Азимов, А. Н. Щукин. – М. : Издательство ИКАР, 2009. – 448 с.
- Вишневський О. І. Методика навчання іноземних мов: навчальний посібник / О. І. Вишневський. – К. : Знання, 2011. – 206 с.
- Гальскова Н. Д., Никитенко З.Н. Теория и практика обучения иностранным языкам. Начальная школа: Методическое пособие. – М. : Айрис-пресс, 2004. – 240 с.
- Коньшева А. В. Английский язык. Современные методы обучения / А. В. Коньшева. – Минск : Тетра Системс, 2007. – 352 с.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – 328 с.

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

- Иванова Т. В. Теория и методика обучения иностранному языку: Базовый курс лекций. Часть II / Т. В. Иванова, И. А. Сухова. – Уфа: Изд-во БГПУ, 2008. – 102 с.
- Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з іноземних мов (www.mon.gov.ua).
- Паршикова О. О. Комунікативно-ігровий метод навчання іноземної мови учнів початкової загальноосвітньої школи (теоретико-методологічний аспект): монографія / О. О. Паршикова. – Донецьк : Вид-во “Вебер”, 2009. – 296 с.
- Солонцова Л. П. Современная методика обучения иностранным языкам (общие вопросы, базовый курс): Учебник для студентов педагогической специальности и преподавателей иностранных языков разных типов образовательных учреждений / Солонцова Людмила Павловна. – Павлодар : ПГПИ, 2009. – 248 с.
- Шастова І. В. Оволодіння шестирічними першокласниками графікою англійської мови / І. В. Шастова // Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 2014. – № 3. – С. 8–14.
- Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. – Cambridge Univ. Press, 2003. – 260 p.
- Harmer J. How to teach writing / J. Harmer. – Harlow : Pearson Education Ltd, 2007. – 154 p.
- Schneider, W. Cognitive prerequisites of reading and spelling: A longitudinal approach / W. Schneider, J. C. Näsland // Neo Piagetarian theories of cognitive development: implications and applications for cognitive development; A. Demetriou, M. Shayer & A. Efklides (Eds). – L.: Routledge, 1992. – P. 256–274.
- Skovronek, H. Früherkennung der Lese – Rechtschreibschwierigkeiten / H. Skovronek, H. Jansen. – Rechtschreibschwäche, preprint: Forschung an der Universität Bielefeld, 1992, № 6, p.115–145.
- Borisko N., Petrotschuk O. Verbessere dein Deutsch. Rechtschreibung des modernen Deutschen. Навчальний посібник з ключами для старших школярів, студентів і дорослих. – К.: Ленвіт, 2004. – 96 с.
- Bernard Mallet. Enseignement précoce des langues, réflexions sur la formation. – Paris: Hachette, 1990. – 156 p.
- L'enseignement de l'orthographe en FLE / Maud Dubois, Alain Kamber & Carine Skupien Dekens (Eds) – 2011. – № 54. – 175 p.
- Eguiluz Pacheco J., Eguiluz Pacheco Á. La evaluación de la comprensión lectora. // Vademécum para la formación de profesores / Jesús Sánchez Lobato, Isabel Santos Gargallo. Madrid: Sociedad General Española de Librería, S.A. – 2004. – P. 1025–1044.

- Moreno García C. Creación y explotación de materiales para la comprensión lectora. // Materiales, estrategias y recursos para la enseñanza del español como 2/L. Madrid: ARCO/LIBROS. – 2011. – P. 275–321.
- Статті з журналу “Іноземні мови”.*
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

Ознайомтеся також з навчальними матеріалами на сайтах:

<http://www.macmillanyounglearners.com/readers/>
<http://learnenglishkids.britishcouncil.org/en/>
<http://www.turtlediary.com/kids-games/ela/alphabets.html>
<http://www.cambridgeenglish.org>
<http://www.deutschzentrum.org.ua/>
<http://www.goethe.de/index.htm>
<http://institutfrançais-ukraine.com/>
<http://ave.cervantes.es/>
<http://www.spanish4teachers.org/index.html>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

А. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити термін “компетентність у ТЧ / ТП”;
- дати іншомовний еквівалент терміна “компетентність у ТЧ / ТП”;
- пояснити значення понять “техніка читання”, “техніка письма”;
- назвати основні методи формування компетентності у техніці читання;
- визначити завдання формування техніки читання та письма;
- назвати основні труднощі формування КТЧ та КТП;
- запропонувати ефективні засоби формування КТЧ та КТП;
- навести приклади вправ для формування графічних навичок, орфографічних навичок та навичок у техніці читання.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Визначте правильну відповідь (а, б чи в) і запишіть її (напр. 1-а). Порівняйте свою відповідь з ключем.**

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.
 ** Див. розділ “Ключі до тестів”.

1. Оволодіння технікою читання та письма є однією з цілей навчання іноземної мови
 - а) на початковому ступені
 - б) на середньому ступені
 - в) на старшому ступені
2. Найдоцільнішим при формуванні КТЧ є застосування
 - а) звукового аналітико-синтетичного методу
 - б) алфавітного методу
 - в) комбінування кількох методів
3. Щоб навчитися читати англійською мовою, необхідно
 - а) уміти писати англійською мовою
 - б) знати назви букв англійського алфавіту
 - в) засвоїти буквено-звукові зв'язки
4. До завдань навчання техніки читання відноситься
 - а) навчання букво-звукових та звуко-буквених відповідностей
 - б) навчання написання функціональних варіантів кожної букви
 - в) формування здатності читати автентичні тексти різних жанрів
5. Навички написання слів у відповідності до правил використання письмових знаків у кожному конкретному слові — це ... навички
 - а) графічні
 - б) орфографічні
 - в) морфологічні
6. До вправ для навчання каліграфії відносяться
 - а) твір-опис
 - б) вправи на об'єднання зразків мовлення
 - в) вправи на списування
7. За допомогою диктантів формуються
 - а) графічні навички
 - б) граматичні навички
 - в) орфографічні навички
8. Управа “знайдіть заховані серед інших літер слова, обведіть їх та прочитайте” належить до групи вправ
 - а) у прогнозуванні форми слова
 - б) у впізнаванні і розрізненні графем
 - в) у встановленні і реалізації графемно-фонемних відповідностей

9. Вправою у прогнозуванні форми слова є
- а) “прочитайте слова з пропущеними буквами”
 - б) “підберіть до малих букв великі, озвучте їх”
 - в) “підберіть малюнок до названих слів”
10. Визначте оптимальну послідовність вправ для формування компетентності у техніці читання
- а) вправи у встановленні і реалізації графемно-фонемних відповідностей; вправи у впізнанні і розрізненні графем; вправи на прогнозування форми слова; вправи для розвитку вмінь ознайомлювального читання; вправи для розширення поля читання та швидкості сприймання навчального тексту
 - б) вправи у впізнанні і розрізненні графем; вправи у вписуванні пропущених літер; вправи на прогнозування форми слова; написання самодиктантів; вправи для розвитку навичок синтагматичного членування речень та їх інтонаційного оформлення; вправи для розширення поля читання та швидкості сприймання навчального тексту
 - в) вправи у впізнанні і розрізненні графем; вправи у встановленні і реалізації графемно-фонемних відповідностей; вправи на прогнозування форми слова; вправи для розвитку навичок синтагматичного членування речень та їх інтонаційного оформлення; вправи для розширення поля читання та швидкості сприймання навчального тексту.

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з’ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Отже ми сподіваємося, що ви оволоділи основними методичними вміннями, необхідними для формування іншомовної КТЧ та КТП в учнів ЗНЗ, і можете переходити до опрацювання наступної теми.

3. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ “МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ”

3.1. Міні-модуль “Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні”

Мета: Набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для формування в учнів іншомовної компетентності в аудіюванні (КА).

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з метою і змістом формування в учнів іншомовної КА.
- ✓ Оволодійте методичною термінологією з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - аналізувати цілі формування КА в учнів початкової, основної і старшої школи;
 - конкретизувати фактори впливу на формування КА;
 - характеризувати етапи формування КА;
 - виокремлювати види аудіювання;
 - добирати й укладати вправи та завдання для формування мовленнєвих навичок аудіювання;
 - добирати й укладати вправи та завдання для підготовки учнів до аудіювання текстів;
 - добирати й укладати вправи та завдання для розвитку мовленнєвих умінь аудіювання;
 - добирати ефективні засоби формування КА на кожному з етапів;
 - визначати об’єкти контролю рівня сформованості КА;
 - планувати, розробляти й проводити фрагменти уроків з формування КА.

Форми проведення заняття:

- Дискусія.
- Усна презентація.
- Професійно орієнтована рольова гра.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

Компетентність в аудіюванні – це здатність...

Психофізіологічними механізмами аудіювання є...

Успішність формування КА зумовлюється такими факторами: 1) ..., 2) ..., 3) ...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Загальна характеристика іншомовної КА.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 280–283.
- Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій : навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. ОКР “магістр” / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за ред. Ніколаєвої С. Ю. – К. : Ленвіт, 2011. – С. 176–178.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 126.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика : учебное пособие / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – 4-е изд., стер. – М. : Академия, 2008. – С. 161–179.

Опрацюйте рекомендовані джерела та назвіть: 1) складові КА, 2) функції аудіювання в навчальному процесі; 3) психофізіологічні механізми аудіювання. Сформулюйте визначальні риси аудіювання як самостійного виду мовленнєвої діяльності.

2. Фактори впливу на перебіг процесу формування КА.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 283–287.
- Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій : навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. ОКР “магістр” / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за ред. Ніколаєвої С. Ю. – К. : Ленвіт, 2011. – С. 179–181.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 127–128.

- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам. Базовый курс: пособие для студентов пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. – М. : АСТ Астрель, 2008. – С. 127–131.

Ознайомтесь з рекомендованими джерелами та виокреміть об'єктивні та суб'єктивні фактори впливу на перебіг навчання аудіювання. Конкретизуйте умови сприймання учнями аудіоповідомлення. Охарактеризуйте індивідуально-психологічні особливості учнів як слухачів. Назвіть мовні характеристики аудіоповідомлення.

3. Цілі і зміст формування КА в учнів початкової, основної і старшої школи.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...– К. : Ленвіт, 2013. – С. 287–290.
- Чинні Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Іноземні мови.
- Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2008. – 285 с.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учебное пособие / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – 4-е изд., стер. – М. : Академия, 2008. – С. 177–179.

Опрацюйте рекомендовані джерела і сформулюйте цілі формування КА в учнів ЗНЗ. Випишіть з чинних програм вимоги до оволодіння аудіюванням по класах. Визначте освітню, виховну і розвивальну цілі навчання аудіювання. Охарактеризуйте різновиди аудіювання. Конкретизуйте основні та додаткові вимоги до аудіотекстів. З'ясуйте різницю між автентичним, напівавтентичним та навчальним аудіотекстами.

4. Етапи формування КА.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...– К. : Ленвіт, 2013. – С. 291–292, 297.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К.: ВЦ “Академія”, 2010. – С. 136–140.
- Основи формування іншомовної комунікативної компетенції у середній загальноосвітній школі : навчальний посібник для студентів

пед. навч. закладів (спец. “Іноземна мова”) / Кол. авторів під кер. проф. П. О. Беха. – К. : ТОВ Вольф, 2009. – С. 115–118.

- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам. Базовый курс: пособие для студентов пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. – М. : АСТ Астрель, 2008. – С. 137–140.

Ознайомтесь з рекомендованими джерелами та охарактеризуйте етапи формування КА. Випишіть етапи роботи з аудіотекстом і з’ясуйте зміст кожного з них. Визначте способи контролю рівня сформованості КА.

5. Вправи та завдання для формування КА.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...– К.: Ленвіт, 2013. – С. 292–296.
- Основи формування іншомовної комунікативної компетенції у середній загальноосвітній школі : навчальний посібник для студентів пед. навч. закладів (спец. “Іноземна мова”) / Кол. авторів під кер. проф. П. О. Беха. – К. : ТОВ Вольф, 2009. – С. 111–115.
- Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій : навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. ОКР “магістр” / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за ред. Ніколаєвої С.Ю. – К. : Ленвіт, 2011. – С. 182.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учебное пособие / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – 4-е изд., стер. – М. : Академия, 2008. – С. 179–186.

Прочитайте рекомендовані джерела й охарактеризуйте систему вправ і завдань для формування КА. З’ясуйте різницю між вправами І підсистеми та II підсистеми. Випишіть приклади вправ для формування мовленнєвих навичок аудіювання та мовленнєвих умінь аудіювання.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Визначте типи і види вправ для формування іншомовної КА та заповніть бланк для відповідей.

Англійська мова:

1. Listen to the programme about geniuses. Which of these people are not mentioned?
Chopin Bach Newton Strauss Mozart Einstein Aristotie
2. a) Listen to a science lesson. Complete the gaps in the summary.
b) Listen to the lesson again and answer the questions.

- Listen to a student phone-in programme about revising for exams. Who said these things (1-6): Dan (D), Charlie (C) or Mike (M)?

Німецька мова:

- Hört ein Kochrezept und bestimmt die Speise:
Pudding Obstsalat Apfelkuchen Fischsuppe Rosinenbrötchen
- Hört eine Mitteilung und sagt, was geschehen ist.
- Hört einen Dialog und nennt die Sehenswürdigkeiten, die Martin besichtigt hat.

Французька мова:

- Ecoutez l'enregistrement. A quel image correspond chaque énoncé ?
- Ecoutez le texte et répondez aux questions suivantes :
 - Combien de personnes parlent ?
 - Quelle heure est-il ?
 - Est-ce que toutes les personnes sont arrivées à l'heure ? etc.
- Ecoutez l'enregistrement et inventez le titre de ce texte.

Іспанська мова:

- Escucha una primera vez y comenta si las siguientes frases podrían ser un buen resumen de lo ocurrido.
- Escucha otra vez y anota la información relacionada con las siguientes palabras.
- Indica las frases correctas teniendo en cuenta la información del reportaje. Haz clic en ✓ y ✗ para ver por qué una frase es correcta o falsa.

Бланк для відповідей

№ вправи	Тип вправи (за критерієм комунікативності)	Тип вправи (за критерієм спрямованості на прийом / видачу інформації)	Вид вправи
1			
2a			
2b			
3			

- Ознайомтеся з фрагментами уроків з формування іншомовної КА, які знаходяться в кабінеті методики КНЛЮ (ауд. 122). Запишіть

номер/и фрагментів, спрямованих на навчання 1) аудіювання з метою пошуку необхідної інформації чи інформації, яка цікавить, 2) аудіювання з розумінням основного змісту та 3) аудіювання з повним (детальним) розумінням.

Номер/и фрагментів, спрямованих на навчання аудіювання з метою пошуку необхідної інформації чи інформації, яка цікавить	
Номер/и фрагментів, спрямованих на навчання аудіювання з розумінням основного змісту	
Номер/и фрагментів, спрямованих на навчання аудіювання з повним (детальним) розумінням	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Назвіть найефективніші засоби формування КА.

Другий рівень складності

Поясніть, чому для контролю рівня сформованості КА необхідно використовувати різні способи контролю.

Третій рівень складності

На основі опрацьованих фрагментів уроків розробіть один власний фрагмент за вашим вибором :

- а) для формування іншомовної КА в учнів початкової / основної / старшої школи – аудіювання з метою пошуку необхідної інформації чи інформації, яка цікавить;
- б) для формування іншомовної КА в учнів початкової / основної / старшої школи – аудіювання з розумінням основного змісту;
- в) для формування іншомовної КА в учнів початкової / основної / старшої школи – аудіювання з повним (детальним) розумінням.

Підготуйтеся до демонстрації розробленого вами фрагменту уроку на семінарському занятті.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Уважно ознайомтеся з двома авторефератами дисертацій, авторки яких досліджували процес навчання англomовного аудіювання:

Городнича Л.В. Диференційоване навчання молодших школярів аудіювання англійського мовлення з використанням комп'ютера, 2009.

Заболотна М.І. Методика навчання аудіювання англомовних публіцистичних текстів старшокласників в умовах профільного навчання, 2015,

і порівняйте авторські методики навчання з тією, яка наведена в підручнику *Методика навчання іноземних мов і культур ... – К.: Левіт, 2013. – С. 289–297.*

Результати порівняння зафіксуйте в наведеній нижче таблиці.

Автор / Аспекти аналізу	Городнича Л. В.	Заболотна М. І.
Ступінь навчання	Початкова школа	Старша профільна школа
Засоби навчання		
Види аудіювання		
Етапи роботи з аудіотекстом		
Способи контролю		

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Кулиш Л. Ю. Психолінгвістическіе аспекты восприятия устной иноязычной речи /Л. Ю. Кулиш. – К.: Вища школа, 1982. – 208 с.
- Мартынова А. В. Обучение аудированию при компетентностном подходе в языковом образовании / А. В. Мартынова // Персональный сайт учителя английского языка А. В. Мартыновой: Электронный ресурс. – Режим доступа <http://myenglish2012.ru/obuchenie-audirovaniyu-pri-kompetentnostnom-podkhode-v-yazykovom-obrazovanii>
- Овсянникова А. Ю. Обучение аудированию на уроках иностранного языка / А. Ю. Овсянникова // Фестиваль педагогических идей “Открытый урок” : Электронный ресурс. – Режим доступа <http://festival.1september.ru/articles/584680/>
- Халеева И.И. Основы теории обучения пониманию иноязычной речи (подготовка переводчика)/И. И. Халеева. – М. : Высшая школа, 1989. – 240 с.
- Cubillo P.C. La comprensión auditiva: definición, importancia, características, procesos, materiales y actividades /P.C.Cubillo, R.C.Keith, M.R.Salas // Actualidades Investigativas en Educación : Revista Electrónica. – Junio 2005. –Vol. 5. – Número 1. – 17 p.
- Guichon N. Compréhension de l’oral et apprentissage médiatisé / N. Guichon. – Les Cahiers de l’APLIUT, 2004. – Vol. XXIII - N°1. – P. 68–76.

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

- Jambin A. Problématique de l'entraînement à la compréhension de l'oral en classe de langue : constats, recommandations et stratégies concrètes / Alain Jambin, Christine Garcia [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pedagogie.ac-toulouse.fr/anglais/oral3.html>
- Harmer J. Essential Teacher Knowledge / J. Harmer. – Harlow: Pearson. – P. 134-139.
- Leralta S. M. Escuchar para entender y aprender: un reto didáctico para el profesor de ELE / S. M. Leralta : Електронний ресурс. – Режим доступу http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/publicaciones_centros/PDF/bruselas_2012/03_martin.pdf
- Wilson JJ. How to Teach Listening / JJ. Wilson. – Pearson Education Limited, 2008. – 192 p.
- Cornelia Steinmann. Tipps und Tricks zum Hörverstehen : Електронний ресурс. – Режим доступу <http://cornelia.siteware.ch/hoeren/hoerentheorie/hoerverstehentheorie.pdf>
- Rüdiger Grotjahn. Kapitel 5. Testen der Fertigkeit Hörverstehen / Leistungsmessung und Leistungsbeurteilung. Fernstudieneinheit : Електронний ресурс. – Режим доступу <http://www.uni-leipzig.de/herder/temp/lehrende/tschirner/testen/hoeren.pdf>
- Статті з журналу “Іноземні мови”.*
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

Ознайомтеся також з навчальними матеріалами на сайтах:

<http://www.esl-lab.com/index.htm>
http://englishhobby.ru/list_audio_exercises/
<http://institutfrancais-ukraine.com/>
<http://www.coe.int/>
<http://www.donquijote.org/es/>
<http://www.studyspanish.com/>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

A. Перевірте, чи ви можете:

- надати визначення термінам “аудіювання” та “слухання”;
- визначити складники КА й конкретизувати їх;
- охарактеризувати аудіювання як самостійний вид мовленнєвої діяльності;

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

- назвати психофізіологічні механізми аудіювання;
- перерахувати фактори, які впливають на перебіг процесу навчання аудіювання;
- охарактеризувати види аудіювання;
- назвати основні й додаткові вимоги до аудіотекстів;
- охарактеризувати етапи формування КА;
- описати систему вправ і завдань для формування КА;
- назвати засоби формування КА;
- довести необхідність використання вчителем різних способів контролю рівня сформованості КА.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Оберіть правильний(і) варіант(и) відповіді і запишіть його(їх) у бланку для відповідей. Порівняйте свою відповідь з ключем.*

1. Аудіювання є процесом
 - а) акустичного сприймання звукоряду
 - б) розуміння сприйнятого на слух мовлення
 - в) відтворення почутої інформації
2. Складниками компетентності в аудіюванні є
 - а) знання, вміння, комунікативні здібності
 - б) навички, вміння, комунікативні здібності
 - в) знання, навички, вміння, комунікативні здібності
3. На успішність формування компетентності в аудіюванні впливають
 - а) суб'єктивні та об'єктивні фактори
 - б) об'єктивні фактори
 - в) суб'єктивні фактори
4. До умов сприймання аудіотексту належать
 - а) вікові особливості слухача
 - б) кількість пред'явлень
 - в) обсяг аудіотексту
5. Найлегшим для сприймання учнями на слух є
 - а) мовлення вчителя
 - б) діалогічне мовлення з відеорядом
 - в) монологічне мовлення з відеорядом

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

6. Які з мовленнєвих навичок не є характерними для аудіювання?
 - а) фонетичні
 - б) орфографічні
 - в) лексичні
7. Вибір способу контролю рівня сформованості КА залежить від
 - а) ступеня навчання
 - б) засобу навчання
 - в) виду аудіювання
8. Які вправи не є характерними для I підсистеми вправ для навчання аудіювання?
 - а) вправи для формування вимовних навичок
 - б) вправи для формування лексичних навичок
 - в) вправи для формування граматичних навичок
9. Яка з груп вправ не входить до II підсистеми вправ для навчання аудіювання?
 - а) вправи, що готують до аудіювання текстів
 - б) вправи для формування мовленнєвих навичок аудіювання
 - в) вправи для розвитку вмінь аудіювання
10. Найекономнішим способом контролю розуміння учнями змісту аудіотексту є
 - а) відповіді на дотекстові запитання
 - б) переказ змісту аудіотексту рідною чи іноземною мовою
 - в) тестові завдання з вибірковою відповіддю

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Ми впевнені, що ви оволодісте методикою формування в учнів іншомовної компетентності в аудіюванні.

3.2. Міні-модуль “Методика формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні”

Мета: набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для формування в учнів іншомовної компетентності у діалогічному мовленні (КДМ).

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з метою і змістом формування в учнів іншомовної КДМ.
- ✓ Оволодійте методичною термінологією з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - аналізувати психологічні та лінгвістичні особливості діалогічного мовлення (ДМ);
 - враховуючи фактори впливу на формування КДМ, виявляти труднощі оволодіння іншомовним ДМ;
 - аналізувати цілі формування КДМ в учнів початкової, основної і старшої школи;
 - визначати основні функціональні типи діалогів;
 - характеризувати етапи формування КДМ;
 - добирати й укладати вправи для оволодіння реплікуванням;
 - добирати й укладати вправи на з'єднання реплік у діалогічні єдності;
 - добирати й укладати вправи на з'єднання діалогічних єдностей у мінідіалоги;
 - добирати й укладати вправи для оволодіння мінідіалогами;
 - добирати й укладати вправи для оволодіння різними типами діалогів;
 - добирати ефективні засоби формування КДМ на кожному з етапів;
 - визначати об'єкти контролю рівня сформованості КДМ;
 - планувати, розробляти і проводити фрагменти уроків з формування КДМ.

Форми проведення заняття:

- Дискусія.
- Евристична бесіда.
- Професійно орієнтована гра.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

КДМ – це здатність...

Мовленнєвим діалогічним умінням є...

З лінгвістичної точки зору ДМ характеризується...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Загальна характеристика іншомовної КДМ.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 298–308.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : [підруч.] / [Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова]. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С. 140–147.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика : [учеб. пособие для студ. лингв. ун-тов и фак. Ин.яз. высш. пед. учеб. заведений] / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – М. : Издательский центр “Академия”, 2009. – С. 190–196.
- Соловава Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс : [пособие для студентов вузов и учителей] / Е. Н. Соловава. – М. : АСТ Астрель, 2008. – С. 164–165.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке : [учеб. пособ.] для преподават. и студент. языков. вузов / А. Н. Шукин. – М. : Изд-во Икар 2011. – С. 210–214, 237.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, дайте визначення іншомовної КДМ. Охарактеризуйте всі складові КДМ. Опишіть психологічні та лінгвістичні особливості іншомовного ДМ. Дайте визначення таких понять, як “діалог”, “репліка”, “ініціативна репліка”, “реактивна репліка”, “діалогічна єдність”.

2. Фактори впливу на формування іншомовної КДМ.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 308.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика : [учеб. пособ.] для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – [6-е изд., стер.]. – М. : Изд. центр “Академия”, 2009. – С. 196–203.
- Соловава Е. Н. Методика обучения иностранным языкам : базовый

курс : [пособ. для студ. пед. вузов и учителей] / Е. Н. Соловова. – М. : АСТ : Астрель, 2008. – С. 166–170.

- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке ... – М. : Изд-во Икар 2011. – С. 226–230, 251–253.

Ознайомившись з рекомендованими джерелами, визначте фактори впливу на формування іншомовної КДМ. Назвіть основні труднощі формування КДМ в учнів ЗНЗ.

3. Цілі і зміст формування іншомовної КДМ в учнів початкової, основної і старшої школи.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 309–313.
- Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. укр. вид. С. Ю. Ніколаєва]. – К. : Ленвіт, 2003. – С. 26–27, С. 73–82, 251–256.
- Чинні Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Іноземні мови.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке ... – М. : Изд-во Икар 2011. – С. 217–223.

Опрацювавши вказані джерела, назвіть цілі формування іншомовної КДМ в учнів українських ЗНЗ. Визначте вимоги до рівня сформованості КДМ в учнів початкової, основної і старшої школи відповідно до глобальної шкали ЗЄР. Ознайомтеся з дескрипторами “Можу робити” рівнів володіння діалогічним мовленням у шкалі самооцінки ЗЄР (С. 26–27). Визначте програмні вимоги до рівня володіння іншомовним ДМ учнями різних класів. Запишіть їх у таблицю:

Класи	Уміння ДМ	Обсяг діалогічного висловлювання

Проаналізуйте динаміку розвитку вмінь ДМ учнів початкової, основної і старшої школи.

4. Функціональні типи діалогів.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 313–319.
- Скалкин В. Л. Обучение диалогической речи. – К. : Рад. шк., 1989. – С. 20–23.

- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам : базовый курс : [пособ. для студ. пед. вузов и учителей] / Е. Н. Соловова. – М. : АСТ : Астрель, 2008. – С. 179–183.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, охарактеризуйте основні функціональні типи діалогів, яких навчають учнів ЗНЗ. Назвіть основні види та групи діалогічних єдностей, вкажіть функціональні типи діалогу і притаманні їм види діалогічних єдностей.

5. Етапи формування іншомовної КДМ.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 318–319.
- Методика преподавания иностранных языков: общий курс ... – М. : АСТ : АСТ МОСКВА : Восток-Запад, 2008. – С. 114–115.
- Скалкин В. Л. Обучение диалогической речи. – К. : Рад. шк., 1989. – С. 30–37.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам : базовый курс ... – М. : АСТ : Астрель, 2008. – С. 180–182.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке. – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 233–234.

Ознайомившись з вказаними джерелами, поясніть різницю між двома підходами навчання іншомовного ДМ: “зверху вниз” і “знизу вверх”. Вкажіть який підхід є найоптимальнішим. Визначте етапи формування іншомовної КДМ. Сформулюйте цілі цих етапів. Охарактеризуйте зміст роботи на кожному етапі. Ознайомтеся з видами опор для навчання ДМ на кожному етапі.

6. Підсистема вправ і завдань для формування іншомовної КДМ.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 319–327.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика ... – М. : Изд. центр “Академия”, 2009. – С. 209–216.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах ... – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С. 152–161, 166–171.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам : базовый курс. – М. : АСТ : Астрель, 2008. – С. 183–184.

- Шукін А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке ... – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 234–238.

Опрацювавши вказану літературу, опишіть підсистему вправ і завдань для формування іншомовної КДМ. Випишіть приклади вправ для навчання учнів: 1) об'єднувати репліки у діалогічні єдності, 2) об'єднувати діалогічні єдності в мінідіалоги, 3) продукувати діалогічні висловлювання різних функціональних типів. Уточніть цілі вправ з наведених прикладів.

7. Засоби формування іншомовної КДМ.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 327–338.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика : [учеб.пособие для студ.лингв.ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений] / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – М. : Издательский центр “Академия”, 2007. – С. 216–222.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці) : [навч. посіб.] / С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 145–149.
- Черниш В. В. Організація та проведення рольових ігор на уроках іноземної мови / В. В. Черниш // Іноземні мови. – 2010. – № 4. – С. 7–15.
- Черниш В. В. Засоби формування іншомовної комунікативної компетенції у діалогічному мовленні / В. В. Черниш // Іноземні мови. – 2011. – № 3. – С. 15–22.

Опрацювавши рекомендовану літературу, визначте нетехнічні й технічні засоби формування іншомовної КДМ. Опишіть форми роботи з різними видами цих засобів і наведіть приклади. Охарактеризуйте вербальні (мінідіалог-підстановча таблиця, структурно-мовленнєву схему, функціональну схему, функціональну і структурно-мовленнєву схему, мінідіалогу) засоби формування КДМ. Визначте переваги використання технічних засобів формування іншомовної КДМ. Назвіть Інтернет-ресурси, що сприяють формуванню іншомовної КДМ. Охарактеризуйте роль і місце ігрових вправ і рольової гри у навчанні діалогічного мовлення. Вкажіть етапи проведення рольової гри й умови ефективності її організації та проведення.

8. Контроль рівня сформованості іншомовної КДМ.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 338–340.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика ... – М. : Изд. центр “Академия”, 2009. – С. 222–223.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам : базовый курс ... – М. : АСТ : Астрель, 2008. – С. 184 –186.
- Черниш В. В. Контроль рівня сформованості компетентності в діалогічному мовленні / В. В. Черниш // Іноземні мови. – 2012. – № 1. – С. 9–16.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке ... – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 240–243.

Опрацювавши вказані джерела, назвіть вимоги до контролю рівня сформованості іншомовної КДМ учнів ЗНЗ. Визначте об'єкти і форми контролю КДМ. Назвіть якісні та кількісні критерії оцінювання діалогічного мовлення учнів ЗНЗ. Наведіть приклади контрольних вправ і комунікативних тестових завдань для перевірки рівня сформованості іншомовної КДМ. Сформулюйте ключові положення щодо оцінювання діалогічного мовлення школярів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Проаналізуйте типи і види вправ для формування іншомовної КДМ та заповніть бланк для відповідей.

Англійська мова:

1. Work in pairs.
- 1) *Student A*: make questions or comments with the prompts for *Student B*. Listen to *Students B*'s responses.
 - 1 would / like / drink?
 - 2 do / work / here?
 - 3 watch / match / last night?
 - 4 how / know / Sam?
 - 5 nice / day?
 - 6 was / nice / meet

Student B: listen to *Student's A* questions and comments. Choose the correct response.

1. I'd love an orange juice, please. / I like orange juice, please.
 2. Yes, I'm just visiting. / No, I'm just visiting.
 3. Yes, it was brilliant. / Yes, it's lovely.
 4. Yes, I know him well. / We work together.
 5. Yes, nice to meet you. / Yes, it's lovely.
 6. It was nice to meet you, too. / How do you do?
- 2) *Student A*: listen to Student's B's questions and comments. Choose the correct response.

1. Hi, Pete. Nice to meet you. / Dear Mr Pete. How do you do?
2. Yes, thanks. I didn't do much. / Yes, thank you. I am enjoying it.
3. I work in an office. / I love my job.
4. I'm coming from Madrid. / I come from Madrid.
5. It's nice to meet you again. / I'll probably see you tomorrow.
6. Yes, let's keep in touch. / It's a nice day.

Student B: make questions or comments with the prompts for Student A. listen to Student's A responses.

- 1 this / friend / Pete
 - 2 have / good / weekend?
 - 3 what / you / do?
 - 4 where / exactly / from?
 - 5 see / soon
 - 6 hope / meet / again / soon
2. Work in pairs. Ask and give directions.

Student A: look at the map and ask Student B for directions to:

- The Florist
- The Town Hall
- the Screen by the Pond cinema
- a pub called The Courier's Rest
- the Museum of Fashion Design

Student B: Look at the map and ask Student B for directions to:

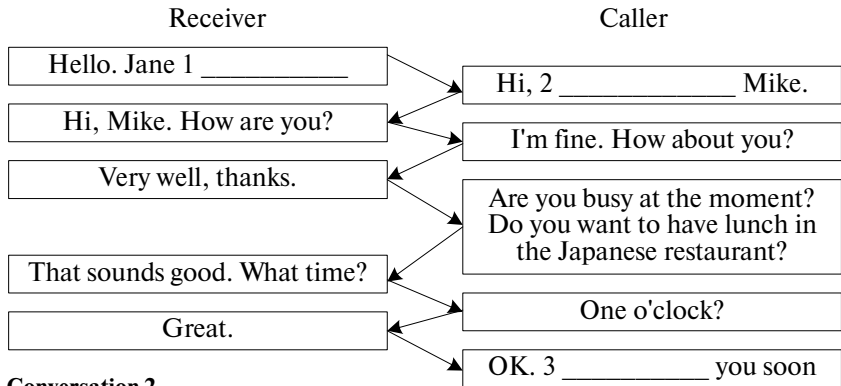
- the Quick Snack Café
- The Ferry Theatre
- The Concert Hall
- A bar called The Consultants' Rescue
- The Modern Art Gallery/

A: How do I get to the station?

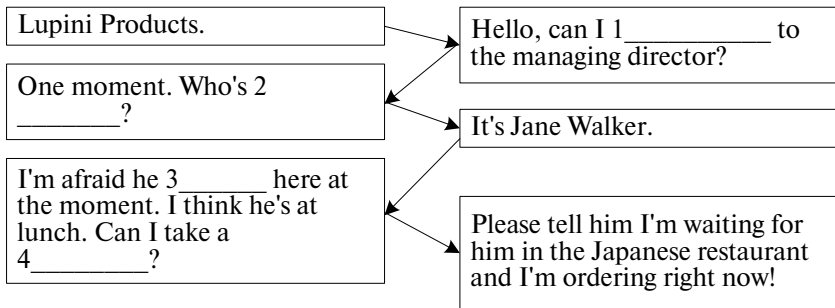
B: Go straight on until you reach the Greek restaurant then turn right.

3. Listen to four people making phone calls. Complete the phone conversations.

Conversation 1

Conversation 2

Work in pairs and practice the conversations. Take turns to change roles.

Tip. Before you make a phone call, think carefully about the words you will use. How will you start the conversation? What information do you want? Write down some key words that you will use and expect to hear.

Student A: think about what you are going to say when you receive and make phone calls in these situations. Role-play the situations with Student B.

Answer the phone

1. You work for Nova Restaurant. Take a message.
2. You work for Amber Cinema. Answer the phone and tell a customer the times of the film *The Magic Hat*: 2.30 p.m., 5 p.m., 7.30 p.m. and 10.00 p.m., with a special extra showing at 12.00 p.m. at the weekend.
3. Answer the phone normally. Listen and respond to the invitation.

Make a call

4. You are calling Ripping Yarns, a theatre company. You would like six tickets for *Hamlet* for Friday.
5. You are calling Brandon's Restaurant. You want to change your reservation from 7.30 p.m. on Tuesday to 8.00 p.m next Wednesday. There will now be ten people, not five, so you need a bigger table.
6. Ask your partner if he/ she wants to go for a snack after class.

Student B: think about what you are going to say when you make and receive phone calls in these situations. Role-play the situations with Student A.

Make a call

1. You are calling Nova Restaurant. You booked a table for Saturday, but you have to cancel it.
2. You are calling Amber Cinema. Ask what time the film *The Magic Hat* is showing.
3. Invite your partner to a film this evening. Say the name and the time of the film.

Answer the phone

4. You work for Ripping Yarns, a theatre company. Answer the phone and confirm a ticket reservation.
5. You work for Brandon's Restaurant. A customer wants to change his/ her reservation. Take the message and confirm if it is possible.
6. Answer the phone normally. Listen and respond to the invitation.

Німецька мова:

1. Rollenspiel "Einkaufen": Du gehst in einem Lebensmittelladen einkaufen. Du bist der Kunde / die Kundin, dein Partner ist der Verkäufer / die Verkäuferin. Du bist sehr kritisch und willst dich genau informieren. Du möchtest eine gute Beratung.
 - a) Du fragst, welches Sonderangebot es heute gibt, was der Verkäufer dir empfehlen kann.
 - b) Du kaufst zwei verschiedene Getränke, je einen Liter bzw. eine Flasche.
 - c) Du möchtest verschiedenes Obst und Gemüse, jeweils mindestens ein Kilogramm.
 - d) Du möchtest auch Schinken, etwa 250 Gramm.
 - e) Du erkundigst dich, ob die Ware auch frisch ist.
 - f) Vergiss nicht zu zahlen!

Bereitet das Rollenspiel in Gruppen vor. Eine Gruppe stellt den Verkäufer / die Verkäuferin, die andere Gruppe stellt den Kunden / die Kundin. Macht euch Notizen und spielt den Einkauf dann vor.

2. Rollenspiel "Diskussion": 'Ist Fitness wichtig?' wird vorbereitet. Je ein/e Spieler/in spielt für die Gruppe. Das sind die Rollen:

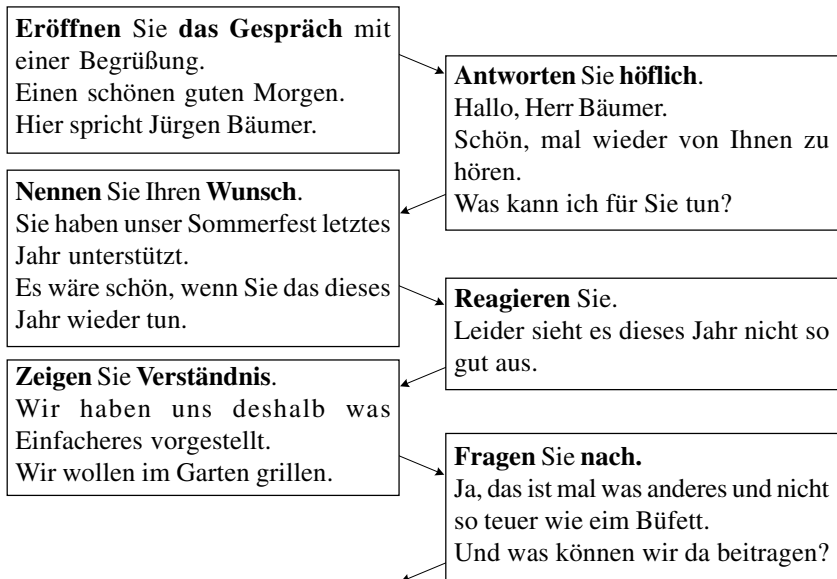
Ein Fitness-Junkie/Bodybuilder – ein/e Sportler/in – ein "Schlaffi".

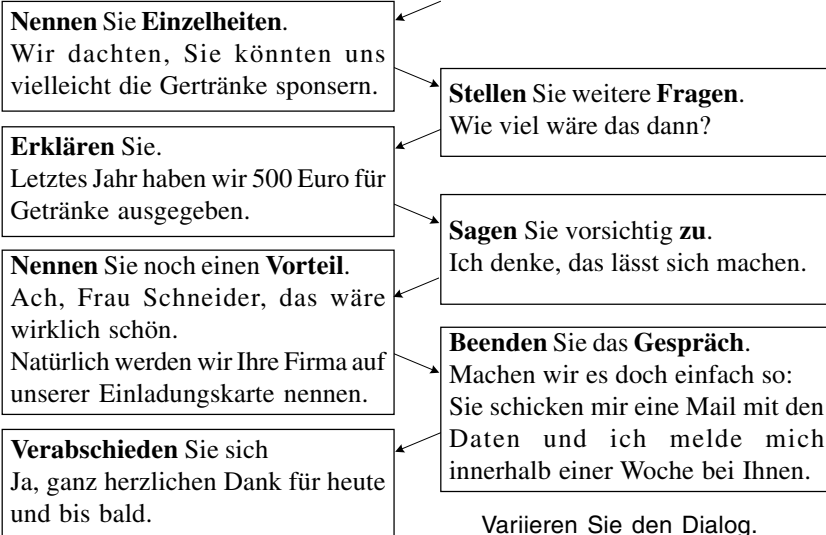
Verwendet die Argumente aus dem Interview in Übung 7 und ergänzt sie.

- *eine Meinung äußern*: Meiner Meinung/ Ansicht nach... – Ich glaube / meine/ finde/ behaupte, dass...
- *zu einer Meinung Stellung nehmen*: Da bin ich ganz deiner/ anderer Meinung/ Ansicht. – Da gebe ich dir recht, / Das stimmt schon, ... / Das finde ich wahnsinnig interessant, aber / trotzdem / allerdings ... Außerdem ... – Ich muss dir leider widersprechen. – Ehrlich gesagt, ich finde ... Das hängt davon ab, ob / wie / ... – Der Vorteil/ Nachteil dabei ist ... – Darum / Deshalb bin ich für / gegen ... – Ich habe den Eindruck, dass ...
- *Kritik äußern*: Ich will dich ja nicht beleidigen, aber ... – Ich finde es merkwürdig, dass ...
- *sich rechtfertigen und verteidigen*: Aber das ist doch ...! – Das stimmt doch nicht. – Ich weiß, aber ... – Du immer mit deiner ewigen Kritik! – Ich finde diese Kritik unmöglich, weil ...

3. Unterstreichen Sie die Schlüsselwörter.

Spielen Sie danach den Dialog zu zweit.

Французька мова:

1. L'un s'inquiète, l'autre rassure. Par groupes de deux, imaginez des dialogues correspondant à chacune des situations proposées. Jouez les scènes :

Exemple : Votre ami(e) pense qu'on ne l'aime pas.

- Dans la classe, personne ne m'aime. Je suis toujours tout(e) seul(e), personne ne me parle. Je ne sais pas quoi faire.
- Ne t'inquiète pas/ tu es nouveau (nouvelle) dans cette école et les autres ne te connaissent pas encore. C'est tout. Attends un peu, tout va s'arranger.

1. Votre ami(e) devait rentrer à la maison à 17 heures après les classes. Il est 18h30 et il (elle) est sur le chemin vers la maison avec vous. Il (elle) a peur de la réaction de ses parents ...

2. Votre professeur de français veut vous voir à 12 heures pour " discuter un peu ". Vous êtes inquiet(ète) et vous en parlez à un(e) copain (copine).

S'inquiéter	Rassurer quelqu'un
Ça me fait peur.	Ne vous inquiétez pas.
Ça m'angoisse.	Ne te fais (vous faites) pas de soucis.
Je suis inquiet (inquiète).	Tout va s'arranger.
Qu'est-ce que je peux faire ?	Ne t'en fais pas.
Je ne sais pas quoi faire.	Pas de panique. Calme-toi, je vais t'aider.
Je ne comprends rien...	Tout ira bien.

2. Jouez la scène. Par deux, choisissez une des situations de retard. Imaginez les excuses et reproches des personnes :
 - un(e) marié en retard à son mariage ;
 - un homme/ une femme en retard à un rendez-vous amoureux ;
 - un jeune qui rentre chez lui au milieu de la nuit ;
 - autre (à vous d’imaginer).
3. Faites une enquête dans la classe sur l’utilisation d’Internet.
 - a) Par deux, préparez et écrivez vos questions (activités sur le Web, opinion sur les pratiques intensives du Web, etc).
 - b) Interrogez un autre groupe.
 - c) En un grand groupe, rapportez et comparez les résultats de vos enquêtes.

Испанська мова:

1. Con tu compañero, elige una situación y haz el diálogo.

HABLAR POR TELÉFONO

Contestar	Diga, ¿Sí?
Preguntar por	¿Está...?
Pasar la llamada	Ahora se pone.
No pasar la llamada	(Lo siento) No está.
Tomar un recado	¿Quiere dejar un recado?
Preguntar quién llama	¿De parte de quién?

1. Eres Juan Colmenero y llamas a la Sra. Ruiz. Su secretaria te informa de que está hablando por la otra línea.
2. Eres María y llamas a Marta. Una compañera de Marta pasa la llamada a Marta.
3. Eres la madre de Arturo y lo llamas. Un compañero de Arturo te informa de que acaba de salir.
2. Estáis en un restaurante y tenéis que pedir la comida. Uno de vosotros es el camarero. El menú os puede ayudar.

CASA EVA	Menú del día
<i>Primeros</i>	<i>Segundos</i>
Paella	Escalope con patatas
Sopa	Pollo asado
Ensalada mixta	Calamares a la romana
	Trucha con jamón
	Postres
	Fruta del tiempo
	Arroz con leche

3. Ahora haz una encuesta entre tus compañeros para saber qué alimentos les gustan más y cuáles menos, y también para saber quién tiene los gustos más parecidos a unos tuyos.

Ejemplo:

▶ *Pablo*, ¿te gustan los tomates?

■ Sí.

▶ *A mí también.*

– *A mi compañero le gustan los tomates.*

– *A mí también.*

Бланк для відповідей

Alimento que le gusta más
.....
Alimento que le gusta menos
.....
Compañero con gustos parecidos
.....
Compañero con gustos opuestos
.....

№ вправи	Тип вправи (за критерієм комунікативності)	Тип вправи (за критерієм спрямованості на прийом / видачу інформації)	Вид вправи
1			
2			
3			
4			

2. Ознайомтеся з фрагментами уроків з формування іншомової КДМ, які знаходяться у кабінеті методики (ауд. 122). Запишіть номери фрагментів з навчання продукування 1) діалогу-розпитування, 2) діалогу-домовленості, 3) діалогу-обміну враженнями/думками, 4) діалогу-обговорення (дискусії) 5) діалогу етикетного характеру:

Номер фрагменту з навчання створення діалогу-розпитування	
Номер фрагменту з навчання створення діалогу-домовленості	
Номер фрагменту з навчання створення діалогу-обміну враженнями/думками	
Номер фрагменту з навчання створення діалогу-обговорення (дискусії)	
Номер фрагменту з навчання створення діалогу етикетного характеру	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Назвіть найефективніші засоби формування КДМ.

Другий рівень складності

Поясніть, чому завдання учням підготувати діалог “Зробіть діалог” (Make up a dialogue) не сприятиме розвитку мовленнєвих умінь іншомовного спілкування у діалогічній формі. Сформулюйте нове завдання так, щоб воно було реальним і комунікативно спрямованим. Передбачте використання навчально-комунікативної ситуації та відповідних опор. Спрогнозуйте можливі труднощі, що можуть виникнути в учнів у ході виконання цієї вправи. Назвіть способи їх подолання.

Третій рівень складності

На основі опрацьованих фрагментів уроків розробіть один власний фрагмент за вашим вибором:

- а) для навчання учнів початкової/основної школи продукувати діалог-розпитування за однією з тем обраного вами підручника;
- б) для навчання учнів основної школи продукувати діалог-домовленість за однією з тем обраного вами підручника;
- в) для навчання учнів основної/старшої школи продукувати діалог-обмін враженнями/ думками за однією з тем обраного вами підручника;
- г) для навчання учнів старшої школи створювати діалогу-обговорення (дискусії) за однією з тем обраного вами підручника;
- д) для навчання учнів початкової/ основної або старшої школи створювати діалог етикетного характеру.

Підготуйтеся до демонстрації розробленого вами фрагменту уроку на практичному занятті.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Уважно прочитайте фрагмент посібника “Игровой метод в обучении иностранному языку” (Коньшева А. В. Игровой метод в обучении иностранному языку / А. В. Коньшева. – СПб. : КАРО, Минск : Изд-во “Четыре четверти”, 2006), присвячений застосуванню ігрового методу та рольової гри для навчання іноземних мов та формування КДМ зокрема. У своїй праці автор пропонує використовувати так звану “логіку-смыслову карту проблеми” (ЛСКП) Дайте відповіді на запитання та виконайте завдання:

1. Яку роль відіграє ЛСКП в організації та проведенні рольової гри?
2. На які переваги та недоліки використання ЛСКП в організації рольової гри наголошує автор? Які переваги та недоліки вбачаєте ви?
3. Опишіть особливості та структуру ЛСКП.
4. Охарактеризуйте процедуру створення ЛСКП.
5. Яким чином організовується мовленнєвий матеріал у ЛСКП?
6. У чому полягає трудомісткість укладання ЛСКП?
7. Чому необхідно представляти полярні точки зору однієї тієї ж проблеми в ЛСКП?
8. Які вміння (мовленнєві, організаційні, інтелектуальні) розвиваються за допомогою ЛСКП?
9. Вкажіть з учнями якого віку використання ЛСКП буде найефективнішим.
10. Вкажіть виховний потенціал ЛСКП у процесі навчання іноземної мови.
11. Які переваги та недоліки використання ЛСКП у формуванні КДМ?
12. Опишіть технологію використання ЛСКП у навчанні ДМ.
13. Як методично коректно організувати й провести рольову гру з використанням ЛСКП?
14. Спрогнозуйте труднощі, з якими може зустрітися вчитель, створюючи ЛСКП.
15. Запропонуйте проблеми, які можна використати у розробленні ЛСКП.
16. Розробіть ЛСКП на одну з обраних вами проблем.
17. Чи поділяєте ви точку зору автора, що використання опори у вигляді ЛСКП для організації рольової гри дозволяє збагачувати мовленнєві можливості учнів. Обґрунтуйте свою точку зору.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Григорьева Е. Я. Обучение устной речи в старших классах средней школы (на материале УМК “Le français en perspective”) для X и XI классов школ с углубленным изучением французского языка / Е. Я. Григорьева // Иностранные языки в школе. – М. : Методическая мозаика, 2007. – № 4. – С. 26–34.

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

- Искрин С. А. Моделирование ситуаций общения в процессе обучения иностранному языку / С. А. Искрин // Иностранные языки в школе. – 2004. – № 2. – С. 40–44.
- Коньшева А. В. Современные методы обучения английскому языку / А. В. Коньшева. – Мн. : ТетраСистемс, 2011. – С. 72–75, 77–81, 300–301.
- Миньяр-Белоручев Р. К. Методика обучения французскому языку. – М. : Просвещение, 1990. – С. 158–165.
- Настольная книга преподавателя иностранного языка : справочное [пособ.] / [Е. А. Маслыко, П. К. Бабинская, А. Ф. Будько, С. И. Петрова]. – 5-е изд., стереотип. – Мн. : Вышэйшая шк., 1999. – С. 70–79, 80–82.
- Олійник Т.І. Рольова гра у навчанні англійської мови / Т. І. Олійник. – К. : Освіта, 1992. – 127 с.
- Панфилова А. П. Теория и практика общения: [учеб.пособие] / А. П. Панфилова. – М. : Издательский центр “Академия”, 2007. – 288 с.
- Паршикова О. О. Комунікативно-ігровий метод навчання іноземної мови учнів початкової загальноосвітньої школи (теоретико-методологічний аспект) : [монографія] / О. О. Паршикова. – Донецьк: Вид-во “Вебер” (Донецька філія), 2009. – 296 с.
- Пассов Е.И. Коммуникативное иноязычное образование: готовим к диалогу культур. – Минск: ООО “Лексис”, 2003. – 184 с.
- Пассов Е. И. Коммуникативное иноязычное образование. Концепция развития индивидуальности в диалоге культур. – Липецк, 1998. – С. 84–88.
- Сафонова В. В. Проблемные задания на уроках английского языка в школе / В. В. Сафонова. – М. : Еврошкола, 2001. – 271 с.
- Dawes L. The Essential Speaking and Listening / Lyn Dawes. – N.Y.: Routledge, 2008. – 152 p.
- Harmer J. The Practice of English Language Teaching / J. Harmer. – Harlow : Pearson, Longman, 2007. – P. 275–278, 343–353.
- Thornbury S. How to teach speaking / S. Thornbury. – Harlow : Pearson Education Ltd, 2005. – 157 p.
- Liedke M. Vermittlung der Sprechfertigkeit / M. Liedke // Deutsch als Fremd- und Zweitsprache / H.-J. Krumm, Chr. Fandrych, B. Hufeisen u.a. (Hrsg). – Berlin : Walter de Gruyter GmbH, 2010. – 1. Halbband. – S. 983–992.
- Funk H. Aufgaben, Übungen, Interaktion / H. Funk, C. Kuhn, D. Skiba u. a. – München : Klett–Langenscheidt, 2014. – S. 84–107.

- Audigier F. Compétence et contenus / F. Audigier, N. Tutiaux-Guillon. – Bruxelles : Édition De Boek Université, 2008. – 224 p.
- Cyr P. Les stratégies d'apprentissage / P. Cyr. – P. : CLE International, 2006. – 181 p.
- Dictionnaire de didactique du français langue étrangère et seconde / J. - P. Cuq. – P. : CLE International, 2003. – 303 p.
- Moreno García C. Creación de materiales para la expresión y la interacción orales // Materiales, estrategias y recursos para la enseñanza del español como 2/L. Madrid: ARCO/LIBROS. – 2011. – P. 323–369.
- Pinilla Gómez R. La expresión oral // Vademécum para la formación de profesores / Jesús Sánchez Lobato, Isabel Santos Gargallo. Madrid: Sociedad General Española de Librería, S.A. – 2008. – P. 879–898.
- Статті з журналу “Іноземні мови”.*
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНИ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

Ознайомтеся також з навчальними матеріалами на сайтах:

<https://elt.oup.com/?cc=ua&selLanguage=uk>
<http://www.onestopenglish.com/skills/speaking/>
<http://www.bbc.co.uk/learning>
<http://www.bl.uk/collections/sound-archive/nsa.html>
<http://www.bteducation.org/>
http://www.conceptcartoons.com/index_flash.html
http://www.standards.dfes.gov.uk/primary/publications/inclusion/bi_children/pri_pubs_bichd_214006_09.pdf
<http://www.standards.dfes.gov.uk/primaryframeworks/literacy/Papers/learningandteaching/>
http://www.standards.dfes.gov.uk/primaryframeworks/downloads/PDF/EAL_Planning.pdf
<http://www.dialogbox.org.uk/ICT.htm>
<http://www.bbc.co.uk/languages/german>
<http://www.bbc.co.uk/languages/french>
<http://www.bbc.co.uk/languages/spanish>

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

А. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити значення понять “діалогічне мовлення” та “діалог”;
- пояснити термін “компетентність у діалогічному мовленні”;
- назвати вміння, навички, знання, комунікативні здібності іншомовного ДМ;
- визначити відмінні та спільні риси ДМ і ММ;
- назвати основні труднощі оволодіння учнями ЗНЗ іншомовним ДМ;
- визначити основні функціональні типи діалогічних висловлювань;
- визначити, до якого етапу формування іншомовної КДМ відносяться ті чи інші види вправ;
- визначити, до якої групи вправ і завдань для формування КДМ належать ті чи інші приклади вправ;
- навести приклади вправ на з’єднання реплік у діалогічні єдності;
- навести приклади вправ на об’єднання діалогічних єдностей у мінідіалоги;
- навести приклади вправ для оволодіння мінідіалогами різних функціональних типів.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Оберіть один із варіантів відповіді і запишіть його у бланку для відповідей. Порівняйте свою відповідь з ключем.*

1. Характерною рисою ДМ є
 - а) експресивність, ситуативність і неплановість
 - б) односпрямованість і неперервність
 - в) зв’язність і розгорнутість
2. До спеціальних умінь ДМ відносять
 - а) розігрувати діалоги по ролях
 - б) визначати тему розмови та писати запитання до неї
 - в) починати діалог, реагувати на репліку співрозмовника, підтримувати розмову, завершувати спілкування
3. Основною труднощію навчання ДМ є

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

- а) необхідність переключатися з аудіювання на говоріння та спонтанно продукувати ініціативну та/ або реактивну репліку
 - б) продукувати розгорнуті репліки
 - в) продукувати різноструктурні фрази
4. Основною метою формування іншомовної КДМ у ЗНЗ є вміння
- а) об'єднувати діалогічні єдності у мінідіалоги
 - б) спілкуватися із співрозмовником у межах типових ситуацій особистісної, публічної та освітньої сфер спілкування, що визначені чинною державною програмою
 - в) вести діалоги на різні теми
5. Одиницею навчання ДМ є
- а) реплікування
 - б) діалогічна єдність
 - в) мінідіалог
6. Дискусія є різновидом
- а) діалогу-обговорення
 - б) діалогу-домовленості
 - в) діалогу-розпитування
7. До вербально-зображальної опори для формування іншомовної КДМ відносяться
- а) карта погоди з функціональною схемою діалогу
 - б) об'єднана функціональна та структурно-мовленнева схема діалогу
 - в) серія сюжетних малюнків
8. Розучування діалогу-зразка готує учнів до
- а) діалогічного мовлення
 - б) аудіювання
 - в) опанування лексикою з виучуваної теми
9. У формуванні КДМ до мовленневих вправ відносять
- а) бесіду з опорою на план
 - б) бесіду за запропонованою комунікативною ситуацією
 - в) розігрування діалогу по ролях з опорою на діалог-зразок
10. Знайдіть серед наведених інструкцій завдання-інструкцію до комунікативної продуктивної вправи для розвитку вмінь продукувати діалог-розпитування

- а) “розіграйте діалог за зразком”
- б) “ти перебуваєш за кордоном за навчальним грантом та хочеш винайняти житло. Ти знайшов у газеті оголошення. *Завдання першому партнерові:* Зателефонуй і з’ясуй чи є у квартирі меблі, де знаходиться житло, скільки до нього зупинок міського транспорту, яка вартість оренди та які умови оплати. *Завдання другому партнерові:* відповідаючи на запитання партнера по спілкуванню, повідом: які меблі є у квартирі, місцерозташування житла та міський транспорт, вартість, умови та спосіб оплати”
- в) прослухайте діалог-зразок, вставте пропущені елементи та розіграйте його

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з’ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Отже, ми сподіваємося, що ви оволоділи основними методичними вміннями, необхідними для формування іншомовної КДМ в учнів ЗНЗ, і можете переходити до опрацювання наступної теми.

3.3. Міні-модуль “Методика формування іншомовної компетентності в монологічному мовленні”

Мета: набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для формування в учнів іншомовної компетентності у монологічному мовленні (КММ).

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з метою і змістом формування в учнів іншомовної КММ.
- ✓ Оволодійте методичною термінологією з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - аналізувати психологічні та лінгвістичні особливості монологічного мовлення (ММ);
 - враховуючи фактори впливу на формування КММ, виявляти труднощі оволодіння іншомовним ММ;
 - аналізувати цілі формування КММ в учнів початкової, основної і старшої школи;
 - визначати основні функціонально-сміслові типи монологів;
 - характеризувати етапи формування КММ;
 - добирати і укладати вправи на з'єднання речень у понад-фразові єдності (ПФЄ);
 - добирати і укладати вправи для оволодіння мінімонологіями;
 - добирати і укладати вправи для оволодіння різними типами монологів;
 - добирати ефективні засоби формування КММ на кожному з етапів;
 - визначати об'єкти контролю рівня сформованості КММ;
 - планувати, розробляти і проводити фрагменти уроків з формування КММ.

Форми проведення заняття:

- Дискусія.
- Евристична бесіда.
- Професійно орієнтована гра.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

КММ – це здатність...

Мовленнєвим монологічним умінням є...

З лінгвістичної точки зору ММ характеризується...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Загальна характеристика іншомовної КММ.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 340–346.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : [підруч.] / [Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова]. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С. 143–145, 161–162.
- Методика преподавания иностранных языков : общий курс : [учеб. пособ.] / [отв. ред. А. Н. Шапов]. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : АСТ : АСТ МОСКВА : Восток-Запад, 2008. – С. 116–119.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке : [учеб. пособ.] для преподават. и студент. языков. вузов / А. Н. Шукин. – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 214–217, 226.
- Скалкин В. Л. Обучение монологическому высказыванию (на материале английского языка) : [пособ.] для учителей / В. Л. Скалкин. – К. : Рад. шк., 1983. – С. 6–18, 20.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, дайте визначення іншомовної КММ. Охарактеризуйте всі складові КММ. Опишіть психологічні та лінгвістичні особливості іншомовного ММ. Дайте визначення таких понять, як “монолог”, “понадфразова єдність”, “засоби міжфразового зв’язку”, “підготовлене та непідготовлене монологічне мовлення”.

2. Фактори впливу на формування іншомовної КММ.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 344–347.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам : базовый курс : [пособ.] для студ. пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. – М. : АСТ : Астрель, 2008. – С. 166–170.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика : [учеб. пособ.] для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – [6-е изд., стер.]. – М. : Изд. центр “Академия”, 2009. – С. 196–203.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке ... – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 226–230, 251–253.
- Скалкин В. Л. Обучение монологическому высказыванию ... – К. : Рад. шк., 1983. – С. 23–26.

Ознайомившись з рекомендованими джерелами, визначте фактори впливу на формування іншомовної КММ. Назвіть основні труднощі формування КММ в учнів ЗНЗ.

3. Цілі і зміст формування іншомовної КММ в учнів початкової, основної і старшої школи.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 348–350.
- Чинні Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Іноземні мови.
- Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. укр. вид. С. Ю. Ніколаєва]. – К. : Ленвіт, 2003. – С. 26–27, 58–60, 125.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке ... – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 233.

Опрацювавши вказані джерела, сформулюйте цілі формування іншомовної КММ в учнів українських ЗНЗ. Визначте вимоги до рівня сформованості КММ в учнів початкової, основної і старшої школи відповідно до глобальної шкали ЗЄР. Ознайомтеся з дескрипторами “Можу робити” рівнів володіння ММ у шкалі самооцінки ЗЄР (С. 26–27). Визначте програмні вимоги до рівня володіння іншомовним ММ учнями різних класів. Запишіть їх у таблицю:

Класи	Уміння ММ	Обсяг монологічного висловлювання

Проаналізуйте динаміку розвитку вмій ММ учнів початкової, основної і старшої школи.

4. Типи монологів.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 350–352.
- Складенко Н. К. Обучение речевой деятельности на английском языке в школе : [пособ.] для учителей / Н. К. Складенко, Е. И. Онищенко, С. Л. Захарова. – К. : Рад. шк., 1988. – С. 38–43.
- Скалкин В. Л. Обучение монологическому высказыванию ... – К. : Рад. шк., 1983. – С. 21–22.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, охарактеризуйте основні функціонально-сміслові типи монологів, яких навчають учнів ЗНЗ.

5. Етапи формування іншомовної КММ.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 352–357.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці) : [навч. посіб.] / С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 152, 155–169.
- Склярєнко Н. К. Обучение речевой деятельности на английском языке в школе ... – К. : Рад. шк., 1988. – С. 43–44.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам : базовый курс ... – М. : АСТ : Астрель, 2008. – С. 174–176.
- Методика преподавания иностранных языков : общий курс ... – М. : АСТ : АСТ МОСКВА : Восток-Запад, 2008. – С. 120–121.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке ... – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 233–234.

Ознайомившись з вказаними джерелами, поясніть різницю між двома шляхами навчання іншомовного ММ: “зверху вниз” і “знизу вверх”. Визначте етапи формування іншомовної КММ. Сформулюйте цілі цих етапів. Охарактеризуйте зміст роботи на кожному етапі. Ознайомтеся з видами опор для навчання ММ.

6. Підсистема вправ і завдань для формування іншомовної КММ.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 357–366.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах ... – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С. 163–165.
- Коваленко Ю. В. Комплекс вправ для навчання монологічного мовлення учнів 5 класу школи з поглибленим вивченням англійської мови / Ю. В. Коваленко, О. М. Устименко // Іноземні мови : науково-методичний журнал. – К. : Ленвіт. – 2013. – № 1. – С. 45–51; Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 2013. – № 2. – С. 55–58.
- Петрова Т. О. Навчання старшокласників усного підготовленого монологу-переконання з використанням ресурсів Інтернет / Т. О. Петрова // Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 2006. – № 3. – С. 14–20.

- Шукін А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке ... – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 234–238.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика ... – М. : Изд. центр “Академия”, 2009. – С. 209–216.

Опрацювавши вказану літературу, опишіть підсистему вправ і завдань для формування іншомовної КММ. Випишіть приклади вправ для навчання учнів 1) об'єднувати фрази у ПФЄ, 2) створювати мінімонологи, 3) продукувати монологічні висловлювання текстового рівня різних функціонально-семантичних типів. Уточніть цілі вправ з наведених прикладів.

7. Засоби формування іншомовної КММ.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 366–368.
- Комарова Ю. А. Обучение устному иноязычному монологическому высказыванию при помощи вербальных опор / Ю. А. Комарова // Методика обучения иностранным языкам в средней школе : [пособ.] для учит., аспирант. и студ. / [отв. ред. М. К. Колкова]. – СПб. : КАРО, 2008. – С. 204–221.
- Навчання монологічного мовлення з опорою на ілюстративну наочність : [пособ.] / [С. Полозун, О. Чупровська, А. Сисенко, Г. Ковальчук]; кер. авт. колективу О. М. Шерстюк // Бібліотечка журналу “Іноземні мови”. – Вип. 1 – К. : Ленвіт, 2009. – 64 с.
- Пашук В. С. Вправи для навчання монологічного мовлення на основі автентичного художнього твору / В. С. Пашук // Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 2000. – № 4. – С. 30–33.
- Петрова Т. О. Навчання учнів технологічного профілю підготовленого монологу-переконання англійською мовою з використанням ресурсів Інтернету / Т. О. Петрова, Н. К. Склярєнко // Бібліотечка журналу “Іноземні мови”. – Вип. 4. – К. : Ленвіт, 2006. – 64 с.
- Сысоев П. В. Методика обучения иностранному языку с использованием новых информационно-коммуникационных Интернет-технологий : [учебно-методич. пособ.] для учителей, аспирант. и студ. / П. В. Сысоев, М. Н. Евстигнеев. – Ростов-на-Дону : Феникс; М. : Глосса-Пресс, 2010. – С. 41–47.

Опрацювавши рекомендовану літературу, визначте нетехнічні й технічні засоби формування іншомовної КММ. Опишіть форми роботи з різними видами цих засобів і наведіть приклади. Визначте

переваги використання технічних засобів формування іншомовної КММ. Назвіть Інтернет-ресурси, що сприяють формуванню іншомовної КММ.

8. Контроль рівня сформованості іншомовної КММ.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 368–369.
- Петрашук О. П. Типи тестових завдань для контролю іншомовного говоріння учнів середньої загальноосвітньої школи / О. П. Петрашук // Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 1999. – № 1. – С. 14–18.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке ... – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 240–243.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика ... – М. : Изд. центр “Академия”, 2009. – С. 222–223.
- Методика преподавания иностранных языков : общий курс ... – М. : АСТ : АСТ МОСКВА : Восток-Запад, 2008. – С. 122.

Опрацювавши вказані джерела, назвіть вимоги до контролю рівня сформованості іншомовної КММ учнів ЗНЗ. Визначте об'єкти і форми контролю КММ. Назвіть якісні та кількісні критерії оцінювання учнівських монологічних висловлювань. Наведіть приклади контрольних вправ і комунікативних тестових завдань для перевірки рівня сформованості іншомовної КММ. Сформулюйте ключові рекомендації щодо оцінювання усних монологічних висловлювань учнів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Проаналізуйте типи і види вправ для формування іншомовної КММ та заповніть бланк для відповідей.

Англійська мова:

1. We're having guests today. They are school teachers from Australia. They are interested in our English lessons. Tell the Australian teachers what we usually do in the English lessons.

Example.

P1: We recite poems.

P2: We read tales and stories. Etc.

2. Listen to the speech “Who speaks for science” for the second time following

the printed text. Be ready to name main reasons for not to be afraid of radiation and “greenhouse effect”. Agree or disagree with them. To make your point of view reasonable and persuasive do not forget to use the linking words and phrases from the box:

Linking words/phrases		
<i>to state personal opinion</i>	<i>to emphasize what you say</i>	<i>to make contrasting point</i>
in my opinion/view; to my mind; to my way of thinking; I am convinced that; it strikes me that; it is my firm belief that; it seems to me that; I think that; as far as I am concerned	clearly; obviously; of course; needless to say	yet; however; nevertheless; but at the same time; even so; still; nonetheless; although; even though; regardless of the fact that; in spite of the fact that; while; despite the fact that

3. You're going to become a detective. Your power of observation is to be tested: you'll be shown a photo of a suspect for five seconds, then you're to describe his or her clothes and appearance.

Німецька мова:

1. Findest du Landschaftsbilder schön oder lassen sie dich kalt? Beginne so:
 - Ich finde Landschaftsbilder wunderschön. ...
 - Mir gefallen romantische Landschaftsbilder. ...
 - Einige moderne Landschaftsbilder finde ich kitschig. ...
 - ...
2. Habt ihr schon mal eine Klassenfahrt gemacht? Berichtet darüber. Nehmt die Fragen zu Hilfe.
 1. Wohin seid ihr gefahren?
 2. Womit seid ihr gefahren?
 3. Wie lange hat die Fahrt gedauert?
 4. Wo habt ihr gewohnt?
 5. Mit wem warst du auf dem Zimmer?
 6. Habt ihr viel Interessantes erlebt?
 7. Was habt ihr erlebt?
3. Erzähle über deinen Lieblingsmaler / Lieblingsbildhauer.

Французька мова:

1. Regarde les photos et dis où tu voudrais passer les vacances de rêve et pourquoi. (*pour faire de l'escalade, de l'alpinisme, de la voile, de la natation, de la plongée, des promenades, visiter des musées, des expositions, des parcs, le cinéma, le théâtre...*)

En ville

À la montagne

À la mer

À la campagne

2. Regarde la photo et dis comment on passe le temps libre dans cette famille.

3. Imagine que tu es guide et raconte à tes copains l'histoire de l'Opéra National.

Іспанська мова:

1. En diferentes países del mundo los trajes nacionales también son diferentes. Mira las fotos y describe cómo son los trajes nacionales de México y de Costa Rica. Estas palabras te ayudarán: falda, camisa, blusa, faja, vestido de volantes, delantal, corbata, sombrero.

2. Imagínate que tienes que explicar a los niños de la guardería por qué los hombres debemos respetar a los árboles. Emplea en tu discurso las expresiones siguientes:

Sabéis que ...; Además ...; Me parece importante que ...; Sin los árboles el hombre ...; Por todo eso tenemos que ...; También hace falta ...; Nunca hay que ...; Los árboles son parte de la naturaleza y nosotros, los hombres debemos ...

3. Tú trabajas como guía turístico en la ciudad donde vives. Prepara una excursión por la calle principal de tu ciudad (o por la parte céntrica).

Бланк для відповідей

№ вправи	Тип вправи (за критерієм комунікативності)	Тип вправи (за критерієм спрямованості на прийом / видачу інформації)	Вид вправи
1			
2			
3			

2. Ознайомтеся з фрагментами уроків з формування іншомової КММ, які знаходяться у кабінеті методики (ауд. 122). Запишіть номери фрагментів з навчання продукування 1) монологу-опису, 2) монологу-розповіді, 3) монологу-міркування:

Номер фрагменту з навчання створення монологу-опису	
Номер фрагменту з навчання створення монологу-розповіді	
Номер фрагменту з навчання створення монологу-міркування	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Визначте, які з наведених нижче монологічних висловлювань учнів є а) підготовленими та б) не підготовленими. Запишіть номери висловлювань у відповідні частини бланку для відповідей.

1. Відповіді на запитання за змістом прослуханого тексту.
2. Відповіді на запитання типу “чому?” на базі прослуханого чи прочитаного тексту.
3. Короткий переказ прочитаного тексту.
4. Переказ тексту за “ланцюжком”.
5. Переказ тексту від імені дійових осіб.
6. Близький до тексту переказ.
7. Висловлювання на основі прослуханого тексту.
8. Висловлювання на основі прочитаного тексту з наданням власної оцінки описаним подіям.
9. Висловлювання власної думки щодо переглянутого фільму.
10. Опис раніше знайомого малюнка.
11. Опис раніше невідомого малюнка.
12. Розповідь за ключовими словами.
13. Презентація групового проекту.
14. Виступ на шкільній конференції.

Бланк для відповідей

а) підготовлені монологічні висловлювання	б) не підготовлені монологічні висловлювання

Другий рівень складності

Поясніть, чому завдання учням підготувати вдома усний монолог на тему “Свята у Великій Британії (Німеччині/ Франції/

Іспанії)» не сприятиме розвитку мовленнєвих умінь іншомовного спілкування у монологічній формі. Сформулюйте нове завдання так, щоб воно було реальним і комунікативно спрямованим. Спрогнозуйте можливі труднощі, що можуть виникнути в учнів у ході виконання цієї справи. Назвіть способи їх подолання.

Третій рівень складності

На основі опрацьованих фрагментів уроків розробіть один власний фрагмент за вашим вибором:

- а) для навчання учнів основної школи продукувати монолог-розповідь або монолог-оповідь за однією з тем обраного вами підручника;
- б) для навчання учнів старшої школи створювати монолог-міркування або монолог-переконання за однією з тем обраного вами підручника.

Підготуйтеся до демонстрації розробленого вами фрагменту уроку на практичному занятті.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Уважно прочитайте фрагмент посібника Ю. І. Пассова та Н. Ю. Кузовлевої (Пассов Е. И. Урок иностранного языка / Е. И. Пассов, Н. Е. Кузовлева. – Ростов/нД. : Феникс; М. : Глосса-Пресс, 2010. – С. 463–473), присвячений спірному питанню використання усного переказу як справи для розвитку вмінь іншомовного ММ. Дайте відповіді на такі запитання:

1. Які переваги та недоліки застосування переказу для навчання учнів ЗНЗ іншомовного ММ?
2. В яких реальних ситуаціях спілкування комуніканти звертаються до переказу?
3. Який вид переказу є найбільш розповсюдженим в освітньому процесі?
4. Що таке “текстуальний” переказ? Чи має він комунікативну цінність?
5. Що таке “навчальне мовлення”?
6. Яким вимогам має відповідати переказ?
7. Як методично коректно організувати процес навчання переказу з метою розвитку іншомовних монологічних умінь?

8. Які вправи пропонують автори для формування умінь переказувати прочитане?
9. Що таке “переказ своїми словами”?
10. Чим відрізняються “текстуальний переказ” і “переказ своїми словами”?
11. Які вміння необхідні учням, щоб переказувати “своїми словами”?
12. Яку технологію пропонують автори для оволодіння учнями “переказом своїми словами”?
13. Які потенційні можливості використання “переказу своїми словами” у навчанні інших видів мовленнєвої діяльності?
14. Чи поділяєте ви думку авторів? Обґрунтуйте вашу точку зору.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Бернштейн В. Л. Некоторые приемы развития умения неподготовленной речи / В. Л. Бернштейн // Иностранные языки в школе. — М. : Методическая мозаика, 2004. — № 7. — С. 17–24.
- Габеева К. А. Некоторые вопросы обучения монологической речи на завершающем этапе основной школы (VIII–IX классы) / К. А. Габеева // Иностранные языки в школе. — М. : Методическая мозаика, 2013. — № 7. — С. 67–72.
- Григорьева Е. Я. Обучение устной речи в старших классах средней школы (на материале УМК “Le français en perspective”) для X и XI классов школ с углубленным изучением французского языка / Е. Я. Григорьева // Иностранные языки в школе. — М. : Методическая мозаика, 2007. — № 4. — С. 26–34.
- Гронь Л. В. Роль і місце вільного переказу у навчанні іноземних мов / Л. В. Гронь // Іноземні мови. — К. : Ленвіт, 1999. — № 4. — С. 21–22.
- Коньшева А. В. Современные методы обучения английскому языку / А. В. Коньшева. — Мн. : ТетраСистемс, 2011. — С. 72–75, 77–81, 300–301.
- Матвейченко В. В. Методика использования художественных текстов в обучении устной спонтанной речи на материале рассказов О. Генри / В. В. Матвейченко // Іноземні мови. — К. : Ленвіт, 1999. — № 4. — С. 33–36.
- Настольная книга преподавателя иностранного языка : справочное [пособ.] / [Е. А. Маслыко, П. К. Бабинская, А. Ф. Будько, С. И. Петрова]. — 5-е изд., стереотип. — Мн. : Вышэйшая шк., 1999. — С. 70–79, 80–82.

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

- Устименко О. М. Комплекс вправ і завдань для навчання студентів другого курсу англomовного монологічного мовлення на основі проектної методики / О. М. Устименко, Ю. В. Коваленко // Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 2014. – № 4. – С. 20–32.
- Фроликова Е. Ю. Необходимость совершенствования обучения монологическому высказыванию на английском языке в школе и вузе / Е. Ю. Фроликова // Иностранные языки в школе. – М. : Методическая мозаика, 2011. – № 2. – С. 15–20.
- Хоменко Е. Г. Навчання монологічного мовлення учнів старшої загальноосвітньої школи на основі автентичних текстів країнознавчого характеру / Е. Г. Хоменко, К. В. Дембновецька // Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 2002. – № 2. – С. 8–17.
- Alrabadi E. Quelle méthodologie faut-il adopter pour l'enseignement / apprentissage de l'oral? / E. Alrabadi. – Didáctica. Lengua y Literatura, 2011. – Vol. 23. – P. 15–33.
- Bailey K. Practical English language teaching : speaking / K. Bailey. – NY : McGraw-Hill ESL/ELT, 2005. – 199 p.
- Fernández S. Corrección de errores en la expresión oral / S. Fernández // Carabela 47. Monográfico. El desarrollo de la expresión oral en el aula de español como lengua extranjera. – Madrid : Sociedad General Española de Librería, S.A., 2000. – P. 133–150.
- Funk H. Aufgaben, Übungen, Interaktion / H. Funk, C. Kuhn, D. Skiba u. a. – München : Klett–Langenscheidt, 2014. – S. 84–107.
- Gómez P. R. La expresión oral / P. R. Gómez // Vademécum para la formación de profesores / J. S. Lobato, I. S. Gargallo. – Madrid : Sociedad General Española de Librería, S.A., 2008. – P. 879–898.
- Keddie J. Images / J. Keddie. – Oxford : OUP, 2009. – P. 57–91.
- Liedke M. Vermittlung der Sprechfertigkeit / M. Liedke // Deutsch als Fremd- und Zweitsprache / H.-J. Krumm, Chr. Fandrych, B. Hufeisen u.a. (Hrsg). – Berlin : Walter de Gruyter GmbH, 2010. – 1. Halbband. – S. 983–992.
- Naranjo G. J. Actividades para desarrollar la expresión oral en el aula de E/LE / G. J. Naranjo // Carabela 47. Monográfico. El desarrollo de la expresión oral en el aula de español como lengua extranjera. – Madrid : Sociedad General Española de Librería, S.A., 2000. – P. 111–132.
- Robert J.-P. Dictionnaire pratique de la didactique FLE : nouvelle édition revue et augmentée / J.-P. Robert. – Paris : Editions Ophrys, 2008. – P. 172–173.
- Schatz H. Fertigkeit Sprechen: Fernstudieneinheit 20. (5. Auflage) / H. Schatz. – Berlin : Langenscheidt, 2006. – 200 S.

- Thornbury S. How to teach speaking / S. Thornbury. – Harlow : Pearson Education Ltd, 2005. – 157 p.
- Vigner G. Enseigner le français comme langue seconde / G. Vigner. – Paris : CLE International, 2001. – P. 34–38.
- Статті з журналу “Іноземні мови”.*
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

Ознайомтеся також з навчальними матеріалами на сайтах:

<https://elt.oup.com/?cc=ua&selLanguage=uk>
<http://www.onestopenglish.com/skills/speaking/>
<http://www.bbc.co.uk/learning>
<http://gfl-journal.de/index.php>
<http://www.bbc.co.uk/languages/german>
<http://www.jugend-und-bildung.de/unterrichtsmaterial>
<http://roumanie.vizafle.com>
<http://www.acelf.ca/c/bap>
<http://www.francparler-oif.org/pour-la-classe.html>
<http://www.todoele.net>
<http://www.spanish4teachers.org/index.html>
<http://www.bbc.co.uk/languages/spanish>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

А. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити значення понять “монологічне мовлення” та “монолог”;
- пояснити термін “компетентність у монологічному мовленні”;
- назвати вміння, навички, знання, комунікативні здібності іншомовного ММ;
- визначити відмінні та спільні риси ДМ і ММ;
- назвати основні труднощі оволодіння учнями ЗНЗ іншомовним ММ;
- визначити основні функціонально-сміслові типи усних монологічних висловлювань;
- визначити, до якого етапу формування іншомовної КММ відносяться ті чи інші види вправ;
- визначити, до якої групи вправ і завдань для формування КП належать ті чи інші приклади вправ;

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

- навести приклади вправ на з'єднання речень у ПФЄ;
- навести приклади вправ для оволодіння мінімонологами і монологами різних функціонально-смыслових типів.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Оберіть один із варіантів відповіді і запишіть його у бланку для відповідей. Порівняйте свою відповідь з ключем.*

1. Характерною рисою ММ є
 - а) ситуативність і неплановість
 - б) еліптичність і клішованість
 - в) зв'язність і розгорнутість
2. Уміння застосувати парафраз відносяться до ... вмінь.
 - а) мовленнєвих
 - б) компенсаторних
 - в) інтелектуальних
3. Основною трудностю навчання ММ є
 - а) вживання різноструктурних речень
 - б) логічне зв'язування окремих зразків мовлення
 - в) необхідність переключатися з аудіювання на говоріння
4. Основною метою формування іншомовної КММ у ЗНЗ є вміння
 - а) з'єднувати окремі зразки мовлення у логічній послідовності
 - б) передавати зміст прослуханого або прочитаного тексту
 - в) зв'язно висловлюватись у типових ситуаціях особистісної, публічної та освітньої сфер спілкування
5. Одиницею навчання ММ є
 - а) ПФЄ
 - б) мінімонолог
 - в) зв'язний текст
6. Монолог-повідомлення є різновидом
 - а) монологу-опису
 - б) монологу-розповіді
 - в) монологу-міркування
7. До неповних вербальних опор для формування іншомовної КММ відносяться

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

- а) підстановча таблиця закритого типу
 - б) денотатна мапа
 - в) мапа міста
8. Обґрунтовувати власну точку зору вчить вправа із завданням-інструкцією
- а) “скажи, які актори виконували головні ролі”
 - б) “передай основний зміст спектаклю”
 - в) “поясни, чому тобі сподобався/не сподобався спектакль”
9. Завдання-інструкція “у позакласний час ти виконуєш обов’язки екскурсовода у шкільному музеї; розкажи гостям з Великої Британії/ Німеччини/ Франції/ Іспанії про історію твоєї школи; скористайся цим планом” відноситься до групи вправ
- а) для оволодіння мінімонологом
 - б) для оволодіння монологом
 - в) на з’єднання речень у ПФЄ
10. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до комунікативної продуктивної вправи для розвитку вмінь створювати текст монологу-оповіді
- а) “незабаром зимові шкільні канікули; розкажи однокласникам, що ти робитимеш протягом новорічних свят; скористайся підстановчою таблицею”
 - б) “розкажи нашому другу з Великобританії/ Німеччини/ Франції/ Іспанії про традиційні українські страви”
 - в) “розкажи Джейн про свою найкращу подорож”

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з’ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Отже, ми сподіваємося, що ви оволоділи основними методичними вміннями, необхідними для формування іншомовної КММ в учнів ЗНЗ, і можете переходити до опрацювання наступної теми.

3.4. Міні-модуль “Методика формування іншомовної компетентності у читанні”

Мета: Набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для формування в учнів іншомовної компетентності у читанні (КЧ).

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з метою і змістом формування в учнів КЧ.
- ✓ Оволодійте методичною термінологією з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - характеризувати читання як вид мовленнєвої діяльності;
 - враховувати фактори впливу та робити методичний аналіз труднощів читання іншомовних текстів;
 - аналізувати цілі формування іншомовної КЧ в учнів початкової, основної і старшої школи;
 - визначати особливості видів читання;
 - здійснювати аналіз поданих у чинних підручниках текстів щодо відповідності вимогам;
 - характеризувати етапи формування КЧ;
 - враховувати етапи роботи з текстом для читання та визначати мету кожного з них;
 - добирати і укладати вправи для навчання різних видів читання;
 - добирати ефективні засоби формування КЧ;
 - визначати об’єкти та ефективні способи контролю розуміння прочитаного тексту;
 - планувати, розробляти і проводити фрагменти уроків з формування компетентності у читанні.

Форми проведення заняття:

- Запитання і відповіді.
- Вирішення проблемних питань.
- Професійно орієнтована гра.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

КЧ – це здатність...

В залежності від комунікативної мети та від характеру тексту, використовуються такі види читання: ...

Цілями дотекстового, текстового та післятекстового етапів роботи з текстом для читання є...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Загальна характеристика іншомовної КЧ.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 370–374.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці) : [навч. посіб.] / С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 170.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке : [учеб. пособ.] для преподават. и студент. языков. вузов / А. Н. Шукин. – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 256–258, 260–262.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, дайте визначення іншомовної КЧ та розкрийте суть її складових. Охарактеризуйте читання як вид мовленнєвої діяльності. Опишіть психофізіологічну основу та механізми читання. Розкрийте мотиви читання. Назвіть рівні розуміння іншомовних текстів.

2. Фактори впливу на формування іншомовної КП.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 374–376.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці) : [навч. посіб.] / С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 171–172.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке : [учеб. пособ.] для преподават. и студент. языков. вузов / А. Н. Шукин. – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 258–260.

Ознайомившись з рекомендованими джерелами, охарактеризуйте фактори впливу на формування іншомовної КЧ, а саме, умови сприйняття писемних текстів; індивідуально-психологічні особливості самого читача; мовні характеристики тексту. Назвіть основні труднощі формування іншомовної КЧ в учнів ЗНЗ.

3. Цілі формування іншомовної КЧ в учнів початкової, основної і старшої школи.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 376–377.

- Чинні Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Іноземні мови.
- Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. укр. вид. С. Ю. Ніколаєва]. – К. : Ленвіт, 2003. – С. 26–27, 68–72.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке ... – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 271–276.

Опрацювавши вказані джерела, сформулюйте цілі формування іншомовної КЧ в учнів ЗНЗ. Визначте вимоги до рівня сформованості КЧ в учнів початкової, основної і старшої школи відповідно до глобальної шкали ЗЄР. Ознайомтеся з дескрипторами “Можу робити” рівнів володіння читанням у шкалі самооцінки ЗЄР (С. 26–27). Визначте програмні вимоги до рівня сформованості КЧ в учнів різних класів. Запишіть їх у таблицю та проаналізуйте отримані дані:

Класи	Уміння читання	Види читання	Обсяг прочитаного

4. Види читання.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 377–379.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке : [учеб. пособ.] для преподават. и студент. языков. вузов / А. Н. Шукин. – М. : Изд-во Икар 2011. – С. 262–269.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика : [учеб. пособ.] для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – [6-е изд., стер.]. – М. : Изд. центр “Академия”, 2009. – С. 232–235.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, охарактеризуйте види читання і визначте режими роботи з текстами. Назвіть комунікативні цілі різних видів читання. Запишіть приклади завдань, що виконуються для навчання різних видів читання.

5. Вимоги до текстів для читання.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 379–381.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика : [учеб. пособ.] для студ. лингв. ун-тов и фак. ин.

яз. высш. пед. учеб. заведений / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – [6-е изд., стер.]. – М. : Изд. центр “Академия”, 2009. – С. 237–240.

- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам : базовый курс : [пособ.] для студ. пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. – М. : АСТ : Астрель, 2008. – С. 149–156.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке : [учеб. пособ.] для преподават. и студент. языков. вузов / А. Н. Шукин. – М. : Изд-во Икар 2011. – С. 282–284.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, охарактеризуйте основні вимоги до текстів для читання в ЗНЗ. Назвіть функції іншомовного тексту. Розкрийте поняття «автентичний текст», назовіть типи автентичних текстів.

6. Етапи формування іншомовної КЧ.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 381–382.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке : [учеб. пособ.] для преподават. и студент. языков. вузов / А. Н. Шукин. – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 285–289.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам : базовый курс : [пособ.] для студ. пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. – М. : АСТ : Астрель, 2008. – С. 160–163.

Ознайомившись з вказаними джерелами, назовіть етапи формування іншомовної КЧ. Визначте мету кожного етапу.

7. Система вправ і завдання для формування іншомовної КЧ.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 382–387.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам : базовый курс : [пособ.] для студ. пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. – М. : АСТ : Астрель, 2008. – С. 158–163.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке : [учеб. пособ.] для преподават. и студент. языков. вузов / А. Н. Шукин. – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 285–289.
- Гапонова С. В. Комплексы вправ для формування іншомовної компетенції у переглядовому читанні інформаційних газетних статей / С. В. Гапонова // Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 2008. – № 1. – С. 3–7.
Опрацювавши вказану літературу, опишіть систему вправ і зав-

дання для формування іншомовної КЧ. Назвіть етапи роботи з текстом для читання, охарактеризуйте мету та зміст кожного етапу. Охарактеризуйте вплив виду читання на зміст етапів роботи з текстом. Випишіть приклади вправ кожного етапу для навчання різних видів читання. Визначте мету кожної вправи.

8. Засоби формування іншомовної КЧ.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 387–388.
- Кужель О. М. Підсистема вправ для навчання читання англійською мовою учнів основної школи за допомогою мультимедійної комп'ютерної програми / О. М. Кужель // Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 2015. – № 1. – С. 20–29.

Опрацювавши рекомендовану літературу, визначте засоби формування іншомовної КЧ. Наведіть приклади використання таких засобів. Доведіть доцільність та ефективність використання навчальних комп'ютерних програм, спрямованих на формування КЧ.

9. Контроль рівня сформованості іншомовної КЧ.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 388–389.
- Квасова О. Г. Основи тестування іншомовних навичок і вмінь: Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2009. – С. 9–24.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам : базовый курс : [пособ.] для студ. пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. – М. : АСТ : Астрель, 2008. – С. 158–160.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке : [учеб. пособ.] для преподават. и студент. языков. вузов / А. Н. Шукин. – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 269–270, 289–293.

Опрацювавши вказані джерела, визначте об'єкти і форми контролю рівня сформованості іншомовної КЧ учнів ЗНЗ. Назвіть якісні та кількісні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з читання. Наведіть приклади вербальних та невербальних способів контролю прочитаного повідомлення. Охарактеризуйте тестові завдання, які використовуються для контролю розуміння прочитаного тексту. Наведіть приклади контрольних вправ і тестових завдань для перевірки рівня сформованості іншомовної КЧ.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Проаналізуйте типи і види вправ для формування іншомовної КЧ та заповніть бланк для відповідей.

Англійська мова:

- A. Read the words: *limousines, homelessness, glamorous lifestyle, HIV-positive*. Try to explain their meaning.
B. Match the words from the article with their translation.

1) escape
2) thief
3) steal
4) child abuse

a) жорстоке поводження з дитиною
b) V) утекти; врятуватися N) втеча; порятунок
c) злодій
d) красти

- C. Imagine the daily life of a homeless person on the streets of Los Angeles. Give your examples of how young homeless people spend their days.
2. Read the article and answer the questions.

How many homeless teenagers live in Hollywood?

What is the reason that many young people run away from home?

What attracts young people to Hollywood?

What are the dangers for homeless people in Hollywood?

The Other Hollywood

Say the word 'Hollywood' and we think of the movies, long limousines and famous people living in luxury on Beverly Hills. But there's another Hollywood which we don't hear about, it's the part of Hollywood where the homeless live.

Hollywood is America's unofficial homeless capital and between 4,000 and 10,000 homeless teenagers sleep on Hollywood Boulevard every night, that's about one tenth of Los Angeles' homeless population.

Why are they on the streets? Over half of the people aged under 25 and living on the streets leave their family homes because of abuse. They might feel frightened, or even think they are responsible for it. Many teenagers don't know where to look for help, and the only way out of the situation may seem to be to run away from it.

A dream come true? For many teenagers Hollywood seems like an escape from their difficult home life. They arrive with the dream that they will become movie stars and lead the glamorous lifestyle that they see in the movies. However, the reality is that thieves steal their money in the first week, and many soon become involved in buying and selling drugs in order to survive. Some teenagers become gang members and either end up in prison, or dead

because gang culture is very violent in America. So the dream that teenagers arrive with, and the reality they find, are very different.

Who is responsible? Movies create the image of Hollywood which we all have. Are they responsible for what happens to homeless teenagers on Hollywood Boulevard? Some campaigners for the homeless believe that they are and have organised protests at Hollywood studios. London's Big Issue magazine recently asked Steven Spielberg's office, Warner, and Columbia Studios to comment on the problem of homeless teenagers in Hollywood, but none of them believed that they were responsible. Every day the studios continue to make movies and teenagers keep coming to Hollywood full of hope and dreams.

3. Who do you think is responsible for creating the Hollywood homeless? Put a tick next to the sentence(s) you agree with. Then, discuss your answers with a partner.

- The movie industry because they make films which give young people false hope.
- The movie stars who lead glamorous lifestyles.
- The government because they could do more to help teenagers in this situation.
- The parents of these teenagers.
- The teenagers themselves because they should stay at home and try to work out their problems.

Німецька мова:

1. Die Jahreszeiten. Lest die Texte und die Unterschriften unten. Welche Unterschrift passt zu welchem Text?

- A. *Es ist kalt. Es schneit. Alles ist weiß. Die Kinder rodeln, laufen Ski und Schlittschuh, machen Schneeballschlachten. Sie haben Jacken, Winterschuhe, Mützen und Schals an.*
- B. *Der Himmel ist wolkenlos. Es ist heiß. Die Kinder haben große Ferien. Sie fahren ans Meer, in die Berge, aufs Land. Sie spielen Fußball, fahren Rad, baden, wandern, campen. Sie tragen T-Shirts, Shorts und Schirmmützen.*
- C. *Es ist warm. Der Himmel ist blau. Die Bäume und das Gras sind grün. Die Vögel singen. Die Blumen blühen.*
- D. *Es ist windig. Der Himmel ist grau. Die Blätter an den Bäumen sind bunt. Es regnet oft. Die Bauern haben alle Hände voll zu tun. Sie ernten Obst und Gemüse. Die Kinder gehen in die Schule.*

- 1. Im Winter. 2. Im Frühling.
- 3. Im Sommer . 4. Im Herbst .

1	2	3	4

2. Meine Lieblingsjahreszeit

a) Lies die Interviews. Ergänze die Tabelle. Was ist deine Lieblingsjahreszeit?

Hanna: *Ich mag den Frühling. Die Natur im Frühling ist fantastisch. Alles ist grün. Auf den Wiesen und im Wald sind viele Blumen. Das Wetter ist toll. Es ist warm.*

Markus: *Meine Lieblingsjahreszeit ist der Winter. Im Winter kann man rodeln, Ski laufen, Schneeballschlachten machen. Im Winter sind der Nikolaustag und das Weihnachten! Das sind meine Lieblingsfeste.*

Name	Lieblingsjahreszeit	Warum gefällt ihr/ihm diese Jahreszeit?
Hanna	der Frühling	Die Natur im Frühling ist fantastisch.

b) Erzähle nach der Tabelle.

c) Macht eine Umfrage in der Klasse. Ergänzt die Tabelle.

3. Lies und ergänze die Sätze.

Die Ukraine liegt in Osteuropa. Die Nachbarländer der Ukraine sind Polen, die Slowakei, Ungarn, Rumänien, Moldawien, Russland, Weißrussland. Im Süden bilden das Schwarze und das Asowsche Meer die natürliche Grenze der Ukraine. Die Fläche der Ukraine ist 603. 700 Quadratkilometer. Die Ukraine hat 45 Millionen Einwohner. Die Staatsflagge der Ukraine ist blau-gelb. Das Blau symbolisiert den blauen Himmel, das Gelb – das Kornfeld

1. Die Ukraine liegt ... 2. Die Nachbarländer der Ukraine sind ... 3. Die Fläche der Ukraine ist ... 4. Die Ukraine hat ... 5. Die Staatsflagge der Ukraine ist ... 6. Das Blau symbolisiert ..., das Gelb – ...

Французька мова:

1. Lis et coche la bonne phrase.

Il pleut. Le ciel est gris.

Il neige. Le soleil brille.

Il fait chaud. Il fait beau.

Il fait du vent. Il fait froid.

2. Lis le texte suivant. Tâche de retenir plus de détails sur la géographie de la France.

LA FRANCE, TU CONNAIS ?

La France est un grand pays de l'Europe occidentale. Sa population compte plus de 60 millions d'habitants. La France est un pays maritime. Elle est baignée au nord par la mer du Nord et par la Manche, au sud par la Méditerranée et à l'ouest par l'océan Atlantique. Le pays a des frontières communes avec la Belgique, l'Allemagne, la Suisse, l'Italie et l'Espagne. C'est un pays de plaines et de montagnes.

Réponds aux questions suivantes.

1. Quelle est la position géographique de la France?
2. Où est située la France? 3. Combien d'habitants compte-t-elle?
3. L'Ukraine est un pays d'Europe de l'Est, le second plus grand pays d'Europe. Sa superficie est de 603 700 kilomètres carrés. Sa population est de 46 millions d'habitants.

Complète le tableau.

L'Ukraine	
<i>Situation</i>	
<i>Superficie</i>	
<i>Population</i>	
<i>Frontières</i>	

Испанська мова:

1. Lee y completa

Lee el siguiente texto sobre el trabajo en España y completa los huecos con las siguientes palabras. Además busca el significado de estas palabras si no lo conoces: *oportunidades / indefinidos / 30 / desempleados / a tiempo parcial / obra y servicio / 40*

En España buscan empleo los jóvenes que quieren encontrar su primer trabajo, los que están empleados pero quieren mejorar o cambiar de trabajo, los _____ y los extranjeros que llegan a este país con la esperanza de encontrar _____ para su desarrollo laboral y profesional.

Según su duración los contratos de trabajo pueden ser _____ o temporales. Dentro de los temporales destacan el contrato por _____ y el contrato

formativo. Dependiendo de la jornada laboral, los contratos pueden ser _____ o a tiempo completo. La jornada máxima en España de _____ horas semanales.

Todos los trabajadores tienen derecho a disfrutar de un período de vacaciones en ningún caso inferior a _____ días naturales.

2. ¿Qué sabes de España? Comenta con tus compañeros y realiza el ejercicio.

1. España es el _____ país del mundo que más turistas recibe.
a) primer b) segundo c) tercer
2. Cifra de turistas en 2005 _____.
a) 55,6 millones b) 30,5 millones c) 90 millones
3. El primer destino turístico es _____ a) Madrid b) Cataluña c) Islas Baleares
4. Los Sanfermines se celebran en _____ a) Ceuta b) Sevilla c) Pamplona
5. El Gazpacho es una comida típica de _____.
a) Galicia b) Extremadura c) Andalucía

Lee el siguiente texto y comprueba tus respuestas

El turismo es la mayor fuente de ingresos de este país. España es el segundo país del mundo, después de Francia que más turistas extranjeros recibe. La cifra de turistas aumenta cada año: 53, 6 millones en 2004, 55,6 en 2005 y según previsiones de la Organización Mundial de Turismo, el turismo en España va a crecer una media del 5% anual en los próximos 20 años, llegando a 75 millones de visitantes en 2020.

Cataluña es el primer destino turístico de España, seguido por las Islas Baleares, las islas Canarias, Andalucía y la Comunidad Valenciana.

Pero, ¿Qué hace de España un país tan atrayente? España, es conocida sobre todo por las corridas de toros, el sol, el flamenco y las playas, pero también por su arte, su historia y por sus maravillosos paisajes naturales y su gastronomía. La paella valenciana, el gazpacho andaluz, el cocido madrileño y la fabada asturiana son algunos de los platos típicos españoles más conocidos. Las fiestas son también parte fundamental de la cultura española. Los Sanfermines en Pamplona, Las Fallas valencianas, la Feria de Abril en Sevilla, y el Carnaval de Santa Cruz de Tenerife son parte del folclore más popular y atractivo de este país.

3. Ordena los anuncios por ofertas o demandas de empleo

Segundamano 26 de octubre de 2015

- 1 Cocinera con experiencia en hoteles y dominio de francés se ofrece para trabajar. Llamar al 666 545 878
- 2 Auxiliar de enfermería se ofrece para cuidar niños o ancianos. También noches. Referencias demostrables. Teléfono. 666 778 900
- 3 Empresa de mudanzas necesita un conductor con carné C. Buenas

condiciones de trabajo. Abstenerse menores de 25 años. Enviar CV a C/ Ricardo Orellana, 33, 45005 Toledo.

- 4 Taller de automóviles precisa mecánico con experiencia. Se ofrece contrato fijo y salario a negociar. Jornada Completa. Interesados llamar al 91 555 65 66
- 5 Profesora titulada se ofrece para clases a niños y adolescentes. Persona seria y responsable. Llamar por las tardes. 660 123 456.
- 6 Concesionario de coches precisa pintor de automóviles. Trabajo estable. Disponibilidad inmediata. Llamar al 91 526 33 22.
- 7 Se necesita camarero con conocimientos de inglés para restaurante en zona centro. Interesados llamar al 667 432 678.
- 8 Joven con amplios conocimientos de informática, inglés y francés se ofrece para trabajar como administrativo. Persona dinámica y resuelta. Disponibilidad para viajar. Teléfono. 91 667 89 00.

Ofertas. Se busca...				
Demandas. Se ofrece...				

Бланк для відповідей

№ вправи	Тип вправи (за критерієм комунікативності)	Тип вправи (за критерієм спрямованості на прийом / видачу інформації)	Вид вправи
1			
2			
3			

- 2. Ознайомтеся з фрагментами уроків з формування іншомової КЧ, які знаходяться у кабінеті методики (ауд. 122). Запишіть номери фрагментів з навчання 1) ознайомлювального читання; 2) переглядового читання; 3) вивчаючого читання:**

Номер фрагменту з навчання ознайомлювального читання	
Номер фрагменту з навчання переглядового читання	
Номер фрагменту з навчання вивчаючого читання	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Назвіть етапи роботи з текстом для читання. Визначте мету та зміст кожного етапу.

Другий рівень складності

Обґрунтуйте необхідність ознайомлення учнів з комунікативним завданням перед читанням тексту.

Третій рівень складності

На основі опрацьованих фрагментів уроків розробіть один власний фрагмент за вашим вибором:

- а) для навчання учнів основної школи ознайомлювального читання тексту з обраного вами підручника;
- б) для навчання учнів старшої школи вивчаючого читання тексту з обраного вами підручника.

Підготуйтеся до демонстрації розробленого вами фрагменту уроку на практичному занятті.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Оберіть три НМК з ІМ (для початкової, основної та старшої шкіл) для ЗНЗ. Визначте типи текстів, види читання, відповідність текстів вимогам. Наведіть приклади реалізації дотекстового, текстового та післятекстового етапів роботи з текстом для читання.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Азимов Э. Г. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам) / Э. Г. Азимов, А. Н. Шукин. – М. : Издательство ИКАР, 2009. – 448 с.
- Британ Ю. В. Підсистема вправ для формування у майбутніх викладачів англомовної професійно орієнтованої читацької компетенції засобами Інтернет-ресурсів / Ю. В. Британ // Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 2013. – № 1. – С. 34–42.
- Вишневський О. І. Методика навчання іноземних мов: навчальний посібник / О. І. Вишневський. – К. : Знання, 2011. – 206 с.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учеб. пособие [для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений] / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – 6-е изд., стер. – М. : Изд. центр «Академия», 2009. – 336 с.
- Гнаповська Л. В. Оцінювання вмінь читання: з досвіду пілотування тестових завдань у межах Проекту незалежного тестування з іноземних мов / Л. В. Гнаповська, О. Г. Квасова // Іноземні мови. – № 2. – 2007. – С. 3-10.

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

- Европейське Мовне Портфоліо: проект української версії для учнів 13-17 років / Укладач О. Карп'юк. – Тернопіль : Лібра Terra, 2011. – 128 с.
- Коньшева А. В. Английский язык. Современные методы обучения / А. В. Коньшева. – Минск : Тетра Системс, 2007. – 352 с.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 328 с.
- Коряковцева Н. Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранный язык: Пособие для учителей. – М. : АРКТИ, 2002. – С. 104–123.
- Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з іноземних мов (www.mon.gov.ua).
- Карташова В. Н., Исаев Е. А. Работа с аутентичными текстами социокультурной направленности / В. Н. Карташова, Е. А. Исаев // Иностранные языки в школе. – М. : Методическая мозаика, 2011. – № 9. – С. 32–37.
- Макотрова Г. В., Мельникова А. С. Использование англоязычного текста для развития учебно-исследовательской культуры старшеклассников / Г. В. Макотрова., А. С. Мельникова // Иностранные языки в школе. – М. : Методическая мозаика, 2011. – № 10. – С. 81–84.
- Свалухин Н. А. Использование тестовых заданий на базе Microsoft Excel на уроках по домашнему чтению в 6 классе / Н. А. Свалухин // Иностранные языки в школе. – М. : Методическая мозаика, 2010. – № 10. – С. 46–52.
- Паршикова О. О. Комуникативно-ігровий метод навчання іноземної мови учнів початкової загальноосвітньої школи (теоретико-методологічний аспект): монографія / О. О. Паршикова. – Донецьк : Вид-во «Вебер», 2009. – 296 с.
- Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. – Cambridge Univ. Press, 2003. – 260 p.
- In-Service Curriculum and Development Course for English Language Teachers. Trainer's Guide. – К.: Ленвіт, 2002. – С. 215–216.
- Lutjeharms M. Vermittlung der Lesefertigkeit. // Deutsch als Fremd- und Zweitsprache. – H.-J. Krumm, Chr. Fandrych, B. Hufeisen u.a. (Hrsg). – Berlin: Walter de Gruyter GmbH, 2010. – 1. Halbband. – S. 976–982.
- Rösler D., Würffel N. Lernmaterialien und Medien. – München: Klett – Langenscheidt, 2014. – S. 82–124.
- Westhoff G. Fertigkeit Lesen: Fernstudieneinheit 17. – Berlin: Langenscheidt, 1999. – 176 S.

- Ehlers S. Lesen als Verstehen. Zum Verstehen fremdsprachlicher literarischer Texte und zu ihrer Didaktik. Fernstudieneinheit 2. – München: Langenscheidt, 1993. – 205 S.
- Cadre européen commun de référence pour les langues : apprendre, enseigner, évaluer. – 2001. – 196 p.
- Gérard Vigner. Enseigner le français comme langue seconde : CLE International. – 2001. – p. 39–40, 48–54.
- Véronique Castellotti, Danièle Moore. Les Portfolios européens des langues : des outils plurilingues pour une culture éducative partagée // REPÈRES. – № 29/2004. – pp. 167–183.
- Figueras Casanovas N. y Puig Soler F. Pautas para la evaluación del Español como lengua extranjera. – Madrid: Edinumen, 2013. – 181 p.
- Статті з журналу “Іноземні мови”.*
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

Ознайомтеся також з навчальними матеріалами на сайтах:

<http://www.britishcouncil.org.ua>

<http://www.readingrockets.org/teaching>

<http://institutfrançais-ukraine.com/>

<http://ave.cervantes.es/>

<http://www.coe.int/>

<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/deindex.htm>

http://www.daad.org.ua/de/daad_ukraine.htm

<http://www.ecml.at/>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

A. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити значення поняття “читання”;
- пояснити терміни “техніка читання” та “компетентність у читанні”;
- назвати вміння, навички, знання, комунікативні здібності іншомовного читання;
- охарактеризувати читання як вид мовленнєвої діяльності, порівняти його з аудіюванням;
- визначити основні труднощі оволодіння учнями ЗНЗ іншомовним читанням, порівняти їх з труднощами аудіювання;
- назвати види читання та їх основні характеристики;
- визначити вимоги до текстів для читання;

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

- назвати етапи роботи з текстом для читання, визначити мету та зміст кожного етапу;
- навести приклади дотекстових вправ для навчання читання;
- навести приклади комунікативних завдань до читання;
- навести приклади післятекстових вправ для навчання читання;
- навести приклади вербальних та невербальних способів контролю розуміння прочитаного тексту.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Оберіть один із варіантів відповіді і запишіть його у бланку для відповідей. Порівняйте свою відповідь з ключем.*

1. Читання – це
 - а) рецептивний вид мовленнєвої діяльності
 - б) продуктивний вид мовленнєвої діяльності
 - в) репродуктивний вид мовленнєвої діяльності
2. Метою навчання читання у школі є
 - а) формування навичок читання про себе
 - б) читання про себе з безпосереднім розумінням змісту прочитаного
 - в) оволодіння навичками співвідносити букви і звуки
3. Психофізіологічний механізм ймовірного прогнозування ще називають механізмом
 - а) апроксимації
 - б) антиципації
 - в) семантизації
4. Читання, у процесі якого досягається розуміння не менше 70% змісту, є
 - а) вивчаючим
 - б) переглядовим/вибірковим
 - в) ознайомлювальним
5. При навчанні переглядового читання ефективною вправою є
 - а) переказ тексту
 - б) визначення основної думки тексту
 - в) письмовий переклад тексту
6. При навчанні ознайомлювального читання ефективною вправою є
 - а) знайти у тексті відповіді на вказані запитання

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

- б) знайти у тексті речення з певним граматичним явищем
 - в) прочитати вказані речення з правильною інтонацією
7. При формуванні вмінь вивчаючого читання адекватною вправою є
- а) прочитати даний абзац, підкреслити слова з указаним звуком
 - б) прочитати даний абзац, звертаючи увагу на інтонацію
 - в) прочитати даний абзац і здогадатись про значення підкреслених слів
8. Адекватним способом контролю читання як рецептивного виду мовленнєвої діяльності є
- а) переказ змісту тексту
 - б) виконання тесту множинного вибору
 - в) читання вголос речень з новими лексичними одиницями
9. **Не** належить до вимог до текстів для читання у ЗНЗ
- а) пізнавальна цінність текстів
 - б) відповідність змісту текстів віковим особливостям та інтересам учнів
 - в) наявність лексичних одиниць та граматичних структур з попередніх тем
10. До невербальних способів контролю розуміння прочитаного тексту належить
- а) виконання тесту альтернативного вибору
 - б) заповнення таблиці інформацією
 - в) упорядкування ілюстрацій до тексту у хронологічній послідовності

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Отже, ми сподіваємося, що ви оволоділи основними методичними вміннями, необхідними для формування іншомовної КЧ в учнів ЗНЗ, і можете переходити до опрацювання наступної теми.

3.5. Міні-модуль “Методика формування іншомовної компетентності у письмі”

Мета: набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для формування в учнів іншомовної компетентності у письмі (КП).

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з метою і змістом формування в учнів іншомовної КП.
- ✓ Оволодійте методичною термінологією з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - аналізувати психологічні та лінгвістичні особливості іншомовного письма;
 - виявляти труднощі оволодіння іншомовним письмом, враховуючи фактори впливу на формування КП;
 - аналізувати цілі формування КП в учнів початкової, основної і старшої школи;
 - визначати функціонально-сміслові типи письма і жанри висловлювань писемного спілкування;
 - характеризувати етапи формування КП;
 - добирати і укладати вправи для формування мовленнєвих навичок письма, зокрема навичок розуміння і вживання засобів міжфразового зв'язку (ЗМЗ);
 - добирати і укладати вправи для розвитку вмінь написання текстів основних функціонально-сміслових типів писемних висловлювань;
 - добирати і укладати вправи для розвитку вмінь написання текстів академічних жанрів письма;
 - добирати і укладати вправи для розвитку вмінь написання текстів різних жанрів писемного спілкування;
 - добирати ефективні засоби формування КП на кожному з етапів;
 - визначати об'єкти контролю рівня сформованості КП;
 - планувати, розробляти і проводити фрагменти уроків з формування КП.

Форми проведення заняття:

- Усні відповіді з наступним обговоренням.
- Евристична бесіда.
- Професійно орієнтована гра.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

КП – це здатність...

До вмінь іншомовного письма відносяться...

ЗМЗ – це...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Загальна характеристика іншомовної КП.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 390–394.
- Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти : навч. [посіб.] / О. Б. Тарнопольський. – К. : Фірма “ІНКОС”, 2006. – С. 183–189.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : [підруч.] / [Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова]. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С. 192–196.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці) : [навч. посіб.] / С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 183–184.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке : [учеб. пособ.] для преподават. и студент. языков. вузов / А. Н. Шукин. – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 300–303.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, дайте визначення іншомовної КП. Охарактеризуйте всі складові КП. Опишіть психологічні та лінгвістичні особливості іншомовного письма як виду мовленнєвої діяльності. Назвіть механізми писемного спілкування. Дайте визначення таких понять, як “письмо”, “писемне спілкування”, “писемний продукт”, “засоби міжфразового зв’язку”, “вторинний текст”.

2. Фактори впливу на формування іншомовної КП.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 394–396.
- Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти ... – К. : Фірма “ІНКОС”, 2006. – С. 184–193.

- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах ... – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С. 192–196.
- Горлова Н. А. Методика обучения иностранному языку : в 2 ч. Ч. 2 : [учеб. пособ.] для студ. учреждений высш. проф. образования / Н. А. Горлова. – М. : Изд. центр “Академия”, 2013. – С. 214–215.
- Авраменко А. П. Когнитивные и речевые трудности развития умений письменной речи на английском языке / А. П. Авраменко // Иностранные языки в школе. – М. : Методическая мозаика, 2012. – № 2. – С. 50–54.

Ознайомившись з рекомендованими джерелами, охарактеризуйте психологічні, психолінгвістичні, соціолінгвістичні, лінгвістичні фактори впливу на формування іншомовної КП. Назвіть основні труднощі формування іншомовної КП в учнів ЗНЗ.

3. Цілі і зміст формування іншомовної КП в учнів початкової, основної і старшої школи.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 396–397.
- Чинні Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Іноземні мови.
- Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / [наук. ред. укр. вид. С. Ю. Ніколаєва]. – К. : Ленвіт, 2003. – С. 26–27, 61–62, 82–84.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах ... – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С. 190–192.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке ... – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 299–300.

Опрацювавши вказані джерела, сформулюйте цілі формування іншомовної КП в учнів українських ЗНЗ. Визначте вимоги до рівня сформованості КП в учнів початкової, основної і старшої школи відповідно до глобальної шкали ЗЄР. Ознайомтеся з дескрипторами “Можу робити” рівнів володіння письмом у шкалі самооцінки ЗЄР (С. 26–27). Визначте програмні вимоги до рівня володіння іншомовним письмом учнями різних класів. Запишіть їх у таблицю:

Класи	Уміння письма	Обсяг писемного висловлювання

Проаналізуйте динаміку розвитку вмінь письма учнів початкової, основної і старшої школи.

4. Типи письма і жанри писемного спілкування.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 397–401.
- Тарнопольський О. Б. Методика навчання студентів вищих навчальних закладів письма англійською мовою / О. Б. Тарнопольський, С. П. Кожушко. – Вінниця. : Нова книга, 2008. – С. 43–50.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке ... – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 312–323.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика : [учеб. пособ.] для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. пед. учеб. заведений / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – [6-е изд., стер.]. – М. : Изд. центр “Академия”, 2009. – С. 260–265.
- Мазунова Л. К. Письмо как способ и средство сохранения фенотипа “человек культурный” / Л. К. Мазунова. – М. : Наука, 2006. – С. 113–116.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, охарактеризуйте основні функціонально-сміслові типи письма і жанри писемного спілкування, яких навчають учнів ЗНЗ.

5. Етапи формування іншомовної КП.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 401.
- Литвин С. В. Система вправ для навчання писемного спілкування учнів старших класів середньої загальноосвітньої школи / С. В. Литвин // Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 2001. – № 1. – С. 4.
- Литвин С. В. Навчання учнів старшої загальноосвітньої школи написання твору-опису англійською мовою / С. В. Литвин, О. А. Мацнева // Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 2005. – № 1. – С. 15.
- Литвин С. В. Вправи для навчання аргументованого писемного висловлювання у старшій загальноосвітній школі / С. В. Литвин, О. А. Мацнева // Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 2004. – № 1. – С. 15.
- Калініна Л. В. Навчання творчого письма іноземною мовою / Л. В. Калініна, І. В. Самойлюкевич // Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 1996. – № 1. – С. 9–10.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах ... – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С. 207.

Ознайомившись з вказаними джерелами, визначте етапи формування іншомовної КП. Сформулюйте цілі цих етапів. Охарактеризуйте зміст роботи на кожному етапі.

6. Система вправ і завдань для формування іншомовної КП.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 401–414.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах ... – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С. 207–210.
- Литвин С. В. Навчання писемного спілкування учнів старшої загальноосвітньої школи / С. В. Литвин, Н. К. Скляренко // Бібліотечка журналу “Іноземні мови”. – Вип. 3. – К. : Ленвіт, 2001. – 48 с.
- Литвин С. В. Навчання учнів старшої загальноосвітньої школи написання твору-опису англійською мовою / С. В. Литвин, О. А. Мацнева // Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 2005. – № 1. – С. 15–19; Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 2005. – № 2. – С. 13–16.
- Литвин С. В. Вправи для навчання аргументованого писемного висловлювання у старшій загальноосвітній школі / С. В. Литвин, О. А. Мацнева // Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 2004. – № 1. – С. 15–20.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика ... – М. : Изд. центр “Академия”, 2009. – С. 256–259.

Опрацювавши вказану літературу, опишіть систему вправ і завдань для формування іншомовної КП. Випишіть приклади вправ 1) для формування навичок розуміння і вживання ЗМЗ, 2) для розвитку умінь написання різних функціонально-смыслових типів письма, 3) для розвитку умінь написання текстів академічних жанрів письма, 4) для формування і розвитку умінь написання текстів різних жанрів писемного спілкування. Уточніть цілі вправ з наведених прикладів.

7. Засоби формування іншомовної КП.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 414.
- Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти ... – К. : Фірма “ІНКОС”, 2006. – С. 238–239.
- Черниш В. В. Інтернет-технології у професійній діяльності вчителя : вивчаємо та викладаємо іноземні мови / В. В. Черниш // Бібліотечка журналу “Іноземні мови”. – Вип. 4. – К. : Ленвіт, 2011. – С. 10, 18–42.

- Сысоев П. В. Методика обучения иностранному языку с использованием новых информационно-коммуникационных Интернет-технологий : [учебно-методич. пособ.] для учителей, аспирантов и студентов / П. В. Сысоев, М. Н. Евстигнеев. – Ростов-на-Дону : Феникс; М. : Глосса-Пресс, 2010. – С. 41–47, 121–157.
- Сысоев П. В. Использование сервиса “Твиттер” в развитии умений письменной речи обучающихся / П. В. Сысоев, О. В. Пустовалова // Иностранные языки в школе. – М. : Методическая мозаика, 2013. – № 1. – С. 12–18.

Опрацювавши рекомендовану літературу, визначте основні та допоміжні засоби формування іншомовної КП. Ознайомтеся з різними видами опор для формування КП. Наведіть їх приклади. Назвіть ТЗН, які забезпечують ефективне формування іншомовної КП. Визначте переваги та недоліки використання комп'ютерних засобів формування іншомовної КП. Назвіть навчальні та соціальні Інтернет-ресурси, що сприяють формуванню іншомовної КП.

8. Контроль рівня сформованості іншомовної КП.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 414–416.
- Петрашук О. П. Тестовий контроль у навчанні письма учнів середньої загальноосвітньої школи / О. П. Петрашук // Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 1999. – № 3. – С. 3–7.
- Шукин А. Н. Методика обучения речевому общению на иностранном языке ... – М. : Изд-во Икар, 2011. – С. 323.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика ... – М. : Изд. центр “Академия”, 2009. – С. 265–266.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам : базовый курс : [пособ.] для студ. пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. – М. : АСТ : Астрель, 2008. – С. 212–214.

Опрацювавши вказані джерела, визначте об'єкти і форми контролю рівня сформованості іншомовної КП учнів ЗНЗ. Назвіть якісні та кількісні критерії оцінювання текстів різних типів і жанрів, написаних учнями. Наведіть приклади контрольних вправ і комунікативних тестових завдань для перевірки рівня сформованості іншомовної КП. Сформулюйте рекомендації щодо оцінювання творчих письмових робіт учнів. Назвіть типові письмові помилки учнів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Проаналізуйте типи і види вправ для формування іншомовної КП та заповніть бланк для відповідей.

Англійська мова:

1. Use the linking words/phrases from the list below to fill in the table that follows.

In the first place, also, for example, to sum up, moreover, firstly, although, to begin with, all things considered, such as, therefore, on the other hand, however, apart from this, in other words, in particular, for instance, in addition, because, taking everything into account, furthermore, for one thing, since, lastly, secondly, nonetheless, while.

1. To list points	
2. To add more points	
3. To introduce opposing viewpoints	
4. To introduce examples/reasons	
5. To conclude	

2. Read the following letter and replace the underlined formal phrases with more appropriate informal ones.

Dear Mum,

I felt obliged to write to inform you how everything is going here in Spain since I started university. Please accept my sincere apologies for not writing sooner but I've been so busy I really haven't had a suitable opportunity.

I managed to find a nice place to live. It's a small flat just around the corner from the university. I'm sharing the flat with a girl called Anita who seems really nice and has been here for a year.

I have become familiar with my surroundings and have been practising my Spanish which is improving considerably every day. I hope to return home for Christmas once the examinations are over. It will be wonderful to see everyone again. I do get homesick, you know. I look forward to hearing from you soon.

Yours sincerely,

Julie

3. You work for a tourist agency. The manager has asked you to write an article to your agency's brochure about a new restaurant which has just opened in your town. Describe the restaurant, the food and the service there.

Німецька мова:

1. Schreibe eine Postkarte wie im Beispiel. Gebrauche die Stichwörter unten.

*Liebe Ina,
ich bin schon seit zwei Tagen in Kyjiw. Hier ist es sehr heiß.
ich kann nicht oft in die Stadt gehen und kann dir noch nichts
über Kyjiw erzählen.
Ich will nach Hause.
Viele Grüße
Deine Gabi*

Natalka schreibt an ihre Freundin:

- sie ist seit zwei Wochen in Hamburg;
 - Wetter: kalt und windig;
 - sie ist krank;
 - sie nimmt Medikamente ein;
 - sie will nach Hause.
2. Schreibe über deine letzte Reise, gebrauchte dabei die Verben im Präteritum. Beginne so:

In den Ferien/Im vorigen Jahr/Im Sommer/... war ich in... Ich fuhr dorthin zusammen mit... Wir fuhren mit der Bahn/dem Bus... Die Reise dauerte...

3. Schreibe einen Artikel "Meine Winterferien" für eine Schülerzeitung. Antworte dabei auf die Fragen:
 - Wann hast du Winterferien gehabt?
 - Wo bist du gewesen?
 - Wie hast du die Zeit verbracht?

Французька мова:

1. a) Première lettre à un correspondant. Vous cherchez un correspondant? Écrivez votre lettre. N'oubliez pas d'écrire le numéro de l'annonce qui vous intéresse.

<p><i>Salut !</i></p> <p><i>Je cherche des correspondants du monde entier, qui parlent français et qui ont entre 15 et 18 ans.</i></p> <p><i>Pierrot, 15 ans, annonce n° 911</i></p>	<p><i>Salut, je cherche un correspondant de mon âge. J'aime le sport et surtout je m'intéresse au football. J'aime aussi rigoler et plein d'autres choses.</i></p> <p><i>Vadime, 16 ans, Ukraine annonce n° 0456</i></p>
--	--

b) Choisissez une de ces lettres et écrivez votre lettre. Commencez et terminez votre lettre ainsi:

Votre prénom et votre nom

Votre adresse

Votre ville, la date

Bonjour,

Moi aussi, je cherche un correspondant pour écrire en français.

Je me présente...

J'espère que tu me répondras vite.

Signature

2. Écris la fin de ce conte. Utilise les mots suivants: *maisons, petite, monsieur, son, ramasse, chapeau, garçon, magasin, parapluie, autobus.*

La ... fille ... son Le petit ... ramasse vite ... ball on. La dame ... son ... et va au Le ... ramasse son journal et va à la station de l' Et le vent? Au-dessus des ... , il rit, il joue avec les nuages.

3. Écrivez un article. A partir des indications suivantes, écrivez un article sur l'histoire des communications. Choisissez les événements qui vous semblent les plus importants.

1876 – Graham Bell invente le téléphone.

1897 – Un Italien, Guglielmo Marconi, fabrique et commercialise les premiers postes radio TSF (télégraphe sans fil).

1926 – L'Anglais John Baird crée une société de télévision.

1968 – Première démonstration de liaison d'ordinateurs. L'année suivante, l'armée américaine crée un réseau Arpanet, l'ancêtre d'Internet qui apparaîtra en 1980.

1981 – Les Français créent le Minitel. Le téléphone portable fait son apparition avec le radiotéléphone.

2000 – Ère du tout numérique: telecommunications, informatique et audiovisuel forment un réseau mondial.

Испанська мова:

1. Elabora tu curriculum a partir del ejemplo siguiente:

Curriculum Vitae

Datos personales

Nombre: María Jesús López Mañueco.

Lugar y fecha de nacimiento: Granada, 27 de febrero de 1975.

Nacionalidad: Española.

Dirección: C/ Femoselle 25-27, 2 A. 41070, Granada.

Teléfonos de contacto: 958 315472.

E-Mail: mj_manueco@redestb.es

Formación académica

- Licenciatura en Filología Hispánica, Especialidad Literatura Medieval Española. Universidad de Granada, Granada. 1998.
- Curso de Aptitud Pedagógica y Prácticas docentes. Universidad de Granada. 1998.

Formación complementaria

- Curso de Formación de Profesores de Español Lengua Extranjera. Universidad de Granada. 1999.
- El Español en los Estados Unidos. Columbia University, Nueva York, Estados Unidos. 1998.

Idiomas

Inglés: Nivel avanzado oral y escrito.
Proficiency in English Language, Cambridge, 1997.

Alemán: Nivel avanzado oral y escrito.
ActiLingua Academy. Wien, Austria. Junio-septiembre 1996.

Italiano: Nivel elemental oral y escrito.
Scuola Leonardo Da Vinci, Florencia, Italia. Agosto, 1997.

Informática

Conocimiento a nivel de usuario de Microsoft Office (Word, Excel, Access), WordPerfect, Entorno Windows (95 & 98), MS-DOS.

Experiencia profesional

- Septiembre-diciembre 1999: Profesora interina en el Instituto de Educación Secundaria Fernando de Rojas. Salamanca.
- Prácticas docentes en el Instituto Fray Luis de Granada, Granada. Curso Académico 1997-1998.

Otros datos de interés

- Disponibilidad para viajar.
 - Monitora de Aeróbic y natación.
2. Escribe una pequeña composición. Describe tu mes preferido de otoño. Cuenta, qué hacen los niños. Explica por qué te gusta este mes. Utiliza este plan en forma de preguntas para escribir tu composición:
- ¿ Por qué te gusta este mes?
 - ¿Cómo cambia la naturaleza este mes?
 - ¿Qué tiempo hace y cómo se viste la gente?
 - ¿Qué hace la gente cuando hace buen tiempo y cuando hace mal tiempo?
3. Un amigo español te pide la receta del borsch. Escríbele una carta con la receta.

Бланк для відповідей

№ вправи	Тип вправи (за критерієм комунікативності)	Тип вправи (за критерієм спрямованості на прийом / видачу інформації)	Вид вправи
1			
2			
3			

2. Ознайомтеся з фрагментами уроків з формування іншомовної КП, які знаходяться у кабінеті методики (ауд. 122). Запишіть номери фрагментів з навчання написання 1) розповіді, 2) есе, 3) листа, 4) короткої автобіографії:

Номер фрагменту з навчання написання розповіді	
Номер фрагменту з навчання написання есе	
Номер фрагменту з навчання написання листа	
Номер фрагменту з навчання написання короткої автобіографії	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Назвіть види вправ, які використовуються для формування навичок розуміння і вживання ЗМЗ.

Другий рівень складності

Поясніть, чому не всі типи і жанри письма мають три етапи формування іншомовної КП (рецептивний, рецептивно-репродуктивний, продуктивний).

Третій рівень складності

На основі опрацьованих фрагментів уроків розробіть один власний фрагмент за вашим вибором:

- для навчання учнів основної школи написання особистого листа у формі розповіді з висловленням власних вражень/думок за однією з тем обраного вами підручника;
- для навчання учнів старшої школи написання тексту статті у молодіжну газету за однією з тем обраного вами підручника.

Підготуйтеся до демонстрації розробленого вами фрагменту уроку на практичному занятті.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Уважно прочитайте наведений нижче історико-аналітичний нарис, укладений на основі фрагменту з кандидатської дисертації Л. В. Курило (Курило Л. В., 2014). У нарисі коротко охарактеризовані різні методичні підходи до навчання іншомовного письма. Після ознайомлення зі змістом нарису порівняйте описані підходи, заповнивши пропуски у цій таблиці позначками + або – (перший горизонтальний рядок уже заповнений):

Порівняльна характеристика методичних підходів до навчання іншомовного письма

Підходи до навчання іншомовного письма	Формально-мовний (текстовий)	Формально- структурний	Процесуальний	Особистісно- діяльнісний	Жанровий	Соціокультурний	Інтегративний
Ознаки підходів до навчання іншомовного письма							
1. Орієнтація на зразок іншомовного письмового тексту	+	+	–	–	+	+	+
2. Урахування когнітивного аспекту навчання іншомовного письма							
3. Оволодіння іншомовним письмом у процесі активної партнерської взаємодії учнів/студентів між собою і з викладачем							
4. Урахування соціального контексту іншомовної писемної комунікації							
5. Можливість розвитку навчальної автономії учнів/студентів							
6. Урахування культурних розбіжностей текстів, написаних рідною та іноземною мовами							

Методичні підходи до навчання іншомовного письма

У вітчизняній і зарубіжній методиці навчання ІМ емпірично склалися різні підходи до навчання іншомовного письма, котрі можна класифікувати як структурно- та комунікативно-орієнтовані (див. таб.).

Методичні підходи до навчання іншомовного письма	
<i>Структурно-орієнтовані</i>	<i>Комунікативно-орієнтовані</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Формально-мовний (текстовий) ▪ Формально-структурний 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Процесуальний ▪ Особистісно-діяльнісний ▪ Жанровий ▪ Соціокультурний ▪ Інтегративний

Постулатом *формально-мовного* або *текстового* підходу (text based writing) є часткове використання письма в “обслуговуванні” інших видів мовленнєвої діяльності. Письмо вважається лише універсальним закріплювачем. Згідно з підходом, який виник під впливом біхевіоризму в лінгвістиці, процес набуття мовленнєвих стереотипів здійснюється за типом “стимул-реакція”, а мовленнєва реакція зводиться до маніпулювання мовними моделями. У межах цього підходу письмо розглядається як цілеспрямована продуктивна діяльність, результатом якої є власне текст, а текст – це статичний об’єкт, продукт, інформація, відчужена від автора. Предметом навчання вважаються логіко-композиційні структури різних за комунікативною метою типів текстів (опису, повідомлення/розповіді, міркування). Головне – це лексична, граматична, орфографічна і пунктуаційна коректність, яка досягається в результаті багаторазових виконань підстановчих, трансформаційних, питально-відповідальних вправ і диктантів за повної відсутності творчих завдань. Навчання іншомовного письма базується на тому, що спочатку студенти ретельно опрацюють зразки письмових текстів, а потім пишуть аналогічні тексти за цими зразками. Такий підхід вважається цілком зорієнтованим на продукт (product oriented writing). Тексти, написані учнями/студентами, перевіряються й оцінюються лише викладачем. Цей піхід набув значного розвитку і популярності у 1940-1970-х рр. Серед представників підходу можна назвати І. А. Грузинську, Ч. Фриз, В. Ріверс та ін.

У 70-80 рр. ХХ ст. погляди на навчання іншомовного письма змінюються. У межах *формально-структурного* підходу спостерігається використання принципів побудови абзацу з метою навчання продукування великих за обсягом текстів (як правило, академічних есе) з обов’язковими структурними частинами (вступ, основна частина, висновок). Абзац розглядається як одиниця письма, тому

навчання іншомовного письма зводиться до засвоєння структурної організації абзацу, а також варіантів розвитку абзаців (класифікація, дефініція, ілюстрація, порівняння, протиставлення тощо). Велика увага приділяється академічному письму, котре усвідомлюється як комунікативний процес: поряд з технічним боком і лексико-граматичним оформленням увага приділяється логіко-змістовному аспекту створення академічного письмового тексту. На противагу формально-мовному підходу враховується когнітивний аспект тексту в процесі його написання. Цей підхід був притаманний переважно зарубіжній методиці, і, в цілому, відрізнявся від попереднього відхиленням від загальнометодичного необіхевіористського підходу до навчання письма. Представниками підходу, які зробили вагомий внесок в його розвиток, були С. Б. Берлізон, М. А. К. Халідей, Т. Хедж, Е. Д. Хірш, А. Реймс, Т. Сілва та ін.

У *процесуальному* підході (process oriented writing) до навчання іншомовного письма, що набув значного розвитку в 80-х рр. минулого століття і не втрачає популярності дотепер, спостерігається поворот від продукту письма до власне процесу написання, від тексту — до його автора. Провідна ідея — схожість процесу навчання письма з творчим процесом досвідчених письменників. Текст розглядається через призму процесу його створення як динамічна система отримання і передачі інформації. Згідно з основними положеннями цього підходу в навчанні іншомовного письма застосовуються елементи креативності; увага зосереджується на змістово-смисловому боці письма, на взаємодії учня/студента і викладача, учнів/студентів між собою; спостерігається толерантне ставлення до формально-мовних погрішностей. Відповідно до постулатів процесуального підходу виділяють такі етапи роботи над письмовим текстом: 1) підготовка — prewriting (читання, обговорення релевантних текстів, обдумування та планування писемного висловлювання — reading); 2) продукування першого варіанту тексту — drafting; 3) коментування першого варіанту тексту — discussing; 4) продукування другого варіанту тексту — composing; 5) його коментування, рецензування та редагування — reviewing, editing; 6) обговорення й оцінка кінцевого варіанту тексту — discussing and assessing. При цьому оцінювання, коментування, виправлення, надання порад щодо переробки проміжних варіантів письмового тексту здебільшого проводиться самими учнями/студентами, які рецензують та коментують роботи один одного (peer-reviewing). Цей підхід приваблює тим, що він здатний забезпечити високий рівень автономії тих, хто навча-

ється, високу комунікативно-когнітивну орієнтацію навчання, заохочує до творчого ставлення до роботи, розвиває процесуальну мотивацію. В усіх випадках автор зосереджується на змісті текстів, а не на їх мовній формі. Основний акцент робиться на процесі написання письмового тексту, на його численних переробках для досягнення бажаного комунікативного ефекту; кінцевому продукту приділяється менше уваги. Серед теоретиків цього підходу можна назвати таких вчених, як Ф. Германнс, Л. Д. Латуліп, К. Трібл, Р. Уайт і В. Арндт, В. Заммель та ін.

У вітчизняній методиці навчання ІМіК процесуальний підхід майже не практикувався, проте у 80-90-х рр. ХХ ст. був широко розповсюджений *особистісно-діяльнісний* підхід (learner-centred approach) до навчання ІМ, зокрема до навчання письма, який має багато спільного з вищеописаним підходом. Основоположником особистісно-діяльнісного підходу є І. О. Зимня. Дослідниця сформулювала основні положення підходу на основі теорії мовленнєвої діяльності й визнанні важливості особистісних когнітивних характеристик при створенні текстової програми. Особистісно-діяльнісний підхід передбачає, що в центрі освітнього процесу знаходиться учень/студент. Письмо і говоріння як види мовленнєвої діяльності вважаються “ініціальними” процесами спілкування, котрі, в свою чергу, стимулюють аудіювання і читання. Згідно з цим підходом у навчанні іншомовного письма на перший план висуваються такі характеристики текстостворення, як предметність, цілеспрямованість, вмотивованість, мікро- і макроструктурна організація. Дослідження у галузі психолінгвістики доводять, що процес написання текстів має трифазову структуру: спонукально-мотиваційну, орієнтаційно-дослідницьку та виконавчу. Текстова діяльність здійснюється за певним планом, який А. Л. Бердичевський називає текстовою програмою. В основі програми – психолінгвістичні механізми породження текстового висловлювання. Текстова програма, в свою чергу, відображає етапи вирішення комунікативного завдання та ієрархічно організовану смислову структуру тексту і складається з чотирьох етапів: орієнтуючого, планууючого, реалізуючого, контролюючого. Значний внесок у розробку особистісно-діяльнісного підходу зробили радянські вчені С. Л. Рубінштейн, А. Л. Бердичевський, Л. С. Вигоцький, О. М. Леонтьєв та ін. Їхні ідеї знайшли своє вображення в зарубіжній методиці навчання іншомовного письма.

Жанровий підхід (genre oriented writing), що виник у 90-х рр. ХХ ст., орієнтується на цілі писемної комунікації, на причини пород-

ження текстів певних жанрів. Навчання написання різних видів текстів базується на досягненні автором комунікативних цілей писемного спілкування посередництвом цих текстів. Головне — усвідомлення намірів, мотивів автора і читача текстів різних жанрів, усвідомлення того, що об'єднує адресанта і автора у здійсненні успішної писемної комунікації. Тому жанровий підхід вважається соціально орієнтованим (його інша назва — *social oriented writing*), оскільки він базується на способах інтеграції адресанта і тексту з читачем. Спираючись на комунікативні цілі, наміри та потреби писемного спілкування, жанровий підхід, як і текстовий, орієнтований на продукт, тобто на кінцевий текст. Текст-зразок розглядається як статичний об'єкт для наслідування; практичну основу становлять такі етапи, як читання тексту, аналіз його стилю, жанру, композиційної організації, імітація моделей (*read — analyse — write model*). Але, на відміну від текстового, жанровий підхід моделює соціальні стосунки: увага фокусується не лише на кінцевому мовленнєвому продукті, але й на реципієнті. Форма і зміст створеного тексту вважаються зрозумілими для читача, якщо адресант співвідносить цей продукт з його певним соціальним завданням. Ось чому особлива увага приділяється врахуванню соціального контексту, в якому продукується текст. Представниками жанрового підходу до навчання іншомовного письма є В. К. Бхатія, А. Брукс, Дж. Флауердью, А. М. Джонс, Дж. М. Суейлз та ін.

Виникненню *соціокультурного* підходу сприяли реалії глобалізації та інтеграції, зокрема в галузі освіти і науки: відкритість суспільства, необхідність забезпечення мобільності учнів/студентів, викладачів, науковців, можливість участі у міжнародних навчальних і наукових проектах, необхідність узгоджувати навчальні плани та програми у межах простору європейської освіти. Ці фактори зумовили зміну теорії і практики іншомовної писемної комунікації. Уміння іншомовного письма стали необхідні всім, хто бажає успішно адаптуватися до сучасного глобалізованого інформаційного суспільства. Соціокультурний підхід базується на понятті культури іншомовного письма, котра розглядається як певний набір і організація мовних засобів письмового тексту, які у визначеній ситуації спілкування за умови дотримання мовних норм, етики спілкування, комунікативних і соціокультурних параметрів писемного мовлення, дозволяють забезпечити найбільший ефект у досягненні поставлених комунікативних завдань. Основними положеннями цього підходу є: ціннісна орієнтація (іншомовне письмо — це інструмент спілкування і залучення до

культурних цінностей країн, мови яких вивчаються); соціокультурна орієнтація; комунікативність; проблемний характер діяльності; неперервність мовної освіти; інноваційність навчання з елементами рефлексії; персоналізація (врахування професійних потреб фахівців і освітніх потреб особистості). Соціокультурний підхід реалізується шляхом взаємообумовленої інтерпретації фактів мови й мовлення та фактів культури. Цей підхід з'явився досить недавно (остання декада ХХ ст.), але вже набув значного теоретичного і практичного розвитку у вітчизняній і зарубіжній теорії та практиці навчання іншомовного письма. Головними теоретиками соціокультурного підходу можна назвати Л. Г. Кузьміну та Ю. І. Пасова. Свій внесок у розробку підходу також зробили Г. Н. Іванова-Лук'янова, М. Г. Гец, М. Л. Писанко, Т. П. Плещенко, Н. В. Федотова, Р. Г. Четет та ін.

Так званий *інтегративний* підхід (перша декада ХХІ ст.) увібрав у себе основні постулати соціокультурного підходу. Л. К. Мазунова визначає цей підхід як стратегію оволодіння культурою іншомовного письма в процесах писемного спілкування, опосередкованого іншомовним текстом, що здійснюється в межах методичного циклу “розуміння—породження”. Інтегративний підхід передбачає моделювання процесу оволодіння графосистемою писемного мовлення у соціокультурно орієнтованій комунікації. Кінцева мета навчання іншомовного письма — це досягнення вільного користування письмовою формою спілкування за допомогою іншомовних канонічних текстів-еталонів для творчої реалізації основної функції письма як виду мовленнєвої діяльності — концептуалізації знань, самовираження і взаєморозуміння. Інтегративний навчальний процес передбачає використання особливої одиниці навчання — “бінарного тексту”. Бінарний текст є сукупністю двох ідентичних за жанром, стилем і предметним змістом, але різномовних канонічних текстів, що представляють мови, які контактують (наприклад, іноземна і рідна мови), і служать основою для оволодіння всіма компонентами іншомовної КП. Використання бінарного тексту значною мірою вирішує проблему “соціокультурного насичення” процесу навчання іншомовного письма. Отже, головне завдання навчання письма за інтегративним підходом полягає у формуванні здатності використовувати жанри певного стилю у писемному мовленні для вирішення навчальних, професійних і життєвих завдань учнів/студентів. Основні положення цього підходу викладені у працях Л. К. Мазунової. Окремий внесок у теоретико-практичну розробку підходу зробили А. С. Кобишева, Р. Ф. Хасанова, К. Б. Жигаєва та ін.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Андрющенко Е. А. Обучение письменному высказыванию с элементами рассуждения на французском языке при подготовке к ЕГЭ / Е. А. Андрющенко // Иностранные языки в школе. – М. : Методическая мозаика, 2010. – № 7. – С. 38–43.
- Безус С. Н. Обучение деловому письму на иностранном языке в школе и вузе / С. Н. Безус // Иностранные языки в школе. – М. : Методическая мозаика, 2012. – № 1. – С. 64–69.
- Ефремова Н. Н. Использование технологии креативного письма для развития творчества / Н. Н. Ефремова // Иностранные языки в школе. – М. : Методическая мозаика, 2013. – № 11. – С. 29–34.
- Извольская Н. И. Формирование и развитие умения писать личные письма на иностранном языке / Н. И. Извольская // Иностранные языки в школе. – М.: Методическая мозаика, 2007. – № 8. – С. 40–44.
- Корчажкина О. М. Как построить систему аргументации/контраргументации при написании эссе по английскому языку в формате ЕГЭ? / О. М. Корчажкина // Иностранные языки в школе. – М. : Методическая мозаика, 2014. – № 8. – С. 7–15.
- Кузьмина Л. Г. Типология социокультурных ошибок в англоязычной письменной речи русских обучающихся / Л. Г. Кузьмина, В. В. Сафонова // Иностранные языки в школе. – М. : Методическая мозаика, 1998. – № 5. – С. 31–34; № 6. – С. 10–18.
- Муравлева Е. В. Сочинение-загадка на уроке французского языка в начальной школе / Е. В. Муравлева // Иностранные языки в школе. – М. : Методическая мозаика, 2014. – № 9. – С. 56–59.
- Писанко М. Л. Навчання майбутніх філологів англійського писемного мовлення на початковому етапі / М. Л. Писанко // Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 2010. – № 4. – С. 28–32; Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 2012. – № 3. – С. 45–49.
- Середа О. М. Комплекс вправ для навчання писемного спілкування за допомогою електронної пошти / О. М. Середа // Іноземні мови. – К. : Ленвіт, 2003. – № 4. – С. 40–41.
- Сысоева Е. Э. Формирование коммуникативной компетенции в письменной речи при обучении иностранным языкам / Е. Э. Сысоева // Иностранные языки в школе. – М. : Методическая мозаика, 2007. – № 5. – С. 6–15.
- Cassany i Comas D. La expresión escrita / D. Cassany i Comas // Vademécum

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

- para la formación de profesores / J. S. Lobato, I. S. Gargallo. – Madrid : Sociedad General Española de Librería, S.A., 2004. – P. 917–942.
- Eguiluz Pacheco E. J. La evaluación de la expresión escrita / E. P. Eguiluz Pacheco, J. Á. Eguiluz Pacheco // *Vademécum para la formación de profesores* / J. S. Lobato, I. S. Gargallo. – Madrid : Sociedad General Española de Librería, S.A., 2004. – P. 1005–1024.
 - Evans V. *Successful writing (Intermediate)* / V. Evans. – Swansee : Express Publishing, 2004. – 151 p.; Evans V. *Successful writing (Upper-Intermediate)* / V. Evans. – Swansee : Express Publishing, 2004. – 136 p.
 - Funk H. *Aufgaben, Übungen, Interaktion* / H. Funk, C. Kuhn, D. Skiba u.a. – München : Klett–Langenscheidt, 2014. – S. 108–125.
 - Hanson A. *Visual writing* / A. Hanson. – NY : Learning Express, 2002. – 128 p.
 - Harmer J. *How to teach writing* / J. Harmer. – Harlow : Pearson Education Ltd, 2007. – 154 p.
 - Kast B. *Fertigkeit Schreiben. Fernstudieneinheit 12.* / B. Kast. – Berlin : Langenscheidt, 2003. – 121 S.
 - Marello C. *De la réflexion métalinguistique à la production écrite en classe de FLE* / C. Marello, S. Pipari. – Synergies Italie. – 2012. – № 8. – P. 31–41.
 - Mohr J. *Vermittlung der Schreibfertigkeit* / J. Mohr // *Deutsch als Fremd- und Zweitsprache* / Krumm H.-J., Fandrych C., Hufeisen B. u.a. (Hrsg.). – Berlin : Walter de Gruyter GmbH, 2010. – 1. Halbband. – S. 992–1008.
 - Moreno G. C. *Creación y explotación de materiales para la expresión escrita* / G. C. Moreno // *Materiales, estrategias y recursos para la enseñanza del español como 2/L.* – Madrid : ARCO/LIBROS, 2011. – P. 371–413.
 - Robert J.-P. *Dictionnaire pratique de la didactique FLE : nouvelle édition revue et augmentée* / J.-P. Robert. – Paris : Editions Ophrys, 2008. – P. 174–175.
 - Vigner G. *Enseigner le français comme langue seconde* / G. Vigner. – Paris : CLE International, 2001. – P. 71–77, 80–88.
 - Статті з журналу „Іноземні мови”.*
 - Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
 - Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

Ознайомтеся також з навчальними матеріалами на сайтах:

<https://elt.oup.com/?cc=ua&selLanguage=uk>

<http://www.onestopenglish.com/skills/writing>

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

<http://www.pearsonelt.com/classroomresources>
<http://gfl-journal.de/index.php>
<http://www.bbc.co.uk/languages/german>
<http://www.jugend-und-bildung.de/unterrichtsmaterial>
<http://roumanie.vizafle.com>
<http://www.acelf.ca/c/bap>
<http://www.francparler-oif.org/pour-la-classe.html>
<http://www.todoele.net>
<http://www.spanish4teachers.org/index.html>
<http://www.bbc.co.uk/languages/spanish>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

А. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити значення поняття “письмо”;
- пояснити термін “компетентність у письмі”;
- назвати вміння, навички, знання, комунікативні здібності іншомовного письма;
- визначити відмінні та спільні риси письма й говоріння;
- назвати основні труднощі оволодіння учнями ЗНЗ іншомовним письмом;
- визначити типи і жанри різних письмових текстів;
- визначити, до якого етапу формування іншомовної КП відносяться ті чи інші види вправ;
- визначити, до якої підсистеми і групи вправ та завдань для формування КП належать ті чи інші приклади вправ;
- навести приклади вправ для формування мовленнєвих навичок письма;
- навести приклади вправ для розвитку вмінь написання різних типів і жанрів письма.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Оберіть один із варіантів відповіді і запишіть його у бланку для відповідей. Порівняйте свою відповідь з ключем.*

1. Яким видом мовленнєвої діяльності є письмо?
 - а) рецептивним
 - б) репродуктивним
 - в) продуктивним

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

2. Який з аналізаторів є основним при письмі?
 - а) зоровий
 - б) мовленнєвомоторний
 - в) рукомоторний
3. Навички вживання ЗМЗ відносяться до ... навичок письма
 - а) технічних
 - б) мовленнєвих
 - в) навчальних
4. Уміння стисло передавати у письмовій формі зміст і смисл тексту-оригіналу відносяться до... умінь
 - а) мовленнєвих
 - б) компенсаторних
 - в) інтелектуальних
5. Усвідомлення учнями різниці у структурі та оформленні різних видів текстів рідною й іноземною мовами є одним із ... факторів формування іншомовної КП
 - а) лінгвістичних
 - б) психолінгвістичних
 - в) соціолінгвістичних
6. Які з вказаних жанрів письма відносяться до академічних?
 - а) стаття у шкільній газеті
 - б) лист до редактора молодіжного журналу
 - в) коротка автобіографія
7. Які з вказаних жанрів письма відносяться до писемного спілкування?
 - а) анотація
 - б) лист-запрошення
 - в) твір-роздум
8. Відповідно до чинних навчальних програм учні ЗНЗ починають оволодівати вміннями писати тексти академічних жанрів у ... класі
 - а) 9-ому
 - б) 10-ому
 - в) 11-ому
9. До якої групи вправ відноситься завдання “написати коротку автобіографію та супровідний лист”?

- а) до групи вправ для розвитку вмінь написання різних функціонально-сміслових типів письма
 - б) до групи вправ для розвитку вмінь написання текстів академічних жанрів письма
 - в) до групи вправ для розвитку вмінь написання текстів різних жанрів писемного спілкування
10. Знайдіть серед наведених завдання-інструкцію до комунікативної продуктивної вправи для розвитку вмінь написання тексту функціонально-сміслового типу “опис”
- а) “в Одесі 1-ого квітня святкуватиметься традиційний День сміху; напиши прогноз погоди на цей день для туристів з англомовних/ німецькомовних/ франкомовних/ іспаномовних країн; скористайся екраном погоди”
 - б) “твій однокласник написав листа англomовному/ німецькомовному/ франкомовному/ іспаномовному другу, в якому описав свою школу, вчителів, розклад, позакласну діяльність; виконай прохання однокласника – перевір і виправ помилки в його листі”
 - в) “редактор шкільної газети дав завдання вашому класу підготувати до Тижня англійської/ німецької/ французької/ іспанської мови спеціальний випуск про дружбу; тобі запропонували написати коротку замітку про свого найкращого друга; опиши його зовнішність і розкажи про його характер та інтереси”

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з’ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Отже, ми сподіваємося, що ви оволоділи основними методичними вміннями, необхідними для формування іншомовної КП в учнів ЗНЗ, і можете переходити до опрацювання наступної теми.

4. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ “МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ”

Мета: Набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для формування в учнів лінгвосоціокультурної компетентності (ЛСК).

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з метою і змістом формування в учнів іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності.
- ✓ Оволодійте методичною термінологією з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - описувати особливості іншомовного міжкультурного спілкування;
 - орієнтуватися в різних класифікаціях культур;
 - характеризувати три аспекти міжкультурного спілкування;
 - надавати загальну характеристику іншомовної ЛСК та її компонентів;
 - визначати цілі формування ЛСК в учнів початкової, основної і старшої школи;
 - добирати і укладати вправи для інтегрованого формування ЛСК;
 - добирати ефективні засоби формування ЛСК;
 - визначати об’єкти контролю сформованості ЛСК;
 - планувати, розробляти і проводити фрагменти уроків з інтегрованого формування ЛСК.

Форми проведення заняття:

- Усні відповіді з наступним обговоренням.
- Вирішення проблемних питань.
- Евристична бесіда.
- Виконання тесту.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

Міжкультурне спілкування – це ...

Культура – це ...

Міжкультурне спілкування характеризується єдністю таких трьох аспектів: ...

Іншомовна ЛСК – це здатність ...

Основними компонентами іншомовної ЛСК є ...

Основними засобами формування ЛСК є ...

ЛСК формується інтегровано з ...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Особливості іншомовного міжкультурного спілкування.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур – К. : Ленвіт, 2013. – С.418–425.
- Елизарова Г. В. Культура и обучение иностранным языкам. – Спб. : КАРО, 2005. – С.9–95, 114–170.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика/Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – М. : Изд. центр “Академия”, 2008. – С. 52–72.
- Манакин В. М. Мова і міжкультурна комунікація. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2012. – 288 с.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, дайте загальну характеристику іншомовного міжкультурного спілкування та його основних складових: культури і спілкування; визначте поняття “культура” та назвіть відомі вам класифікації культури; охарактеризуйте міжкультурне спілкування як обмін інформацією (комунікативний аспект), як взаємодію (інтерактивний аспект) і як взаємосприйняття (перцептивний аспект).

2. Загальна характеристика іншомовної ЛСК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур – К. : Ленвіт, 2013. – С. 425–433.
- Елизарова Г. В. Культура и обучение иностранным языкам. – Спб. : КАРО, 2005. – С. 210–259.
- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика/Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – М. : Изд. центр “Академия”, 2008. – С. 72–80.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, визначте склад і структуру ЛСК; дайте загальну характеристику іншомовної ЛСК та її основних компонентів: соціолінгвістичної, соціокультурної і соціальної компетентностей.

2. Цілі і зміст формування ЛСК в учнів початкової, основної і старшої школи.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...– К. : Ленвіт, 2013. – С. 433–434.
- Елизарова Г. В. Культура и обучение иностранным языкам. – Спб.: КАРО, 2005. – С.210–259.

- Сафонова В. В. Изучение языков межкультурного общения в контексте диалога культур и цивилизаций. – Воронеж: Истоки, 1996. – С. 81–122.
- Чинні Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Іноземні мови.

Опрацювавши вказані джерела, сформулюйте цілі формування іншомовної ЛСК в учнів початкової, основної і старшої школи; знайдіть у чинних програмах вимоги до оволодіння ЛСК по класах і випишіть їх.

3. Етапи, вправи і завдання для формування іншомовної ЛСК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 434–441.
- Елизарова Г. В. Культура и обучение иностранным языкам. – Спб.: КАРО, 2005. – С. 260–314.
- Коломинова О. О. Методика формирования социокультурной компетенции учащихся младшего школьного возраста в процессе обучения устному англоязычному общению: Автореф. дисс. канд. пед. наук. Киев, 1998. – 17 с.
- Починок Т. В. Особенности заданий по формированию социокультурной компетенции// Иностр. языки в школе. – 2011. – №7. – С. 18–24.

Опрацювавши вказані джерела, назвіть і охарактеризуйте особливості інтегрованого формування іншомовної ЛСК у процесі формування мовних та мовленнєвих компетентностей.

4. Засоби формування ЛСК і контроль рівня її сформованості.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 441–442.
- Елизарова Г. В. Культура и обучение иностранным языкам. – Спб. : КАРО, 2005. – С. 260–314.
- Кузьменко Ю. В. Методика формування соціокультурної компетенції в учнів основної школи у процесі навчання англійського діалогічного мовлення: Автореф. дисс.канд.пед.наук. Киев, 2007. – 22 с.
- Шишканова В. В. Формирование социокультурной компетенции в процессе обучения иностранному языку // Иностр. языки в школе. – 2012. – №2. – С. 80–86.

Опрацювавши вказані джерела, назвіть основні і допоміжні засоби формування ЛСК; з'ясуйте різницю між контролем і оціню-

ванням соціолінгвістичних, соціокультурних і соціальних знань і відповідних навичок і вмінь; поясніть особливості оцінювання рівня сформованості іншомовної ЛСК.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Співвіднесіть інструкції до вправ з компонентами ЛСК, на оволодіння якими вони спрямовані, та позначте своє рішення стрілкою:

Інструкція до вправи	Компонент ЛСК
1. Прочитайте інтерв'ю з учнями однієї з шкіл Великої Британії (Німеччини / Франції / Іспанії) і скажіть, що вони знають і думають про Україну. Які висловлювання співпадають з вашою точкою зору, а які є типовими стереотипами (негативними або позитивними)?	а. Сприйняття і розуміння сталих виразів і кліше з національно-культурною семантикою та уміння їх вживання в ситуаціях міжкультурного спілкування.
2. Які асоціації викликає у вас слово «канікули»? Заповніть асоціограму. Порівняйте ваші асоціації з такими ваших однолітків з Великої Британії (Німеччини / Франції / Іспанії). Чи є різниця? Як ви можете її пояснити?	б. Соціокультурні знання представників країн виучуваної мови про Україну; виявлення стереотипів.
3. Подивіться відеофрагмент «Знайомство підлітків на міжнародній зустрічі». Зверніть увагу на різні жести підлітків з різних країн. Які з них є типовими і для нашої культури, а які ні?	в. Визначення соціокультурного компонента лексичних одиниць з теми.
4. Прослухайте три коротких діалоги «Запрошення на день народження по телефону». Запишіть типові вирази і кліше, які використовують ваші однолітки з Великої Британії (Німеччини / Франції / Іспанії). Як ви їх перекладете? Які вирази використовуєте ви? В чому різниця? Запросіть по телефону на свій день народження свого однолітка з країни виучуваної мови (рольова гра).	г. Уміння пояснювати реалії рідної країни (безеквівалентну лексику) в усному міжкультурному спілкуванні.
5. Вам необхідно розказати своєму знайомому з Великої Британії (Німеччини / Франції / Іспанії) про типові блюда української кухні. Який шлях ви оберете: переклад, фотографію, опис, рецепт, щось інше?	д. Знання культурно-специфічних правил і норм спілкування (невербальних засобів).

2. Виконайте наступну вправу і визначіть її роль для формування ЛСК.

Інструкція: Прислів'я – це узагальнена пам'ять народу. Знайдіть і запишіть виучуваною мовою еквіваленти наступних українських прислів'їв:

Бджола мала, а й та працює. Не святі горшки ліплять, а прості люди. Хто мови своєї цурається, хай сам себе стидається. Дурний язик попереду розуму біжить. Одна квітка не робить вінка. Хто грамоти вміє, той краще сіє.

Чим відрізняються знайдені іншомовні еквіваленти? Як ви гадаєте, чому? Які моральні та етичні цінності та духовну спадщину народу втілюють ці прислів'я? Як вони віддзеркалюють особливості національного побуту і народних звичаїв?

3. Ознайомтеся з фрагментами уроків з формування мовних і мовленевих компетентностей, які знаходяться у кабінеті методики (ауд. 122). Запишіть номер/и фрагментів і вправ, спрямованих на надання 1) знань ЛСК і на 2) формування умінь і навичок ЛСК.

Номер/и фрагментів і вправ для надання знань ЛСК	
Номер/и фрагментів і вправ для формування умінь і навичок ЛСК	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Наведіть приклади міжкультурних непорозумінь. Назвіть засоби стимулювання рефлексії і розвитку чутливості учнів до проблем міжкультурних непорозумінь і “пасток” для наведених прикладів.

Другий рівень складності

Поясніть, що таке емпатія в монокультурному і в міжкультурному спілкуванні і чому так важливо розвивати в учнів здатність до емпатії і толерантності.

Третій рівень складності

Розробіть один власний фрагмент уроку за вашим вибором:

- для інтегрованого формування іншомовної ЛСК та ЛК в учнів основної / старшої школи за однією з тем обраного вами підручника;

- б) для інтегрованого формування іншомовної ЛСК та компетентності в читанні в учнів основної / старшої школи за однією з тем обраного вами підручника.

Підготуйтеся до демонстрації розробленого вами фрагменту уроку на практичному занятті.

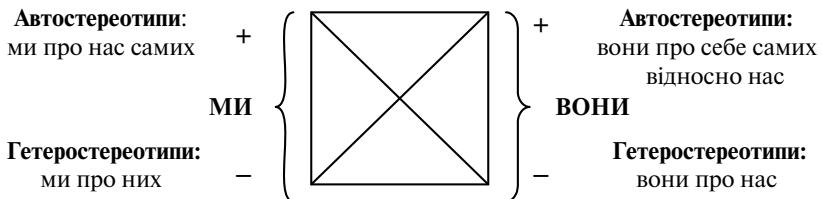
ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Ви звісно знаєте, що у міжкультурному спілкуванні велику роль відіграють етнічні стереотипи. Етностереотипи – це узагальнений, емоційно-насичений образ етнічної групи або її представників, який створено історичною практикою міжетнічних стосунків. Вони існують як автостереотипи (система уявлень представників того чи іншого етносу про себе та характеристики, якими вони себе наділяють) і як гетеростереотипи (сукупність оціночних суджень про інші народи).

Розгляньте “Семіотичний квадрат національних стереотипів” Макулкіної І.В. (2010) і дайте відповіді на такі питання:

- Які стереотипи мають тенденцію до позитивації, а які до негативації?
- Чому членам свого суспільства приписуються переважно позитивні, а членам іншого, “чужого”, суспільства – переважно негативні ознаки і якості? Наведіть приклади.
- Чому автостереотипи відрізняються від гетеростереотипів?
- Чи можуть бути автостереотипи негативними, а гетеростереотипи позитивними? Наведіть приклади.
- Які функції мають етностереотипи взагалі? Чи можна їх “ліквідувати”?
- Які вправи і завдання необхідно пропонувати учням на уроках з ІМ, щоб “розмивати” або коригувати їхні негативні гетеростереотипи?

Семіотичний квадрат національних стереотипів

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Грушевицкая Т. Г., Попков В. Д., Садохин А. П. Основы межкультурной коммуникации: Учебник для вузов/ Под ред. А. П. Садохина. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 352 с.
- Львовичкіна А.М. Етнопсихологія: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2002. – 144 с.
- Пассов Е. И. Коммуникативное иноязычное образование: Готовим к диалогу культур: Пособие для учителей, .../Е. И. Пассов. – Минск: Лексис, 2003. – 184 с.
- Сысоев П. В. Концепция языкового культурного образования. – М.; АСТ: Астрель, 2003. – 406 с.
- Blondel A. Que voulez-vous dire ? Compétence culturelle et stratégies didactiques / A. Blondel, G. Briet, L. Collès, L. Destercke. – Bruxelles, 1998. – 148 p.
- Broszinsky-Schwabe E. Interkulturelle Kommunikation – Missverständnisse – Verständigung. – Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2011. – 249 S.
- Debus O. Deutsche und ukrainische Kulturstandards im Vergleich. – European Business and Government Academy. Institut der Hochschule Hof: 2008. – 21 S.
- Díaz-Corrálejo Conde J. Aportaciones de la didáctica de las lenguas y las culturas // Vademécum para la formación de profesores / Jesús Sánchez Lobato, Isabel Santos Gargallo. Madrid: Sociedad General Española de Librería, S.A. – 2004. – P. 243–260.
- Guillén Díaz C. Los contenidos culturales // Vademécum para la formación de profesores / Jesús Sánchez Lobato, Isabel Santos Gargallo. Madrid: Sociedad General Española de Librería, S.A. – 2004. – P. 835–852.
- La compétence socioculturelle dans l'apprentissage et l'enseignement des langues. Vers un Cadre européen commun de référence pour l'apprentissage et l'enseignement des langues vivantes: études préparatoires / M. Byram, G. Zarate, G. Neuner. – Editions du Conseil de l'Europe, 1997. – 128 p.
- Lustig M.W. Intercultural Competence : Interpersonal Communication across Cultures. – Boston : Pearson Education, 2010. – 400 p.
- Samovar L. A. Intercultural Communication : A Reader. – Wadsworth : Cengage Learning, 2011. – 528 p.
- Статті з журналу “Іноземні мови”.**
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

** Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

Ознайомтеся також з навчальними матеріалами на сайтах:

<http://www.cambridgeenglish.org/exams/general-english-and-for-schools/>

<http://www.britishcouncil.org.ua/teach/resources/online-resources>

<http://www.alte.org/resources>

<http://www.deutschzentrum.org.ua/>

<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/lrn/prf/ft1/ukindex.htm>

<http://institutfrancais-ukraine.com.ua/apprendre/delf-dalf>

http://ave.cervantes.es/prueba_nivel/registro/test_de_clasificacion.php?origen=webAVE

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

А. Перевірте, чи ви можете:

- описати особливості іншомовного міжкультурного спілкування;
- охарактеризувати три аспекти міжкультурного спілкування;
- пояснити термін “лінгвосціокультурна компетентність” і дати йому визначення;
- назвати компоненти ЛСК і надати їм загальну характеристику;
- визначати цілі формування ЛСК в учнів початкової, основної і старшої школи;
- характеризувати особливості формування ЛСК і добирати ефективні засоби формування ЛСК;
- навести приклади вправ для інтегрованого формування ЛСК з мовними компетентностями;
- навести приклади вправ для інтегрованого формування ЛСК з мовленнєвими компетентностями;
- визначати об’єкти контролю сформованості ЛСК.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Визначте правильну відповідь (а, б чи в) і запишіть її у бланку для відповідей (наприклад, 1-а). Порівняйте свої відповіді з ключем.*

1. Метою співвивчення ІМ і культури в ЗНЗ є

- а) ознайомлення учнів із культурою країни виучуваної мови
- б) формування ЛСК

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

- в) навчання моделей поведінки у країні виучуваної мови
- 2. Основними причинами міжкультурних непорозумінь і невдач у іншомовному міжкультурному спілкуванні є
 - а) наявність у будь якій мові безеквівалентної лексики
 - б) наявність у будь якій культурі тем “табу”
 - в) культурні, соціальні і мовні розбіжності між різними культурно-мовними спільнотами
- 3. Культурні розбіжності маніфестуються в мовних і мовленнєвих одиницях різних рівнів
 - а) лексиці
 - б) лексиці, граматиці, фонетиці, мовленнєвих актах і типах дискурсу
 - в) лексиці, граматиці, фонетиці і мовленнєвих актах
- 4. До ЛО з соціокультурним компонентом відносять
 - а) безеквівалентну лексику
 - б) безеквівалентну і фонову лексику
 - в) безеквівалентну і фонову лексику, сталі вираз і кліше, фразеологізми, афоризми, прислів'я і приказки
- 5. Завдяки соціокультурній чутливості, спостережливості та умінням аналізу і рефлексії набуваються насамперед такі знання
 - а) загальнокультурні
 - б) про країну і культури виучуваної мови
 - в) міжкультурні
- 6. Рецептивне володіння паравербальними і невербальними засобами комунікації відноситься до
 - а) соціальної компетентності
 - б) соціокультурної компетентності
 - в) соціолінгвістичної компетентності
- 7. Визначення соціокультурного компоненту ЛО шляхом укладання групових асоціограм до понять в рідній культурі та їх порівняння з асоціограмами в іноземній культурі ефективно для формування насамперед
 - а) лінгвосоціокультурної компетентності
 - б) лексичної і соціолінгвістичної компетентностей
 - в) лексичної компетентності

8. Інтегроване формування ЛСК здійснюється найефективніше під час роботи з
 - а) новими лексичними одиницями
 - б) інтонаційними моделями і граматичними структурами
 - в) текстами для читання і аудіювання
9. Знайомство учнів з моделями комунікативної поведінки, культуро-специфічних правил і норм спілкування доцільно здійснювати
 - а) у відеофільмах
 - б) у друкованих текстах і відеофільмах
 - в) шляхом надання експліцитної інформації стосовно відповідних моделей, правил і норм
10. Найважливішими для успішного формування і вдосконалення ЛСК учнів є
 - а) розвиток соціокультурної спостережливості і чутливості, а також емпатії, толерантності і неупередженості
 - б) надання максимально повних культурологічних, лінгвокраїнознавчих, соціокультурних і міжкультурних знань
 - в) формування навичок і умінь застосовувати ці знання у реальному міжкультурному спілкуванні

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Ми сподіваємося, що ви оволоділи основними методичними вміннями, необхідними для формування іншомовної ЛСК в учнів ЗНЗ, і можете переходити до опрацювання наступної теми.

5. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ “МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНО-СТРАТЕГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ”

Мета: Набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для формування в учнів навчально-стратегічної компетентності (НСК).

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з метою і змістом формування в учнів НСК.
- ✓ Оволодійте методичною термінологією з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - характеризувати структуру і зміст навчально-стратегічної компетентності;
 - визначати роль прямих і непрямих стратегій у навчанні іноземних мов та їх використанні в процесі спілкування;
 - аналізувати цілі формування НСК в учнів початкової, основної і старшої школи;
 - характеризувати етапи формування НСК та шляхи оволодіння стратегіями;
 - добирати і укладати вправи і завдання для формування НСК;
 - визначати об'єкти і форми контролю сформованості НСК.

Форми проведення заняття:

- Дискусія.
- Евристична бесіда.
- Усна презентація.
- “Мозковий штурм”.
- Запитання і відповіді.
- Вирішення проблемних питань.
- Усні відповіді з наступним обговоренням.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

Навчальна компетентність – це здатність...

*Стратегічна компетентність – це здатність...
До прямих навчальних стратегій відносять: ...
Непрямі стратегії поділяють на ...
Стратегії запам'ятовування використовуються для ...
Когнітивні стратегії спрямовані на ...
Соціальні стратегії передбачають...
Афективні стратегії орієнтовані на ...
Метакогнітивні стратегії включають...
Існують такі можливі шляхи оволодіння стратегіями: ...
Процес формування НСК включає такі етапи: ...*

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Загальна характеристика НСК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 443–451.
- Кнодель Л. В. Психолого-педагогические аспекты обучения иностранным языкам: Монография / Л. В. Кнодель. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2009. – С. 151–176.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: продвинутый курс: пособие для студентов пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. – М.: АСТ: Астрель, 2008. – С. 48–60.
- Щепилова А. В. Теория и методика обучения французскому языку как второму иностранному / А. В. Щепилова. – М. : Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2005. – С.32–38.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, дайте загальну характеристику навчально-стратегічної компетентності та її компонентів; вкажіть, які знання, навички і вміння входять до її складу; зазначте, у чому полягає відмінність між навчальними і комунікативними стратегіями; наведіть приклади прямих і непрямих стратегій.

2. Цілі формування НСК в учнів початкової, основної і старшої школи.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К.: Ленвіт, 2013. – С. 451–456.
- Заброцький М. М. Основи вікової психології. Навчальний посібник / М. М. Заброцький. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2008. – С. 61–91.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних

зкладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С. 48-60.

- Гальскова Н. Д. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика / Н. Д. Гальскова, Н. И. Гез. – М. : Издательский центр “Академия”, 2009. – С. 109–122.
- Горлова Н. А. Методика обучения иностранному языку: в 2 ч. Ч.2. / Н. А. Горлова. – М.: Издательский центр “Академия”, 2013. – С. 17–30.

Опрацювавши вказані джерела, сформулюйте цілі формування навчально-стратегічної компетентності в учнів ЗНЗ; визначте, чим обумовлено вибір стратегій, якими мають оволодіти учні початкової, основної і старшої школи; як вікові та індивідуальні психологічні особливості впливають на вибір стратегій учнями.

3. Етапи формування НСК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...– К. : Ленвіт, 2013. – С. 456–460.
- Гальскова Н. Д., Никитенко З. Н. Теория и практика обучения иностранным языкам. Начальная школа: Методическое пособие / Н. Д. Гальскова, З. Н. Никитенко. – М. : Айрис-пресс, 2004. – С.204–235.
- Колесникова И. Л., Константинова С. И. Формирование учебно-познавательной компетенции на уроках английского языка в старшей школе / И. Л. Колесникова, С. И. Константинова // Методика обучения иностранным языкам в средней школе / Отв. ред. М. К. Колкова. – СПб.: КАРО, 2008. – С. 93–108.

Опрацювавши вказані джерела, вкажіть, які шляхи оволодіння стратегіями існують, в чому полягає їх різниця; з чого має починатись процес формування НСК; назвіть і коротко охарактеризуйте етапи формування НСК; зазначте, яку роль відіграє вчитель у процесі оволодіння учнями НСК.

4. Вправи і завдання для формування НСК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...– К. : Ленвіт, 2013. – С. 460–464.
- Горлова Н.А. Методика обучения иностранному языку: в 2 ч. Ч. 2 / Н. А. Горлова. – М.: Издательский центр “Академия”, 2013. – С. 79–88.

- Шукін А.Н. Обучение иностранным языкам: Теория и практика: Учебное пособие для преподавателей и студентов / А.Н. Шукін. – М.: Филоматис, 2007. – С. 289–292.
- Зиновьева С.А.. Формирование компенсаторной компетенции у студентов неязыкового вуза / С. А. Зиновьева // Традиции и инновации в методике обучения иностранным языкам. – СПб.: КАРО, 2007. – С. 40–51.

Ознайомившись із запропонованими публікаціями, визначте, які засоби використовуються для формування НСК, наведіть приклади вправ і завдань для формування різних стратегій.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- 1. Співставте пам'ятки для формування стратегій з відповідними стратегіями та заповніть бланк для відповідей:**

Стратегія	Пам'ятка-порада
1) афективна	а) Набагато ефективніше вчитися з друзями: коли ти пояснюєш матеріал комусь, ти сам його краще розумієш і запам'ятовуєш.
2) метакогнітивна	б) Для того, щоб відпочити, послухай приємну музику. Спробуй неголосно увімкнути інструментальну музику також під час виконання завдань.
3) соціальна	в) Починай виконувати домашні завдання з тих, які не викликають особливих труднощів, потім роби найскладніші і найменш улюблені, а на завершення залишай найлегші.

- 2. Проаналізуйте запропоновані матеріали і визначте, для формування яких стратегій вони призначені.**

Англійська мова:

1. Use visual clues to help you communicate: pictures, facial expressions, and gestures. Observe the listeners' response (body language, expressions): Are they with you? Does their reaction make sense?
2. Before reading a text, preview it for orientation to its content; look through the questions that need to be answered. Recall the events that you already know about the topic.
3. First, after considering the foreign word you need to remember, select a key word in English that sounds like the foreign word. Next, figure out an image which involves the key word with the English meaning of the foreign word.

For example, consider the Spanish word “cabina” which means “phone booth.” For the English keyword, you might think of “cab in a ...” You could then invent an image of a cab trying to fit in a phone booth. When you see the word “cabina” in the test, you should be able to recall the image of the cab and you should be able to retrieve the definition “phone booth.”

Німецька мова:

1. Beim freien Sprechen kann es passieren, dass einem ein bestimmtes Wort einfach nicht einfallen will. Keine Panik! Man kann jeden Begriff auch anders ausdrücken. Geben Sie das gesuchte Wort mit anderen Worten wieder.
2. Beim ersten Hören brauchst du nur die wichtigsten Textaussagen zu verstehen. Einzelheiten sind jetzt noch nicht so wichtig. Beim zweiten Hören achtest du auf die Einzelheiten.
3. Klebe-Memos helfen Ihnen, sich bestimmte Wörter oder Grammatikregeln einzuprägen. Kleben Sie sie gut sichtbar irgendwohin an Ihrem Arbeitsplatz, wo Ihr Blick immer wieder hinfällt.

Французька мова:

1. Pour apprendre des noms d'aliments, fais une recette! Puis envoie une carte d'invitation, en français bien sûr, à ta famille ou à tes amis pour déguster le plat ou le dessert que tu as préparé !
2. Pour lire et comprendre un texte long...Essaie de comprendre d'abord l'idée générale du texte : tu n'as pas besoin de comprendre tous les mots pour comprendre le texte !
3. Répète plusieurs fois les mots ou les phrases à voix haute ou “ dans ta tête ” : tu as besoin de t'entraîner à les mémoriser.

Іспанська мова:

1. ¿Qué haces cuando no sabes o no recuerdas en tu propia lengua el nombre de algo: describes el objeto, dices para que sirve o cuando se usa, ...? Intenta de hacer lo mismo en español.
2. Por primera vez lee el texto de forma rápida, que no entra en los detalles, para saber cómo está organizado, cuál es el tema y establecer hipótesis.
3. Para memorizar las palabras nuevas es útil escribirlas en tarjetas e ir revisándolas organizadamente.

3. Проаналізуйте вітчизняні та зарубіжні підручники і знайдіть в них матеріали для формування НСК. Випишіть приклади таких матеріалів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Перерахуйте прямі і непрямі навчальні стратегії.

Другий рівень складності

Поясніть, у чому полягає відмінність навчальних і комунікативних стратегій.

Третій рівень складності

Розробіть навчальні матеріали для формування стратегій:

- а) для запам'ятовування ЛО;
- б) для оволодіння граматичним матеріалом;
- в) для формування однієї з непрямих стратегій.

Підготуйтеся до демонстрації розроблених вами матеріалів на практичному занятті.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

На основі опрацьованої літератури та аналізу власного досвіду оволодіння іноземною мовою сформулюйте поради своїм учням щодо:

- організації робочого місця, його обладнання (обов'язкові та допоміжні засоби навчання ІМ);
- організації власного процесу вивчення ІМ;
- самозаохочення до навчання, подолання негативних емоцій та стресу;
- оволодіння лексичним / граматичним / фонетичним матеріалом ІМ;
- роботи з аудіотекстами;
- читання текстів іноземною мовою;
- підготовки до діалогів / монологічних висловлювань;
- виконання письмових робіт іноземною мовою.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Акишина А.А., Каган О.Е. Учимся учить: Для преподавателя русского языка как иностранного / А. А. Акишина, О. Е. Каган. – М.: Рус. яз. Курсы, 2002. – 256 с.

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

- Бориско Н. Ф. Сам себе методист или советы изучающему иностранный язык / Н. Ф. Бориско. – К.: “Фирма “ИНКОС”, 2001. – 267 с.
- Горлова Н. А. Личностно-деятельностный метод обучения иностранным языкам дошкольников, младших школьников и подростков. Теоретические основы: учебное пособие / Н. А. Горлова. – М.: МГПУ, 2010. – 248 с.
- Жарова А. М. Методы и приемы формирования учебно-познавательной компетенции при обучении иностранному языку младших школьников / А. М. Жарова // Иностранные языки в школе. – 2013. – № 2. – С. 60–65.
- Кирикович Т. Е., Обухова Н. А. Самоорганизация на уроках английского языка или как сделать ученика субъектом своего обучения / Т. Е. Кирикович, Н. А. Обухова // Иностранные языки в школе. – 2011. – № 9. – С. 76–82.
- Литонина Н. В. Формирование учебно-познавательной компетенции школьников средствами иностранного языка / Н. В. Литонина // Иностранные языки в школе. – 2012. – № 6. – С. 69–75.
- Никуличева Д. Б. Как найти свой путь к иностранным языкам: лингвистические и психологические стратегии полиглотов: учеб.-метод. пособие / Д. Б. Никуличева. – М.: Флинта:Наука, 2009. – 304 с.
- Педагогическая психология: Хрестоматия / Сост. В. Н. Карандашев, Н. В. Носова, О. Н. Щепилина. – СПб.: Питер, 2006. – 412 с.
- Шералиева Ю. Р. Как выучить любой иностранный язык. Самые эффективные методы изучения! / Ю. Р. Шералиева. – М.: Астрель: Олимп, 2009. – 218 с.
- Языкова Н. В., Коренева М. Р. Методика формирования компенсаторных умений говорения в общеобразовательной школе / Н. В. Языкова, М. Р. Коренева // Иностранные языки в школе. – 2013. – № 9. – С. 26–33.
- Oxford R. Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know / Rebecca L. Oxford. – Boston : Heinle&Heinle, 1990. – 341 p.
- Wenden A. Learner Strategies in Language Learning / Anita Wenden, Joan Rubin. – Cambridge: Cambridge University Press, 1987. – 181 p.
- O’Malley J.M., Chamot A.U. Learning Strategies in Second Language Acquisition / J.M. Wenden, A.U. Chamot. – Cambridge: Cambridge University Press, 1995. – 260 p.
- Bimmel P., Rampillon U. Lernerautonomie und Lernstrategien / Peter Bimmel, Ute Rampillon. – München: Goete-Institut, 1999. – 200 S.
- Rampillon U. Aufgabentypologie zum autonomen Lernen. Deutsch als Fremdsprache / Ute Rampillon. – Max Hueber Verlag, 2000. – 136 S.

- Wie lernt man die Fremdsprache Deutsch? / Sandra Ballweg, Sandra Drumm, Britta Hufeisen u.a. – München: Klett-Langenscheidt, 2013. – 198 S.
- Cyr P. Les stratégies d'apprentissage / Paul Cyr. – Paris: CLE International, 1998. – 181 p.
- Tardif J. Pour un enseignement stratégique: l'apport de la psychologie cognitive / Jacques Tardif. – Montréal: Éditions Logiques, 1992. – 474 p.
- Harris V. Aider les apprenants à apprendre: à la recherche de stratégies d'enseignement et d'apprentissage dans les classes de langues en Europe / Vee Harris. – Strasbourg: Editions du Conseil de l'Europe, 2002. – 245 p.
- El papel del vocabulario instrumental en el desarrollo de la competencia estratégica// CARABELA- Monográfico. La enseñanza de léxico en español como segunda lengua/lengua extranjera / C.I.Gil. – Madrid: Sociedad General Española de Librería, 2004. – №56. – P. 99–120.
- Moreno García C. Materiales, estrategias y recursos para la enseñanza del español como 2/L / Concha Moreno García. – Madrid: Arco/Libros, S.L., 2011. – 525 p.
- Статті з журналу “Іноземні мови”.*
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

<http://www.studygs.net/langlearn.htm>
<http://www.nclrc.org/essentials/speaking/stratspeak.htm>
[listening/teaching-strategies-for-listening-speaking](http://www.nclrc.org/essentials/speaking/listening/teaching-strategies-for-listening-speaking)
www.lernen-heute.de
www.pohlw.de
www.brain-fit.com
www.studygs.net/francais
www.primlangues.education.fr
www.studygs.net/francais
www.estrategiasdeaprendizaje.com
http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele
<http://www.contraclave.es>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

A. Перевірте, чи ви можете

- пояснити термін “навчально-стратегічна компетентність”;

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

- пояснити значення понять “навчальна стратегія”, “комунікативна стратегія”;
- назвати і коротко охарактеризувати прямі стратегії;
- назвати і коротко охарактеризувати непрямі стратегії;
- назвати і коротко охарактеризувати етапи формування НСК;
- навести приклади пам’яток для формування навчальних стратегій;
- навести приклади вправ і завдань для формування НСК.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Визначте правильну відповідь (а, б чи в) і запишіть її у бланку для відповідей (наприклад, 1-а). Порівняйте свої відповіді з ключем.*

1. НСК передбачає наявність знань
 - а) про структуру мови
 - б) про власні індивідуально-психологічні особливості
 - в) про країну, мова якої вивчається
2. До НСК відносять навички
 - а) лексичні і граматичні
 - б) перцептивні
 - в) користування словниками
3. НСК передбачає наявність умінь
 - а) усвідомлювати власні індивідуально-психологічні особливості
 - б) читати й розуміти тексти на сучасні теми
 - в) вести бесіду з однією чи кількома особами
4. Стратегія самоконтролю та самооцінки результатів відноситься до
 - а) метакогнітивних
 - б) когнітивних
 - в) соціальних
5. Визначення головної думки/ідеї тексту відносять до
 - а) комунікативних стратегій
 - б) когнітивних стратегій
 - в) соціальних стратегій
6. Звернення за допомогою чи роз’ясненням відносять до
 - а) комунікативних стратегій

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

- б) соціальних стратегій
 - в) метакогнітивних стратегій
7. Використання фонової музики під час занять відносять до
 - а) афективних стратегій
 - б) компенсаторних стратегій
 - в) соціальних стратегій
 8. До комунікативних стратегій відносяться
 - а) стратегії запам'ятовування
 - б) когнітивні стратегії
 - в) компенсаторні стратегії
 9. Метакогнітивні стратегії не включають
 - а) планування власного навчання
 - б) продумування тексту виступу (доповіді)
 - в) вивчення граматичних правил
 10. Контроль рівня сформованості НСК проводиться
 - а) цілеспрямовано в ході рубіжного контролю
 - б) опосередковано в ході поточного контролю
 - в) під час іспитів

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Ми сподіваємося, що ви оволоділи основними методичними вміннями, необхідними для формування НСК в учнів ЗНЗ, і можете переходити до опрацювання наступної теми.

6. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ “МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ”

6.1. Міні-модуль “Планування освітньо-виховного процесу”

Мета: Набути знань та оволодіти конструктивно-планувальними вміннями для складання планів-конспектів окремих уроків іноземної мови з урахуванням вікових особливостей учнів.

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з цілями, змістом і принципами навчання іноземної мови у початковій, основній та старшій школах.
- ✓ Оволодійте методичною термінологією з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - робити методичний аналіз підручників і навчальних матеріалів, необхідних для проведення уроків іноземної мови і культури (ІМіК);
 - визначати різновиди планів у навчальному процесі;
 - визначати організаційні форми навчання ІМіК;
 - визначати практичні, освітню, розвивальну, виховну та професійно орієнтовану цілі окремого уроку;
 - планувати освітній процес з ІМіК;
 - укладати схематичний план окремого уроку;
 - складати плани-конспекти окремих уроків на різних ступенях вивчення ІМіК з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів.

Форми проведення заняття:

- Усні відповіді з наступним обговоренням.
- Вирішення проблемних питань.
- Професійно орієнтована рольова гра.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал теми і закінчіть такі твердження:

Календарно-річний план – це ...

Тематичний план – це ...

Практична мета відповідає на питання ...

Освітня мета передбачає: а) ..., б) ...

Розвивальна мета передбачає розвиток в учнів ...

Виховна мета забезпечується ...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Планування освітнього процесу з іноземних мов і культур.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур... К. : Ленвіт, 2013. – С. 466–471.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2008. – С. 198–202.
- Вишневський О. І. Методика навчання іноземних мов: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2011. – С. 153–158.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С. 264–266.

Опрацювавши вказану літературу, будьте готові:

- визначити умови, що забезпечують успішність планування освітнього процесу з АМ у школі;
- дати визначення термінам “календарно-річний план”, “тематичний план”, “план уроку”;
- визначити призначення, зміст і структуру календарно-річного, тематичного і поурочного планів;
- назвати послідовні дії, які включає підготовча робота вчителя до уроку АМ.

2. Цілі освітнього процесу з ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур... К. : Ленвіт, 2013. – С. 468–470.
- С. Ю. Ніколаєва. Основи ... 2008. – С. 34; 202.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс: пособие для студентов пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. – М.: АСТ: Астрель, 2008. – С. 16–18.

- Шукін А. Н. Обучение иностранным языкам: Теория и практика: Учебное пособие для преподавателей и студентов. – М.: Филома- тис, 2004. – С.106-121.

Опрацювавши вказану літературу, будьте готові:

- дати визначення поняття “мета навчання”;
- пояснити, що таке “стратегічна мета навчання”;
- визначити суть та можливі формулювання цілей уроку АМ (прак- тичної, освітньої, розвивальної, виховної, професійно орієнтованої).

3. Вікові особливості учнів початкової, основної та старшої школи.

- Конспект лекції.
- Леонтьев А. А. Возрастные и индивидуальные особенности школь- ников в процессе обучения иностранному языку // Иностранные языки в школе. – 2014. – №1. – С. 70–74.
- Методика ... 2010. – С. 215–217; 227–235.

Ознайомившись з рекомендованою літературою, будьте готові заповнити таблицю:

Вікові особливості	Учні початкової школи	Учні основної школи	Учні старшої школи
1. Рівень володіння рідною мовою			
2. Рівень розвитку сприймання			
3. Домінуючий тип уваги			
4. Домінуючий тип мислення			
5. Домінуючий тип пам'яті			
6. Рівень емоційної стійкості			
7. Тип навчальної мотивації			

4. Аналіз змісту і структури підручників ІМіК для учнів початкової, основної та старшої школи.

Ознайомтеся з чинними підручниками і проаналізуйте їх специфіку за такими критеріями:

- ✓ принципи розподілу та дозування навчального матеріалу у підручнику;
- ✓ співвідношення вправ у складі одного циклу/ параграфа для навчання різних аспектів мови та видів мовленнєвої діяльності;
- ✓ комунікативна спрямованість поданих у підручнику вправ;

- ✓ обсяг інформації країнознавчого характеру;
- ✓ обсяг ілюстративного матеріалу та його дидактичне навантаження;
- ✓ наявність словників та інших довідкових матеріалів для забезпечення самостійної роботи учнів;
- ✓ урахування вікових особливостей учнів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Співвіднесіть цілі уроку з їх формулюваннями:

1. Практична	а) виховувати повагу до культури, історії і традицій народів Великої Британії та Сполучених Штатів Америки
2. Освітня	б) розвивати логічне мислення і мовленнєву реакцію учнів, інтерес до історії та культури англomовних країн
3. Розвивальна	в) навчити учнів вживати граматичну структуру “Present Perfect” в діалогічних єдностях “твердження-твердження”, “запитання-відповідь”
4. Виховна	г) розширити знання учнів про культурні й історичні пам’ятки Лондона та американського міста Бостона д) навчити учнів висловлюватися за прочитаним текстом “Boston” (обсяг висловлювання – 8-10 фраз)

2. Співвіднесіть цілі уроку з етапами уроку, на яких, на вашу думку, вони реалізуються. Поясніть ваше рішення.

1. Практична	а) навчити учнів описувати диких тварин (обсяг висловлювання – 5-7 фраз);” навчити учнів розуміти прочитаний текст;” навчити учнів сприймати на слух і розуміти короткі тексти.
2. Освітня	б) ознайомити учнів зі світом диких тварин, їх звичками та притаманними їм рисами поведінки.
3. Розвивальна	в) розвивати фонематичний слух, довільну увагу і пам’ять при слуханні і читанні текстів; розвивати логічне мислення на матеріалі опису тварин.
4. Виховна	г) виховувати дбайливе ставлення до природи та диких тварин зокрема.

Схематичний план уроку

- а) Початок уроку. Організація класу.
- б) Фонетична зарядка. Розучування вірша ”My Pet”.

- в) Ознайомлення з новими лексичними одиницями (ЛО).
- г) Навчання аудіювання коротких текстів.
- д) Навчання монологічного мовлення.
- е) Пауза для релаксації.
- є) Навчання читання тексту “At the Zoo”.
- ж) Пояснення домашнього завдання.
- з) Підсумки уроку. Оцінювання учнів.

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5

3. Узгодьте етапи уроку з прийомами, виконуваними вчителем та учнями під час уроку ІМіК. Обґрунтуйте вашу точку зору.

Етапи уроку	Прийоми роботи на уроці
1. Початок уроку. Організація класу.	а) слухання коротких текстів і здогадка, про яку тварину йдеться у тексті
2. Фонетична зарядка. Розучування вірша.	б) семантизація лексичних одиниць, співвіднесення малюнків з назвами тварин, озвучування учнями нових слів, запис нових лексичних одиниць у словник
3. Ознайомлення з новими ЛО.	в) бесіда з черговим та учнями класу
4. Навчання аудіювання.	г) знаходження у тексті речень з дієсловами у Past Simple, читання цих речень уголос та їх переклад на українську мову; читання тексту про себе; співвіднесення малюнків і речень, які відповідають цим малюнкам за змістом
5. Навчання монологічного мовлення.	д) слухання вірша у виконанні вчителя, хорове повторення рядків вірша за вчителем, завершення учнями кожного рядка вірша, читання вірша напам'ять
6. Пауза для релаксації.	
7. Навчання читання	
8. Пояснення домашнього завдання.	е) слухання пояснення вчителем домашнього завдання та його запис в зошиті/ щоденнику є) бесіда з учителем
9. Підсумки уроку. Оцінювання учнів.	ж) усні відповіді учнів на запитання вчителя, усні висловлювання учнів з опорою на вербально-графічну схему (обсяг висловлювання – 5-7 фраз) з) виконання пісні та імітування рухів тварин

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Назвіть і охарактеризуйте цілі уроку ІМіК.

Другий рівень складності

Обґрунтуйте необхідність врахування вікових (психологічних) особливостей учнів в освітньому процесі. Наведіть приклади.

Третій рівень складності

На матеріалі чинного підручника з вивченої іноземної мови для учнів початкової/ основної/ старшої школи, проаналізуйте матеріал обраного вами уроку. Визначте його цілі та запишіть їх.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Ознайомтеся з визначенням стратегічної мети навчання, поданим нижче. У чому полягає відмінність між практичною і стратегічною цілями навчання?

В методиці традиційно прийнято виділяти такі цілі навчання: практичну, освітню, виховну, розвивальну. Проте у літературі останніх років йдеться про ще одну мету навчання – стратегічну (глобальну), котра є відображенням соціального замовлення суспільства.

Сутність стратегічної мети полягає у формуванні під час освітнього процесу з ІМ вторинної мовної особистості, тобто такого рівня володіння ІМ, яким володіють носії мови (мовна особистість) Термін “вторинна мовна особистість” був запропонований Ю. Н. Карауловим (1987), а поняття “мовна особистість” вперше було використано В. В. Виноградовим (1930).

Якщо мовна особистість – це носій мови, то вторинна мовна особистість – це людина, котра володіє іноземною мовою. У структурі вторинної мовної особистості можна виділити три рівні: 1) вербально-семантичний (знання системи мови і вміння нею користуватися у різноманітних ситуаціях спілкування); 2) когнітивний (знання понять, ідей, уявлень, що складають картину світу); 3) прагматичний (можливість реалізувати свої цілі, мотиви, інтереси в процесі мовленнєвої діяльності).

Таким чином, стратегічна мета навчання спрямована на формування в учнів рис вторинної мовної особистості. Їх сформованість дозволяє учням брати участь у міжкультурному спілкуванні на рівні носія мови та підвищувати рівень такого спілкування як на уроках ІМіК, так і в процесі самопідготовки (А. Н. Шукин, 2004).

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Азимов Э. Г., Шукин А. Н. Словарь методических терминов (теория и практика преподавания языков). – СПб: “Златоуст”, 1999. – 472 с.
- Колесникова И. Л., Долгина О. А. Англо-русский терминологический справочник по методике преподавания иностранных языков. – СПб.: Изд-во “Русско-Балтийский информационный центр “БЛИЦ””, “Cambridge University Press”, 2001. – 224 с.
- Ende K., Grotjan R., Kleppin K. u.a. Curriculare Vorgaben und Unterrichtsplanung. – München: Klett-Langenscheidt, 2013. – S. 57–130.
- Hallet W., Königs F. Lehrpläne und Curricula. // Handbuch Fremdsprachendidaktik. – Seelze-Velber: Kallmeyer, 2010. – S. 54–58.
- Wicke R.E. Unterrichtsplanung // Deutsch als Fremd- und zweitsprache. – Н.-J. Krumm, Chr. Fandrych, В. Hufeisen u.a. (Hrsg). – Berlin: Walter de Gruyter GmbH, 2010. – 1. Halbband. – S. 933–940.
- Moreno García C. Tipología de actividades en función de lo que se hace con ellas / Concha Moreno García // Materiales, estrategias y recursos para la enseñanza del español como 2/L. Madrid: ARCO/LIBROS. – 2011. – P. 115–154.
- Díaz-Corrалеjo Conde J. Aportaciones de la didáctica de las lenguas y culturas // Vademécum para la formación de profesores / Jesús Sánchez Lobato, Isabel Santos Gargallo. Madrid: Sociedad General Española de Librería, S.A. – 2004. – P. 243–260.
- Статті з журналу “Іноземні мови”.**
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

** Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

<http://www.britishcouncil.org.ua>
<http://institutfrancais-ukraine.com/>
<http://ave.cervantes.es/>
<http://www.coe.int/>
<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/deidex.htm>
http://www.daaad.org.ua/de/daad_ukraine.htm
<http://www.ecml.at>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

А. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити термін ”планування освітнього процесу”;
- дати іншомовні еквіваленти термінам ”план-конспект уроку”, ”схематичний план уроку”, ”етапи уроку”;
- визначити різницю між календарно-річним планом, тематичним планом і планом-конспектом уроку;
- навести приклади практичної, освітньої, розвивальної, виховної та професійно орієнтованої цілей уроку;

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Визначте правильну відповідь (а, б чи в) з переліку запропонованих і запишіть її. Порівняйте свої відповіді з ключем.*

1. Планування освітнього процесу полягає у
 - а) використанні засобів слухо-зорової наочності на уроках іноземної мови
 - б) визначенні цілей і результатів формування іншомовної комунікативної компетентності учнів на різних за тривалістю відрізках часу
 - в) визначенні можливих результатів навчання ІМ учнів ЗНЗ
2. План-конспект уроку
 - а) визначає кінцеві цілі серії/ системи уроків, протягом якої вивчається певна тема
 - б) визначає послідовність та кількість уроків, що відводяться на досягнення практичних цілей циклу уроків

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

- в) розкриває конкретний зміст навчальної діяльності вчителя та учнів на уроці ІМіК
3. Формулювання практичної мети доцільно починати словами
- а) поглибити знання учнів про ...
 - б) навчити вживати ЛО у ...
 - в) розвивати комунікативні здібності
4. Освітня мета передбачає
- а) прилучення учнів до культури країни-носія мови
 - б) розвиток психофізіологічних вікових особливостей учнів
 - в) використання виховних можливостей навчального матеріалу та спеціальних прийомів роботи з ним
5. Розвивальну мету доцільно формулювати у такий спосіб:
- а) сформувати уявлення учнів про граматичне явище "герундій"
 - б) формувати критичне ставлення до вчинків людей
 - в) розвивати інтерес до вивчення ІМіК
6. Завдяки виховній меті в учнів формуються
- а) суспільно-політичні погляди, почуття, ставлення до морально-етичних категорій
 - б) психологічні особливості, такі як воля, пам'ять, мислення, уява
 - в) мовленнєві навички користування мовним матеріалом
7. При визначенні обладнання уроку слід зазначати
- а) фонограму вірша; картки з транскрипцією нових ЛО
 - б) підручник, дошку
 - в) робочий зошит учня
8. Учні початкової школи характеризуються
- а) високим рівнем імітативних здібностей
 - б) сталістю уваги
 - в) зростанням самосвідомості, прагненням до самостійності
9. Провідними психологічними особливостями учнів основної школи є
- а) логічність мислення, довільне запам'ятовування навчального матеріалу, самостійність у роботі
 - б) перехід від наочно-образного мислення до абстрактного, розвиток довільної уваги, переважно наслідувальний характер виконуваних дій на уроці

- в) конкретно-образне мислення, мимовільне запам'ятовування навчального матеріалу, високий рівень імітативних здібностей

10. Для старшокласника характерним є

- а) вміння аналізувати, робити висновки, прогнозувати
- б) розвиток довільної уваги
- в) потреба у грі, рухах, зовнішніх враженнях

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Сподіваємося, ви набули знань та оволоділи конструктивно-планувальними вміннями для складання планів-конспектів уроків іноземної мови, і можете переходити до опрацювання наступної теми.

6.2. Міні-модуль “Урок як основна форма освітньо-виховного процесу”

Мета: Набути теоретично обґрунтованого уявлення про урок ІМ як основну форму освітньо-виховного процесу з цього предмета, оволодіти методичними вміннями, необхідними для його планування та аналізу.

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з вимогами до уроку ІМіК, що випливають із цілей, змісту і технології навчання цього предмета у школі.
- ✓ Вивчіть термінологію з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - характеризувати вимоги до уроку ІМіК;
 - визначати місце певного уроку в системі уроків за однією темою;
 - визначати типи і види уроків;
 - визначати компоненти структури уроку;
 - характеризувати об’єкти загального і поглибленого аналізу уроку.

Форми проведення заняття:

- Запитання і усні відповіді з наступним обговоренням.
- Усна презентація.
- Вирішення проблемних питань.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал лекції і закінчіть такі твердження:

Урок ІМіК – це ...

До основних типів уроків ІМіК належать ...

Вимоги до уроку ІМіК такі: ...

До параметрів загального аналізу уроку ІМіК належать ...

До параметрів поглибленого аналізу уроку ІМіК належать ...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Організаційні форми навчання ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних

університетів/ Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – С. 471–476.

- С. Ю. Ніколаєва. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2008. – С. 204–210.
- Шукин А. Н. Обучение иностранным языкам: Теория и практика: Учебное пособие для преподавателей и студентов. – М.: Филоматис, 2004. – С. 271–282.
- Вишневський О. І. Методика навчання іноземних мов: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2011. – С. 171–173.

Опрацювавши вказану літературу, будьте готові:

- дати визначення терміну ”урок ІМіК”;
- обґрунтувати критерії поділу уроків ІМіК на типи та види;
- розкрити поняття ”структура уроку”, назвати її частини та компоненти;
- назвати а) вимоги до домашньої роботи учнів як обов’язкового компоненту уроку та б) шляхи підвищення ефективності домашнього завдання.

2. Вимоги до уроку ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур... К.: Ленвіт, 2013. – С. 477–480.
- С. Ю. Ніколаєва. Основи ... 2008. – С. 204.
- Вишневський О. І. Методика навчання іноземних мов: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2011. – С. 158–174.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс: пособие для студентов пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. – М.: АСТ: Астрель, 2008. – С. 44–67.

Ознайомившись з рекомендованою літературою, будьте готові:

- назвати і охарактеризувати вимоги до уроку ІМіК;
- пояснити різницю у вимогах до уроку ІМіК у відповідності до етапів навчання (початкова, основна, старша школа).

3. Аналіз уроку ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур... К.: Ленвіт, 2013. – С. 480–483.

- С. Ю. Николаева. Основы ... 2008. — С.211–212.
- Зимняя И. А. Педагогическая психология. — М. : Логос, 2001. — С. 298–304.

Прочитайте рекомендовані джерела, будьте готові:

- охарактеризувати об'єкти загального методичного аналізу уроку;
- пояснити різницю між загальним та поглибленим аналізом уроку;
- порівняти основні параметри методичного та психологічного аналізу уроку.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- 1. Ознайомтеся з чинними підручниками. Виберіть по одному уроку з трьох підручників (для початкової, основної та старшої школи) та визначте їх (уроків) тип і вид. Поясніть вашу точку зору.**
- 2. Сформулюйте цілі проаналізованих уроків та складіть їх схематичні плани. Поясніть, як узгоджуються цілі уроків з визначеними компонентами схематичних планів.**
- 3. Запропонуйте можливі паузи для релаксації. Визначте, яким повинно бути домашнє завдання кожного з уроків. Обґрунтуйте вашу думку.**

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Назвіть вимоги до домашньої роботи учнів як обов'язкового компонента уроку. Визначте місце контролю домашнього завдання на уроці ІМіК.

Другий рівень складності

Наведіть приклади заохочувальних реплік учителя на уроці ІМіК.

Третій рівень складності

Ви – майбутній вчитель ІМ. Розробіть план-конспект обраного вами уроку та підготуйтеся до його проведення на семінарському занятті у формі професійно орієнтованої рольової гри.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Ознайомтеся з двома підходами до класифікації типів уроків ІМ, які отримали розповсюдження в методичній літературі. З'ясуйте, чим принципово вони відрізняються від класифікації, яку ви вже знаєте.

1. У якості головного критерія для класифікації уроків виступає спрямованість уроку ІМ на формування мовленнєвих навичок, або на розвиток мовленнєвих умінь. У зв'язку з цим виділяють три типи уроків: перший — уроки формування мовленнєвих навичок; другий — уроки вдосконалення мовленнєвих навичок; третій — уроки розвитку мовленнєвих умінь. У межах кожного типу уроків виділяються різні види в залежності від: а) характеру навички, що формується (фонетична, лексична, граматична); б) форми мовлення (монологічна, діалогічна); в) характеру уроку (пояснення нового матеріалу, його закріплення, дискусія, тощо) (Пассов Ю. І., 1988).

2. Наявність двох видів діяльності (пізнавально-комунікативної і власне комунікативної) дає підстави прихильникам цього підходу виділяти два типи уроків: перший — уроки, спрямовані на оволодіння засобами і технологією спілкування (або мовленням як засобом формування і формулювання думок); другий — уроки розвитку комунікативної діяльності у різних видах і формах її прояву (Бім І. Л., 1988).

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Азимов Э. Г., Щукин А. Н. Словарь методических терминов (теория и практика преподавания языков). — СПб: «Златоуст», 1999. — 472 с.
- Колесникова И. Л., Долгина О. А. Англо-русский терминологический справочник по методике преподавания иностранных языков. — СПб.: Изд-во «Русско-Балтийский информационный центр «БЛИЦ»», «Cambridge University Press», 2001. — 224 с.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. — К.: ВЦ «Академія», 2010. — С. 261–269.
- Schart M., Legutke M. Lehrkompetenz und Unterrichtsgestaltung. — München: Klett-Langenscheidt, 2012. — S. 63–149.
- Funk H. Methodische Konzepte für Deutsch als Fremdsprache-Unterricht. // Deutsch als Fremd-und Zweitsprache. — H.-J. Krumm, Chr. Fandrych,

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

B. Hufeisen u.a. (Hrsg). – Berlin: Walter de Gruyter GmbH, 2010. – 1. Halbband. – S. 940-952.

- Legutke M. Merkmale des fremdsprachlichen Klassezimmers. // Handbuch Fremdsprachendidaktik. – Seelze-Velber: Kallmeyer, 2010. – S. 156–160.
- Helmke A. Was wissen wir über guten Unterricht? // Pädagogik. Heft 2., 2006. – S. 42–45.
- Moreno García C. Las actividades de la lengua y las actividades de clase / Concha Moreno García // Materiales, estrategias y recursos para la enseñanza del español como 2/L. Madrid: ARCO/LIBROS. – 2011. – P. 79–114.
- Pisonero del Amo I. La enseñanza del español a niños y niñas // Vademécum para la formación de profesores / Jesús Sánchez Lobato, Isabel Santos Gargallo. Madrid: Sociedad General Española de Librería, S.A. – 2004. – P. 1279–1302.
- Статті з журналу “Іноземні мови”.*
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

<http://www.britishcouncil.org.ua>

<http://institutfrançais-ukraine.com/>

<http://ave.cervantes.es/>

<http://www.coe.int/>

<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/deidex.htm>

http://www.daaad.org.ua/de/daad_ukraine.htm

<http://www.ecml.at>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

А. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити термін “урок ІМіК”;
- визначити сутність понять “тип уроку” і “вид уроку”;
- назвати компоненти структури уроку;
- виділити об’єкти загального і поглибленого аналізу уроку ІМіК.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Визначте правильну відповідь (а, б чи в) з переліку запропонованих і запишіть її. Порівняйте свої відповіді з ключем.**

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

** Див. розділ “Ключі до тестів”.

1. Урок ІМіК є
 - а) процесом ознайомлення учнів з новим навчальним матеріалом
 - б) основною організаційною одиницею навчального процесу
 - в) процес взаємодії людей між собою засобами ІМ
2. Етапом уроку називається
 - а) відрізок уроку, на якому відбувається контроль знань, навичок та вмінь учнів
 - б) будь-яка вправа, виконувана учнями на уроці
 - в) структурна одиниця уроку
3. Мінімальною структурно-функціональною одиницею уроку є
 - а) прийом роботи вчителя з учнями
 - б) вправа/ завдання
 - в) режим виконання вправи/ завдання
4. Уроки формування мовленнєвих навичок спрямовані на
 - а) оволодіння рецептивними видами мовленнєвої діяльності
 - б) оволодіння елементами системи мови на фонетичному, лексичному, граматичному рівнях
 - в) оволодіння вміннями в говорінні, читанні, усному та письмовому перекладі
5. Постійними компонентами в структурі уроку є
 - а) початок уроку, його основна та заключна частини
 - б) використання засобів унаочнення при поясненні нового навчального матеріалу
 - в) фонетична/ мовленнєва зарядка та пауза для релаксації
6. Метою початкової частини уроку є
 - а) презентація нового матеріалу
 - б) узагальнення вивченого та контроль знань, мовленнєвих навичок та вмінь учнів
 - в) організація класу до роботи та створення іншомовної атмосфери на уроці
7. Основна частина уроку може включати такі компоненти
 - а) фонетична/ мовленнєва зарядка
 - б) тренування учнів у вживанні ...
 - в) пояснення домашнього завдання та підведення підсумків

8. Заключна частина уроку передбачає
- види роботи, які дають змогу продемонструвати результати діяльності та обговорити їх
 - розв'язання практичних завдань уроку
 - організацію вправління учнів у іншомовному спілкуванні
9. Домашнє завдання повинно відповідати таким вимогам (оберіть правильні відповіді з переліку поданих)
- подане іноземною мовою
 - посильне
 - виконане письмово
 - вмотивоване/ цікаве для учнів
 - записане на дошці
 - перевірене на уроці
 - підготовлене усім ходом уроку
10. Визначте кількісні (К) та якісні (Я) параметри аналізу уроку ІМіК
- психологічний клімат у класі
 - вмотивованість мовленнєвих дій учнів
 - співвідношення тренувальних і творчих вправ
 - відсоток рідної мови на уроці
 - адекватність способів і прийомів роботи цілям навчання
 - урахування особливостей рідної мови в освітньому процесі
 - загальний обсяг мовленнєвої діяльності учнів

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

- _____
- _____
- _____

Сподіваємося, набуті методичні вміння, необхідні як для планування уроку ІМ, так і для його аналізу, сприятимуть вашому успішному проходженню педагогічної практики.

6.3. Міні-модуль “Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності в учнів початкової школи”

Мета: Набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для формування в учнів початкової школи іншомовної комунікативної компетентності (ІКК).

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з метою і змістом формування в учнів початкової школи ІКК.
- ✓ Оволодійте методичною термінологією з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - аналізувати цілі формування ІКК в учнів початкової школи;
 - конкретизувати зміст формування ІКК у молодших школярів;
 - характеризувати принципи формування ІКК у початковій школі;
 - добирати й укладати вправи та завдання для формування мовних компетентностей;
 - добирати й укладати вправи та завдання для розвитку мовленнєвих компетентностей;
 - добирати й укладати ігрові вправи та завдання для формування ІКК;
 - аналізувати чинні НМК з іноземної мови для початкової школи;
 - добирати ефективні засоби формування різних видів ІКК;
 - визначати об'єкти контролю рівня сформованості ІКК у молодших школярів;
 - планувати, розробляти й проводити уроки з формування ІКК в початковій школі.

Формі проведення заняття:

- Дискусія.
- Усна презентація.
- Професійно орієнтована рольова гра.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

*Навчання іноземної мови в початковій школі починається з ... класу
Формування ІКК у початковій школі передбачає формування ...її видів.
Основними видами діяльності молодшого школяра є 1) ... та 2)*

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Цілі, зміст і принципи формування ІКК у початковій школі.

- Конспект лекції.
- Роман С. В. Методика навчання англійської мови в початковій школі: Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2005. – С. 45–112.
- Редько В. Г. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів початкової школи. – К.: Генеза, 2007. – С. 43–45, 51–59.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – С. 218–221.
- Рогова Г. В. Методика обучения английскому языку на начальном этапе в общеобразовательных учреждениях / Г. В. Рогова, И. Н. Верещагина: Пособие для учителей и студентов педвузов. – М.: Просвещение, 2000. – С. 23–79.

Опрацюйте рекомендовані джерела та назвіть: 1) цілі формування ІКК у початковій школі, 2) складники змісту навчання іноземної мови молодших школярів; 3) дидактичні та методичні принципи навчання.

2. Вікові особливості молодшого школяра.

- Конспект лекції.
- Роман С. В. Методика навчання англійської мови в початковій школі: Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2005. – С. 18–24.
- Редько В. Г. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів початкової школи. – К.: Генеза, 2007. – С. 21–33.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – С. 215–217.
- Гальскова Н. Д. Теория и практика обучения иностранным языкам. Начальная школа: Методическое пособие / Н. Д. Гальскова, З. Н. Никитенко. – М.: Айрис Пресс, 2004. – С. 54–68.

Ознайомтесь з рекомендованими джерелами та охарактеризуйте вікові особливості молодшого школяра. Конкретизуйте характеристики уваги, пам'яті, мислення, сприймання, уяви молодшого школяра. Назвіть фактори, які зумовлюють навчання іноземної мови в початковій школі.

3. Елементарний рівень А1 як мета навчання та об'єкт контролю в початковій школі.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...— К. : Ленвіт, 2013. — С. 198, 219, 242–243, 261–262, 273, 287, 309–310, 348, 376, 396, 433, 452.
- Паршикова О. О. Теоретичні основи навчання іноземної мови учнів початкової загальноосвітньої школи: автореф. дис..... докт. дед. наук. — К., 2010. — С. 20–26.
- Редько В.Г. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів початкової школи. — К. : Генеза, 2007. — С. 11.
- Соловова Е. Н., Година А. Б., Пореченкова Е. А. Английский язык. Итоговая аттестация за курс начальной школы. Типовые тестовые задания. — Центр изучения английского языка Елены Солововой, 2012. — 96 с.

Опрацюйте рекомендовані джерела і конкретизуйте цілі формування різних видів мовних і мовленнєвих, а також лінгвосоціокультурної та навчально-стратегічної компетентностей в початковій школі. Охарактеризуйте проміжні рівні формування в учнів початкової загальноосвітньої школи елементарної ІКК А1, а також рівні володіння ІМ випускниками початкової школи.

4. Методи та прийоми формування ІКК у початковій школі. Метод природовідповідного комунікативно-ігрового навчання.

- Конспект лекції.
- Роман С. В. Методика навчання англійської мови в початковій школі: Навчальний посібник. — К. : Ленвіт, 2005. — С. 112–120.
- Редько В. Г. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів початкової школи. — К. : Генеза, 2007. — С. 90–98.
- Паршикова О. О. Теоретичні основи навчання іноземної мови учнів початкової загальноосвітньої школи: автореф. дис..... докт. дед. наук. — К., 2010. — С. 27–32.
- Рогова Г. В. Методика обучения английскому языку на начальном этапе в общеобразовательных учреждениях / Г. В. Рогова, И. Н. Верещагина: Посobie для учителей и студентов педвузов. — М.: Просвещение, 2000. — С. 80–89.

Ознайомтесь з рекомендованими джерелами та назвіть методи формування ІКК на початковому ступені навчання ІМ. Охарактеризуйте метод природовідповідного комунікативно-ігрового навчання. Випишіть його прийоми. Поповніть свою «методичну скарбничку» вчителя ІМ початкової школи прикладами конкретних прийомів формування у молодших школярів ІКК.

5. Особливості планування уроку іноземної мови в початковій школі.

- Конспект лекції.
- Роман С. В. Методика навчання англійської мови в початковій школі: Навчальний посібник. – К. : Ленвіт, 2005. – С. 146–172.
- Бігич О. Б. Особистісно-діяльнісний розвиток молодшого школяра на уроці іноземної мови / О. Б. Бігич: Монографія. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2010. – С. 34–72.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К.: ВЦ “Академія”, 2010. – С. 221–227.
- Рогова Г. В. Методика обучения английскому языку на начальном этапе в общеобразовательных учреждениях / Г. В. Рогова, И. Н. Верещагина: Пособие для учителей и студентов педвузов. – М. : Просвещение, 2000. – С. 228–230.

Прочитайте рекомендовані джерела й охарактеризуйте вимоги до уроку іноземної мови в початковій школі. З’ясуйте різницю між сюжетною та ситуативно-тематичною побудовою уроку іноземної мови в початковій школі. Випишіть приклади формулювання практичної, освітньої, розвивальної та виховної цілей уроку іноземної мови в початковій школі. Ознайомтесь зі схемою самоаналізу уроку.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Надайте вправі 1 комунікативного характеру.
2. Надайте вправі 2 ігрового характеру.
3. Надайте вправі 3 змагального характеру.

Англійська мова:

1. Look at the picture. Ask and answer.

Keywords: wearing, doing homework, talking, reading, listening, writing

2. Read and write *True* or *False*.

Jack and Kelly are brother and sister. True

...

3. Read each word. Then add an 'e' to the words and read your new words out loud.

man kit cut bit rid not ...

Німецька мова:

1. Erzählt einander über die Sommerferien!
2. Lest den Dialog!
3. Ergänzt passende Verben!

Французька мова:

Підручник: Клименко Ю. М. Французька мова: підручник для 1 класу спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням французької мови. – К. : «Генеза», 2012. – 159 с.

1. Faites un dialogue d'après le modèle. (с. 7)
 - Salut !
 - Salut !
 - Comment tu t'appelles ?
 - Je m'appelle Emile Et toi ?
 - Je m'appelle Marie Ça va, Emile ?
 - Merci, ça va.
 - Au revoir, Emile.
 - Au revoir, Marie.
2. Dis ce qu'il y a dans le cartable de ton ami(e). (с. 83)
3. Complète les phrases.
 - ... le tableau ? – Il est ...
 - ... la chaise ? – Elle est ...
 - ... le pupitre ? – ...
 - ... la table ? – ... (с. 81)

Іспанська мова:

1. Practica el diálogo con tus compañeros de clase.

2. Скажіть за зразком: un dedo – el dedo, una data – la data.

3. Lee y relaciona las palabras:

Italia	portugués
Brasil	italiana
Portugal	brasileños
...	...

Бланк для відповідей

№ вправи	Ваша інструкція
1	
2	
3	

2. Ознайомтеся з планами-конспектами уроків з формування ІКК у початковій школі, які знаходяться в кабінеті методики КНЛУ (ауд. 122). Запишіть номер/и планів-конспектів 1) з використанням дидактичних ігор, 2) з використанням рольових ігор та 3) залученням інших видів діяльності.

Номер/и планів-конспектів з використанням дидактичних ігор	
Номер/и планів-конспектів з використанням рольових ігор	
Номер/и планів-конспектів з залученням інших видів діяльності	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Назвіть рівні володіння іноземною мовою молодшими школярами по закінченні початкової школи.

Другий рівень складності

Поясніть, чому до навчання молодших школярів іноземної мови необхідно залучати ігрові прийоми.

Третій рівень складності

На основі опрацьованих фрагментів уроків розробіть один власний фрагмент за вашим вибором:

а) для формування ІКК в учнів I класу;

- б) для формування ІКК в учнів ІІ класу;
- в) для формування ІКК в учнів ІІІ класу;
- г) для формування ІКК в учнів ІV класу.

Підготуйтеся до демонстрації розробленого вами плану-конспекту уроку на семінарському занятті.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Уважно ознайомтеся з двома авторефератами дисертації, авторки яких досліджували процес навчання молодших школярів граматики та діалогічного мовлення:

- Мірошник І. В. Методика формування англомовної граматичної компетенції в учнів початкової загальноосвітньої школи, 2013. – С. 8–12.
- Кочубей Н. П. Методика інтерактивного навчання англійського діалогічного мовлення молодших школярів, 2014. – С. 7–14.

і порівняйте авторські методики навчання цього аспекту та виду мовленнєвої діяльності з аналогічними методиками, наведеними в підручнику Методика навчання іноземних мов і культур ...– К. : Ленвіт, 2013. – С. 244–252, 318–327. Результати порівняння зафіксуйте в наведеній нижче таблиці.

Мірошник І.В.	Кочубей Н.П.
Етапи навчання:	Етапи навчання:
Засіб навчання:	Засіб навчання:
Навчальний прийом:	Навчальний прийом:
Способи контролю:	Способи контролю:

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Бігич О. Б. Особистісно-діяльнісний розвиток молодшого школяра на уроці іноземної мови / О. Б. Бігич. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2010. – С. 138.
- Методика обучения иностранным языкам в начальной и основной общеобразовательной школе / ред. В. М. Филатов : Учебное пособие

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

для студентов педагогических колледжей. – Ростов н/Д: Феникс, 2004. – 416 с.

- Паршикова О.О. Комуникативно-ігровий метод навчання іноземної мови учнів початкової загальноосвітньої школи (теоретико-методологічний аспект): монографія / О.О.Паршикова. – Донецьк: Вебер, 2009. – 296 с.
- Benetou E. Pour une pédagogie de l' action à travers le conte // Enseigner le français langue étrangère à l' école primaire : méthodes et pratiques. ACTES de la Journée d' étude du 21 octobre 2006 organisée par la Section de Langue française et de Linguistique du Département de Langue et Littérature françaises: Université d' Athènes, 2007. – pp. 181–193.
- Cameron L. Teaching Languages to Young Learners / L. Cameron. – Cambridge: Cambridge University Press, 2001. – 256 p. Online Publication 2010. Harmer J. Essential Teacher Knowledge / J. Harmer. – Harlow: Pearson. – P. 202–223.
- Zúñiga G. Enseñanza del español como lengua extranjera en la escuela primaria: propuesta del diseño curricular de un programa de enseñanza-aprendizaje de ele en una escuela de los Estados Unidos / G. Zúñiga. – Universidad de León, 2009. – 141 p. : Электронний ресурс. – Режим доступу http://www.mecd.gob.es/dctm/redele/Material-RedEle/Biblioteca/2010_BV_11/2010_BV_11_2_semestre/2010_BV_11_22Zuniga.pdf?documentId=0901e72b80e1fe23
- Proscollì A. Apprendre le flé à l' école primaire : de l' épanouissement affectif au développement cognitif // Enseigner le français langue étrangère à l' école primaire : méthodes et pratiques. ACTES de la Journée d' étude du 21 octobre 2006 organisée par la Section de Langue française et de Linguistique du Département de Langue et Littérature françaises: Université d' Athènes, 2007. – P. 27–60.
- Ríos R.G.E. Actividades contextualizadas en la enseñanza del español / Raymundo Gerardo Elizondo Ríos // Aprender a enseñar...en la escuela primaria. – Monterrey, Nuevo León, 2006. – P.11–30 : Электронний ресурс. – Режим доступу <http://www.caeip.org/docs/altos-estudios/Aprender-a-ensenar-en-la-escuela-primaria.pdf>
- Thomas Jaitner. Interkulturelles Lernen im Unterricht in der Grundschule. – Satz und Gestaltung : Delta GmbH, Göttingen, 2005. – 86 S. : Электронний ресурс. – Режим доступу <http://www.sachsen-anhalt.ganztaegig-lernen.de/sites/default/files/IBBW%20Material%20Interkultureller%20Unterricht.pdf>

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

- C. Rehle M.. A. Individuelles und gemeinsames Lernen in der Grundschule – Modelle für eine „inklusive“ Didaktik : Електронний ресурс. – Режим доступу www.bildungsmedien.de/.../fup2011-rehle.pdf
- Статті з журналу “Іноземні мови”.*
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

Ознайомтеся також з навчальними матеріалами на сайтах:

<http://www.eltarea.ru/rb-topic.php?t=259>

<http://www.openclass.ru/node/47296/>

https://www.youtube.com/watch?v=_jPahfJ3Pp0 (Experiencia en el aula con los libros de Inglés)

<https://www.youtube.com/watch?v=ZI2KEmSa-nU> (#LaMañana Enseñanza de lenguas extranjeras en escuelas de Primaria)

http://platea.pntic.mec.es/cvera/curso/enseignement_primaire.html

<https://www.pinterest.com/parlefr/fle-ressources-pour-les-profs/>

<http://www.francparler-oif.org/pour-la-classe/sitographie-commentee/2361-apprendre-le-francais-par-le-jeu.html>

www.land-der-woerter.de/weihnachtsraetsel/

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

А. Перевірте, чи ви можете:

- визначати цілі формування ІКК в учнів початкової школи;
- конкретизувати зміст формування ІКК у молодших школярів;
- назвати принципи формування ІКК у початковій школі;
- добирати / укладати вправи та завдання для формування мовних і для розвитку мовленнєвих компетентностей;
- добирати / укладати ігрові вправи та завдання для формування ІКК;
- добирати ефективні засоби формування різних видів ІКК;
- визначати об’єкти контролю рівня сформованості ІКК у молодших школярів;
- планувати й розробляти уроки з формування ІКК у початковій школі.

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Оберіть один із варіантів відповіді і запишіть його у бланку для відповідей. Порівняйте свою відповідь з ключем.*

1. Початковий ступінь навчання ІМ включає
 - а) 2-4-ий класи
 - б) 2-5-ий класи
 - в) 1-4-ий класи
2. Цільовими видами ІКК в початковій школі є
 - а) лише мовні та мовленнєві компетентності
 - б) мовні та мовленнєві, лінгвосоціокультурна та навчально-стратегічна компетентності
 - в) лише лінгвосоціокультурна та навчально-стратегічна компетентності
3. У початковій школі мовні компетентності включають формування у молодших школярів
 - а) лексичної та граматичної компетентностей
 - б) фонетичної та лексичної компетентностей
 - в) компетентностей у техніці читання та письма
 - г) фонетичної, лексичної, граматичної компетентностей та компетентностей у техніці читання та письма
4. У початковій школі мовленнєві компетентності включають формування у молодших школярів
 - а) компетентностей у рецептивних і продуктивних видах мовленнєвої діяльності
 - б) компетентностей у рецептивних видах мовленнєвої діяльності
 - в) компетентностей у продуктивних видах мовленнєвої діяльності
5. Практична мета формування ІКК у початковій школі передбачає навчання молодшого школяра
 - а) працювати з підручником ІМ
 - б) вести простий діалог етикетного характеру
 - в) спостерігати за явищами ІМ
6. Освітня мета формування ІКК у початковій школі передбачає
 - а) коротке висловлювання молодшого школяра в межах відібраних тем

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

- б) заохочення молодшого школяра до охайності у виконанні завдань
 - в) розширення загального кругозору молодшого школяра
7. Розвивальна мета формування ІКК у початковій школі передбачає
- а) прищеплення спостережливості та допитливості
 - б) розвиток фонематичного та інтонематичного слуху
 - в) формування уявлення про основні граматичні категорії вивчуваної ІМ
8. Виховна мета формування ІКК у початковій школі передбачає
- а) прищеплення поваги до народу – носія ІМ
 - б) розвиток готовності та здатності до іншомовної мовленнєвої діяльності
 - в) читання вголос та мовчки короткі тексти
9. На уроці ІМ у початковій школі вчитель активно використовує
- а) двомовні словники
 - б) дидактичні ігри
 - в) мультимедійну дошку
10. Активність молодших школярів на уроці ІМ забезпечується
- а) читанням уголос слів, словосполучень, речень, невеликих текстів
 - б) залученням рухливих ігор
 - в) постійною зміною видів їхньої навчальної діяльності

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Отже, ми сподіваємося, що ви оволоділи основними методичними вміннями, необхідними для формування іншомовної комунікативної компетентності в учнів початкової школи, і можете переходити до опрацювання наступної теми.

6.4. Міні-модуль “Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності в учнів основної і старшої школи”

Мета: Набути знань та усвідомити різницю процесу формування іншомовної комунікативної компетентності учнів основної і старшої школи.

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з вимогами до рівня володіння ІКК учнями основної і старшої школи.
- ✓ Навчіться:
 - враховувати психофізіологічні особливості учнів;
 - адаптувати навчальні матеріали до рівня володіння учнями ІКК;
 - добирати прийоми формування ІКК учнів, адекватні етапу навчання;
 - організовувати проектну роботу з ІМ;
 - реалізовувати проблемне навчання ІМ.

Форми проведення заняття:

- Усні відповіді з наступним обговоренням.
- Вирішення проблемних питань.
- Дискусія.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

Урахування психофізіологічних особливостей учнів є ...

Рівень володіння учнями ІКК в основній та старшій школі має відповідати ...

Професійно орієнтована мета реалізується ...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

- 1. Організація навчального процесу з ІМ в основній та старшій школі.**
 - Конспект лекції.
 - Чинні Типові навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня (див. Додатки до Типових навчальних планів).
 - Чинні Типові навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів III ступеня (див. Додатки до Типових навчальних планів).

Ознайомтеся з типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання і заповніть таблицю:

Розподіл годин з іноземної мови

Іноземна мова		
Школа	Класи	Кількість годин на тиждень
Основна (II ступеня)	5	
	6	
	7	
	8	
	9	
Старша (III ступеня)	10	
	11	

Ознайомтеся детальніше з типовим навчальним планом загальноосвітніх навчальних закладів III ступеня з українською мовою навчання і заповніть таблицю:

Розподіл годин з іноземної мови у старшій профільній школі

Іноземна мова		
Напрямок навчання	Класи	Кількість годин на тиждень
Суспільно-гуманітарний	10	
	11	
Природничо-математичний	10	
	11	
Технологічний	10	
	11	
Художньо-естетичний	10	
	11	
Спортивний	10	
	11	

На основі виконаних вищезазначених завдань зробіть висновки щодо організації навчання ІМіК учнів основної і старшої профільної школи.

2. Психофізіологічні особливості учнів основної і старшої школи.

- Конспект лекції.
- Заброцький М. Основи вікової психології. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2002. – С. 57–107.
- Зєня Л. Я. Навчання іноземних мов у старшій профільній школі : Лекційно-практичний курс: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Горлівка: Видавництво КДПІМ, 2008. – С. 146–150.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С. 227–249.
- Горлова Н.А. Методика обучения иностранному языку : в 2 ч. Ч.1 : учеб. пособие для студ. учреждений высш. проф. образования / Н. А. Горлова. – М. : Издательский центр “Академия”, 2013. – С. 210–327.

Ознайомтесь з рекомендованою літературою і заповніть таблицю:

Психофізіологічні особливості учнів основної і старшої школи

Психофізіологічна характеристика	Учні основної школи	Учні старшої школи
Тип навчальної мотивації		
Рівень володіння рідною мовою		
Домінуючий тип пам'яті		
Домінуючий тип мислення		
Рівень розвитку сприймання		
Домінуючий тип уваги		
Рівень емоційної стійкості		

3. Вимоги до рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності учнів 9 і 11 класів.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 198, 205–206, 219–221, 243, 287–289, 310–313, 349–350, 367–377, 396–397, 433–434, 453–456.
- Чинні Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Іноземні мови.

Опрацюйте запропоновані публікації і заповніть таблицю:

Вимоги до рівня сформованості ІКК учнів основної і старшої школи

Класи	Компоненти іншомовної комунікативної компетентності			
	Мовленнєві компетентності	Мовні компетентності	Лінгвосоціокультурна компетентність	Навчально-стратегічна компетентність
9				
11				

4. Використання сучасних технологій навчання ІМіК в основній та старшій школі.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 124–136.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – С. 227–249.
- Арванітопуло Е. Г. Навчальні проекти з іноземної мови для учнів старшої школи // Іноземні мови. – 2007. – №1. – С. 14–18.
- Аркусова И.В. Современные педагогические технологии при обучении иностранному языку (Структурно-логические таблицы): Учебно-наглядное пособие. – М. : 2009. – 146 с.
- Фокина К.В. Методика преподавания иностранного языка : конспект лекций / К. В. Фокина, Л. Н. Тернова, Н.В. Костычева. – М. : Издательство Юрайт, Высшее образование, 2009. – С. 126–168.

Опрацюйте запропоновані джерела і випишіть ті технології навчання ІМіК, які можуть бути використані в основній та старшій школі.

5. Організація процесу навчання ІМіК у старшій школі за різними профілями.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 527–535.
- Чинні Програми для старшої профільної школи. Іноземні мови.
- Зеня Л. Я. Навчання іноземних мов у старшій профільній школі: Лекційно-практичний курс: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Горлівка: Видавництво ГДПІМ, 2008. – С. 132–278.
- Петрова Т.О., Склярєнко Н.К. Навчання учнів технологічного профілю підготовленого монологу-переконання англійською мовою з використанням ресурсів Інтернету // Бібліотека журналу “Іноземні мови”. – Вип. 4/2006. – К. : Ленвіт, 2006. – 64 с.

- Бим И. Л. Профильное обучение иностранным языкам на старшей ступени общеобразовательной школы. Проблемы и перспективы / И. Л. Бим. – М. : Просвещение, 2007. – 211 с.

Опрацюйте зазначені джерела. Зверніть увагу на особливості організації навчального процесу з ІМіК у філологічних та нефілологічних профільних класах.

6. Навчання другої іноземної мови і культури у загальноосвітніх навчальних закладах.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 535–541.
- Чинні Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Друга іноземна мова.
- Сажко Л.А. Навчання другої іноземної мови у загальноосвітніх навчальних закладах // Іноземні мови . – 2011. – № 4. – С. 3–7.
- Барышников Н. В. Методика обучения второму иностранному языку в школе / Н .В. Барышников – М. : Просвещение, 2003. – 159 с.
- Бим И. Л. Концепция обучения второму иностранному языку (немецкому на базе английского): Учебное пособие / И. Л. Бим – Обнинск: Титул, 2001. – 48 с.
- Реутов Н. И. Об особенностях обучения немецкому языку как второму иностранному на базе английского в средних учебных заведениях // Іноземні мови. – 2005. – № 3. – С. 16–19.

Опрацюйте вказані джерела та визначте особливості навчання другої іноземної мови і культури у загальноосвітніх навчальних закладах.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Проаналізуйте вправи однієї з тем підручників ІМ для основної та старшої школи. Визначте цілі цих вправ, а також їх типи та види.
2. Запропонуйте методично доцільні засоби для виконання цих вправ, враховуючи ступінь навчання та психофізіологічні особливості учнів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Назвіть основні характеристики учнів основної та старшої школи.

Другий рівень складності

Поясніть, в чому полягає специфіка навчання ІМіК у старшій профільній школі.

Третій рівень складності

На основі опрацьованих джерел розробіть один власний фрагмент уроку з використанням сучасних технологій навчання за вашим вибором:

- а) для формування однієї з мовних компетентностей в учнів основної чи старшої школи (за чинним підручником);
- б) для формування однієї з мовленнєвих компетентностей в учнів старшої профільної школи (за чинним підручником).

Підготуйтеся до демонстрації розробленого вами фрагменту уроку на практичному занятті.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Дослідіть проблему реалізації профільних курсів та курсів за вибором з ІМ у старшій профільній школі. Запропонуйте такі курси для одного з профілів навчання. Використайте при цьому такі джерела:

- Чинні Програми для старшої профільної школи. Іноземні мови.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 527–535.
- Зєня Л.Я. Навчання іноземних мов у старшій профільній школі: Лекційно-практичний курс: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Горлівка: Видавництво ГДПІМ, 2008. – С. 139–145.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Андриевская В. В. Возрастные особенности учебной деятельности старшеклассников на уроках иностранного языка / Психологические основы обучения неродному языку: Хрестоматия / Сост. А. А. Леонтьев. – М. : Издательство Московского психолого-социального института; Воронеж: Издательство НПО “МОДЭК”, 2004. – С. 372–386.
- Барышников Н. В. Мультилингводидактика / Н. В. Барышников // Иностранные языки в школе. – 2004. – № 5. – С. 19–27.

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

- Бим И. Л. К проблеме профильного обучения иностранным языкам на старшей ступени полной средней школы / И. Л. Бим // Иностранные языки в средней школе. – 2004. – №6. – С. 8–14.
- Брызкина И. Е. Взаимосвязанное обучение различным видам речевой деятельности при профильном обучении французскому языку : юридический профиль // Иностранные языки в школе. 2007. – № 5. – С. 19–22.
- Гараева Н. Г. Интегрированный урок литературы и французского языка в старших классах средней школы // Иностранные языки в школе. – 2006. – № 8. – С. 2–13.
- Даутова О. Б. Самоопределение личности школьника в профильном обучении : Учебно-методическое пособие / Под ред. А. П. Тряпичиной. – СПб. : КАРО, 2006. – 352 с.
- Зеня Л. Я., Чобітько В. І. Навчання німецької мови учнів старших класів економічного профілю // Іноземні мови. – 2007. – № 2. – С. 3–10.
- Иванова А. С. Навчання учнів старшої школи міжкультурного спілкування англійською мовою з орієнтацією на вибір професії / Автореф. дис. ... канд. наук : 13.00.02 / Алла Сергіївна Иванова, Київ. нац. лінгв. ун-т. – К., 2006. – 24 с. – укр.
- Калашникова Л. О. Вправи для навчання читання німецькою мовою як другою іноземною після англійської // Іноземні мови. – № 2. – 2005. – С. 39–44.
- Колесников А. А. К вопросу о реализации прикладной направленности обучения в элективных курсах филологического профиля // Иностранные языки в школе. – 2006. – № 2. – С. 11–15.
- Любас Л. Н. Урок английского языка по техническому переводу в XI классе с углубленным изучением физики // Иностранные языки в школе. – 2007. – № 4. – С. 58–60.
- Маркова Е. С. Использование проектной работы в элективных курсах при изучении английского языка на профильном уровне (X-XI) // Иностранные языки в школе. – 2006. – № 2. – С. 23–27.
- Сажко Л. А. Профільне навчання іноземних мов у старшій школі // Іноземні школи. – 2011. – № 2. – С. 5–9.
- Сафонова В. В., Сысоев П. В. Элективный курс по культуроведению США в системе профильного обучения английскому языку // Иностранные языки в школе. – 2005. – № 2. – С. 7–15.
- Полянина М. М. Интегрированный курс “Немецкий язык и география” // Иностранные языки в школе. – 2005. – № 1. – С. 43–48.

- Профільне навчання з англійської мови / Уклад. О. С. Любченко. – Х. : Вид. група “Основа”, 2005. – 208 с.
- Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to teaching English. – Oxford Univ.Press, 2011. – 176 p.
- Deutsch als zweite Fremdsprache : Fernstudieneinheit 26 / [G. Neuner, B. Hufeisen, A. Kursisa u. a.]. – Kassel - München : Langenscheidt, 2009. – 174 S.
- Möller Y. Lernmotivation / Möller Y. / Renkl A. (Hrsg.) Lehrbuch Pädagogische Psychologie. Bern : Huber, 2008. – S. 263–298.
- Tabouret-Keller-Andrée. Le caractère inégalitaire des bilinguismes et des plurilinguismes / Tabouret-Keller-Andrée // Education et sociétés plurilingues. – № 8. – Italy: PESANDRO, 2000. – P. 1–6.
- Статті з журналу “Іноземні мови”.*
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/27853/
<https://sites.google.com/site/smcprofil/materials/readiness>
http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/37784/
<http://www.stattionline.org.ua/>
<http://www.zippo.net.ua/>
<http://www.kristti.com.ua/>
<http://osvita.ua/school/method/36429/>
<http://www.stattionline.org.ua/pedagog/80/>

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

А. Перевірте, чи ви можете:

- окреслити основні особливості навчання ІМіК учнів основної і старшої школи на сучасному етапі;
- зробити порівняльний аналіз цілей навчання ІМіК у основній і старшій школі;
- назвати основні психофізіологічні характеристики учнів основної та старшої школи;
- навести приклади технологій, використання яких є актуальним для основної та старшої школи;
- визначити найбільш ефективні способи і прийоми навчання ІМіК для основної та старшої школі;

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

- підібрати проблемні завдання для формування ІКК учнів основної школи;
- навести приклади проектів для формування ІКК учнів старшої школи;
- сформулювати мету навчання ІМіК у старшій профільній школі;
- охарактеризувати специфіку навчання ІМіК у філологічних та нефілологічних класах;
- окреслити особливості навчання ІМіК2 у загальноосвітніх навчальних закладах.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Визначте правильну відповідь і запишіть її. Порівняйте свою відповідь з ключем.*

1. Основна школа охоплює
 - а) 1-11 класи
 - б) 5-9 класи
 - в) 5-11 класи
2. Практична, освітня, виховна, розвивальна та професійно орієнтована цілі викладання ІМ у комплексі реалізуються
 - а) в основній школі
 - б) у старшій школі
 - в) у основній і старшій школі
3. Провідною психологічною особливістю учнів основної школи є
 - а) логічність мислення
 - б) імітативні здібності
 - в) сталість уваги
4. Провідною психологічною особливістю учнів старшої школи є
 - а) самостійність
 - б) конкретність мислення
 - в) високий рівень функціонування слухової пам'яті
5. Найбільш уживаним прийомом навчання ІМіК в основній школі є
 - а) театралізована гра
 - б) проектна робота
 - в) проблемне завдання

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

6. Найбільш уживаним прийомом викладання ІМіК у старшій школі є
 - а) драматизація
 - б) вільна дискусія
 - в) “мозковий штурм”
7. Робота над проектом проходить у такій послідовності
 - а) планування – виконання – оцінювання
 - б) обговорення – планування – підготовка
 - в) підготовка – презентація – оцінювання
8. У старшій школі на уроці ІМ все більше використовуються
 - а) навчальні комп’ютерні програми
 - б) кінофільми
 - в) слайдофільми
9. Профільне навчання ІМіК може бути поглибленим завдяки
 - а) додатковому профільно орієнтованому матеріалу
 - б) профільним курсам та курсам за вибором
 - в) сучасним технологіям навчання
10. Навчання другої ІМіК у загальноосвітніх навчальних закладах починається
 - а) у початковій школі
 - б) у старшій школі
 - в) в основній школі

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть питання, які б ви хотіли з’ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Отже, набуті вами знання в процесі роботи над цією темою сприятимуть удосконаленню ваших професійних умінь.

6.5. Міні-модуль: “Самостійна та автономна робота учнів”

Мета: набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для формування в учнів способів і методів оволодіння мовними, мовленнєвими й навчальними (стратегічними) компетентностями в режимі самостійної роботи (СР) і автономної роботи (АР), а також для організації різних форм СР і АР і створення й використання спеціальних засобів для їх реалізації.

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з метою, змістом і формами СР та АР учнів при вивченні іноземних мов і культур (ІМіК).
- ✓ Оволодійте методичною термінологією з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - аналізувати цілі організації та проведення СР та АР з ІМіК учнів початкової, основної і старшої школи;
 - визначати вид СР за різними критеріями, в т.ч. види, запропоновані авторами НМК з ІМ;
 - вирізняти (аналізувати) рівні СР і їх місце у навчальному процесі з ІМ;
 - аналізувати спеціальні вміння СР, якими мають володіти учні, й добирати певні вміння, необхідні для здійснення репродуктивної, напівтворчої і творчої СР;
 - аналізувати тип (визначати мету, функцію, зміст і вид) карток і пам’яток для СР, добирати потрібні види для певної форми СР;
 - створювати картки і пам’ятки для СР з конкретною метою як для роботи на уроці, так і в позаурочний час;
 - розробляти методику роботи з картками і пам’ятками для СР на уроці ІМ з певною метою;
 - визначати функції вчителя (методиста, консультанта...) в організації і проведенні СР та АР учнів з ІМ;
 - аналізувати і характеризувати суть АР взагалі і різні її окремі види (форми);
 - планувати серію автономних занять з певної теми;
 - характеризувати функції школи і вчителів в організації та здійсненні АР учнів.

Форми проведення заняття:

- Евристична бесіда.
- Усна презентація.
- Усні відповіді з наступним обговоренням.
- Професійно орієнтована гра.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

Самостійна робота – це вид навчальної...

Автономна робота – це діяльність, ...

Характеристиками СР і АР є...

Для СР необхідно сформулювати...

Проведення СР неможливе без...

Використання Інтернету зумовлює...

Пам'ятка для СР – це...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Загальна характеристика СР учнів при вивченні ІМіК. Цілі і зміст їх організації.

- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К.: Ленвіт, 2013. – С. 500–502; 510–511.
- Коряковцева Н. Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранный язык: Пособие для учителей. – М.: АРКТИ, 2002. – С.42–65.
- Кобышева А. В. Организация самостоятельной работы учащихся по иностранному языку. – СПб.: КАРО, Мн.: Издательство “Четыре четверти”, 2005. – С.10–16; 17–32.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, дайте визначення СР та АР учнів з ІМіК в рамках комунікативно-діяльнісного підходу. Сформулюйте їх зовнішні (організаційні) і внутрішні (процесуальні) ознаки. Поясніть, формуванню і розвитку яких компетентностей учнів сприяють правильно організовані СР і АР.

2. Види і рівні СР учнів з ІМіК. Засоби для її здійснення.

- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К.: Ленвіт, 2013. – С. 502–506.

- Коряковцева Н. Ф. Теория обучения иностранным языкам: продуктивные образовательные технологии: учеб. пособие. – М.: Издательский центр “Академия”. – 2010. – С. 86–100.
- Коньшева А. В. Организация самостоятельной работы учащихся по иностранному языку. – СПб.: КАРО, Мн.: Издательство “Четыре четверти”, 2005. – С.33–41.
- Рогова Г. В., Рабинович Ф. М., Сахарова Т. Е. Методика обучения иностранным языкам в средней школе. – М.: Просвещение, 1991. – С.223–250.

Опрацювавши вказані джерела, назвіть види і рівні СР, охарактеризуйте їх та наведіть приклади. Визначте критерії типології СР. Дайте характеристику рівнів СР і визначте, які засоби необхідні для реалізації кожного з них. Випишіть і запам’ятайте спеціальні вміння СР, якими мають володіти учні.

3. Види карток і пам’яток для СР. Методика їх застосування на уроці ІМіК і в позаурочний час.

- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 506–510.
- Пассов Е. И., Кузовлева Н. Е. Урок иностранного языка. – Ростов н/Д: Феникс; М.: Глосса-Пресс, 2010. – С. 276–283, 284–295.
- Рогова Г. В., Рабинович Ф. М., Сахарова Т. Е. Методика обучения иностранным языкам в средней школе. – М. : Просвещение, 1991. – С. 228–250.
- Шерстюк О. М., Арванітопуло Е. Г. Картки для самостійної роботи учнів з французької та англійської мов // Бібліотечка журналу “Іноземні мови”. – Вип. 1/2007. – К. : Ленвіт, 2007. – 48 с.

Ознайомившись із рекомендованою літературою, назвіть функції карток для СР. Дайте приклад кожного з видів карток. Поясніть залежність структури картки від рівня СР, функції у навчальному процесі, характеру опори / інформації тощо. Знайдіть приклади карток для СР у різних компонентах сучасних НМК з ІМіК. Будьте готові охарактеризувати види пам’яток для СР, їх функції та особливості структури. Укладіть три різні картки й одну пам’ятку для СР з ІМіК до конкретного розділу шкільного підручника відповідно до набутих вами знань про їх види, функції та структурні особливості.

4. Автономна робота учнів з ІМіК, її форми, а також види відповідальної залежності.

- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 510–511.
- Коряковцева Н. Ф. Автономия учащегося в учебной деятельности по овладению иностранным языком как образовательная цель / Н. Ф. Коряковцева // Иностранные языки в школе, 2001. – №1. – С. 3–14.
- Гез Н. И., Фролова Г. М. История зарубежной методики преподавания иностранных языков: учеб. пособие. – М.: Издательский центр “Академия”, 2008. – С.203–210, 230–238.

Опрацювавши вказані джерела, сформулюйте визначення основних форм АР. Охарактеризуйте умови відповідальної залежності між всіма учасниками реалізації АР. Підготуйтеся розповісти про вміння і здібності, необхідні учням для АР і про ознаки їх готовності до неї. Назвіть умови ефективності АР. Проаналізуйте засоби, що використовуються для успішного здійснення АР. Визначіть роль Інтернету в процесі АР.

5. Особливості дистанційного навчання, екстернату і сімейної освіти. Система автономних занять.

- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 511–513.
- Коряковцева Н. Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранный язык: Пособие для учителей. – М.:АРКТИ, 2002. – С.142–164.
- Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Под ред. Е. С. Полат. – М. : Изд. центр “Академия”, 2002. – С.153–194.

Ознайомившись з рекомендованими джерелами, розкажіть про форми АР і назвіть умови ефективності її проведення. Охарактеризуйте дистанційне навчання і сімейну освіту. Перечисліть функції школи і вчителя іноземних мов в організації та здійсненні АР учнів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. а. Проаналізуйте завдання, які входять до комплекту карток СР (Методика навчання іноземних мов і культур ... – К.: Ленвіт, 2013. – С. 504-505). **Визначіть, який саме вид картки містить наведені нижче завдання і рівень СР.**

Бланк для відповідей

№ завдання	Вид картки	Рівень СР
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		

- 1) **англ.** Read the story, put 10 questions on it. Explain why...
нім. Lest den Text. Stelt 5 Fragen zu diesem Text. Erklärt, warum...
фр. Lisez une histoire, posez-y 10 questions; expliquez, pourquoi...
ісп. Leed el texto, componed 5 preguntas a él, explicad ¿por qué...
- 2) **англ.** Match the photos of the people with the characters from the text, explain your choice...
нім. Verbindet Bilder mit den Helden des Textes. Argumentiert eure Wahl...
фр. Associez les photos des gens aux personnages du texte; argumentez votre choix...
ісп. Unid las fotos de las personas con los personajes del texto, argumentad vuestra elección...
- 3) **англ.** Learn the vocabulary, memorize the words and word expressions.
нім. Lernt den Wortschatz; behaltet die Wörter und Ausdrücke.
фр. Apprenez le lexique; retenez les mots et les expressions.
ісп. Aprended el léxico, recordad las palabras y expresiones.
- 4) **англ.** Do the crossword puzzle.
нім. Füllt das Kreuzwort aus.
фр. Remplissez les mots croisés.
ісп. Rellenad el crucigrama.
- 5) **англ.** Describe the pictures.
нім. Beschreibt die Bilder.
фр. Décrivez les images.
ісп. Describid los dibujos.
- 6) **англ.** Listen to a bit of advice on writing good e-mails and say if the statements on the card are true or false.
нім. Hören Sie die Ratschläge zum erfolgreichen E-Mail Schreiben und sagen Sie, ob die Aussagen richtig oder falsch sind.
фр. Ecoutez quelques conseils comment écrire un bon é-mel et dites si les affirmations ci-dessous sont vraies ou fausses.
ісп. Escuchad los consejos como escribir una carta electrónica buena y contestad si las afirmaciones siguientes son correctas o no.

- 7) **англ.** Look at the picture and compare the questions the reporter asked the writer with the same questions in indirect (reported) speech published in the newspaper. Then answer the two questions and do the two tasks.
- нім.** Seht auf das Bild und vergleicht die Fragen, die an den Reporter gestellt waren, mit den gleichen Fragen in der indirekten Rede, die in der Zeitung publiziert waren. Danach antwortet auf zwei Fragen und macht die beiden Aufgaben.
- фр.** Regardez la photo et comparez les questions posées par le reporter à l'auteur aux mêmes questions au discours indirect, publiées dans le journal. Après, répondez aux deux questions et faites les deux devoirs.
- ісп.** Mirad al cuadro y comparad las preguntas que el repórter hace al escritor con las mismas preguntas en estilo indirecto publicadas en el periódico. Después contestad a dos preguntas y cumplid dos tareas.

б. Проаналізуйте завдання кожної з трьох нижчеподаних пам'яток і визначіть, до якого з чотирьох видів – інформуючих, алгоритмізуючих, контролюючих чи організуючих – відноситься кожна з них.

Пам'ятка 1	Пам'ятка 2
<p>....</p> <p>Якщо ви обрали проект №1, зробіть наступне:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Вирішіть, якою буде головна тема газети. Ви можете провести опитування серед учнів класу, школи, щоб визначити тему, яка їх зацікавить. ▪ Вирішіть, статті / матеріали якого типу будуть у вашій газеті: передова, інтерв'ю, репортажі тощо. ▪ Подумайте над цікавими заголовками для матеріалів і дизайном газети / кожної сторінки. 	<p>....</p> <p>Прочитайте про деякі правила поводження у Великій Британії і порівняйте їх із правилами у вашій країні. Які є схожості й відмінності?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Коли вас запросили до когось додому, буде доречним принести подарунок: квіти або цукерки. Наступного дня слід послати лист / записку з подякою. 2. Британці дуже пунктуальні. Вони завжди стараються прийти вчасно. Прийти на кілька хвилин пізніше – неввічливо. 3. Якщо ви не встигаєте, не можете прийти на зустріч, зателефонуйте людині, з якою ви домовлялись. <p>....</p>
<p style="text-align: center;">Пам'ятка 3</p> <p>Для того, щоб написати статтю про ваш регіон до Всесвітньої Книжкової Енциклопедії, зробіть наступні кроки: 1) зберіть необхідну інформацію про географічне положення, рельєф, клімат, рослини і тварини, дива природи, людей; 2) розмістіть інформацію в логічному порядку; 3) підберіть ілюстрації до кожного пункту / фрагменту; 4) презентуйте інформацію способом, цікавим читачеві. Стиль вашої статті має бути офіційним. Тому: 5) вживайте лексику...</p>	

Бланк для відповідей:

Номер пам'ятки	Вид пам'ятки
Пам'ятка 1	
Пам'ятка 2	
Пам'ятка 3	

2. Ознайомтесь із завданнями для самостійної роботи учнів з ІМ, які подані нижче. Внесіть номери завдань у бланку для відповідей до відповідної колонки: завдання на формування 1) спеціальних навчальних умінь СР; 2) лексичної і граматичної компетентностей; 3) компетентності в рецептивних видах МД; 4) компетентності в продуктивних видах МД. Всі завдання взяті з діючих шкільних підручників.

Зразки завдань для СР учнів з ІМ

1. Порівняйте речі, про які ви прочитали, з правилами вашої школи. Що схоже? Що відрізняється? Які речі ви б хотіли перейняти у вашій школі? Працюємо в парах.
2. Прочитайте "Хартію" Бомонтського ліцею. В групах по четверо укладіть хартію вашої "ідеальної школи".
3. Працюємо в групах по три-чотири учні. Один з вас – учитель, інші – учні. Вчитель запитує: чому ви розмовляли на уроці? Чому ви не зробили домашнє завдання? Де ваша ручка? Чому ви їсте на уроці? Чому ви дивитесь у вікно?.. тощо. Учні, приготуйте хороші виправдання.
4. Написання особистої історії. Використайте цей план. Він допоможе вам у виконанні завдання:
 - I. Планування.
 - II. Складання.
 - III. Перевірка.
 - IV. ...
 - V. ...
 - ...

Як планувати:

- a. Для початку вивчіть особливості персональної історії (ПІ).
 - a. ПІ розповідає правдиві або вигадані події, що трапились із автором.
 - b. Автор використовує слова "я", "мене", "мій".
 - c. ПІ відображає почуття автора щодо його пригоди / досвіду...
- b. ...

5. Прочитайте пропозиції різних учнів і учениць. Скажіть, що запропонував кожен/на з них, і чи ви “за” або “проти” цих пропозицій. Додайте причини до ваших аргументів. Наприклад VI: “Слід створити шкільний оркестр”. Ваша думка: “...”.
6. Діти 7-и – 8-и років вперше прийшли до бібліотеки. Їм слід ознайомитися з правилами бібліотеки і дотримуватись їх. Скажіть, що їм каже бібліотекар. Напр.: *Бібліотекар каже їм повертати книги вчасно.*
7. Прочитайте і здогадайтесь про значення виділених слів. Потім доповніть необхідним словом речення з наступної вправи.
8. Пригадайте історію, яку ви нещодавно прочитали. Напишіть її короткий зміст. Використайте наступні запитання: 1) Хто автор прочитаного вами оповідання? 2) Що ви знаєте про автора цієї книги? 3) Як називається оповідання? 4) Про що це оповідання? 5) Назвіть діючих осіб-персонажів і скажіть, чи вони вам сподобались. 6)...
9. Проведіть у класі міні-опитування іноземною мовою. Дізнайтесь, хто: 1) грає на музичних інструментах, 2) грає в оркестрі, 3) грає у гурті, 4) співає у хорі, 5) бере уроки музики, 6) слухає гучну музику... Наприклад: “Ти граєш на музичному інструменті?” – “Так, граю /ні, не граю”.

Зробіть таблицю згідно з пунктами опитування і заповніть її іменами учнів, щоб послати її до іноземного Інтернет-видання про музичні смаки підлітків.

10. Ознайомтесь із порадами щодо вмінь вчитися. Скажіть, які вміння у вас сформовані, над якими ви працюєте, а які ви вважаєте необов'язковими: Get in the habit. Jump right in. Make a list. Chunk it up. Give yourself gold stars. Don't drift. Get your stuff organized. Get enough sleep. Fuel up. Work it out.
11. Прослухайте оголошення по радіо і поєднайте виконавців з жанрами музики, яку вони грають.

1. The Bad Bad Boys.	a. Pop music
2. Jimmy Wild	b. Jazz
3. Jamaica Inn	c. Punk music

Бланк для відповіді

1	2	3

12. Обговоріть у парах наступні питання: 1) Чи є ви фанатом музики? Кого можна вважати музичним фанатом? 2) Чи є у вас улюблені співаки, музиканти, композитори? 3) Чи любите ви читати про них у газетах і журналах? 4) Як ви вважаєте, ... Потім обміняйтесь інформацією з іншими парами і зробіть групову доповідь на тему дискусії.

13. Перетворіть подані речення в непряму мову. Наприклад: "...". Якщо ви забули правило, подивіться параграф "Пряма й непряма мова" у вашому підручнику. 1. Mark: "I'll see you in the office". 2. Emma: "The conference will take place next week". Chris: ...
14. Прочитайте газетну статтю "Fame School for Britain". Виконайте поданий нижче тест на поєднання (match the halves of these sentences). Обдумайте, як ви відповісте на наступні питання:
- 1) Як ця школа відрізняється від звичайних шкіл?
 - 2) Чи ви згодні, що для майбутніх зірок мають бути особливі школи?
- ...
15. Ви повертаєтесь додому із запізненням, тому що були свідком аварії. Ваша мама запитує, чому ви прийшли так пізно. Ви даєте пояснення і розповідаєте про аварію. Складіть діалог.
16. Прочитайте наступні речення. Що б ви могли написати близькому другу, його батькам, хорошому знайомому, малознайомій людині? Запропонуйте інший початок листа (де ви вибачаетесь і пояснюєте, чому у вас не було часу написати раніше).
17. Працюємо в групах. Прочитайте інформацію з путівника "Київ". Обговоріть її, щоб вибрати одне визначне місце для екскурсії із запропонованих. Поясніть класу ваш вибір. Корисні вислови: We could... Let's think about... Why not to visit... ? In my opinion, this one would be better. To my mind, this one's more suitable. We need to consider...
18. Працюємо в парах. Доповніть діалог реченнями ... і розіграйте його. Writing point. After you have collected and organized your material, you are ready to start writing.

Drafting means writing a paragraph or an essay. But it is not a finished product yet. As you write the first draft, you need to follow your *outline*. You should focus on meaning and not grammar. Successful writers know that writing is mostly *rewriting*.

It can be divided into:

1. REVISING (you may change the content and the organization of your paragraph / essay).
2. EDITING (or PROOFREADING) (you check for sentence structure, grammar and spelling).

Now you're ready for the final stage – writing the *final draft*. Make sure you have included all the corrections in the second draft. Do not forget that writing is a process and you should continue until you are satisfied with the final product.

19. Work in pairs. Answer the questions:

- Is writing a process or a skill?
- What reasons do we write for?
- What kinds of writing do you know?
- Why do we study writing?

Бланк для відповідей:

Завдання на формування спеціальних навчальних вмінь СР	
Завдання на формування лексичної і граматичної компетентностей	
Завдання на формування компетентностей в рецептивних видах МД	
Завдання на формування компетентностей в продуктивних видах МД	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Назвіть по два завдання для індивідуальної, групової і комбінованої СР учнів.

Другий рівень складності

Поясніть, чому в учнів необхідно розвивати спеціальні вміння СР, наприклад, користуватись опорами, знаходити й використовувати приховані опори, користуватись словниками і довідковою літературою тощо.

Третій рівень складності

На основі вищеподаних і проаналізованих завдань для СР розробіть:

- а) серію з п'яти карток різного виду для СР з оволодіння лексичним матеріалом;
- б) дві пам'ятки (інформуючу й алгоритмізуючу або інших видів) для СР з розвитку вмінь готувати переказ прослуханого / прочитаного тексту, а також писати узагальнюючу статтю (доповідь) на вказану тему.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Уважно ознайомтеся з трьома наведеними нижче визначеннями поняття “автономна робота учнів” і з’ясуйте, чим принципово вони відрізняються від того, яке наведене у підручнику “Методика навчання іноземних мов і культур ...” – К.: Ленвіт, 2013. – С. 510.

1. *“Учень, який навчається автономно – це учень, який вміє навчатись. Автономія учня перш за все розвивається залежно від ступеня розвитку вмінь вчитися. Слід ідентифікувати стратегії, що роблять навчання більш ефективним (когнітивні, метакогнітивні і соціоафективні стратегії) і знайти адекватні засоби для того, щоб навчити учнів користуватись цими стратегіями.”* (Eva Lang, L'apprentissage autonome dans l'enseignement du français langue étrangère: Théorie et pratique, С. 12, переклад наш).

Режим доступу: www.zora.uzh.ch/45128/1/Eva_Lang.pdf

2. *“Автономне навчання – це таке навчання, коли учень навчається, будучи сам власним вчителем. АР може приймати різні форми залежно від природи й ступеню відповідальності учня в процесі навчання. АР – це така організація навчання, яка принципово характеризується різним розподілом ролей щодо видів діяльності в навчальному процесі.”* (Tran Dinh Binh. Apprentissage du français en autonomie en contexte universitaire. – Ecole supérieure des Langues. UN de Hanoi Vietnam, P.5, переклад наш).

Режим доступу: <http://data.ulis.vnu.edu.vn/jspui/bitstream>

3. *“Autonomy” is the ability to take charge of one’s learning. That is to have, and to hold, the responsibility for all the decisions concerning all aspects of this learning, ie: – determining the objectives; – defining the contents and progressions; – selecting methods and techniques to be used; - monitoring the procedure of acquisition properly speaking (rhythm, time, place, etc.); – evaluating what has been acquired.”* (Holec H., Little D. G. Strategies in Language Learning and Use).

Режим доступу: <https://books.google.com.ua/books>
<http://goo.gl/26N7a7>

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Ариян М. А. Повышение самостоятельности учебного труда школьников при обучении иностранному языку / М. А. Ариян // Иностранные языки в школе. – 1999. – № 6. – С. 17–21.
- Асеева Т. В. Реализация основ автономии в контексте личностно-ориентированного подхода к обучению студентов иностранному языку. Т. В. Асеева // “Наука и образование: новое время”. – 2014. – №5. Режим доступа: www.articulus-info.ru
- Бухлова Н. В. Як навчити учня вчитися: поради та рекомендації. / Н. В. Бухлова. – К.: “Шкільний світ”, 2007. – 128 с.
- Петрик Л. В. Засоби медіаосвіти на уроках іноземних мов. – Режим доступа: elibrary.kubg.edu.ua/.../L_Petryk_DMU_14_F
- Вербицька М. М. Форми організації самостійної роботи учнів на уроці англійської мови // Вісник ЛНУ ім. Т. Шевченка. – № 12. – Ч. I. – 2013. – С.135–138.
- Хуторской А. В. Методика личностно-ориентированного обучения. Как обучать всех по-разному? : Пособие для учителя / А. В. Хуторской. – М.: Изд-во Владос-Пресс, 2005. – 383 с.
- Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів старших класів загальноосвітніх начальних закладів: навч-метод. посіб. / Редько В. Г. та інші / за наук. ред. В. Г. Редька. – К.: Пед. думка, 2013. – С. 218–242.
- Bimmel P., Rampillon U. Lernerautonomie und Lernstrategien / Peter Bimmel, Ute Rampillon. – München: Goete-Institut, 1999. – 200 S.
- Moreno García C. Materiales, estrategias y recursos para la enseñanza del español como 2/L / Concha Moreno García. – Madrid: Arco/Libros, S.L., 2011. – 525 p.
- Oxford R.L. Language Learning Strategies// The Cambridge guide to teaching English to speakers of other languages /Ed. Carter R., Nunan D. – Cambridge: Cambridge Univ. Press, 2005. – P. 166–170.
- Portfolio européen des langues – Guide pour la planification, la mise en œuvre et l'évaluation de projets d'utilisation à l'échelle de l'établissement scolaire / Little, David George *et al.* – European Centre for Modern Languages of the Council of Europe, 2011. – 50 p.
- Simon B. Learner Autonomy: English Language Teachers' Beliefs and Practices. – London : British Council, 2012. – 49 p.
- Статті з журналу “Іноземні мови”.**

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

** Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

<https://www.llas.ac.uk/resources/gpg/1409>.
http://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/5950/1/RAEI_12_01.pdf.
<http://iteslj.org/Articles/Thanasoulas-Autonomy.html>.
<http://ailarenla.org/bulletins/january-2013-bulletin-item-5/>.
<http://www.utc.fr/~untele/2004ppt/handouts/little.pdf>.
http://www.zora.uzh.ch/45128/1/Eva_Lang.pdf.
<http://ries.revues.org/449?lang=es>.
https://en.wikipedia.org/wiki/Learner_autonomy.
http://archive.ecml.at/mtp2/ELP_TT/ELP_TT_CDROM/DM_layout/00_10/06/06%20Supplementary%20text.pdf.
https://www.goodreads.com/author/show/1650849.Henri_Holec.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

А. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити терміни “самостійна робота” і “автономна робота” учнів з іноземної мови;
- дати іншомовні еквіваленти термінів СР і АР;
- пояснити критерії розподілу СР на рівні;
- визначити різницю між функціями карток і пам’яток для СР;
- назвати основні види карток для СР і критерії їх типології;
- описати форми автономної роботи учнів з іноземної мови;
- пояснити, за яких умов АР учнів є ефективною;
- розповісти про необхідну підготовку учнів до участі в СР і АР з ІМ;
- навести приклади різних засобів для ефективної організації СР;
- пояснити, від чого залежить структура і зміст картки для СР;
- навести приклади текстограми, ірограми, піктограми;
- навести приклади інформуючої, алгоритмізуючої, контролюючої пам’ятки для СР;
- назвати чотири основні прийоми роботи з картками на уроці (за В.Л. Скалкіним).

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Оберіть один із варіантів відповіді і запишіть його у бланку для відповідей. Порівняйте свою відповідь з ключем.*

1. Самостійна робота (СР) – це
 - а) підхід до навчання
 - б) одна з організаційних форм навчання
 - в) самокерована навчальна діяльність
2. Автономна робота (АР) починається
 - а) в результаті самостійного аналізу учнем своїх комунікативних потреб
 - б) в результаті неспроможності навчального закладу організувати навчання належним чином
 - в) в результаті опосередкованого керівництва вчителя
3. СР і АР учнів є одночасно
 - а) вправами і прийомами роботи
 - б) навчально-стратегічними й комунікативними компетентностями
 - в) цілями і сучасними формами навчання
4. Відсутність безпосередньої участі учителя у роботі належить до
 - а) зовнішніх, організаційних характеристик СР
 - б) внутрішніх, процесуальних ознак СР
 - в) характерних ознак АР
5. За рівнем самостійності навчальних дій учнів до видів самостійної роботи не належить
 - а) СР за зразком
 - б) СР з комбінованим використанням технічних і нетехнічних засобів навчання
 - в) СР на перенесення вивченого у нові ситуації
6. Репродуктивна СР передбачає
 - а) набуття певних знань і формування навичок вживання мовного і мовленнєвого матеріалу
 - б) реалізацію знань і навичок в аналогічних, а потім у подібних ситуаціях

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

- в) мотивацію творчого підходу учня до виконання певного завдання
7. До спеціальних вмінь СР **не** відносяться вміння
- сприймати й точно розуміти інструкції до СР
 - самостійно планувати свою роботу
 - поєднувати нові ЛО з відповідними їм дефініціями
8. Найбільш поширеними засобами для організації СР є
- НМК з іноземної мови
 - спеціальні картки й пам'ятки та їх комплекти
 - технічні засоби навчання
9. До основних прийомів роботи з картками для СР на уроці **не** належить
- синхронно-груповий і змінний
 - індивідуально диференційований і заміний
 - самостійне створення карток для СР
10. До форм АР відносять
- сімейну освіту, екстернат, дистанційне навчання, складну проектну роботу
 - всі форми проектної роботи з ІМ
 - будь-яку опосередковану діяльність учнів з ІМ

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

- _____
- _____
- _____

Отже ми сподіваємося, що ви оволоділи основними методичними вміннями, необхідними для реалізації самостійної і автономної роботи учнів при вивченні іноземних мов і культур.

6.6. Міні-модуль “Індивідуалізація процесу формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності”

Мета: Набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для індивідуалізації процесу формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності.

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з основними шляхами індивідуалізації процесу формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності.
- ✓ Оволодійте методичною термінологією з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - вивчати індивідуально-психологічні особливості учнів;
 - співвідносити види індивідуалізації зі способами, прийомами і засобами їх реалізації;
 - укладати “Атлас індивідуально-психологічних особливостей учнів”;
 - реалізовувати різні види індивідуалізації.

Форми проведення заняття:

- Усна презентація.
- Дискусія.
- Професійно орієнтована гра.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

Індивідуалізація процесу формування ІКК – це...

Психологічна структура індивідуальності охоплює такі підструктури ...

Атлас індивідуально-психологічних особливостей учнів допомагає ...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. **Вплив індивідуально-психологічних особливостей учнів на якість володіння іншомовною комунікативною компетентністю.**
 - Конспект лекції.
 - Методика навчання іноземних мов і культур – К. : Ленвіт, 2013. – С.61–68; 483–493.
 - Зеня Л. Я. Навчання іноземних мов у старшій профільній школі :

Лекційно-практичний курс. — Горлівка : Вид-во ГДПІМ, 2008. — С. 146—150.

- Зимняя И. А. Педагогическая психология. — М. : Логос, 2000. — С. 166—190.
- Паршикова О. О. Комунікативно-ігровий метод навчання іноземної мови учнів початкової загальноосвітньої школи: Монографія. — Макіївка : Вид-во “ВЕБЕР”, Донецька філія, Донецьк, 2009. — С.46—94.

Опрацюйте рекомендовані публікації. Визначте характер впливу індивідуальних особливостей учнів на ефективність оволодіння ними ІМіК. Підготуйте усну презентацію опрацьованого матеріалу (2 хв.).

2. Шляхи вивчення індивідуально-психологічних особливостей учнів.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур — К. : Ленвіт, 2013. — С. 486—493.
- English through Communication. Книжка для вчителя /Кол. авторів під керівн. Скляренко Н. К.; 5 кл. — К. : Освіта, 1996. — С.129—156; 6 кл. — К. : Освіта, 1997. — С.89—105.
- Бігич О. Б. Особистісно-діяльнісний розвиток молодшого школяра на уроці іноземної мови : Монографія. — К. : Вид. центр КНЛУ, 2010. — С. 5—17.
- Пассов Е. И., Кузовлева Н. Е. Урок иностранного языка. — М. : “ГЛОССА-ПРЕСС”, “Ростов-на-Дону”, “ФЕНИКС”, 2010. — С.73—95.

Прочитайте запропоновані джерела. Вирішіть, чи зможете ви реалізувати описані методи дослідження. Підготуйтеся до участі у дискусії “Психологічне тестування учнів: “за” і “проти”.

3. Цілі та види індивідуалізації процесу формування ІКК в учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур — К. : Ленвіт, 2013. — С. 483—485.
- Гальскова Н. Д., Гез Н. И. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика . — М.: Издательский центр “Академия”, 2008. — С. 69—71.
- Роман С.В. Методика навчання англійської мови у початковій школі : Навчальний посібник. — К. : Ленвіт, 2005. — С. 10—16.
- Цілі та завдання профільного навчання у старшій школі // Зеня Л.Я. Навчання іноземних мов у старшій профільній школі : Лекційно-практичний курс. — Горлівка : Вид.-во ГДПІМ, 2008. — С. 132 — 136.

Опрацювавши вказані джерела, назвіть форми реалізації індивідуального підходу, основні та допоміжні цілі, види індивідуалізації процесу навчання. Заповніть наведену нижче таблицю.

Підструктури психологічної структури індивідуальності	Види індивідуалізації процесу формування ІКК
1.	
2.	
3.	
4.	

4. Зміст, прийоми і засоби реалізації різних видів індивідуалізації формування ІКК. Навчальні стилі та навчальні стратегії учнів.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур – К. : Ленвіт, 2013. – С. 494–500.
- Городнича Л. В. Комп’ютерні вправи для диференційованого навчання учнів початкової школи аудіювання англійського мовлення / / Наук.-метод. журнал “Іноземні мови”. – 2007. – №2. – С. 57–61.
- Пассов Е. И., Кузовлева Н. Е. Урок иностранного языка. – Москва, “ГЛОССА-ПРЕСС”, Ростов-на-Дону, “ФЕНИКС”, 2010. – С. 73-95.
- Ягенич Л. В. Зміст стратегічної компетенції у процесі навчання молодших школярів іншомовного аудіювання // Вісник КНЛУ. Серія “Педагогіка та психологія”. – К.: Вид. центр КНЛУ. – 2005. – Вип. 9. – С. 38–44.

Опрацюйте запропоновані публікації і заповніть таблицю.

Вид індивідуалізації	Зміст	Прийоми реалізації	Засоби реалізації
		1. 2. 3.	
		1. 2. 3.	
		1. 2. 3.	
		1. 2. 3.	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- 1. Поєднайте прийоми індивідуалізації з відповідними видами індивідуалізації (напр.: 1— а). Скористайтеся бланком для відповіді.**

Прийоми індивідуалізації	Види індивідуалізації
1. підбір мовленнєвих партнерів з урахуванням спільності їхніх інтересів	а. мотивуюча
2. диференціація ступеня складності вправ з урахуванням рівня володіння учнями ІМіК	
3. підбір раціонального режиму виконання вправ з урахуванням типу пам'яті учня	б. регулююча
4. вибір раціонального режиму виконання вправи з урахуванням типу мислення учня	в. розвиваюча
5. диференціація обсягу вправ для домашньої роботи	г. формуюча
6. диференціація обсягу вправ для “комунікативних” і “некомунікативних” учнів	
7. вибір режиму виконання завдання з урахуванням індивідуального стилю оволодіння іншомовним мовленням	
8. підбір текстів для читання з урахуванням сфери інтересів	
9. диференціація режимів виконання завдань з урахуванням підготовленості учнів до уроку	

Бланк для відповіді:

1	2	3	4	5	6	7	8	9
а								

- 2. Укладіть три тестові завдання для визначення рівня сформованості іншомовної компетентності учнів 4-го класу в аудіюванні наприкінці навчального року.**

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Ви завершили вивчення теми “Молодіжна культура” з учнями 9-го класу. Тестування показало, що п'ять учнів не оволоділи лексичною компетентністю. Запропонуйте три прийоми індивідуалізації їхньої подальшої роботи, які б допомогли їм оволодіти лексичним матеріалом цієї теми під час оволодіння наступною — “Наука і технічний прогрес”.

Другий рівень складності

Поясніть різницю між розвиваючою і формуючою індивідуалізацією.

Третій рівень складності

Розробіть 5 карток для формування компетентності у монологічному мовленні за вашим вибором:

- а) з теми “Подорожування” для учнів 4-го класу, які пропустили значну кількість уроків;
- б) з теми “Кіно і театр” для учнів 7-го класу з низьким, середнім і високим рівнями володіння цією компетентністю.

Підготуйтеся до проведення на практичному занятті професійно орієнтованої гри “Перші кроки у професії вчителя ІМ” з використанням цих карток. Ви – вчитель ІМ, студенти групи – ваші учні.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Ви готуетесь до проведення пробного навчання під час педагогічної практики. Мета: перевірити ефективність використання адаптуючих карток для формування іншомовної компетентності учнів 10-ого класу у письмі (написання опису) з теми “Відомі музеї світу”. Розробіть п’ять адаптуючих карток для учнів з різним рівнем володіння цією компетентністю.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Городнича Л. В. Диференційоване навчання молодших школярів аудіювання англійського мовлення з використанням комп’ютера: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Городнича Лариса Віталіївна. – К., 2009. – 23 с.
- Європейське Мовне Портфоліо: Проект української версії для учнів 13-17 років / Укладач О. Карпюк. – Тернопіль: Лібра Терра, 2011. – 128 с.
- Зимняя И. А. Педагогическая психология. – М.: Логос, 2000. – 384 с.
- Кнодель Л. В. Психолого-педагогические аспекты обучения иностранным языкам: монография / Л. В. Кнодель. – К.: ПАЛИВОДА А. В., 2009 – 256 с.

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

- Кондрашихина О. А. Дифференциальная психология. – К.: Центр учебн. лит., 2009. – 232 с.
- Коряковцева Н. Ф. Теория обучения иностранным языкам : продуктивные образовательные технологии : учеб. пособие . – М. : Издательский центр “Академия”, 2010. – 192 с.
- Ляховицький М. В., Ніколаєва С. Ю. Індивідуалізація навчання іноземної мови в школі. – К.: Рад. школа, 1978. – 120 с.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – 328 с.
- Николаева С. Ю. Индивидуализация обучения иностранным языкам: Монография. – К.: Вища школа. – 1987. – 124 с.
- Пассов Е. И., Кузовлева Н. Е. Урок иностранного языка. – Ростов н/Д : Феникс; М. : Глосса-Пресс, 2010. – 640 с.
- Редько В. Г. Засоби формування комунікативної компетентності у змісті шкільних підручників з іноземних мов: теорія і практика. – Київ : Генеза, 2012. – 224 с.
- Тестирование детей / Составитель В. Богомолов. – Ростов н/Д.: Феникс, 2005. – 374 с.
- Шукин А. Н. Обучение иностранным языкам: Теория и практика. – М.: Филоматис, 2006. – 475.
- Ягенич Л. В. Формування у молодших школярів стратегічної компетенції в процесі навчання аудіювання англійською мовою: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Ягенич Лариса Вікторівна. – К., 2007. – 21 с.
- Bosse D. Differenziertes Lernen bis zum Abitur. Anregungen zum Umgang mit Heterogenität in der gymnasialen Oberstufe / Bosse D. // Pädagogik, 2003. – № 55 (9). – P. 25–27.
- Fahrenberg Y. Differentielle Psychologie und Persönlichkeitsforschung / Fahrenberg Y., Klein Ch., Peper M. – 2000. – 78 S.
- Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to teaching English. – Oxford Univ. Press, 2011. – 176 p.
- Hofer M. Psychologie des Lernens / M. Hofer, R. Pekrun, E. Wild // In : Andreas Krapp, Bernd Weidenmann (Hrsg.) : Pädagogische Psychologie : Ein Lehrbuch. 4. Auflage. PVU, Weinheim / Beltz 2001. – S. 207–270.
- La diversidad en el aprendizaje y enseñanza extranjera de lenguas extranjeras en educación secundaria. – Madrid : ANAYA, 2000. – 94 p.
- Oxford R.L. Language Learning Strategies// The Cambridge guide to teaching English to speakers of other languages /Ed. Carter R., Nunan D. – Cambridge: Cambridge Univ. Press, 2005. – P. 166–173.

- Sánchez Pérez A. Historia de la enseñanza del español como lengua. – Madrid: Sociedad General Española de Librería, S.A., 1992. – 510 p.
- Richerich R. La compétence stratégique : acquérir des stratégies d'apprentissage et de communication / Richerich R. // Apprentissage et usage des langues dans le cadre européen. – Numéro special du “Le français dans le monde”. – Paris : Hachette, 1998. – P. 188–212.
- Tabouret-Keller-Andrée. Le caractère inégalitaire des bilinguismes et des plurilinguismes / Tabouret-Keller-Andrée // Education et sociétés plurilingues. – № 8. – Italy: PESANDRO, 2000. – P. 1–6.
- Tarone E., Yule G. Focus on the Language Learner. – Oxford Univ. Press, 1996. – 201 p.
- Статті з журналу “Іноземні мови”.*
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

Ознайомтеся також з навчальними матеріалами на сайтах:

<http://psycho-test.org/test.php/type/5>

<http://psycabi.net>

<http://vobzore.com>tests/test-0222.php>

<http://cambridgeenglish.org/yle>

<http://oxfordenglishtesting.com>

<http://intermingling.ru/tag/cambridge-university-press/>

<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/lrn/prf/ft1/ukindex.htm>

<http://institutfrançais-ukraine.com/ua/apprendre/delf-dalf>

http://ave.cervantes.es/prueba_nivel/registro/test_de_clasificacion.php?origen=webAVE

ЗАВДАННЯ ДЛІА САМОКОНТРОЛІУ

А. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити термін “індивідуалізація процесу формування ІКК”;
- назвати цілі індивідуалізації процесу формування ІКК;
- пояснити різницю між основними і допоміжними цілями індивідуалізації;
- охарактеризувати види індивідуалізації;
- розкрити зв'язок між видами індивідуалізації і підструктурами психологічної структури індивідуальності;

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

- пояснити поняття “індивідуальний стиль навчальної діяльності”;
- визначити основні прийоми і засоби реалізації мотивуючої індивідуалізації;
- визначити основні прийоми і засоби реалізації регулюючої індивідуалізації;
- визначити основні прийоми і засоби реалізації розвиваючої індивідуалізації;
- визначити основні прийоми і засоби реалізації формуючої індивідуалізації.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Оберіть один із варіантів відповіді і запишіть його у бланку для відповідей. Порівняйте свою відповідь з ключем.*

1. До основних цілей індивідуалізації відносять
 - а) формування індивідуального стилю оволодіння ІМіК
 - б) стимулювання навчальної діяльності учнів
 - в) активізацію навчально-виховного процесу
2. Завданням індивідуалізації процесу формування ІКК є
 - а) контроль рівня сформованості навичок та вмінь
 - б) скорочення обсягу програмного матеріалу
 - в) підвищення рівня володіння ІКК
3. Види індивідуалізації процесу формування ІКК визначаються
 - а) відповідно до підструктур психологічної структури індивідуальності учня
 - б) з урахуванням типу пізнавальної діяльності учня
 - в) з опорою на індивідуальний стиль оволодіння ІМ учнем
4. Психологічна структура індивідуальності включає 4 підструктури
 - а) індивідуальний досвід, спрямованість, форми відображення та переконання
 - б) спрямованість, соціальний досвід, форми відображення та вікові особливості
 - в) спрямованість, соціальний досвід, форми відображення та біологічні властивості
5. Провідними видами індивідуалізації є

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

- а) мотивуюча, контролююча, розвиваюча, формуюча
 - б) регулююча, розвиваюча, мотивуюча, формуюча
 - в) розвиваюча, регулююча, стимулююча, мотивуюча
6. Для вивчення індивідуально-психологічних особливостей учнів використовується
- а) пробне навчання
 - б) експеримент
 - в) тестування
7. Основним засобом реалізації мотивуючої індивідуалізації є
- а) тексти
 - б) пам'ятки
 - в) картки
8. Основним прийомом реалізації регулюючої індивідуалізації є
- а) підбір мовленнєвих партнерів
 - б) підбір раціональних режимів виконання вправ
 - в) зміна обсягу завдань
9. Основним засобом реалізації розвиваючої індивідуалізації є
- а) тексти, що відповідають індивідуальним запитам учнів
 - б) адаптуючі роздавальні картки
 - в) підручник та навчальні роздавальні картки
10. Основним прийомом реалізації формуючої індивідуалізації на уроках є
- а) адаптуючі роздавальні картки
 - б) фонограма
 - в) пам'ятки

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Отже, навчіться “бачити” і “чути” своїх учнів і допомагати їм своєчасно.

6.7. Міні-модуль “Позакласна робота з іноземних мов і культур”

Мета: Набути знань та оволодіти методичними вміннями, необхідними для проведення позакласної роботи (ПР) з АМ у початковій, основній і старшій школі.

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з теоретичними засадами організації ПР з АМ.
- ✓ Оволодійте методичною термінологією з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - визначати методичні вимоги до ПР;
 - добирати форми та види позакласної діяльності, адекватні цілям і психолого-педагогічним особливостям навчання ІМіК на різних ступенях;
 - планувати різні види позакласної роботи з ІМіК з урахуванням її базових організаційних принципів;
 - аналізувати, робити методичні висновки, формулювати пропозиції щодо вдосконалення сценаріїв позакласних заходів ІМ на різних ступенях навчання;
 - розробляти сценарії позакласних заходів ІМ;
 - організувати роботу учнів початкової, основної і старшої шкіл над проектами.

Форми проведення заняття:

- Дискусія.
- Вирішення проблемних питань.
- Усні відповіді з наступним обговоренням.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

Позакласна робота з ІМіК – це система...

До основних принципів організації ПР належать...

Розрізняють такі форми позакласної діяльності з ІМ...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. Загальна характеристика поняття “позакласна робота” з АМ.
 - Конспект лекції.

- Методика навчання іноземних мов і культур ...— К. : Ленвіт, 2013. — С. 513—515.
- Добра Й. О. Роль позакласної роботи у навчанні спілкування англійською мовою. // Іноземні мови. — № 3, 2011. — С. 67.
- Внеклассная работа по немецкому языку на начальном этапе обучения /авт.-сост. Г. Н. Лебедева. — М.: Глобус, 2008. — 288 с.
- Внеклассные мероприятия по французскому языку / сост. В. П. Леонтьева. — Волгоград: Экстремум, 2005. — 148 с.

Ознайомившись з рекомендованими публікаціями, поясніть необхідність враховувати психолого-педагогічні особливості навчання ІМіК на різних ступенях у позакласній діяльності учнів.

2. Принципи організації позакласної діяльності ІМ в учнів початкової, основної і старшої школи.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...— К. : Ленвіт, 2013. — С. 515—516.
- Чинні Навчальні програми для 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. (www.mon.gov.ua)
- Бігич О. Б. Особистісно-діяльнісний розвиток молодшого школяра на уроці іноземної мови: Монографія. — К. : Вид. центр КНЛУ, 2010. — 138 с.
- Редько В. Г. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів початкової школи. — К. : Генеза, 2007. — 136 с.
- Занимательный английский. 5-11 классы: обобщающие уроки, внеклассные мероприятия / авт.-сост. Т. В. Пукина. — Волгоград: Учитель, 2009. — 95 с.
- Иностранные языки: Сценарии творческих уроков / Под ред. В. С. Кукушина. — М. — Ростов-на-Дону: ИКЦ “МарТ”, 2005. — 128 с. (Серия “Школьный корабль”).

Опрацювавши вказані джерела, сформулюйте основні принципи організації позакласної діяльності ІМ в учнів початкової, основної і старшої школи; випишіть з чинних програм вимоги до ПР по ступенях навчання.

3. Форми і види позакласної виховної роботи з АМ.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...— К. : Ленвіт, 2013. — С. 515—516.
- Бігич О. Б. Конкурс на кращого знавця англійської мови як форма виховного заходу під час педагогічної практики //Іноземні мови. — № 1, 2000. — С. 58.

- Гаврильченко Л. Мюзикли французькою мовою для дітей // Іноземні мови. – № 3, 2012. – С. 69.
- Пономарьова Ю. А. Урок-вікторина “Знавець Сполученого Королівства” у старшій школі // Іноземні мови. – № 4, 2002. – С. 58.
- Стрельченко К. Використання народних казок у процесі навчання англійської мови // Іноземні мови. – № 3, 2012. – С. 65.
- Шахрайчук Т. Є., Чала Ю. М. Сценарій новорічного свята англійською мовою “Winter holidays in different countries” // Іноземні мови. – № 4, 2012. – С. 66.
- Устименко С. В., Систалюк Р. П. Нетрадиційні уроки: методична розробка бінарного уроку з англійської та французької мов із застосуванням відеоматеріалів і проектних робіт // Іноземні мови. – № 2, 2012. – С. 62.

Опрацювавши вказану літературу, визначте основні форми позакласної виховної роботи з АМ. До кожної форми позакласної роботи з АМ доберіть певні види позакласної діяльності учнів, перелік яких подано нижче, і заповніть таблицю:

Індивідуальні	Групові	Масові	Об'єднані	Комплексні
А	Б	В	Г	Д
Розучування віршів, ролей до вистав ...	Гурток перекладачів ...	Вечір-свято ...	Літературний клуб ...	Тиждень іноземної мови ...

- 1) Театр ляльок
- 2) Секція шанувальників англійської поезії
- 3) Підготовка доповіді / повідомлення до конференції / дискусії
- 4) Усний журнал
- 5) Ранок “В гостях у казки”
- 6) Вечір-портрет
- 7) Прес-конференція
- 8) Літературний клуб
- 9) Шкільний поштамт
- 10) Розучування віршів, ролей до вистави тощо
- 11) Гурток перекладачів
- 12) Драматичний гурток
- 13) Клуб веселих і кмітливих (КВК)
- 14) Вечір-свято
- 15) Конкурс на краще читання віршів
- 16) Тиждень іноземної мови
- 17) Випуск стіннівки

4. Зміст, структура і методика проведення Тижня іноземної мови і культури у школі.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...— К.: Ленвіт, 2013. — С. 517—518.

Доведіть, що Тиждень іноземної мови і культури є масовою комплексною формою позакласної роботи з ІМ. Визначте його структуру, етапи підготовки, методику проведення.

Складіть план проведення Тижня англійської мови для 5-11 класів, розподіливши рекомендовані нижче заходи по днях для кожного класу:

План Тижня англійської мови

День Тижня	Зміст роботи	Класи, які беруть участь
Понеділок		усі класи
Вівторок		5-6
Середа		7
Четвер		8
П'ятниця	Прес-конференція (Зустріч з британськими школярами)	9
Субота		10-11

- а) Клуб веселих і кмітливих
- б) Прес-конференція (Зустріч з британськими школярами)
- в) Вечір англійської та американської пісні (Дискотека)
- г) Зустріч з Містером Гумором
- д) Ранок “Наші улюбленці”
- е) Виставка учнівських творчих робіт (малюнки, фотографії, переклади, твори тощо).

5. Проектна робота як форма організації позакласної роботи з ІМіК у школі.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...— К.: Ленвіт, 2013. — С. 519—520.
- Полат Е.С. Метод проектов на уроках иностранного языка// Иностранные языки в школе. — 2000. — № 2, 3.

Опрацювавши вказану літературу, поясніть в чому полягає особливість проектної роботи з ІМіК, назвіть типи проектів й етапи роботи над ними.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Ознайомтеся із сценаріями позакласних заходів ІМ для учнів 1-11 класів, які знаходяться у кабінеті методики (ауд. 122). Проаналізуйте два сценарії для учнів різних ступенів навчання за такими критеріями:

- 1) відповідність заходів віковим особливостям учнів;
- 2) пізнавальний характер тематики заходів та їх країнознавча спрямованість;
- 3) врахування програмної тематики і вимог до розвитку навичок та вмінь усного мовлення;
- 4) різноманітність конкурсів, які сприяють не лише удосконаленню навичок та вмінь іншомовного спілкування учнів, але й розвитку їх індивідуальних можливостей;
- 5) визначення місця ведучого та його ролі;
- 6) наявність зворотного зв'язку, тобто участь у конкурсах уболівальників/ глядачів;
- 7) описання повного реквізиту, що забезпечує проведення конкурсів;
- 8) наявність таблиці для обліку результатів учнів/ команд, які беруть участь в різних конкурсах.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Назвіть форми позакласної роботи, які можна виділити на основі її змісту.

Другий рівень складності

Поясніть, чому ефективні організація і забезпечення навчально-виховного процесу значною мірою зумовлюють швидкість і якість формування в учнів ІКК на різних ступенях навчання.

Третій рівень складності

На основі опрацьованих сценаріїв позакласних навчально-виховних заходів (каб. 122) розробіть один власний сценарій поза-класного заходу за вашим вибором для учнів початкової/ основної/ старшої школи. Врахуйте:

- 1) час і місце проведення заходу;
- 2) кількість учасників;
- 3) оформлення приміщення, де має відбутися захід;
- 4) реквізит, необхідний для виконання пісень, віршів, інсценівок, конкурсів тощо;
- 5) роль ведучого заходу та його слова;
- 6) прийоми, які зможуть забезпечити активну участь глядачів у програмі заходу.

Підготуйтеся до демонстрації фрагмента розробленого вами сценарію позакласного заходу з ІМіК на практичному занятті.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Зробіть порівняльну характеристику трьох форм позакласних заходів ІМ для учнів різних ступенів навчання (каб. 122). Обґрунтуйте свій аналіз.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Бігич О. Б. “Tricolín: ayer, hoy, mañana”: сценарій позакласного заходу з іспанської мови для молодших школярів // Іноземні мови. – 2014. – №4. – С. 53–56.
- Бігич О. Б. Методичний проект для учителя початкової школи “Азбука квітів...” // Іноземні мови. – 2015. – №3. – С. 45–53.
- Сказки. В этой волшебной стране. Contes. Dans ce Merveilleux Pays / Составление, адаптация текста, комментарий, упражнения, словарь Л. А. Мурадовой. – М.: Рольф, 2002. – 160 с., с ил.
- Назар Л. English Parties: Сценарії позакласних заходів з англійської мови. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. – 80 с.
- Ясинська К. Connaissez-vous la France? = Чи знаєте ви Францію? / Посібник з лінгвокраїнознавства. – вид. Le Monde, 2009. – 96 с.
- Ukraine, my Ukraine! = Україно, моя Україно! [збірник текстів]: навч. посіб. / уклад. С. В. Гапонова. – К.: Знання, 2008. – 336 с.
- Badstübner-Kizik С. Kunst und Musik im Deutsch als Fremd- und Zweitsprache-Unterricht. // Deutsch als Fremd- und Zweitsprache. – Н.-J. Krumm, Chr. Fandrych, В. Hufeisen u.a. (Hrsg.). – Berlin: Walter de Gruyter GmbH, 2010. – 2. Halbband. – S. 1596–1601.

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

- Schewe M. Drama- und Theaterpädagogik im Deutsch als Fremd- und Zweitsprache-Unterricht // Deutsch als Fremd- und Zweitsprache. – H.-J. Krumm, Chr. Fandrych, B. Hufeisen u.a. (Hrsg.). – Berlin: Walter de Gruyter GmbH, 2010. – 2. Halbband. – S. 1589–1595.
- Dauvillier Chr., Lévy-Hillerich D. Spiele im Deutschunterricht. Fernstudieneinheit 28. – Berlin, München: Langenscheidt, 2004. – 199 S.
- Статті з журналу “Іноземні мови”.*
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

http://osvita.ua/school/lessons_summary/outschool/
<http://pedpresa.com.ua/biblioteka/pozaklasnyj-zahid-z-anhlijskoji-movy-kvk-chy-znajete-vy-velykobrytaniyu-do-you-know-britain/>
<http://nvk12.rv.ua/uk/metoduka/206.html>
<http://festival.1september.ru/subjects/10/?subject=10>
<http://teacherjournal.com.ua/home/10382-pozaklasn-zaxodi-z-angljsko-movi.html>
http://smmco.ucoz.ua/2014/0867307_0F340_melyanchuk_n_e_pozaklasni_zahodi_z_a.pdf

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

А. Перевірте, чи ви можете:

- пояснити поняття “позакласна робота з ІМ”;
- визначити основні завдання позакласної роботи з ІМ;
- назвати основні принципи організації позакласної роботи з ІМ;
- назвати додаткові принципи організації позакласної роботи з ІМ;
- визначити форми позакласної роботи з ІМ за критерієм кількісного охоплення учасників;
- визначити змістові форми позакласної роботи з ІМ;
- охарактеризувати етапи проведення “Тижня англійської мови”;
- навести приклади індивідуальної позакласної роботи;
- навести приклади групової позакласної роботи;
- навести приклади масової позакласної роботи.

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Визначте правильну відповідь і запишіть її. Порівняйте свою відповідь з ключем.*

1. Участь у позакласній роботі є
 - а) обов'язковою для всіх учнів
 - б) обов'язковою для кращих учнів
 - в) добровільною
2. Позакласна робота з ІМ проводиться
 - а) за спеціальною програмою
 - б) за планом методичного об'єднання вчителів ІМ
 - в) без будь-якого плану
3. Основна мета позакласної роботи з ІМ полягає
 - а) в подальшому удосконаленні практичного володіння учнями іноземною мовою
 - б) в розвитку особистості учня
 - в) в естетичному вихованні учнів
4. Визначальною рисою позакласної роботи з ІМ є
 - а) навчання видів мовленнєвої діяльності
 - б) використання іноземної мови як засобу спілкування
 - в) формування творчих стосунків між учнями та вчителями
5. Характерною методичною вимогою до позакласної роботи з ІМ є
 - а) використання пізнавальних навчальних матеріалів
 - б) посильні завдання
 - в) цікавий зміст матеріалів і яскравість форми
6. Інтерес учнів до позакласної роботи значною мірою залежить від
 - а) організованості й дисциплінованості учнів
 - б) системи прийомів, які спонукають до спілкування
 - в) можливості спілкування в атмосфері святковості/невимушеності тощо
7. До основних організаційних принципів позакласної роботи відносять
 - а) принцип ситуативності

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

- б) принцип добровільності та масовості
 - в) принцип наступності
8. До організаційно-структурних форм позакласної роботи відносять
- а) масово-групові
 - б) індивідуальні
 - в) групові
9. За змістом виділяють такі форми позакласної роботи
- а) культурно-масові
 - б) комбіновані гуртки
 - в) політико-масові
10. До заходів культурно-масового характеру відноситься
- а) прес-конференція
 - б) вечір-свято
 - в) фестиваль

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Отже ми сподіваємося, що ви оволоділи основними методичними вміннями, необхідними для проведення позакласної роботи з учнями загальноосвітніх навчальних закладів, і можете переходити до опрацювання наступної теми.

7. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ “ОСОБЛИВОСТІ ПОГЛИБЛЕНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР”

Мета: Набути знань та усвідомити особливості поглибленого вивчення іноземних мов і культур учнями загальноосвітніх навчальних закладів.

Завдання:

- ✓ Ознайомтеся з особливостями організації процесу поглибленого вивчення ІМіК учнями загальноосвітніх навчальних закладів.
- ✓ Навчіться:
 - аналізувати цілі поглибленого навчання ІМіК у загальноосвітніх навчальних закладах;
 - враховувати психофізіологічні особливості учнів при підготовці фрагментів та планів-конспектів уроків;
 - робити аналіз чинних підручників для шкіл з поглибленим вивченням ІМіК;
 - добирати автентичний країнознавчий матеріал відповідно до теми навчання;
 - визначати ефективні способи формування ІКК учнів шкіл з поглибленим вивченням ІМіК;
 - використовувати сучасні технології навчання.

Форми проведення заняття:

- Усні відповіді з наступним обговоренням.
- Евристична бесіда.
- Дискусія.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

Завдання поглибленого вивчення ІМіК полягає у ...

Рівень володіння ІКК учнями спеціалізованих ЗНЗ визначений як ...

Професійно орієнтована мета для ЗНЗ з поглибленим вивченням ІМіК передбачає ...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

- 1. Організація процесу оволодіння ІМіК у спеціалізованих школах з поглибленим вивченням цього предмету.**

- Конспект лекції.
- Чинні Типові навчальні плани спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов I, II та III ступенів (див. Додатки до Типових навчальних планів).

Ознайомтеся з Типовими навчальними планами спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов і заповніть таблицю:

Розподіл годин з іноземної мови

Іноземна мова		
Школа	Класи	Кількість годин на тиждень
Початкова (I ступеня)	1	
	2	
	3	
	4	
Основна (II ступеня)	5	
	6	
	7	
	8 9	
Старша (III ступеня)	10	
	11	

2. Вимоги до рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності учнів шкіл з поглибленим вивченням ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 521–527.
- Чинні Програми для загальноосвітніх навчальних закладів з поглибленим вивченням ІМіК.
- Зеня Л.Я. Навчання іноземних мов у старшій профільній школі: Лекційно-практичний курс: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Горлівка: Видавництво КДПІ, 2008. – С. 232–233.

Опрацюйте запропоновані публікації і заповніть таблицю:

Компоненти іншомовної комунікативної компетентності				
Класи	Мовленнєві компетентності	Мовні компетентності	Лінгвосоціокультурна компетентність	Навчально-стратегічна компетентність
1-4				
5-9				
10-11				

3. Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності учнів шкіл з поглибленим вивченням ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 521–527.
- Чинні Типові навчальні плани білінгвальних класів спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов.
- Калинюк Т. Діяльність шкіл з поглибленим вивченням німецької мови (сучасний етап) // Вісник Львів. ун-ту. Сер. Педагогіка. – 2012. – Вип. 28. – С. 122–131.
- Сажко Л. А. Особливості формування іншомовної комунікативної компетенції у школах з поглибленим вивченням іноземних мов // Іноземні мови. – 2011. – №1. – С. 26–30.

Опрацюйте запропоновані джерела і визначте основні особливості формування ІМіК у школах з поглибленим вивченням іноземних мов.

4. Формування лінгвосоціокультурної компетентності учнів шкіл з поглибленим вивченням ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 92–94.
- Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. – К. : ВЦ „Академія“, 2010. – С. 235–249.
- Чинні підручники для шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов.
- Пассов Е. И. Урок иностранного языка / Е. И. Пассов, Н. Е. Кузовлева. – Ростов н/Д : Феникс; М : Глосса-Пресс, 2010. – С. 10–17. (Настольная книга преподавателя иностранного языка)

Опрацюйте запропоновану літературу, а також проаналізуйте чинні підручники для шкіл з поглибленим вивченням ІМіК. Визначте, який навчальний матеріал цих підручників має сприяти формуванню лінгвосоціокультурної компетентності учнів початкової, основної та старшої школи.

5. Використання сучасних технологій навчання для формування ІКК учнів шкіл з поглибленим вивченням ІМіК.

- Конспект лекції.

- Методика навчання іноземних мов і культур ...— К. : Ленвіт, 2013. — С. 124—136.
- Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. — К. : А.С.К., 2006. — 192 с.
- Аркусова И. В. Современные педагогические технологии при обучении иностранному языку (Структурно-логические таблицы): Учебно-наглядное пособие. М., 2009. — 146 с.
- Сысоев П. В. Методика обучения иностранному языку с использованием новых информационно-коммуникационных Интернет-технологий : учебно-методическое пособие. — Ростов н/Д : Феникс; М. : Глосса-Пресс, 2010. — 182 с.

Опрацюйте запропоновані джерела і визначте технології навчання ІМ, які можуть бути використані у школах I, II та III ступеня з поглибленим вивченням ІМіК.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Проаналізуйте вправи однієї з тем підручників для шкіл з поглибленим вивченням ІМ (II або III ступеня). Визначте цілі цих вправ, а також їх типи та види.
2. Запропонуйте методично доцільні сучасні технології для виконання цих вправ, враховуючи ступінь навчання учнів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Назвіть основні завдання навчання ІМіК учнів спеціалізованих ЗНЗ.

Другий рівень складності

Поясніть, в чому полягають особливості навчання ІМіК у спеціалізованих ЗНЗ.

Третій рівень складності

На основі опрацьованих джерел розробіть один власний фрагмент уроку з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання за вашим вибором:

- а) для формування лінгвосоціокультурної компетентності в учнів основної чи старшої школи (за чинним підручником для спеціалізованих шкіл);
- б) для взаємопов'язаного навчання видів мовленнєвої діяльності

учнів старшої школи (за чинним підручником для спеціалізованих шкіл).

Підготуйтеся до демонстрації розробленого вами фрагменту уроку на практичному занятті.

ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

Дослідіть питання профільного навчання ІМіК у спеціалізованих ЗНЗ. Визначте, які профільні курси та курси за вибором мають бути пріоритетними для шкіл з поглибленим вивченням ІМіК. Використайте при цьому такі джерела:

- Чинні Програми для старшої профільної школи. Іноземні мови.
- Методика навчання іноземних мов і культур ...— К. : Ленвіт, 2013. — С. 527—535.
- Зеня Л. Я. Навчання іноземних мов у старшій профільній школі: Лекційно-практичний курс: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. — Горлівка: Видавництво ГДПІМ, 2008. — С. 139—145, 159—162.
- Зеня Л. Я. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до навчання іноземних мов учнів профільної школи : моногр. /Л. Я. Зеня. — Горлівка : Вид-во ГДПІМ, 2011. — С. 78—97.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Колесников А. А. К вопросу о реализации прикладной направленности обучения в элективных курсах филологического профиля // Иностранные языки в школе. — 2006. — № 2. — С. 11—15.
- Конышева А. В. Организация самостоятельной работы учащихся по иностранному языку. — СПб.: КАРО, Мн.: Издательство “Четыре четверти”, 2005. — 208 с.
- Конышева А. В. Игровой метод в обучении иностранному языку. — СПб.: КАРО, Мн.: Издательство “Четыре четверти”, 2006. — 192 с.
- Копылова В. В. Методика проектной работы на уроках английского языка: Методическое пособие. — 2-е изд., стереотип. — М.: Дрофа, 2004. — 96 с.
- Нелюбин Л. Л. Переводоведческая лингводидактика : учеб.-метод. Пособие. — М. : Флинта : Наука, 2009. — 320 с.
- Пассов Е. И. Содержание иноязычного образования как методичес-

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

кая категория / Е. И. Пассов // Иностранные языки в школе. – 2007. – №6. – С. 13–23.

- Пассов Е. И. Урок иностранного языка / Е. И. Пассов, Н. Е. Кузовлева. – Ростов н/Д : Феникс; М : Глосса-Пресс, 2010. – 610 с. (Настольная книга преподавателя иностранного языка)
- Современная методика соизучения иностранных языков и культур / Под общ. Ред. М. К. Колковой. – СПб. : КАРО, 2011. – 200 с.
- Сафонова В. В., Сысоев П. В. Элективный курс по культуроведению США в системе профильного обучения английскому языку // Иностранные языки в школе. – 2005. – № 2. – С. 7–15.
- Тер-Минасова С. Г. Война и мир языков и культур : вопросы теории и практики ... : учеб. пособие. – М. : АСТ-Астрель, Хранитель, 2007. – 286 с.
- Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс : пособие для студентов пед. вузов и учителей / Е. Н. Соловова. – М.: АСТ : Астрель, 2009. – 238, [2] с.
- Традиции и инновации в методике обучения иностранным языкам / Пособие для учителей, аспирантов и студентов, преподавателей высшей школы / Под общ. ред. М. К. Колковой. – СПб. : КАРО, 2007. – 288 с.
- Чиханцова О. А. Чинники та засоби, які спонукають старшокласників до вивчення іноземної мови у загальноосвітніх школах та школах з поглибленим вивченням іноземної мови. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/23_WP_2011/Psihologia/8_91229.doc.htm
- Languages for Intercultural Dialogue / Edited by Jack Burston, Monique Burston, Eftychios Gabriel, Pavlos Pavlou / The Languages for Intercultural Dialogue conference / The University of Cyprus, 7-9 November 2008 (Языки для межкультурного диалога). – Nicosia, 2008. – 353 p.
- Lonergan J. Video in Language Teaching. – Cambridge : Cambridge Univ. Press, 1992. – 133 p.
- Samovar L.A., Porter R. Intercultural communication. – London; New York, etc. : Wadsworth Publishing Company, 1997. – 467 p.
- Bimmel P., Rampillon U. Lernerautonomie und Lernstrategien / Peter Bimmel, Ute Rampillon. – München: Goete-Institut, 1999. – 200 S.
- Статті з журналу „Іноземні мови”.*
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

Ознайомтеся також з навчальними матеріалами на сайтах:

<http://www.cambridgeenglish.org/exams/general-english-and-for-schools/>

<http://www.britishcouncil.org.ua/teach/resources/online-resources>

<http://www.alte.org/resources>

<http://www.deutschzentrum.org.ua/>

<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/lrn/prf/ft1/ukindex.htm>

<http://institutfrancais-ukraine.com/ua/apprendre/delf-dalf>

http://ave.cervantes.es/prueba_nivel/registro/test_de_clasificacion.php?origen=webAVE

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

А. Перевірте, чи ви можете:

- окреслити специфіку поглибленого навчання ІМіК;
- зробити порівняльний аналіз цілей навчання ІМіК у спеціалізованих та загальноосвітніх навчальних закладах;
- назвати основні завдання навчання ІМіК у спеціалізованих ЗНЗ;
- здійснити аналіз навчального матеріалу підручників для шкіл з поглибленим вивченням ІМіК;
- навести приклади сучасних навчальних технологій, використання яких є актуальним для шкіл з поглибленим вивченням ІМіК;
- назвати основні способи і прийоми навчання ІМіК для основної та старшої спеціалізованої школи;
- навести приклади проблемних завдань для формування іншомовної комунікативної компетентності учнів основної школи;
- окреслити специфіку профільного поглибленого навчання ІМіК;
- навести приклади проектів для формування ІКК учнів старшої профільної школи з поглибленим вивченням ІМіК;
- охарактеризувати білінгвальне навчання учнів спеціалізованих ЗНЗ.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Визначте правильну відповідь і запишіть її. Порівняйте свою відповідь з ключем.*

1. Викладання ІМіК у спеціалізованих ЗНЗ починається

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

- a) у початковій школі
 - б) в основній школі
 - в) у старшій школі
2. Практична, освітня, виховна, розвивальна та професійно орієнтована цілі викладання ІМіК комплексно реалізуються у спеціалізованих ЗНЗ
- a) в основній школі
 - б) у старшій школі
 - в) у основній і старшій школі
3. Білінгвальні класи у спеціалізованих ЗНЗ запроваджуються
- a) у початковій школі
 - б) в основній школі
 - в) у старшій школі
4. До білінгвальних класів приймають учнів
- a) за бажанням
 - б) за результатами навчальних досягнень у попередніх роках навчання
 - в) за результатами співбесіди чи тестування
5. Білінгвальна освіта є результатом оволодіння
- a) однією іноземною мовою поглиблено
 - б) двома іноземними мовами
 - в) низкою предметів іноземною мовою
6. Випускники шкіл з поглибленим вивченням ІМіК мають досягти рівня володіння ІМ
- a) B1
 - б) B2
 - в) A2
7. Профілізація старшої спеціалізованої школи здійснюється завдяки
- a) залученню профільно орієнтованого навчального матеріалу
 - б) збільшенню кількості профільно спрямованих текстів для читання
 - в) використанню сучасних технологій навчання
8. Курси за вибором пропонуються учням спеціалізованих ЗНЗ

- а) I ступеня
 - б) II ступеня
 - в) III ступеня
9. Одним з основних принципів укладання курсу за вибором є
- а) принцип домінуючої ролі вправ
 - б) принцип міжпредметної координації
 - в) принцип інтегрованого навчання видів мовленнєвої діяльності
10. Поглиблене вивчення ІМіК дає можливість приділити більше уваги формуванню
- а) лінгвосоціокультурної компетентності
 - б) навчально-стратегічної компетентності
 - в) мовним компетентностям

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть питання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Отже, ви набули знань про особливості навчання ІМіК у спеціалізованих навчальних закладах, що сприятиме підвищенню вашого професійного рівня.

8. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ “МЕТОДИ І ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР”

Мета: Набути знань про основні методи і технології навчання ІМіК, етапи розвитку методики навчання ІМіК; оволодіти вміннями аналізу методів навчання ІМіК.

Завдання:

- ✓ Ознайомтесь з основними методами навчання ІМіК.
- ✓ Вивчіть термінологію з проблеми.
- ✓ Навчіться:
 - аналізувати цілі, зміст, основні прийоми і засоби навчання в різних методах навчання ІМіК;
 - визначати доцільність використання окремих прийомів навчання ІМіК (за різними методами) та окремих технологій у загальноосвітніх навчальних закладах України;
 - відрізнити “комунікативне” навчання ІМіК від “некомунікативного”.

Форми проведення заняття:

- Дискусія.
- Запитання і відповіді.
- Усні відповіді з наступним обговоренням.

ПОВТОРЕННЯ МАТЕРІАЛУ

Пригадайте матеріал з теми і закінчіть такі твердження:

Основними принципами перекладних методів є такі: ...

Основною заслугою представників прямих методів є ...

До недоліків прямих методів відносять: ...

ПИТАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

1. “Усний метод” Г. Пальмера і система навчання читання М. Уеста.
 - Конспект лекції.
 - Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 549–551, 556–558.
 - Пальмер Г. Устный метод обучения иностранным языкам / Г. Пальмер. – М., “Учпедгиз”, 1961. – С. 9–17, 38–42, 58–60, 63–68, 157–160.
 - Уэст М. Обучение английскому языку в трудных условиях / М. Уэст. – М. : Просвещение, 1966. – С. 30–38, 54–57, 64–67.

Ознайомившись з рекомендованими джерелами, будьте готові 1) визначити сутність усного методу; 2) назвати основні форми роботи в рамках цього методу; 3) пояснити характер вправ (рецептивних, репродуктивних, “умовна бесіда”, “природна бесіда”); 4) описати призначення посібників для читання, розроблених М. Уестом; 5) охарактеризувати роль передтекстових і післятекстових завдань.

2. Критичний аналіз аудіо-лінгвального і аудіо-візуального методів.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К.: Ленвіт, 2013. – С. 551–555.
- Жлуктенко Ю. О. Навчання іноземних мов за методичною системою Ч. Фріза – Р. Ладо / Ю. О. Жлуктенко. – К. : “Рад. школа”, 1969. – С. 13–15, 21–26, 35–57.
- Громова Л. А. Аудио-визуальный метод и практика его применения. – М.: Высшая школа, 1977. – С. 63–64.

Опрацювавши рекомендовані джерела, 1) охарактеризуйте психологічну і лінгвістичну основи аудіо-лінгвального методу, опишіть його позитивні риси та недоліки, випишіть принципи реалізації цієї методичної системи, назви вправ та їх приклади; 2) визначте психологічну і лінгвістичну основи аудіо-візуального методу, вкажіть на його позитивні риси та недоліки, мету навчання і методичні принципи; запишіть етапи роботи з діалогом-зразком та приклади вправ.

3. Інтенсивні методи навчання ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 561–567.
- Ніколаєва С. Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): [навч. посібник] / С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2008. – С. 275.
- Методика интенсивного обучения иностранным языкам / под ред. В. А. Бухбиндера и Г. А. Китайгородской. – К. : Вища школа, 1988. – С. 45–79, 100–117, 125–150.

4. Технології навчання ІМіК.

- Конспект лекції.
- Методика навчання іноземних мов і культур ... – К. : Ленвіт, 2013. – С. 567–572.

- Шукін А. Н. Обучение иностранным языкам: теория и практика: Учебное пособие для преподавателей и студентов / А. Н. Шукін. – М. : Филоматис, 2004. – С. 265–266.
- Солонцова Л. П. Современная методика обучения иностранным языкам (актуальные вопросы): учеб. пособие для студентов языковых специальностей педагогических вузов специальности и преподавателей иностранных языков в средних и высших образовательных учреждений различного типа / Солонцова Людмила Павловна. – Павлодар : ПГПИ, 2009. – С. 89–98.

Опрацювавши рекомендовані джерела, 1) назвіть особливості програмованого навчання, охарактеризуйте навчальні дії вчителя і навчальні дії учня; 2) дайте характеристику технологій інтенсивного навчання; 3) визначте вихідні положення “тандем-технології”, основні принципи та форми роботи.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Поєднайте прийоми і вправи з методом навчання ІМ, в якому вони найчастіше використовуються. Скористайтесь бланком для відповідей.

<p>а. Граматико-перекладний метод</p> <p>б. Прямі методи</p> <p>в. Аудіо-лінгвальний метод</p> <p>г. Комунікативний метод</p>	<p>1. Переклад окремих речень</p> <p>2. Заучування парадигм</p> <p>3. Одномовні вправи</p> <p>4. Семантизація лексичних одиниць з використанням наочності</p> <p>5. Запитання-відповіді</p> <p>6. Підстановчі вправи</p> <p>7. Імітаційні вправи</p> <p>8. Трансформаційні вправи</p> <p>9. Заучування діалогів</p> <p>10. Механічне вправляння</p> <p>11. Вирішення проблемних завдань</p> <p>12. Рольова гра</p> <p>13. Дискусія</p> <p>14. Драматизація</p>
---	--

Бланк для відповідей:

Граматико-перекладний метод	Прямі методи	Аудіо-лінгвальний метод	Комунікативний метод

2. Проаналізуйте комунікативно-ігровий метод навчання. Заповніть подану нижче таблицю.

1. Час виникнення, основні представники	
2. Наукові основи (соціальні, психологічні, лінгвістичні)	
3. Методичні характеристики	Мета навчання:
	Зміст навчання:
	Основні методичні прийоми:
4. Переваги і недоліки	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Перший рівень складності

Назвіть принципи методу активізації можливостей особистості і колективу.

Другий рівень складності

Розкрийте особливості драматико-педагогічної технології на прикладах її реалізації для навчання ІМіК у загальноосвітніх навчальних закладах.

Третій рівень складності

Ознайомтесь із вправами на засвоєння структур за системою Ч. Фріза – Р. Ладо (див. Жлуктенко Ю. О. Навчання іноземних мов за методичною системою Ч. Фріза – Р. Ладо / Ю. О. Жлуктенко. – К. : “Рад. школа”, 1969. – С. 47–56). Підготуйте серію вправ на засвоєння обраної вами граматичної структури у 6 класі.

**ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ
І НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ**

Оберіть один НМК з ІМіК для загальноосвітніх навчальних закладів. Проаналізуйте його і назвіть методи, які закладено в його концепцію. Обґрунтуйте свою відповідь.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА*

- Азимов Э. Г. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам) / Э. Г. Азимов, А. Н. Щукин. – М. : Издательство ИКАР, 2009. – 448 с.

* Див. також літературу, видану після 2015 року.

- Акишина А. А. Учимся учить: Для преподавателей русского как иностранного / А. А. Акишина, О. Е. Каган. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Рус. яз. Курсы, 2002. – С. 8–28.
- Гапонова С. В. Сучасні методи викладання іноземних мов за рубежом // Іноземні мови. – 1998. – № 1. – С. 24–31.
- Лабінська Б. І. Историчні нариси з методики навчання іноземних мов на західноукраїнських землях (друга половина XIX-перша половина XX ст.): Монографія / Б. І. Лабінська. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2013. – 384 с.
- Миролюбов А. А. История отечественной методики обучения иностранным языкам / А. А. Миролюбов. – М. : СТУПЕНИ, ИНФРА. – М., 2002. – 448 с.
- Основные направления в методике преподавания иностранных языков в XIX-XX вв. / Под ред. И. В. Рахманова. – М.: Педагогика, 1972. – 318 с.
- Павловская И. Ю. Методика преподавания иностранных языков (курс лекций на английском языке): Обзор современных методик преподавания. – СПб. : Изд-во С.-Петерб.ун-та, 1999. – 140 с.
- Паршикова О. О. Комуникативно-ігровий метод навчання іноземної мови учнів початкової загальноосвітньої школи (теоретико-методологічний аспект): монографія / О. О. Паршикова. – Донецьк : Вид-во «Вебер», 2009. – 296 с.
- Петрова Т. М. Гуманістичні ідеї “Руху Реформи” кінця XIX – початку XX століття в методиці викладання іноземних мов / Т. М. Петрова // Іноземні мови. – 2000. – № 1. – С. 49–52.
- Хоменко Л. Я. Нові методи навчання на заході / Л. Я. Хоменко // Іноземні мови. – 1998. – № 1. – С. 32–33.
- Larsen-Freeman D. Techniques and Principles in Language Teaching. – Oxford Univ. Press, 1986. – 142 p.
- Richards J.C., Rodgers Th.S. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge Univ. Press, 1991. – 170 p.
- Neuner, G., Hunfeld H. Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts : eine Einführung. 7. Auflage. – Berlin u.a. : Langenscheidt, 2001. Fernstudieneinheit 4. – 184 S.
- Handbuch Fremdsprachenunterricht. Hrsg. v. Bausch K.-R., Christ H., Krumm H.J. (4. vollständig neu bearbeitete Auflage). – Tübingen, Basel : A. Francke Verlag, 2003. – S. 234–238, S. 238–241.
- Christian Puren. Histoire des méthodologies de l'enseignement des langues. –Paris : Nathan-CLE international, 1988. – 448 p.
- Jean-Pierre Robert. Faire classe en FLE. Une approche actionnelle et

pragmatique. – Editeur : Hachette Français Langue Etrangère. – 2011. – pp. 55–61.

- Larequi García, Eduardo-Martín. Cómo integrar las TIC en las áreas de Lengua // Cuadernos de pedagogía, n°401, mayo de 2010, p. 72–74.
- Félix Toledano Soto. Integración de las TIC e Internet en el área de lengua y literatura. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pendientedemigracion.ucm.es/info/especulo/numero18/toledan2.html>
- Статті з журналу “Іноземні мови”.*
- Статті з журналу “Іноземні мови в сучасній школі”.
- Статті з журналу “Иностранные языки в школе”.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

Ознайомтеся також з навчальними матеріалами на сайтах:

<http://www.cambridgeenglish.org/exams/general-english-and-for-schools/>

<http://www.britishcouncil.org.ua/teach/resources/online-resources>

<http://www.alte.org/resources>

<http://www.deutschzentrum.org.ua/>

<http://www.goethe.de/ins/ua/kie/lrn/prf/ft1/ukindex.htm>

<http://institutfrancais-ukraine.com>

http://ave.cervantes.es/prueba_nivel/registro/test_de_clasificacion.php?origen=webAVE

<http://alsic.revues.org/>

<http://www.lepointdufle.net/didactiquefle.htm>

http://www.ehowenespanol.com/metodos-ensenanza-del-ingles-segunda-lengua-lista_88126/

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

А. Перевірте, чи ви можете:

- назвати мету і принципи перекладних методів навчання ІМ;
- назвати мету і принципи прямих методів навчання ІМ;
- охарактеризувати лінгвістичні основи і принципи усного методу Г. Пальмера;
- охарактеризувати лінгвістичні основи і принципи методичної системи навчання читання М. Уеста;
- описати цикл занять за аудіо-лінгвальним методом;
- описати шляхи відбору мовного матеріалу за аудіо-візуальним методом;

* Примітка. Тут і далі маються на увазі статті, опубліковані після 2015 року.

- визначити основні положення сугестивного методу;
- дати детальну характеристику принципів методу активізації можливостей особистості і колективу;
- навести приклади прийомів комунікативного-ігрового методу навчання ІМ;
- назвати основні сучасні технології навчання ІМіК, дати їх характеристику.

Б. Виконайте тест.

Інструкція: Визначте правильну відповідь і запишіть її у бланку для відповідей. Перевірте себе за ключем.*

1. Головною заслугою Г. Пальмера є
 - а) розробка закінченої системи навчання читання
 - б) визначення структур-моделей речень для навчання усного мовлення на початковому ступені
 - в) проведення занять лише іноземною мовою
2. Основною заслугою М. Уеста є
 - а) обґрунтування системи навчання різних видів мовлення
 - б) розробка закінченої системи навчання читання
 - в) створення комплексу завдань для хорової роботи
3. Психологічною базою аудіо-лінгвального та аудіо-візуального методів є
 - а) біхевіоризм
 - б) асоціативна психологія
 - в) експериментальна психологія
4. Представниками аудіо-лінгвального методу є
 - а) Ч. Фріз, Р. Ладо
 - б) Г. Пальмер, М. Уест
 - в) М. Берліц, Ф. Гуен, М. Вальтер
5. Згідно з принципами аудіо-лінгвального методу оволодіння мовою слід розпочинати із
 - а) засвоєння звукової системи мови і системи моделей
 - б) аналізу лексичного мінімуму
 - в) оволодіння навичками читання і письма
6. Представники аудіо-лінгвального методу
 - а) надають особливого значення оволодінню лексикою

* Див. розділ “Ключі до тестів”.

- б) зосереджують увагу на вивченні структур-моделей побудови речення
 - в) висувають на перше місце вивчення зв'язних текстів
7. Найважливішим в аудіо-візуальному методі є поєднання
- а) зорової вербальної наочності зі слуховою вербальною
 - б) зорової екстралінгвістичної наочності із зоровою вербальною
 - в) зорової екстралінгвістичної наочності зі слуховою вербальною
8. Об'єктом навчання в аудіо-візуальному методі є
- а) діалогічне мовлення
 - б) читання
 - в) монологічне мовлення
9. До переваг технології програмованого навчання у методиці навчання ІМіК (у порівнянні із традиційним) відносять
- а) використання прийомів релаксації
 - б) інтенсифікацію й індивідуалізацію роботи учнів на уроці
 - в) використання ритмостимуляції у процесі групового спілкування
10. Принцип обопільності і принцип автономності є основними принципами
- а) “мовчазних технологій”
 - б) технології повної фізичної реакції
 - в) “тандем-технології”

Бланк для відповідей

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Опрацювавши тему, запишіть запитання, які б ви хотіли з'ясувати з викладачем:

1. _____
2. _____
3. _____

Отже, ви ознайомилися із методами і технологіями навчання іноземних мов і культур, навчилися осмислювати і оцінювати їхні переваги і недоліки. Крім того, ви набули відповідних знань, які допоможуть вам обирати адекватні прийоми і технології навчання та раціонально їх застосовувати у майбутній професійній діяльності.

Бажаємо Вам успіхів у майбутній професійній діяльності!

III. КОНТРОЛЬНИЙ МОДУЛЬ “САМОКОНТРОЛЬ І САМООЦІНКА ВОЛОДІННЯ МЕТОДИЧНОЮ КОМПЕТЕНТНІСТЮ”

Ви опрацювали матеріал усіх модулів і міні-модулів курсу методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах. За допомогою поданих нижче листів самооцінки ви можете перевірити свою готовність до державного екзамену і наступної професійної діяльності.

1. Самоконтроль і самооцінка знання методичної термінології

Перевірте, чи ви знаєте і розумієте визначення наступних методичних термінів. Якщо ви не змогли пригадати те чи інше визначення, знайдіть його в підручниках чи посібниках з методики навчання ІМіК і випишіть. Результати опрацювання методичної термінології занесіть у таблицю. Запишіть і запитання, які б ви хотіли з'ясувати під час оглядових лекцій і консультацій. Перші два терміни подані у таблиці як приклад.

Таблиця 3.1.

Лист самоконтролю і самооцінки знання і розуміння методичної термінології

Я знаю і розумію такі терміни і поняття	Так	Ні	Запитання до викладача
державний освітній стандарт	✓		
початкова школа		✓	<i>Які це класи?</i>
основна школа			
старша школа			
профільна школа			
міжкультурна комунікативна компетентність			
вторинна мовна особистість			
картина світу			
методична компетентність			
професійна компетентність			
професійні якості			
навчання ІМіК			
організація навчання ІМіК			

загальна методика			
спеціальна методика			
наукове спостереження			
пробне навчання			
методичний експеримент			
дослідне навчання			
тестування			
анкетування			
ключові компетентності			
психологія спілкування			
психологічні особливості учнів			
комунікативна мотивація			
мовний мінімум			
система навчання ІМіК			
підхід до навчання ІМіК			
комунікативно-діяльнісний підхід			
рефлексивний підхід			
культурологічний підхід			
рівневий підхід			
професійно орієнтований підхід			
цілі навчання ІМіК			
практична мета			
виховна мета			
освітня мета			
розвивальна мета			
іншомовна комунікативна компетентність			
мовленнєві компетентності			
мовні компетентності			
зміст навчання			
предметний зміст			
сфери спілкування			
види спілкування			
комунікативні цілі			
комунікативні наміри			
теми			
комунікативно-мовленнєва ситуація			
мовленнєвий матеріал			
мовний матеріал			
навчальні стратегії			

комунікативні стратегії			
процесуальний зміст			
вміння мовленнєві			
навички мовленнєві			
знання предметні			
знання процесуальні			
принцип навчання			
метод навчання			
технологія навчання			
прийом навчання			
засіб навчання			
навчально-методичний комплект			
контроль			
оцінювання			
засоби контролю			
поточний контроль			
рубіжний контроль			
підсумковий контроль			
тестовий контроль			
тест			
тестове завдання			
мовленнєва діяльність			
мова			
мовлення			
рецепція			
репродукція			
продукція			
мовленнєва дія			
мовленнєва навичка			
мовленнєве вміння			
вправа			
некомунікативна вправа			
умовно-комунікативна вправа			
комунікативна вправа			
іншомовна фонетична компетентність			
фонетичний мінімум			
фонематичність			
апроксимація			
слухо-вимовна навичка			

інтонаційна навичка			
фонетична усвідомленість			
іншомовна лексична компетентність			
лексична навичка			
лексична одиниця			
активний лексичний мінімум			
пасивний лексичний мінімум			
спосіб семантизації			
потенціальний словник			
лексична усвідомленість			
іншомовна граматична компетентність			
активний граматичний мінімум			
пасивний граматичний мінімум			
граматична структура			
граматична навичка			
граматична усвідомленість			
іншомовна компетентність у техніці письма			
графічна навичка			
орфографічна навичка			
усвідомленість особливостей техніки письма			
іншомовна компетентність у техніці читання			
навичка у техніці читання			
усвідомленість особливостей техніки читання			
іншомовна компетентність в аудіюванні			
комунікативні здібності			
умови сприйняття			
аудіотекст			
фраза			
понадфразова єдність			
іншомовна компетентність у говорінні			
іншомовна компетентність у діалогічному мовленні			
комунікативна ситуація			
діалог			
репліка			
діалогічна єдність			
іншомовна компетентність у монологічному мовленні			
зразок мовлення			

монолог			
понадфразова єдність			
мінімонолог			
іншомовна компетентність у читанні			
ознайомлювальне читання			
вивчаюче читання			
переглядове читання			
іншомовна компетентність у письмі			
типи письма			
жанри писемного спілкування			
іншомовна лінгвосоціокультурна компетентність			
соціолінгвістична компетентність			
соціокультурна компетентність			
соціальна компетентність			
навчально-стратегічна компетентність			
навчальна компетентність			
стратегічна компетентність			
комунікативні стратегії			
навчальні стратегії			
прямі стратегії			
непрямі стратегії			
компенсаторні стратегії			
система планування			
календарно-річний план			
тематичний план			
урок іноземної мови і культури			
план-конспект уроку			
індивідуалізація навчання			
самостійна робота			
автономна робота			
позакласна робота з іноземних мов і культур			
поглиблене навчання			
профільне навчання			

Перевірте також, чи знаєте ви іншомовні еквіваленти наведених вище методичних термінів.

2. Самоконтроль і самооцінка знання теоретичних засад формування іншомовної комунікативної компетентності

Перевірте, чи знаєте ви відповіді на наступні теоретичні питання. Прочитайте твердження, підтвердіть чи спростуйте їх. Спробуйте дати відповідь, порівняйте свою відповідь з висвітленням цього питання в конспектах лекцій, конспектах самостійно опрацьованих джерел, конспектах підготовки до практичних занять і в підручниках з методики. Якщо ви задоволені своєю відповіддю, переходьте до опрацювання наступного питання, якщо ні – прочитайте відповідний матеріал ще раз. Запишіть запитання, які необхідно з'ясувати під час оглядових лекцій і консультацій. Перші два питання подані у таблиці як приклад.

Таблиця 3.2.

Лист самоконтролю і самооцінки знання і розуміння теоретичних засад формування іншомовної комунікативної компетентності

Я знаю і розумію	Так	Ні	Запитання до викладача
стандарти вищої освіти	✓		
складові професійної компетентності вчителя іноземної мови		✓	<i>Чи входять до цієї компетентності ключові компетентності?</i>
основні характеристики методики НІМіК як науки			
основні методи дослідження			
фази проведення методичного експерименту			
суть комунікативного підходу до навчання ІМіК			
цілі навчання ІМіК			
складові ІКК			
принципи навчання ІМіК			
вимоги програм			
функції, об'єкти, цілі, види і форми контролю			
різницю між поточним і підсумковим контролем			
вимоги до контролю знань, навичок і вмінь з ІМіК			

особливості тестування ІКК			
етапи формування навички			
етапи формування вміння			
структуру вправи			
різні типи і види вправ			
складові іншомовної ФК			
цілі та зміст формування іншомовної ФК			
вимоги до вимови учнів			
особливості процесу оволодіння артикуляцією іншомовних звуків			
особливості процесу оволодіння іншомовною інтонацією			
типи і види вправ для формування ФК			
особливості контролю та оцінювання ФК			
складові іншомовної ЛК			
цілі та зміст формування іншомовної ЛК			
різницю між активним і пасивним лексичними мінімумами			
особливості процесу оволодіння лексикою			
різні способи семантизації ЛО			
типи і види вправ для формування ЛК			
особливості контролю та оцінювання ЛК			
складові іншомовної ГК			
цілі та зміст формування ГК			
різницю між активним і пасивним граматичними мінімумами			
особливості процесу оволодіння граматикою			
різні способи введення ГС			
типи і види вправ для формування ГК			
особливості контролю та оцінювання ГК			
складові іншомовної компетентності ТП/ТЧ			
цілі та зміст формування компетентності у ТП/ТЧ			
особливості процесу оволодіння ТП/ТЧ			
різні методи навчання ТП/ТЧ			
типи і види вправ для формування КТП/КТЧ			
особливості контролю та оцінювання КТП/КТЧ			
складові іншомовної КА			
цілі та зміст формування КА			

фактори, що впливають на якість оволодіння аудіюванням			
класифікацію видів аудіювання			
типи і види вправ для формування КА			
особливості контролю та оцінювання КА			
складові іншомовної КГ			
цілі та зміст формування КГ			
фактори, що впливають на якість оволодіння говорінням			
функціональні типи монологів і діалогів			
типи і види вправ для формування КГ			
особливості контролю та оцінювання КГ			
складові іншомовної КЧ			
цілі та зміст формування КЧ			
фактори, що впливають на якість оволодіння читанням			
класифікацію видів читання			
типи і види вправ для формування КЧ			
особливості контролю та оцінювання КЧ			
складові іншомовної КП			
цілі та зміст формування КП			
фактори, що впливають на якість оволодіння письмом			
класифікацію типів писемних текстів			
типи і види вправ для формування КП			
особливості контролю та оцінювання КП			
складові лінгвосоціокультурної компетентності			
цілі та зміст формування ЛСК у ЗНЗ			
фактори, що впливають на якість оволодіння ЛСК			
типи і види вправ для формування ЛСК			
особливості контролю та оцінювання ЛСК			
складові навчально-стратегічної компетентності			
цілі та зміст формування НСК			
фактори, що впливають на якість оволодіння НСК			
прийоми формування НСК			
особливості контролю та оцінювання НСК			
ступені навчання у ЗНЗ			
завдання, особливості, зміст кожного ступеня навчання			

структуру планів, компонентів і етапів плану уроку			
особливості планування на різних ступенях навчання			
вимоги до сучасного уроку ІМіК			
форми роботи вчителя та учнів на уроці			
типологію уроків ІМіК			
структуру уроку ІМіК			
особливості формування ІКК в учнів початкової школи			
особливості формування ІКК в учнів основної школи			
особливості формування ІКК в учнів старшої школи			
особливості формування ІКК в учнів шкіл з поглибленим навчанням ІМіК			
види самостійної роботи учнів			
форми автономної роботи учнів			
цілі індивідуалізації процесу формування ІКК			
види індивідуалізації			
прийоми реалізації різних видів індивідуалізації			
завдання, форми і зміст позакласної роботи з ІМіК			
види і форми позакласної роботи з ІМіК			
методику проведення різних форм і видів позакласної роботи			
основні методи навчання ІМ минулого			

3. Самоконтроль і самооцінка методичних умінь формування іншомовної комунікативної компетентності

Визначте, чи володієте ви наступними методичними вміннями. Ознайомтеся з сутністю вміння. Пригадайте, де, коли і які практичні завдання ви виконували для оволодіння та вдосконалення цього вміння. Перегляньте ще раз матеріали самостійного опрацювання тем. Не забувайте і про матеріали педагогічної практики. Перевірте, чи зможете ви виконати аналогічні практичні завдання під час екзамену. Результати занесіть у таблицю. Якщо певне практичне завдання викликає у вас труднощі, проаналізуйте ще раз зразок і виконайте декілька аналогічних завдань. Запишіть запитання, які необхідно з'ясувати під час оглядових лекцій і консультацій. Перші три відповіді подані в таблиці як приклад.

Таблиця 3.3.

**Лист самоконтролю і самооцінки методичних умінь формування
іншомовної комунікативної компетентності**

Я вмію (можу)	Так	Ні	Запитання до викладача
аналізувати основний зміст складових стандартів вищої освіти	✓		
характеризувати складові професійної компетентності вчителя ІМ		✓	
аналізувати основні характеристики методики НІМіК як науки (предмет методики, його специфіку, понятійно-категорійний апарат, основні методи дослідження)	✓		<i>Навіщо вчителю володіти методами дослідження?</i>
опрацювати наукові джерела з теорії методики НІМіК з метою глибокого осмислення методики як науки та основних напрямів її розвитку			
пояснити суть комунікативного підходу до навчання ІМіК			
аналізувати цілі навчання ІМіК у різних типах ЗНЗ			
назвати і охарактеризувати складові ІКК			
аналізувати структуру і зміст програм з ІМ для ЗНЗ різних типів			
аналізувати структуру і компоненти НМК та методичних концепцій, які покладені в їх основу			
визначати кінцеві та проміжні цілі навчання ІМіК і враховувати вимоги програми щодо рівня володіння ІМіК учнями			
аналізувати вправи, які пропонуються у НМК, визначати їх цілі та режими виконання			
пояснити різницю між функціями, об'єктами, цілями, видами і формами контролю			
визначити різницю між поточним і підсумковим контролем			
назвати основні вимоги до контролю знань, навичок і вмінь з ІМіК			
пояснити особливості тестування ІКК			
охарактеризувати етапи формування навички/вміння			
пояснити структуру вправи			
визначити різницю між різними типами і видами вправ			
описати складові іншомовної ФК			

охарактеризувати цілі та зміст формування іншомовної ФК			
назвати вимоги до ФК учнів			
аналізувати фонетичний матеріал у НМК			
класифікувати фонетичні явища за рівнем методичних труднощів їх засвоєння			
визначати об'єкти формування ФК			
прогнозувати можливі труднощі оволодіння ФК з урахуванням рівня мовленнєвої підготовки учнів			
аналізувати фонетичні вправи, що пропонуються в НМК, визначати їх цілі та режими виконання			
добирати і розробляти додаткові фонетичні вправи			
організувати послідовне виконання фонетичних вправ у відповідності до цілей і завдань уроку			
визначати і класифікувати помилки у вимові учнів			
методично правильно організувати роботу над виправленням помилок та їх попередженням			
проводити фонетичну і мовленнєву зарядку			
планувати і реалізовувати фрагмент уроку з формування ФК			
описати складові іншомовної ЛК			
охарактеризувати цілі та зміст формування іншомовної ЛК			
назвати вимоги до ЛК учнів			
аналізувати лексичний мінімум для ЗНЗ і способи його організації в НМК			
класифікувати лексичні одиниці за рівнем методичних труднощів їх засвоєння			
виявляти можливості використання нової лексики в типових граматичних структурах з урахуванням засвоєного граматичного матеріалу			
аналізувати прийоми і способи семантизації нових лексичних одиниць з урахуванням методичних труднощів їх засвоєння			
застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи семантизації лексики з урахуванням рівня методичних труднощів її засвоєння			
добирати, дозувати й методично доцільно організувати лексичний матеріал у мовленнєві зразки і навчально-мовленнєві ситуації з урахуванням обраного способу семантизації			

аналізувати лексичні вправи в підручниках, визначати їх цілі і режими виконання, при необхідності спрощувати або ускладнювати способи їх виконання			
добирати й розробляти додаткові лексичні вправи, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань уроку			
спрощувати або ускладнювати (або замінити іншими) завдання до лексичних вправ і способи їх виконання, якщо запропоновані в НМК вправи не узгоджуються з цілями та умовами навчання			
організувати послідовне виконання лексичних вправ у відповідності до цілей і завдань уроку			
критично оцінювати засоби наочності, вибирати відповідну наочність, що допомагає семантизувати та активізувати нові лексичні одиниці;			
усвідомлювати проміжні та кінцеві вимоги програми і планувати окремі завдання уроку щодо формування лексичних навичок усного і писемного мовлення на різних ступенях навчання			
створювати при необхідності додаткові засоби наочності для підвищення ефективності обраних способів і прийомів семантизації нової лексики			
визначати і класифікувати лексичні помилки учнів			
методично правильно організувати роботу над виправленням лексичних помилок та їх попередженням			
планувати і реалізовувати фрагмент уроку з формування ЛК			
описати складові іншомовної ГК			
охарактеризувати цілі та зміст формування іншомовної ГК			
назвати вимоги до ГК учнів			
аналізувати граматичний мінімум для ЗНЗ і способи його організації в НМК			
класифікувати граматичні явища за рівнем методичних труднощів їх засвоєння			
аналізувати прийоми і способи ознайомлення з новими граматичними структурами з урахуванням методичних труднощів їх засвоєння			
застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи ознайомлення з новими граматичними структурами з урахуванням рівня методичних труднощів її засвоєння			

добирати, дозувати й методично доцільно організувати граматичний матеріал			
аналізувати граматичні вправи в підручниках, визначати їх цілі і режими виконання, при необхідності спрощувати або ускладнювати способи їх виконання			
добирати й розробляти додаткові граматичні вправи, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань уроку			
спрощувати або ускладнювати (або замінити іншими) завдання до граматичних вправ і способи їх виконання, якщо запропоновані в НМК вправи не узгоджуються з цілями та умовами навчання			
організувати послідовне виконання граматичних вправ у відповідності до цілей і завдань уроку			
критично оцінювати засоби наочності, вибирати відповідну наочність, що допомагає пояснювати та активізувати нові граматичні структури			
визначати проміжні та кінцеві вимоги програми і планувати окремі завдання уроку щодо формування граматичних навичок усного і писемного мовлення на різних ступенях навчання			
створювати при необхідності додаткові засоби наочності для підвищення ефективності обраних способів і прийомів формування ГК			
визначати і класифікувати граматичні помилки учнів			
методично правильно організувати роботу над виправленням граматичних помилок та їх попередженням			
планувати і реалізовувати фрагмент уроку з формування ГК			
описати складові іншомовної КТП і КТЧ			
охарактеризувати цілі та зміст формування іншомовної КТП і КТЧ			
назвати вимоги до КТП і КТЧ учнів			
аналізувати матеріал для формування КТП і КТЧ і способи його організації в НМК			
класифікувати матеріал для формування КТП і КТЧ за рівнем методичних труднощів оволодіння ними			
аналізувати прийоми і способи формування КТП і КТЧ з урахуванням методичних труднощів оволодіння ними			

застосовувати найбільш раціональні прийоми і способи формування КТП і КТЧ з урахуванням методичних труднощів оволодіння ними			
аналізувати вправи для навчання техніки письма і техніки читання в підручниках, визначати їх цілі і режими виконання, при необхідності спрощувати або ускладнювати способи їх виконання			
добирати й розробляти додаткові вправи для навчання техніки письма і техніки читання, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань уроку			
спрощувати або ускладнювати (або замінити іншими) завдання до вправ для формування КТП і КТЧ та способи їх виконання, якщо запропоновані в НМК вправи не узгоджуються з цілями та умовами навчання			
організувати послідовне виконання вправ для формування КТП і КТЧ у відповідності до цілей і завдань уроку			
критично оцінювати засоби наочності, вибирати відповідну наочність, що допомагає у формуванні КТП і КТЧ			
описати проміжні та кінцеві вимоги програми і планувати окремі завдання уроку щодо формування на різних ступенях навчання			
добирати, самостійно розробляти і застосовувати навчальні посібники з метою формування навичок техніки читання та письма			
визначати і класифікувати помилки учнів з техніки читання та письма			
методично правильно організувати роботу над виправленням помилок у техніці читання і письма та їх попередженням			
планувати і реалізовувати фрагменти уроку з формування компетентності у техніці читання і письма			
описати складові іншомовної КА			
охарактеризувати цілі та зміст формування іншомовної КА			
назвати вимоги до КА учнів			
проаналізувати фактори, що впливають на якість оволодіння КА			
аналізувати мовленнєвий матеріал для формування			

КА і способи його організації в НМК			
аналізувати і критично оцінювати навчальний матеріал з урахуванням можливих труднощів його сприймання на слух			
добирати чи адаптувати аудіотексти з урахуванням рівня підготовки учнів згідно з цілями їх використання			
формулювати конкретні завдання з урахуванням умов навчання аудіювання на різних відрізках навчального процесу			
аналізувати вправи для формування КА в підручниках, визначати їх цілі і режими виконання, при необхідності спрощувати або ускладнювати способи їх виконання			
добирати й розробляти додаткові вправи для формування КА, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань уроку			
спрощувати або ускладнювати (або замінити іншими) завдання до вправ в аудіюванні, способи їх виконання, якщо запропоновані в НМК вправи не узгоджуються з цілями та умовами навчання			
організовувати послідовне виконання вправ для формування КА відповідно до цілей і завдань уроку			
критично оцінювати засоби наочності, вибирати відповідну наочність, що допомагає розвинути вміння аудіювання			
визначати проміжні та кінцеві вимоги програми і планувати окремі завдання уроку щодо формування КА на різних ступенях навчання			
створювати при необхідності додаткові засоби наочності для підвищення ефективності обраних способів і прийомів формування КА			
складати контрольні завдання для визначення рівня володіння учнями вміннями аудіювання			
визначати і класифікувати помилки учнів в аудіюванні			
методично правильно організовувати роботу над виправленням помилок в аудіюванні та їх попередженням			
планувати і реалізовувати фрагмент уроку з формування КА			
описати складові іншомовної КГ			

описати складові іншомовної КДМ			
описати складові іншомовної КММ			
охарактеризувати цілі та зміст формування іншомовної КГ			
назвати вимоги до КГ учнів			
аналізувати фактори, що впливають на якість оволодіння КДМ і КММ			
аналізувати мовленнєвий матеріал для формування КГ і способи його організації в НМК			
аналізувати і критично оцінювати навчальний матеріал з урахуванням можливих труднощів його сприймання			
добирати чи адаптувати тексти діалогів і монологів з урахуванням рівня підготовки учнів згідно з цілями їх використання			
формулювати конкретні завдання з урахуванням умов навчання ДМ і ММ на різних відрізках навчального процесу			
аналізувати вправи для формування КГ в підручниках, визначати їх цілі і режими виконання, при необхідності спрощувати або ускладнювати способи їх виконання			
добирати й розробляти додаткові вправи для формування КГ, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань уроку			
спрощувати або ускладнювати (або замінити іншими) завдання до вправ у ДМ і ММ, способи їх виконання, якщо запропоновані в НМК вправи не узгоджуються з цілями та умовами навчання			
організовувати послідовне виконання вправ для формування КГ у відповідності до цілей і завдань уроку			
критично оцінювати засоби наочності, вибирати відповідну наочність, що допомагає розвивати вміння ДМ і ММ			
визначати проміжні та кінцеві вимоги програми і планувати окремі завдання уроку щодо формування КГ на різних ступенях навчання			
створювати при необхідності додаткові засоби наочності для підвищення ефективності обраних способів і прийомів формування КГ			

складати контрольні завдання для визначення рівня володіння учнями вміннями говоріння			
визначати і класифікувати помилки учнів у ДМ і ММ			
методично правильно організувати роботу над виправленням помилок у говорінні та їх попередженням			
планувати і реалізовувати фрагмент уроку з формування КГ			
описати складові іншомовної КЧ			
охарактеризувати цілі та зміст формування іншомовної КЧ			
назвати вимоги до КЧ учнів			
проаналізувати фактори, що впливають на якість оволодіння КЧ			
аналізувати мовленнєвий матеріал для формування КЧ і способи його організації в НМК			
аналізувати і критично оцінювати навчальний матеріал з урахуванням можливих труднощів його розуміння			
добирати чи адаптувати тексти з урахуванням рівня підготовки учнів згідно з цілями їх використання			
формулювати конкретні завдання з урахуванням умов навчання читання на різних відрізках навчального процесу			
аналізувати вправи для формування КЧ в підручниках, визначати їх цілі і режими виконання, при необхідності спрощувати або ускладнювати способи їх виконання			
добирати й розробляти додаткові вправи для формування КЧ, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань уроку			
спрощувати або ускладнювати (або замінити іншими) завдання до вправ у читанні, способи їх виконання, якщо запропоновані в НМК вправи не узгоджуються з цілями та умовами навчання			
організувати послідовне виконання вправ для формування КЧ у відповідності до цілей і завдань уроку			
критично оцінювати засоби наочності, вибирати відповідну наочність, що допомагає розвивати вміння читання			

визначати проміжні та кінцеві вимоги програми і планувати окремі завдання уроку щодо формування КЧ на різних ступенях навчання			
створювати при необхідності додаткові засоби наочності для підвищення ефективності обраних способів і прийомів формування КЧ			
визначати і класифікувати помилки учнів у читанні			
методично правильно організувати роботу над виправленням помилок у читанні та їх попередженням			
планувати і реалізовувати фрагмент уроку з формування КЧ			
описати складові іншомовної КП			
охарактеризувати цілі та зміст формування іншомовної КП			
назвати вимоги до КП учнів			
проаналізувати фактори, що впливають на якість оволодіння КП			
аналізувати мовленнєвий матеріал для формування КП і способи його організації в НМК			
аналізувати і критично оцінювати навчальний матеріал з урахуванням можливих труднощів його сприймання			
добирати чи адаптувати зразки текстів з урахуванням рівня підготовки учнів згідно з цілями їх використання			
формулювати конкретні завдання з урахуванням умов навчання письма на різних відрізках навчального процесу			
аналізувати вправи для формування КП у підручниках, визначати їх цілі і режими виконання, при необхідності спрощувати або ускладнювати способи їх виконання			
добирати й розробляти додаткові вправи для формування КП, визначати їх цілі та ефективні способи і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань уроку			
спрощувати або ускладнювати (або замінити іншими) завдання до вправ у письмі, способи їх виконання, якщо запропоновані в НМК вправи не узгоджуються з цілями та умовами навчання			
організувати послідовне виконання вправ для формування КП у відповідності до цілей і завдань уроку			

критично оцінювати засоби наочності, вибирати відповідну наочність, що допомагає розвивати вміння писемного спілкування			
визначати проміжні та кінцеві вимоги програми і планувати окремі завдання уроку щодо формування КП на різних ступенях навчання			
створювати при необхідності додаткові засоби наочності для підвищення ефективності обраних способів і прийомів формування КП			
складати контрольні завдання для визначення рівня володіння учнями вміннями писемного спілкування			
визначати і класифікувати помилки учнів у писемному спілкуванні			
методично правильно організувати роботу над виправленням помилок у письмі та їх попередженням			
планувати і реалізовувати фрагмент уроку з формування КП			
описати складові іншомовної ЛСК			
охарактеризувати цілі та зміст формування іншомовної ЛСК			
назвати вимоги до ЛСК учнів			
проаналізувати фактори, що впливають на якість оволодіння ЛСК			
аналізувати навчальний матеріал для формування ЛСК і способи його організації в НМК			
аналізувати і критично оцінювати навчальний матеріал з урахуванням можливих труднощів його сприймання			
добирати чи адаптувати навчальний матеріал з урахуванням рівня підготовки учнів згідно з цілями його використання			
формулювати конкретні завдання з урахуванням умов формування ЛСК на різних відрізках навчального процесу			
аналізувати вправи для формування ЛСК у підручниках, визначати їх цілі і режими виконання, при необхідності спрощувати або ускладнювати способи їх виконання			
добирати й розробляти додаткові вправи для формування ЛСК, визначати їх цілі та ефективні спо-			

соби і режими виконання відповідно до умов навчання і завдань уроку			
спрощувати або ускладнювати (або замінити іншими) завдання до вправ для формування ЛСК, способи їх виконання, якщо запропоновані в НМК вправи не узгоджуються з цілями та умовами навчання			
організувати послідовне виконання вправ для формування ЛСК у відповідності до цілей і завдань уроку			
критично оцінювати засоби наочності, вибирати відповідну наочність, що допомагає формувати ЛСК			
визначати проміжні та кінцеві вимоги програми і планувати окремі завдання уроку щодо формування ЛСК на різних ступенях навчання			
створювати при необхідності додаткові засоби наочності для підвищення ефективності обраних способів і прийомів формування ЛСК			
складати контрольні завдання для визначення рівня володіння учнями ЛСК			
визначати і класифікувати помилки учнів у розумінні та вживанні лінгвосоціокультурного матеріалу			
методично правильно організувати роботу над виправленням помилок у розумінні та вживанні лінгвосоціокультурного матеріалу та їх попередженням			
описати складові НСК			
охарактеризувати цілі та зміст формування НСК			
назвати вимоги до НСК учнів			
проаналізувати фактори, що впливають на якість оволодіння НСК			
аналізувати стратегії оволодіння ІКК і способи їх організації в НМК			
аналізувати і критично оцінювати ефективність різних навчальних і комунікативних стратегій			
навчати учнів навчальних стратегій (прямих і непрямих)			
навчати учнів комунікативних стратегій			
формулювати конкретні завдання з урахуванням умов формування НСК на різних відрізках навчального процесу			
аналізувати прийоми формування НСК в підручниках, визначати їх цілі і режими виконання, при необхідності спрощувати або ускладнювати їх			

добирати й розробляти додаткові прийоми формування НСК, визначати їх цілі та ефективні способи і режими використання відповідно до умов навчання і завдань уроку			
спрощувати або ускладнювати (або замінити іншими) прийоми формування НСК, способи їх використання, якщо запропоновані в НМК прийоми не узгоджуються з цілями та умовами навчання			
організовувати послідовне використання прийомів формування НСК у відповідності до цілей і завдань уроку			
критично оцінювати засоби наочності, вибирати відповідну наочність, що допомагає формувати НСК			
визначати проміжні та кінцеві вимоги програми і планувати окремі завдання уроку щодо формування НСК на різних ступенях навчання			
створювати при необхідності додаткові засоби наочності для підвищення ефективності обраних способів і прийомів формування НСК			
складати контрольні завдання для визначення рівня володіння учнями НСК			
визначати і класифікувати помилки учнів у розумінні та вживанні навчальних і комунікативних стратегій			
методично правильно організовувати роботу над виправленням помилок у розумінні та вживанні навчальних і комунікативних стратегій та їх попередженням			
охарактеризувати ступені навчання у ЗНЗ			
пояснити завдання, особливості, зміст кожного ступеня навчання			
описати структуру планів, компонентів і етапів плану уроку			
пояснити особливості планування на різних ступенях навчання			
розкрити вимоги до сучасного уроку ІМіК			
назвати форми роботи вчителя та учнів на уроці ІМіК			
методично правильно планувати різні типи уроків ІМіК			
методично правильно визначати структуру уроків			

різних типів			
враховувати особливості формування ІКК в учнів початкової школи			
враховувати особливості формування ІКК в учнів основної школи			
враховувати особливості формування ІКК в учнів старшої школи			
враховувати особливості формування ІКК в учнів шкіл з поглибленим навчанням ІМіК			
організовувати самостійну роботу учнів			
організовувати автономну роботу учнів			
залучати до роботи всіх учнів класу			
стимулювати пізнавальну діяльність учнів			
створювати позитивну робочу атмосферу на уроці			
успішно вирішувати конфлікти, що виникають серед учнів на уроці			
критикувати навчальні досягнення учня, а не самого учня			
хвалити учнів за конкретні досягнення в оволодінні ІКК			
пояснити цілі індивідуалізації процесу формування ІКК			
реалізовувати на практиці різні види індивідуалізації			
методично правильно добирати прийоми реалізації різних видів індивідуалізації			
охарактеризувати завдання, форми і зміст поза-класної роботи з ІМіК			
проводити різні форми і види позакласної роботи з ІМіК			
розкрити суть основних методів навчання ІМ минулого			

4. Самоконтроль і самооцінка психологічної готовності до професійної діяльності вчителя іноземних мов

Визначте, чи властиві вам наступні готовності до професійної діяльності вчителя іноземних мов і культур. Ознайомтеся зі змістом готовності і вирішіть притаманна вона вам чи ні. Результати занесіть у таблицю.

Таблиця 3.4.

Лист самоконтролю і самооцінки психологічної готовності до професійної діяльності вчителя іноземних мов

Я психологічно готова/готовий до	Так	Ні	Не знаю
реалізації професійної діяльності вчителя іноземних мов і культур у ЗНЗ			
до подальшого вдосконалення своєї методичної компетентності			
до подальшого вдосконалення своєї іншомовної комунікативної компетентності			
до подальшого вдосконалення своєї психолого-педагогічної компетентності			
до подальшого вдосконалення своєї лінгвістичної компетентності			
до подальшого вдосконалення своєї інформаційно-комунікаційної компетентності			
до подальшого вдосконалення своїх гностичних вмінь			
до подальшого вдосконалення своїх конструктивно-планувальних вмінь			
до подальшого вдосконалення своїх комунікативно-навчальних вмінь			
до подальшого вдосконалення своїх конструктивно-планувальних вмінь			
до подальшого наступного вдосконалення своїх організаційних вмінь			
до подальшого вдосконалення своїх розвивально-виховних вмінь			
до подальшого вдосконалення своїх дослідницьких вмінь			
до подальшого вдосконалення своїх професійно значущих якостей особистості			

Якщо ви впевнені, що все знаєте і вмієте, можете спокійно йти складати кваліфікаційний екзамен, а потім і навчати ІМіК інших.

IV. КЛЮЧІ ДО ТЕСТІВ

Міні-модуль	Ключі	Стор.
Змістовий модуль 1		
1.1. “Професійна компетентність учителя іноземної мови і культури”	1б, 2б, 3в, 4в, 5а, 6в, 7в, 8а, 9в, 10б	88
1.2. “Методика навчання іноземних мов і культур як наука та її зв’язок з іншими науками”	1б, 2а, 3в, 4а, 5б, 6б, 7в, 8а, 9б, 10в	99
1.3. “Система навчання іноземних мов і культур”	1в, 2б, 3в, 4б, 5 (1б, 2в, 3а), 6а, 7а, 8в, 9б, 10а	108
1.4. “Контроль у навчанні іноземних мов і культур”	1в, 2а, 3б, 4а, 5а, 6б, 7в, 8в, 9б, 10б	117
1.5. “Психолінгвістичні засади формування іншомовної комунікативної компетентності та система вправ”	1г,а,в,б; 2б; 3в; 4а; 5в; 6б; 7в; 8а; 9б; 10в	129
Змістовий модуль 2		
2.1. “Методика формування іншомовної фонетичної компетентності”	1б, 2б, 3а, 4в, 5в, 6б, 7в, 8б, 9в, 10в	140
2.2. “Методика формування іншомовної лексичної компетентності”	1б, 2в, 3в, 4б, 5в, 6б, 7 1)в, 2)г, 3)б, 4)а, 8а, 9б, 10б	154
2.3. “Методика формування іншомовної граматичної компетентності”	1б, 2б, 3б, 4а, 5а, 6б, 7в, 8в, 9в, 10 а,в,б	168
2.4. “Методика формування іншомовних компетентностей у техніці читання	1а, 2в, 3в, 4а, 5б, 6в, 7в, 8в, 9а, 10в	178
Змістовий модуль 3		
3.1. “Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні”	1б, 2в, 3а, 4б,в, 5а, 6б, 7а,в, 8а, 9б, 10в	188
3.2. “Методика формування іншомовної компетентності в діалогічному мовленні”	1а, 2в, 3а, 4б, 5б, 6а, 7а, 8а, 9б, 10б	209
3.3. “Методика формування іншомовної компетентності в монологічному мовленні”	1в, 2б, 3б, 4в, 5а, 6б, 7б, 8в, 9а, 10в	225
3.4. “Методика формування іншомовної компетентності у читанні	1а, 2б, 3в, 4в, 5б, 6а, 7в, 8б, 9в, 10в	241
3.5. “Методика формування іншомовної компетентності у письмі”	1в, 2в, 3б, 4а, 5в, 6а, 7б, 8б, 9в, 10в	262

Міні-модуль	Ключі	Стор.
Змістовий модуль 4 “Методика формування іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності”	1б; 2в; 3б; 4в; 5в; 6а; 7б; 8в; 9б; 10а	272
Змістовий модуль 5 “Методика формування навчально-стратегічної компетентності”	1-б; 2-в; 3-а; 4-а; 5-б; 6-б; 7-а; 8-в; 9-в; 10-б	283
Змістовий модуль 6		
6.1. “Планування освітнього процесу”	1б, 2в, 3б, 4а, 5в, 6а, 7а, 8а, 9б, 10а	294
6.2. “Урок як основна форма освітнього процесу”	1б, 2в, 3б, 4б, 5а, 6в, 7б, 8а, 9б, в, г, е, 10 К-в, г, е, Я-а, б, д, е	303
6.3. “Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності в учнів початкової школи”	1в, 2б, 3г, 4а, 5б, 6в, 7б, 8а, 9б, 10в	315
6.4. “Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності в учнів основної і старшої школи”	1б, 2б, 3а, 4а, 5в, 6б, 7в, 8а, 9б, 10в	325
6.5. “Самостійна та автономна робота учнів”	1б, 2а, 3в, 4а, 5б, 6а, 7в, 8б, 9в, 10а	340
6.6. “Індивідуалізація процесу формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності”	1а, 2в, 3а, 4в, 5б, 6в, 7а, 8а, 9б, 10а	349
6.7. “Позакласна робота з іноземних мов і культур”.	1в, 2б, 3а, 4в, 5в, 6в, 7б, 8в, 9а, в, 10б	358
Змістовий модуль 7 “Особливості поглибленого навчання іноземних мов і культур”	1а, 2в, 3б, 4в, 5в, 6б, 7а, 8в, 9б, 10а	366
Змістовий модуль 8 “Методи і технології навчання іноземних мов і культур”	1б, в; 2б, 3а, 4а, 5а, 6б, 7в, 8а, 9б, 10в	374

Навчальне видання

Автори

- Ніколаєва** Софія Юріївна (розд. I, розд. II – міні-модулі 1.2., 6.6., розд. III)
Бігич Оксана Борисівна (розд. II – міні-модулі 3.1., 6.3)
Борецька Ганна Едуардівна (розд. II – міні-модулі 2.4., 3.4.)
Бориско Наталія Федорівна (розд. II – міні-модулі 1.5., 2.1., модуль 4)
Кузьменко Юлія Вікторівна (розд. II – міні-модулі 6.1., 6.2.)
Майер Наталія Василівна (розд. II – міні-модулі 1.3., 1.4., модуль 8)
Олійник Тамара Олександрівна (розд. II – модуль 5)
Писанко Марія Леонідівна (розд. II – міні-модулі 2.2., 2.3.)
Пономарьова Юлія Анатоліївна (розд. II – міні-модуль 6.7.)
Сажко Лілія Антонівна (розд. II – міні-модуль 6.4., модуль 7)
Устименко Ольга Михайлівна (розд. II – міні-модулі 3.3., 3.5.)
Черниш Валентина Василівна (розд. II – міні-модулі 1.1., 3.2.)
Шерстюк Олена Миколаївна (розд. II – міні-модуль 6.5.)

Практикум з методики навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах:

англійська мова
німецька мова
французька мова
іспанська мова

Навчальний посібник для студентів класичних,
педагогічних і лінгвістичних університетів

Комп'ютерна верстка *Т. Л. Ільницька*

Формат 60×84/16. Обл.-вид. арк. 21,87. Ум. друк. арк. 23,37

Видавець ФОП Романенко Л. Л.

Дата та номер запису в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців про проведення державної реєстрації:
14.09.2015, 2 357 000 0000 009402

08201, Київська обл., м.Ірпінь, вул. Лісова, б. 2

Виготовлювач: ТОВ «Задруга»
Свідоцтво ДК № 2000 від 03.11.2004 р.
04080, м. Київ, вул. Фрунзе, 86.